

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Analýza potřeb škol ve Zlínském kraji

Dokument Analýza potřeb škol ve Zlínském kraji vznikl jako výstup systémového projektu Podpora krajského akčního plánování, realizovaného v období 1. 3. 2016 – 31. 12. 2021. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v souladu se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou podporu při využívání akčního plánování na úrovni kraje i škol. Je spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jeho realizaci zajišťuje Národní pedagogický institut ČR. Veškeré informace je nutno chápat v kontextu výstupů projektu P-KAP.

Kolektiv autorů P-KAP, 2021
Materiál je pod licencí Creative Commons CC BY SA 4.0
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

Projekt P-KAP je projektem Národního pedagogického institutu České republiky. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách a akcentuje soulad se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou a supervizní podporu při využívání akčního plánování na úrovni krajů i škol.

Obsah

1	Analýza potřeb na školách	6
1.1	CÍLE ANALÝZY POTŘEB NA ŠKOLÁCH A JEJÍ VÝZNAM PRO KRAJSKÉ AKČNÍ PLÁNOVÁNÍ	6
1.2	POZADÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ „ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH“ A EVALUACE SBĚRU DAT ..	6
1.2.1	Charakteristika datového souboru.....	8
1.3	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH POVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ ŠKOLAMI VE ZLÍNSKÉM KRAJI.....	9
1.4	ROZDÍLY VE VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH POVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ PODLE TYPU ŠKOLY (II. VLNA DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ)	11
1.5	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH NEPOVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ ŠKOLAMI VE ZLÍNSKÉM KRAJI.....	13
2	Podpora rozvoje kariérového poradenství ve Zlínském kraji	14
2.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	17
2.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	18
2.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	19
2.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE.....	21
2.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE.....	22
2.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	23
2.5	AKTIVITY, NA KTERÝCH SE ŠKOLY PODÍLÍ V RÁMCI PREVENČE A INTERVENČE V OBLASTI PŘEDČASNÝCH ODCHODŮ ZE VZDĚLÁVÁNÍ.....	25
2.5.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	26
2.6	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ROZVOJE KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	29
3	Podpora polytechnického vzdělávání v Zlínském kraji.....	33
3.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	35
3.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	36
3.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	37
3.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE.....	39
3.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE.....	40
3.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	42
3.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	44
4	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě ve Zlínském kraji	48
4.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	50
4.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	51
4.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	52
4.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE.....	54
4.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE.....	55
4.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	56
4.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	59
5	Rozvoj škol jako center celoživotního učení ve Zlínském kraji	63
5.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	66
5.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	67

5.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	68
5.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	70
5.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	71
5.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	72
5.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ ŠKOL JAKO CENTER CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	74
6	Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli ve Zlínském kraji	78
6.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	80
6.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	81
6.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	82
6.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	84
6.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	85
6.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	86
6.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	88
7	Podpora inkluzivního vzdělávání ve Zlínském kraji.....	92
7.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	94
7.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	95
7.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	96
7.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	99
7.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	100
7.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	101
7.5	AKTIVITY, NA KTERÝCH SE ŠKOLY PODÍLÍ V RÁMCI PREVENCE A INTERVENCE V OBLASTI PŘEDČASNÝCH ODCHODŮ ZE VZDĚLÁVÁNÍ.....	103
7.5.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	104
7.6	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	107
8	Rozvoj výuky cizích jazyků ve Zlínském kraji.....	111
8.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	113
8.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	113
8.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	114
8.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	116
8.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	117
8.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	118
8.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE VÝUKY CIZÍCH JAZYKŮ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	121
9	Podpora čtenářské gramotnosti ve Zlínském kraji.....	125
9.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	127
9.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	127
9.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	128
9.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	130
9.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	131
9.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	132
9.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	135

10	Digitální kompetence a rozvoj ICT infrastruktury ve Zlínském kraji	139
	10.1 SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	141
	10.2 AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	141
	<i>10.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol</i>	<i>143</i>
	10.3 PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	145
	10.4 OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	146
	<i>10.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	<i>147</i>
	10.5 GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE DIGITÁLNÍCH KOMPETENCÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	149
11	Podpora rozvoje matematické gramotnosti ve Zlínském kraji	153
	11.1 SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	155
	11.2 AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	155
	<i>11.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol</i>	<i>156</i>
	11.3 PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	158
	11.4 OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	159
	<i>11.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	<i>160</i>
	11.5 GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORY ROZVOJE MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	163

1 Analýza potřeb na školách

1.1 Cíle analýzy potřeb na školách a její význam pro krajské akční plánování

KAP (krajský akční plán) je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání a začlenění či rozvoj dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol. To je podpořeno vzděláváním vedení škol a zřizovatelů, spoluprací v území. Klíčová témata, tzv. intervence, byla vybrána s ohledem na to, že mohou být svým konkrétním zaměřením územně specifická. Projekt P-KAP pomůže krajskému projektu a školám.

Povinné intervence:

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)
- Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
- Rozvoj kariérového poradenství
- Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
- Inkluzivní vzdělávání
- Infrastruktura SŠ a VOŠ (oblast podpory přírodovědného a technického vzdělávání, podpora center odborného vzdělávání, podpora cizích jazyků, konektivity škol a digitálních kompetencí, sociální inkluze, celoživotního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání)

Nepovinné intervence:

- Rozvoj výuky cizích jazyků
- Oblast ICT včetně potřeb infrastruktury
- Čtenářská a matematická gramotnost
- Vlastní volitelné intervence v oblasti podle potřeb území

1.2 Pozadí dotazníkového šetření „analýza potřeb na školách“ a evaluace sběru dat

Priority krajů a škol v krajských akčních plánech a plánech aktivit škol se opírají o podrobné a o sběr relevantních dat opřené analýzy. Pro projekt P-KAP je zpracoval a školám a krajům poskytl projektový tým Národního pedagogického institutu České republiky.

Hlavním cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015 – leden 2016, bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Cílem následného šetření, které proběhlo v období říjen – prosinec 2018, bylo jednak zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb a dále vyhodnocení posunu, který se na školách udál, od období prvního šetření realizovaného v období listopad 2015 – leden 2016 v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání od období prvního dotazníkového šetření. Výstupy z jednotlivých vln dotazníkových šetření představují zpětnou vazbu pro kraje pro tvorbu regionální vzdělávací politiky a vytvářejí prostor pro sladění prioritizace potřeb krajů a jednotlivých škol.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblast ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

Na dotazníkové šetření zareagovalo 98 % škol.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer assisted self interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1320 škol. Z těchto škol se Národnímu pedagogickému institutu České republiky vrátilo 1292 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 98 %. Takto vysoké návratnosti se podařilo dosáhnout díky spolupráci s odbory školství v jednotlivých krajích, se Sdružením soukromých škol Čech, Moravy a Slezska a krajskými garanty projektu, kteří jsou členy našeho projektového týmu.

Vzhledem k povaze a rozsahu šetření lze konstatovat, že jde o unikátní datový výstup, který, vezmeme-li v úvahu dosaženou úroveň návratnosti dotazníků, pokrývá potřeby téměř všech SŠ a VOŠ v ČR.

Šetření se bude opakovat v roce 2021 jako závěrečné šetření, které bude sloužit jako podklad pro vyhodnocení účinnosti akčního plánování v jednotlivých krajích.

Graf 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

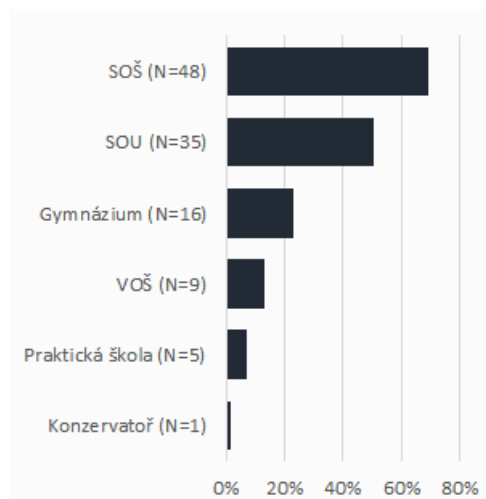
Tab. 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

	Kompletně vyplněný dotazník		Vyplněna alespoň jedna otázka		Dotazník byl otevřen		Dotazník nebyl otevřen		Celkem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jihomoravský kraj	125	100%	0	0%	0	0%	0	0%	125	100%
Karlovarský kraj	32	100%	0	0%	0	0%	0	0%	32	100%
Kraj Vysočina	67	100%	0	0%	0	0%	0	0%	67	100%
Královéhradecký kraj	70	100%	0	0%	0	0%	0	0%	70	100%
Liberecký kraj	48	100%	0	0%	0	0%	0	0%	48	100%
Moravskoslezský kraj	145	100%	0	0%	0	0%	0	0%	145	100%
Ústecký kraj	94	100%	0	0%	0	0%	0	0%	94	100%
Zlínský kraj	69	100%	0	0%	0	0%	0	0%	69	100%
Pardubický kraj	75	99%	0	0%	1	1%	0	0%	76	100%
Středočeský kraj	147	97%	1	1%	3	2%	1	1%	152	100%
Plzeňský kraj	53	96%	0	0%	0	0%	2	4%	55	100%
Olomoucký kraj	92	96%	0	0%	2	2%	2	2%	96	100%
Hlavní město Praha	188	95%	0	0%	2	1%	8	4%	198	100%
Jihočeský kraj	87	94%	1	1%	0	0%	5	5%	93	100%
ČR celkem	1292	98%	2	0%	8	1%	18	1%	1320	100%

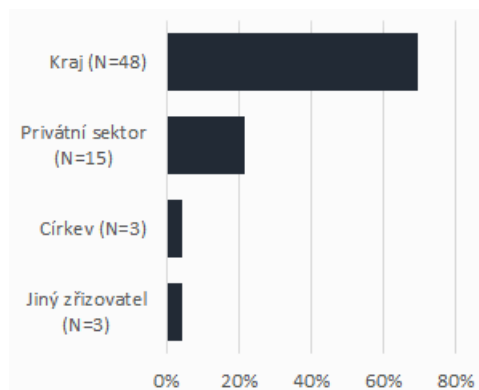
1.2.1 Charakteristika datového souboru

Ve struktuře středních a vyšších odborných škol ve Zlínském kraji jsou zastoupeny střední odborná učiliště, střední odborné školy, gymnázia, konzervatoř, praktické školy a vyšší odborné školy. Vedle škol, které nabízejí jeden typ vzdělání (obvykle gymnázia), jsou i školy kombinované, které nabízejí více typů vzdělávání (např. SOU a SOŠ nebo SOŠ a VOŠ apod.). Nejvíce jsou zastoupeny školy, které poskytují obory středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (70 %). Následují školy s obory středního vzdělání s výučním listem (51 %), gymnázia (23 %), vyšší odborné školy (13 %) a praktické školy (7 %). Ve Zlínském kraji je i jedna konzervatoř.

Graf 2: Zastoupení škol v datovém souboru

Graf 3: Zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele

Největší zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele mají kraje, a to 70 %. Podíl soukromých škol je výrazně nižší (22 %). Podíl škol, kde je zřizovatel církev, se pohybuje kolem úrovně 4 % a stejný podíl škol je i v případě jiného zřizovatele.

1.3 Vnímání důležitosti plánovaných povinných oblastí intervencí školami ve Zlínském kraji

Střední a vyšší odborné školy ve Zlínském kraji měly možnost hodnotit důležitost 7 povinných a 4 nepovinných oblastí pro Krajský akční plán.

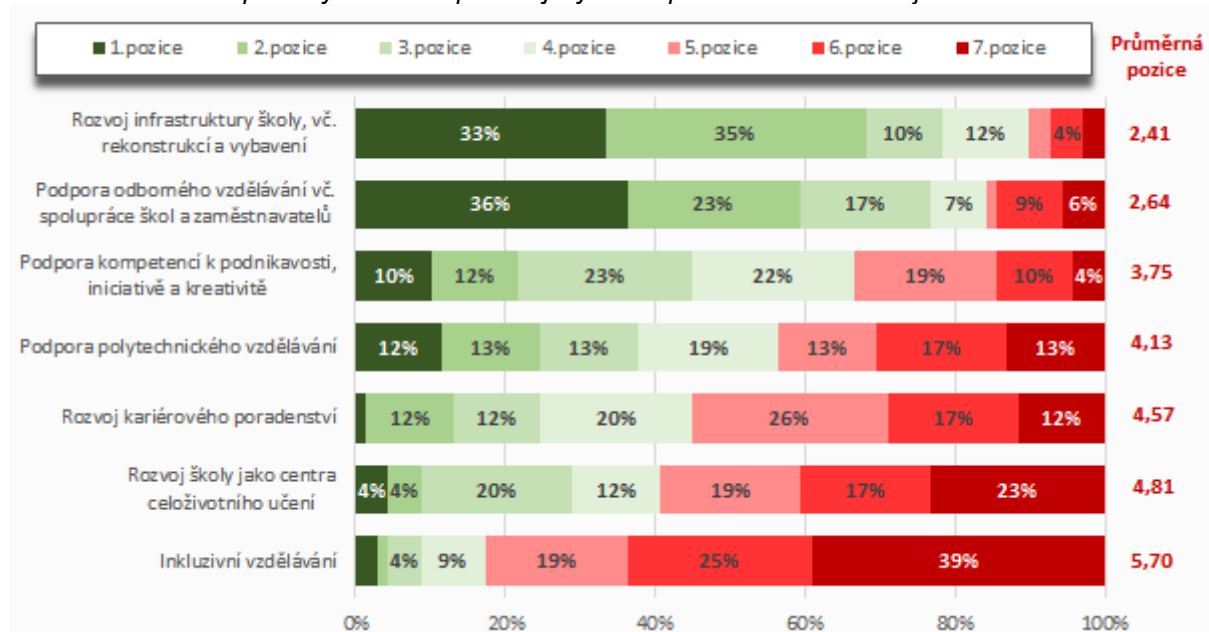
Pro střední a vyšší odborné školy ve Zlínském kraji je nejvíce důležitá oblast infrastruktury včetně rekonstrukcí a vybavení škol. Oblasti infrastruktury přisoudilo nejvyšší míru důležitosti 33 % škol, dalších 35 % škol ji zařadilo na druhou pozici. Třetí pozici oblasti infrastruktury přisoudilo 10 % škol v kraji, na čtvrtou pozici tuto oblast umístilo 12 % škol a na nižší pozice školy tuto oblast zařazovaly již pouze ve velmi malé míře.

Na druhém místě je podle hodnocení škol podpora odborného vzdělávání, zahrnující i spolupráci škol a zaměstnavatelů. Na 36 % škol považuje tuto oblast za nejdůležitější a 23 % škol ji zařadilo na druhou pozici. Třetí nejdůležitější oblastí je podle škol podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě. Tuto oblast považuje za nejdůležitější 10 % škol, na druhé místo ji řadí 12 % škol a na třetí pozici 23 % škol Zlínského kraje.

O něco nižší celkovou důležitost připisují školy ve Zlínském kraji podpoře polytechnického vzdělávání. Pro 12 % škol je tato oblast zdaleka nejdůležitější, 13 % škol ji pak řadí na druhou a 13 % na třetí pozici.

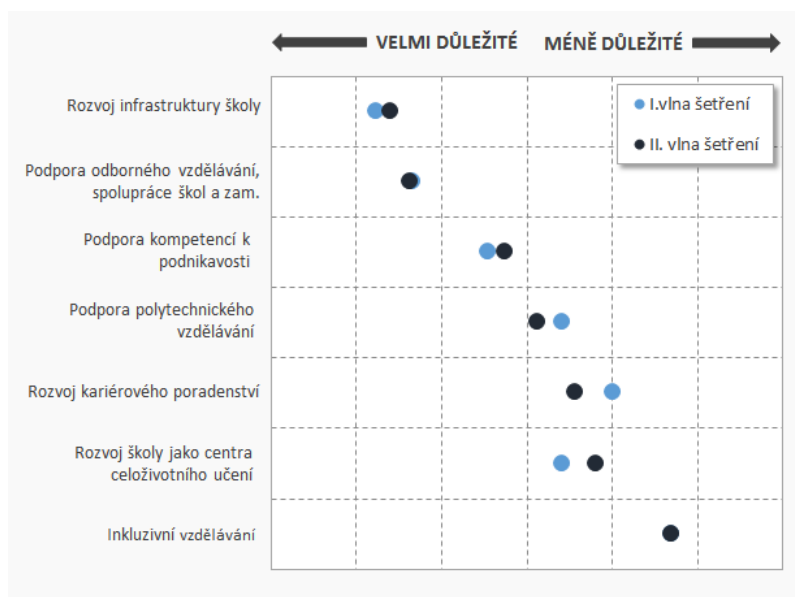
Na základě porovnání jednotlivých oblastí je školami ve Zlínském kraji přisuzována menší důležitost rozvoji kariérového poradenství a rozvoji školy jako centra celoživotního učení. Nejmenší význam ve srovnání s jednotlivými oblastmi intervencí pak přisuzovaly školy rozvoji inkluzivního vzdělávání, kterou celých 39 % škol řadilo na nejnižší pozici.

Graf 4: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán ve Zlínském kraji

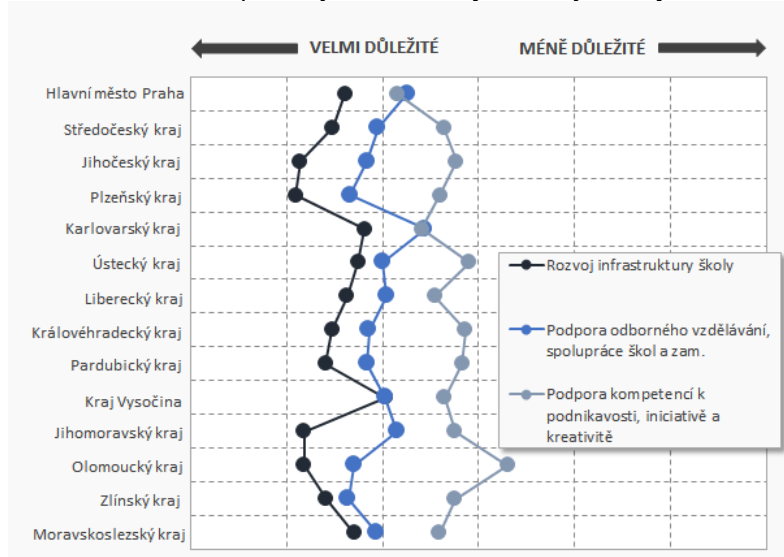
Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena.

Graf 5: Srovnání prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v čase - Zlínský kraj

Oproti roku 2015/2016 školy uvádějí nižší důležitost rozvoje infrastruktury škol (včetně rekonstrukcí a vybavení), důležitost rozvoje škol jako center celoživotního učení, a také podpory kompetencí k podnikavosti. Výrazný nárůst v hodnocení důležitosti lze pozorovat v případě rozvoje kariérového poradenství a podpory rozvoje polytechnického vzdělávání. Inkluzivnímu vzdělávání a podpoře odborného vzdělávání přisoudily školy téměř stejnou důležitost jako v předchozí vlně šetření.

Graf 6: Prioritizace povinných oblastí v jednotlivých krajích

Vymezené tři nejdůležitější povinné oblasti rozvoje škol ve Zlínském kraji – rozvoj infrastruktury školy, podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů a podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě – jsou v jednotlivých krajích hodnoceny odlišně.

Rozvoj infrastruktury školy je prioritní oblastí téměř ve všech krajích, zejména pak pro školy v Plzeňském, Jihočeském, Jihomoravském a Olomouckém kraji. Ve Zlínském kraji je tato oblast lehce nadprůměrně

důležitá.

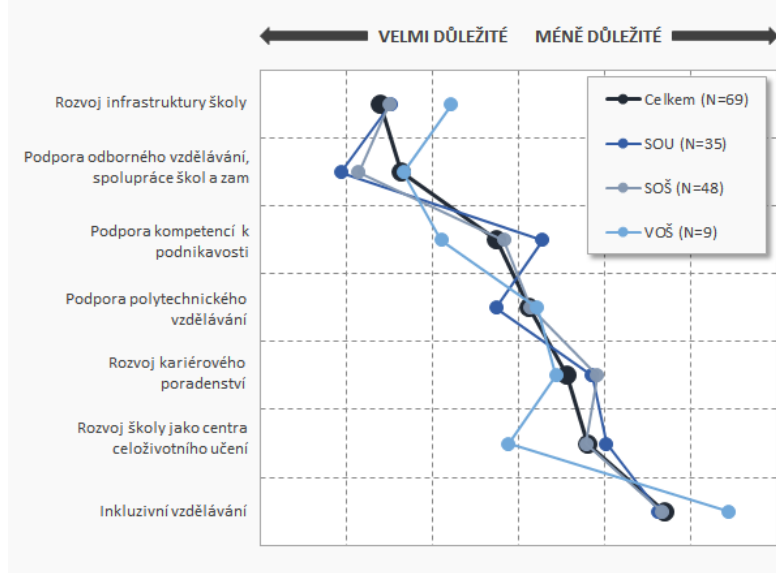
Ve srovnání se všemi kraji v ČR je důležitost podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, deklarována především ve Zlínském, Plzeňském a Olomouckém kraji. Pro Karlovarský kraj společně s Hlavním městem Praha je tato oblast relativně nejméně důležitá.

Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě je považována za velmi důležitou oblast zejména v Hlavním městě Praha, dále pak také v Karlovarském kraji. Na druhou stranu, Olomoucký kraj uvádí nízkou míru důležitosti této oblasti. Ve srovnání s jinými kraji ČR hodnotí školy Zlínského kraje důležitost oblasti podnikavosti mírně podprůměrně.

1.4 Rozdíly ve vnímání důležitosti plánovaných povinných oblastí intervencí podle typu školy (II. vlna dotazníkového šetření)

Hodnocení důležitosti povinných oblastí pro Krajské akční plány se ve velké míře liší v závislosti na typu školy.

Graf 7: Prioritizace povinných oblastí ve Zlínském kraji – SOU, SOŠ a VOŠ

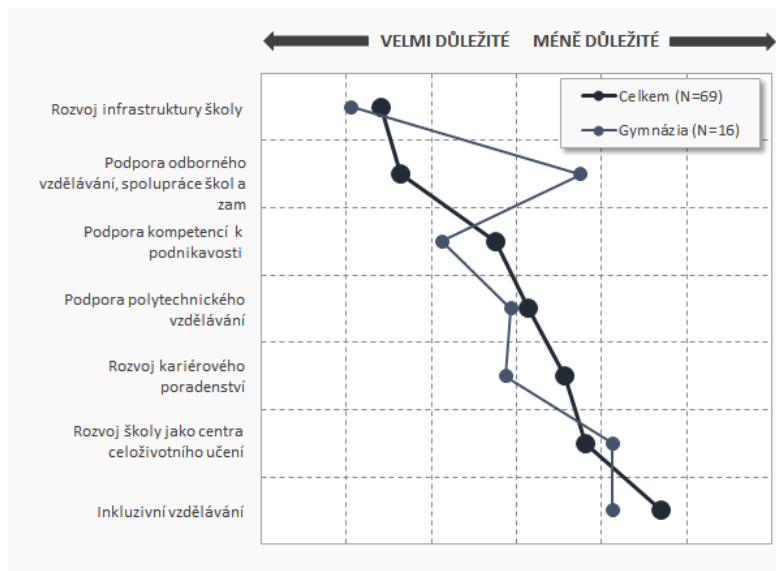

SOU, SOŠ a VOŠ ve Zlínském kraji vyzdvihují především důležitost oblasti podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli a rozvoje infrastruktury školy. Vysokou důležitost přisuzují i podpoře kompetencí k podnikavosti iniciativě a kreativitě a podpoře polytechnického vzdělávání. Ze sledovaných oblastí přisuzují nejnižší míru důležitosti inkluzivnímu vzdělávání.

Ve srovnání s výsledky hodnocení povinných oblastí za celý kraj je pro SOU a SOŠ výrazně důležitější podpora

odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, než pro další typy škol. SOU kladou větší důraz také na oblast podpory polytechnického vzdělávání. Pro VOŠ, ve srovnání s jinými typy škol, je mnohem významnější oblast rozvoje školy jako centra celoživotního učení a podpory kompetencí k podnikavosti. V případě SOU a SOŠ je naopak menší důraz kladen na rozvoj kariérového poradenství a u SOU i na oblast podpory kompetencí k podnikavosti. Pro vyšší odborné školy má menší význam rozvoj infrastruktury školy a inkluzivního vzdělávání

Graf 8: Prioritizace povinných oblastí ve Zlínském kraji – gymnázium

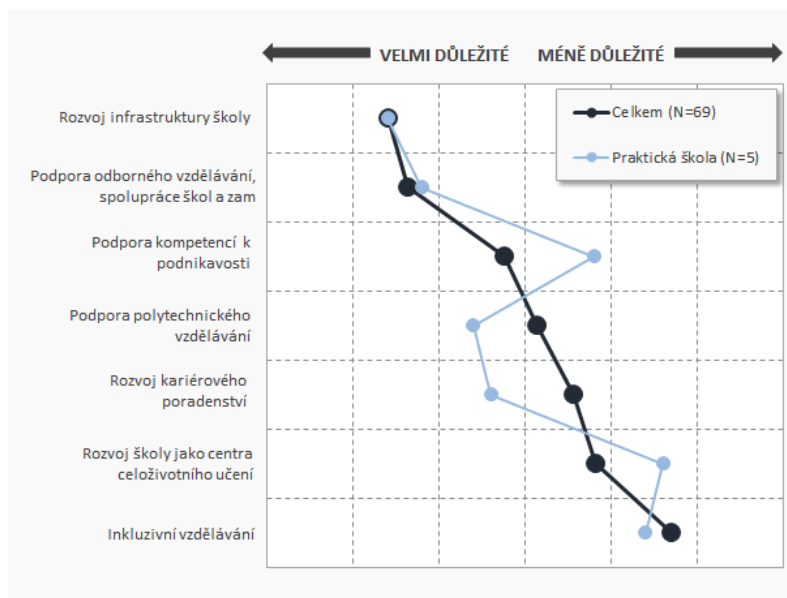

V případě **gymnází** je kladen důraz zejména na rozvoj infrastruktury školy a na podporu kompetencí k podnikavosti. V menší míře dávají gymnázia do popředí zájmu podporu polytechnického vzdělávání a rozvoj kariérového poradenství.

Relativně malou důležitost gymnázia přisuzují oblasti podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, inkluzivnímu vzdělávání a rozvoji školy jako centra celoživotního učení.

Z porovnání důležitosti jednotlivých oblastí pro gymnázia s celkovým hodnocením škol ve Zlínském kraji vyplývá, že pro gymnázia je více důležitá oblast kariérového poradenství, podpora kompetencí k podnikavosti a inkluzivního vzdělávání. Mírně nadprůměrná je pro gymnázia v kraji také důležitost infrastruktury školy i podpora polytechnického vzdělávání. Naopak výrazně menší důležitost gymnázia přisuzují oblasti podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů a rozvoji škol jako center celoživotního učení.

Graf 9: Prioritizace povinných oblastí ve Zlínském kraji – praktická škola

Pro **praktické školy** jsou prioritami především oblast rozvoje infrastruktury školy a podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů.

Z dalších oblastí je pak pro praktické školy důležitá i podpora polytechnického vzdělávání a rozvoj kariérového poradenství.

Relativně menší důležitost přisuzují praktické školy podpoře kompetencí k podnikavosti, inkluzivnímu vzdělávání a nejmenší důležitost rozvoji školy jako centra celoživotního učení.

Oproti celkovým výsledkům kladou praktické školy vyšší důraz zejména na podporu polytechnického vzdělávání, na rozvoj kariérového poradenství a částečně také inkluzivnímu vzdělávání. Naopak menší důraz praktické školy kladou na oblast podpory kompetencí k podnikavosti a rozvoji školy jako centra celoživotního učení.

Tab. 2: Prioritizace povinných oblastí ve Zlínském kraji – konzervatoř

Průměrná důležitost povinných oblastí (1=nejdůležitější; 7=nejméně důležitá)		
	Celkem (N=69)	Konzervatoř (N=1)
Rozvoj infrastruktury školy	2,4	2,0
Podpora odborného vzdělávání	2,6	1,0
Podpora kompetencí k podnikavosti	3,8	3,0
Podpora polytechnického vzdělávání	4,1	7,0
Rozvoj kariérového poradenství	4,6	4,0
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,8	5,0
Inkluzivní vzdělávání	5,7	6,0

Konzervatoř klade v rámci sledovaných oblastí důraz zejména na podporu odborného vzdělávání a rozvoj infrastruktury školy. O něco nižší míru důležitosti přisuzuje podpoře rozvoji kompetencí k podnikavosti a rozvoji kariérového poradenství.

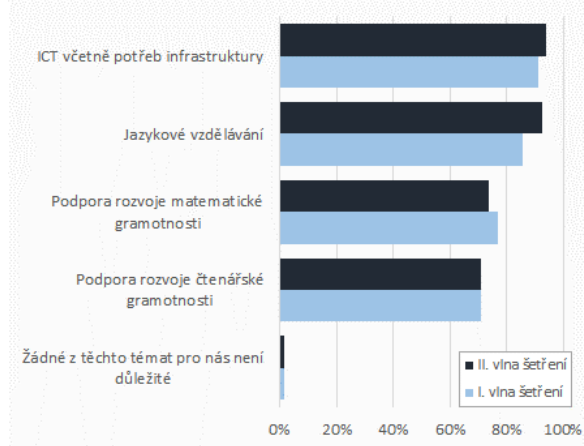
Mimo její hlavní zájem jsou oblasti: rozvoj školy jako centra

celoživotního učení, inkluzivní vzdělávání a podpora polytechnického vzdělávání.

1.5 Vnímání důležitosti plánovaných nepovinných oblastí intervencí školami ve Zlínském kraji

Z nepovinných oblastí školy zdůrazňují důležitost především oblasti ICT (94 %) a jazykového vzdělávání (93 %).

Graf 10: Důležitost nepovinných oblastí ve Zlínském kraji

Značný podíl škol považuje za důležité oblasti i oblast podpory rozvoje matematické (74 %) a čtenářské (71 %) gramotnosti. Pouhé 1 % škol nepovažuje za důležitou žádnou z nepovinných oblastí.

Oproti roku 2015/2016 školy hodnotí oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury (nárůst o 3 p. b.) a jazykového vzdělávání (nárůst o 7 p. b.) jako více důležité. Naopak menší důležitost přisuzují podpoře matematické gramotnosti (pokles o 3 p. b.).

2 Podpora rozvoje kariérového poradenství ve Zlínském kraji

Podle definice Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN) je kariérové poradenství „Interakcí mezi kariérovým poradcem a jednotlivcem. Individuální nebo skupinový proces poradenství ve vzdělávání, zaměstnání a v rozhodování při přechodech a také při zvládání reakcí na změny po celou dobu života s důrazem na posilování sebeuvědomění, porozumění a usnadňování směřování k uspokojivému a smysluplnému životu a zaměstnání.“

Tato tematická oblast se soustředí na poradenství ve středním a vyšším odborném školství. Od rozvoje kariérového poradenství ve středním školství si lze slibovat **snížení nezaměstnanosti absolventů, snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání** a naopak **vyšší množství žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuálního vzdělávání** a kteří se budou **schopni snáze adaptovat na změny pracovního trhu v průběhu celé své životní-profesní dráhy**.

Kariérové poradenství ve škole by ve své optimální podobě mělo mít svého **koordinátora kariérového poradenství** (koordinace podpůrných služeb, které škola svým žákům poskytuje). Nemělo by však být vykonáváno jen tímto jediným pracovníkem, ale podílet by se na něm měli **všichni pracovníci školy. Posláním školy je připravit mladého člověka na život, a tedy i na jeho kariérovou dráhu**. Kariérové poradenství by proto mělo být **provázáno s celou vzdělávací a výchovnou činností školy**. Vedle **obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů**, kde by se žáci měli mj. dozvídat, jak konkrétní znalosti, dovednosti, postoje či návyky využijí v pracovním životě, se jedná **zejména o rozvoj klíčových kompetencí, které jsou základem pro osobnostní rozvoj žáků, jejich aktivního zapojení do společnosti a uplatnění v životě. Osobnostní rozvoj žáků je nedílnou součástí kariérového poradenství** - se znalostí svých silných stránek a schopností reflexe těch slabých se žák může např. daleko **snáz rozhodovat o svém profesním zaměření** a daleko **snáz se bude adaptovat na pracovní trh a změny**, které v posledních letech přináší. Některé školy již dnes nenabízí kariérové poradenství pouze svým žákům, ale i širší veřejnosti.

Je zřejmé, že cesta k optimálnímu pojetí kariérového poradenství je v současných podmínkách pro většinu škol dlouhá a náročná. Lze ji však zvládat postupně a dosahovat takové úrovně, která je pro školu v daném časovém období realistická.

Na úrovni středních škol lze odlišit tři oblasti rozvoje kariérového poradenství:

- ❖ **Kurikulární oblast**, kde žáci dostávají užitečné informace či absolvují praktická cvičení v rámci běžné výuky (např. vzdělávací oblast Člověk a svět práce).
- ❖ **Oblast interních služeb kariérového poradenství**, kde žáci školy mohou navštěvovat skupinové či individuální poradenství, pro které byl vyčleněn prostor a které poskytuje adekvátně vzdělaná osoba.
- ❖ **Oblast externích služeb kariérového poradenství**, kde škola organizuje návštěvy jiných poradenských pracovišť (např. PPP, IPS ÚP) nebo si škola platí služby, které by jinak měla problém zajistit (např. sběr a vyhodnocení psychometrických dat).

Obecně lze říci, že kariérové poradenství ve středním školství se realizuje prostřednictvím několika forem, které by v optimálním případě měly být propojené a vzájemně se doplňovat:

- ❖ **Diagnostika a sebepoznání:** Poradce (případně jiný specialista) pomáhá klientovi uvědomit si jeho charakteristiky (zájmy, předpoklady, limity). Využívá přitom různé diagnostické metody a prostředky (rozhovor, zájmové dotazníky, osobnostní testy, výkonové testy, projekční metody aj.).
- ❖ **Vzdělávání:** Klient (žák, student) si osvojuje kompetence vedoucí k jeho osobnostnímu rozvoji - schopnost **identifikovat** a vyhodnocovat dostupné informační zdroje a poradenské služby, schopnost rozhodovat se, plánovat svou **kariérovou** dráhu, schopnost komunikovat (návčik přijímacího pohovoru apod.), schopnost adaptovat se na změny v průběhu své vzdělávací či pracovní dráhy apod.

- ❖ **Poskytování informací:** Klient (žák, student) dostává nabídku informací. Poradce mu buď podá konkrétní informace na základě jeho dotazu, nebo mu doporučí určité informační zdroje.
- ❖ **Komplexní poradenství:** Poradce poskytuje klientovi komplexní poradenskou podporu v návaznosti na jeho konkrétní situaci a potřeby. Možnosti by mu měly být předkládány tak, aby se na jejich základě dokázal klient sám rozhodovat. Součástí komplexního poradenství přitom jsou i všechny tři výše uvedené formy, v míře a úrovni odpovídající situaci a potřebám klienta.

Hlavní zjištění

- V rámci rozvoje kariérového poradenství školy ve Zlínském kraji realizují největší množství aktivit v rámci pokročilé úrovně, kdy mají školy již zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství. Ve větší míře jsou školami také rozvíjeny aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy se kariérové poradenství omezuje především na žáky, kteří potřebují změnit obor. Do jisté výše pak školy naplňují také aktivity spadající do nejvyšší úrovně, v rámci které má škola interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, a oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi. Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje kariérového poradenství, školy plánují zejména rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně. Oproti roku 2015/2016 školy častěji vykazují činnosti spadající do nejvyšší úrovně a pokročilé úrovně. Naopak v základní úrovni došlo k mírnému poklesu.
- V rámci oblasti podpory kariérového poradenství se střední a vyšší odborné školy soustředí především na organizování exkurzí a besed, na realizaci odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí (SOŠ a SOU), poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky, zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy a na spolupráci se zaměstnavateli a VŠ v souvislosti s náborovými aktivitami (zejména gymnázia a SOŠ). Školy dále ve značné míře podporují žáky se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním a využívají a poskytují kariérové informace. Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují zejména na realizaci činností souvisejících se zapojováním odborníků z praxe do výuky a průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství. Školy se také více soustředí na poskytování individuálních služeb kariérového poradenství a využívání a poskytování kariérových informací. Naopak se snížil podíl škol, které v této oblasti připravují materiály pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole, s malým zájmem o služby kariérového poradenství ze strany žáků a rodičů a nízkou časovou dotací poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství. Dle části škol představuje problém absence pozice samostatného kariérového poradce, nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství, nedostatečné vzdělání kariérových či výchovných poradců, malý zájem ze strany zaměstnavatelů a nedostatek příležitostí pro vzdělávání kariérových či výchovných poradců. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují zejména problémy spojené s malým zájmem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů, nízkou časovou dotací pro poskytování služeb kariérového poradenství ze strany poradců a nedostatečným vzděláním kariérových či výchovných poradců. Situace se z pohledu škol naopak mírně zlepšila ve smyslu možností zajištění externího kariérového poradenství.
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí a besed, vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ. Školy ve větší míře uvádějí jako potřebné i zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (zejména SOU a SOŠ), zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství, vytvoření pozice samostatného kariérového poradce a rozvoj spolupráce s VŠ (především gymnázia). Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují zejména potřebu rozvoje spolupráce s VŠ, možnosti exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství. Ve srovnání s předchozí vlnou je naopak méně zdůrazňována podpora systematické spolupráce s personalisty podniků.

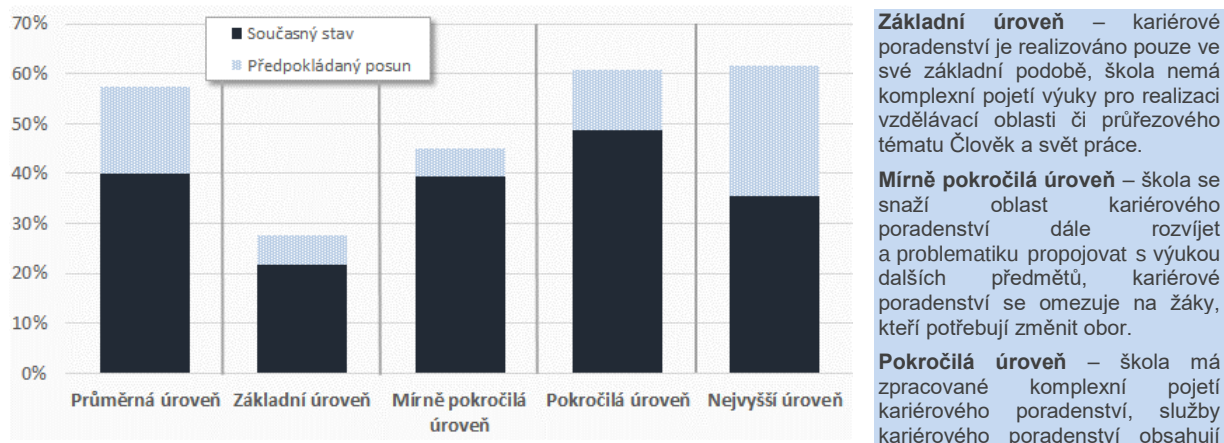
- Střední a vyšší odborné školy ve Zlínském kraji jsou v rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů ze vzdělávání ve více činnostech velice aktivní. Většina škol pořádá dny otevřených dveří, informuje žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia, žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace a posiluje motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně. Vysoký podíl škol má systém, kterým rodiče včas informuje o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usiluje o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. Školy ve velké míře realizují programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících a individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhnou konkrétní postup, kontrolují jeho dodržování a vyhodnocují výsledky.

2.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci rozvoje kariérového poradenství školy ve Zlínském kraji realizují největší množství aktivit v rámci pokročilé úrovně (49 %), kdy mají školy již zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství. Ve větší míře jsou školami také rozvíjeny aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (39 %), kdy se kariérové poradenství omezuje především na žáky, kteří potřebují změnit obor. Do výše 36 % pak školy ve Zlínském kraji naplňují také aktivity spadající do nejvyšší úrovně, v rámci které má škola interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, a oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje kariérového poradenství, školy plánují zejména rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 26 %) a deklarují tedy zájem o vytvoření interního systému pro poskytování služeb kariérového poradenství, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 12 %) a již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 6 %) či základní (předpokládaný posun také o 6 %) úrovně.

Graf 11: Současná úroveň podpory rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

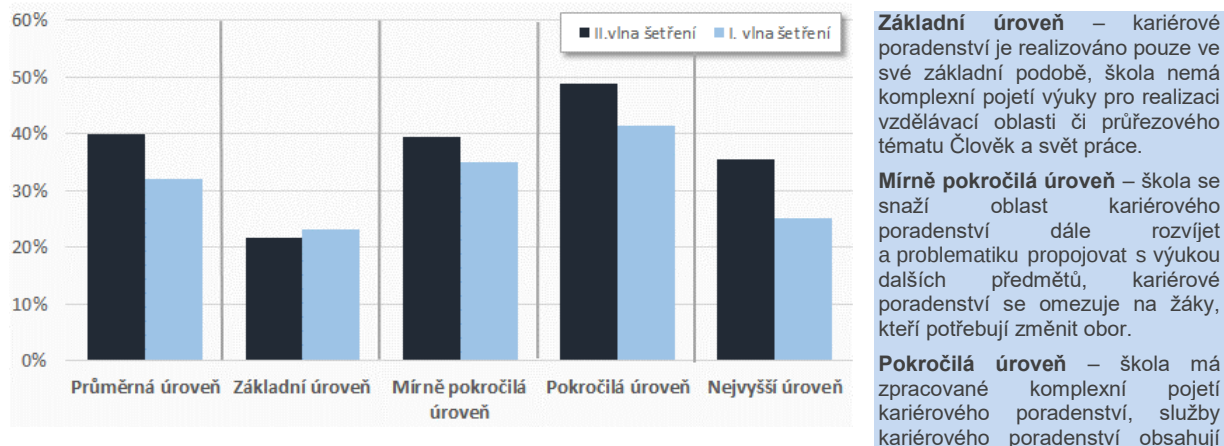

prvky prevence předčasných odchodů, škola v rámci této oblasti příležitostně spolupracuje s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se spec. vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

Oproti roku 2015/2016 školy častěji vykazují činnosti spadající do nejvyšší úrovně (nárůst o 10 p. b.), pokročilé úrovně (nárůst o 7 p. b.) i mírně pokročilé úrovně (nárůst o 4 p. b.).

Graf 12: Srovnání současné úrovně podpory rozvoje kariérového poradenství (I. vlna + II. vlna)

prvky prevence předčasných odchodů, škola v rámci této oblasti příležitostně spolupracuje s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se spec. vzdělávacími potřebami.

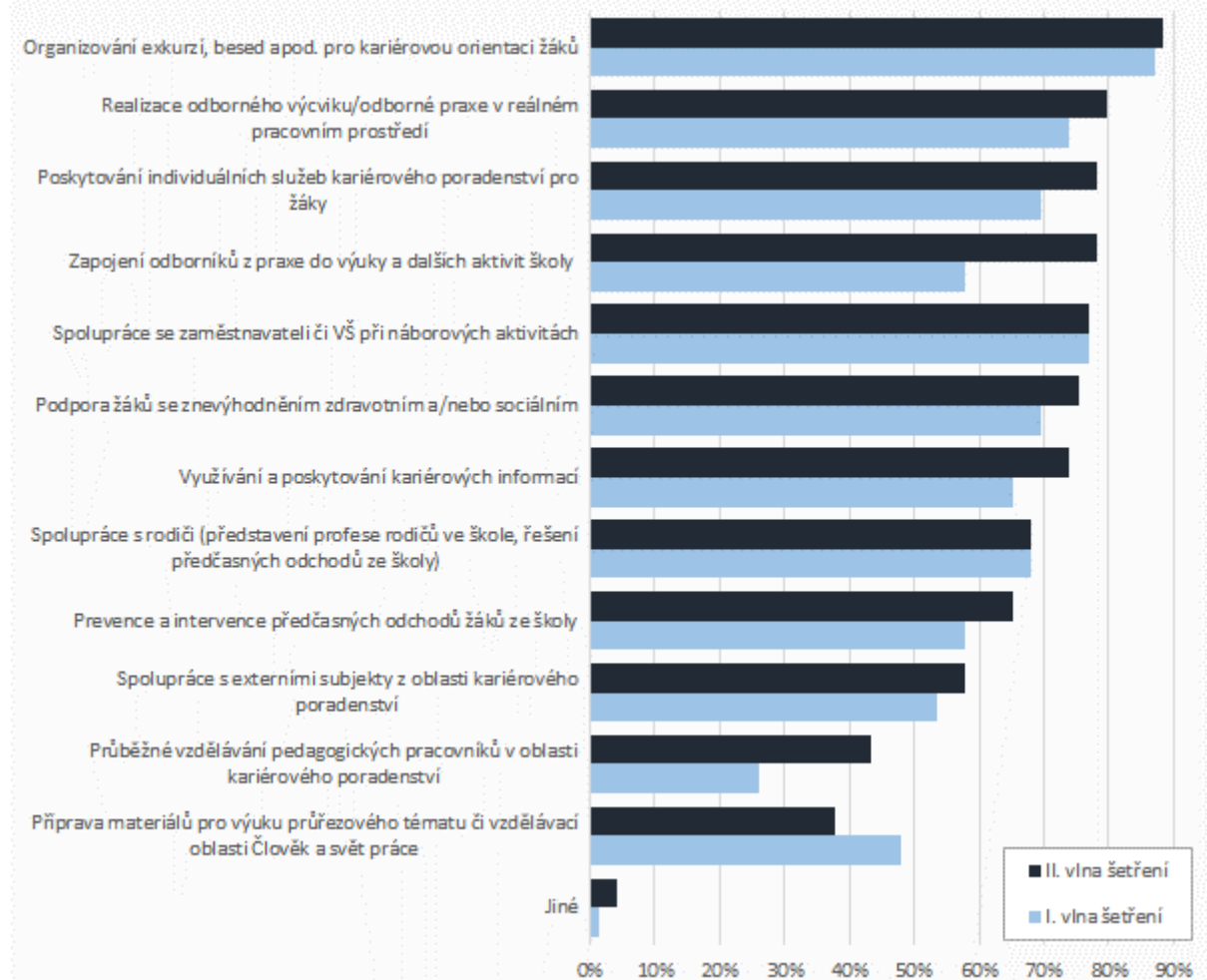
Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

2.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory kariérového poradenství se střední a vyšší odborné školy soustředí především na organizování exkurzí a besed (88 %), na realizaci odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí (80 %), poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (78 %), zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (78 %) a na spolupráci se zaměstnavateli a VŠ v souvislosti s náborovými aktivitami (77 %). Tři čtvrtiny škol podporují žáky se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním a 74 % využívají a poskytují kariérové informace.

Ve velké míře školy spolupracují s rodiči např. formou představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy apod. (68 %) a realizují prevenci a intervence předčasných odchodů žáků ze školy (65 %). 58 % škol spolupracuje s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství. Již v menší míře školy průběžně vzdělávají pedagogické pracovníky v oblasti kariérového poradenství (43 %) a připravují materiály pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (38 %).

Graf 13: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory rozvoje kariérového poradenství aktivně podílejí

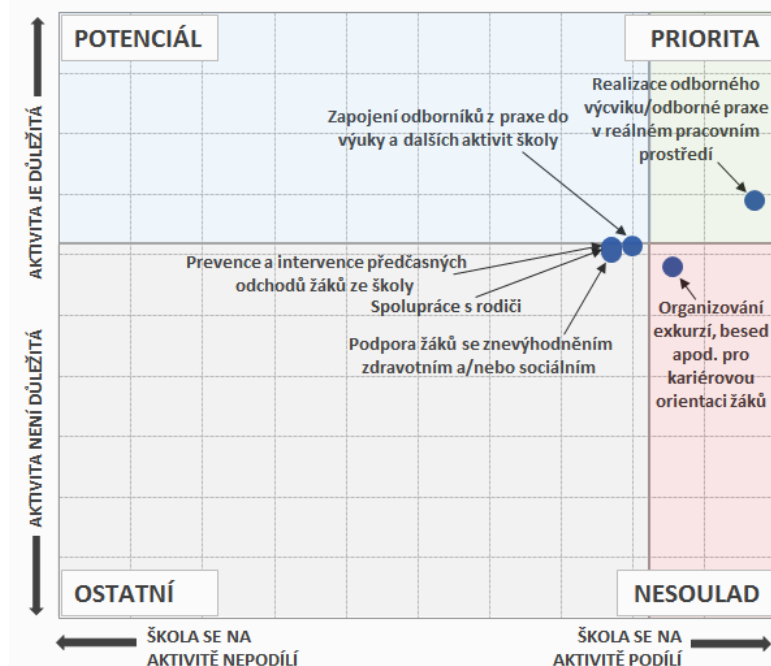
Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují zejména na realizaci činností souvisejících se zapojováním odborníků z praxe do výuky (nárůst o 20 p. b.) a průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (nárůst o 17 p. b.). Školy se také více soustředí na poskytování individuálních služeb kariérového poradenství (nárůst o 9 p. b.) a využívání a poskytování kariérových informací (nárůst o 9 p. b.). Oproti předchozí vlně se snížil podíl škol, které v této oblasti

připravují materiály pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (pokles o 10 p. b.).

2.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v kraji v největší míře realizují odborný výcvik či odbornou praxi v reálném pracovním prostředí (97 %), organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků (86 %) a zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (80 %). 77 % učilišť podporuje žáky se zdravotním či sociálním znevýhodněním, stejný podíl jich spolupracuje s rodiči formou představení profese rodičů ve škole či řešení předčasných odchodů ze školy a stejnou měrou jsou aktivní i v oblasti prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy.

Graf 14: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu rozvoje kariérového poradenství představuje prioritu středních odborných učilišť realizace odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí. Jedná se o aktivitu, kterou realizují téměř všechna SOU a hodnotí ji jako nejdůležitější aktivitu.

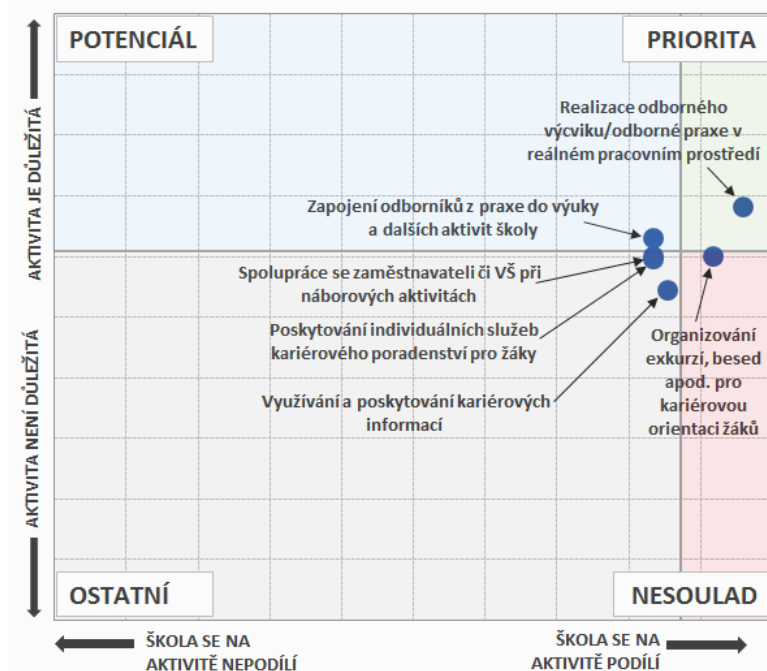
Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků je jednou z nejčastějších aktivit SOU, ale deklarovaná důležitost této aktivity je nízká.

Střední odborná učiliště v rámci realizace aktivit na podporu rozvoje kariérového poradenství v relativně menší míře zapojují

odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy, realizují aktivity v oblasti prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy, spolupracují s rodiči formou představení profese rodičů ve škole či řešení předčasných odchodů ze školy a podporují žáky se zdravotním či sociálním znevýhodněním. Těmto aktivitám vyjádřila SOU průměrnou či mírně podprůměrnou důležitost. V některých případech tak pro SOU mohou představovat aktivity s potenciálem.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v rámci aktivit v oblasti rozvoje kariérového poradenství především realizují odborný výcvik či odbornou praxi v reálném pracovním prostředí (96 %) a organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků (92 %). 85 % středních odborných škol využívá a poskytuje kariérové informace. SOŠ dále zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (83 %), spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (83 %) a poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (též 83 %).

Graf 15: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

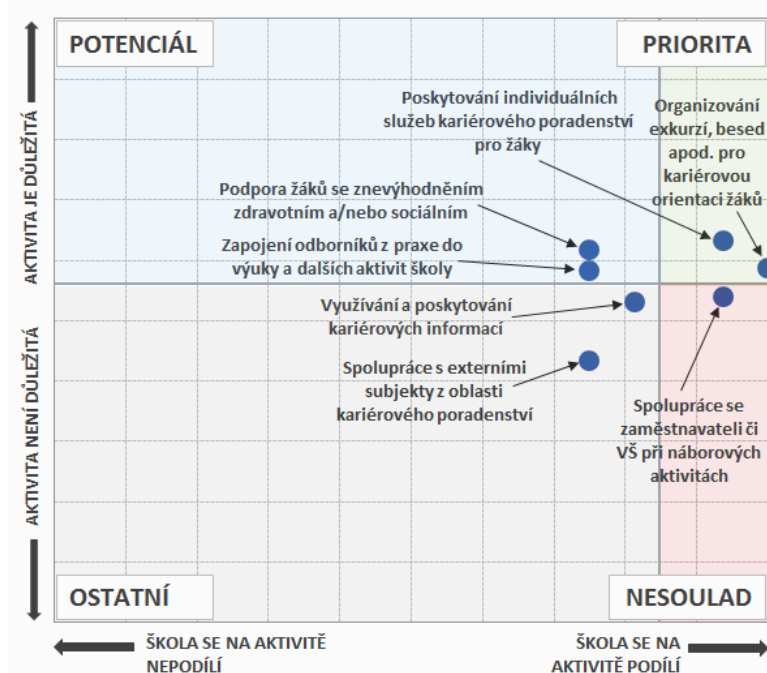

čímž představuje pro SOŠ aktivitu s potenciálem.

Ve stejné míře střední odborné školy také spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky a využívají a poskytují kariérové informace, ale tyto aktivity považují již za aktivity s nižší mírou důležitosti.

Gymnázia se v rámci aktivit na podporu rozvoje kariérového poradenství soustředí na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků.

Graf 16: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Téměř všechna gymnázia také poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (94 %) a spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (94 %). Ve velké míře také využívají a poskytují kariérové informace (81 %). Gymnázia jsou aktivní i v podpoře žáků se zdravotním či sociálním znevýhodněním (75 %), zapojování odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (75 %) a spolupráci s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (75 %).

Při zohlednění důležitosti jednotlivých aktivit podpory rozvoje kariérového poradenství představují priority gymnázií organizování exkurzí, besed apod.

pro kariérovou orientaci žáků a poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky. Na těchto aktivitách se gymnázia podílí ve větší míře a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován značný význam.

Téměř všechna gymnázia spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, ale tuto aktivitu hodnotí jako méně důležitou, čímž se ocitá v určitém nesouladu.

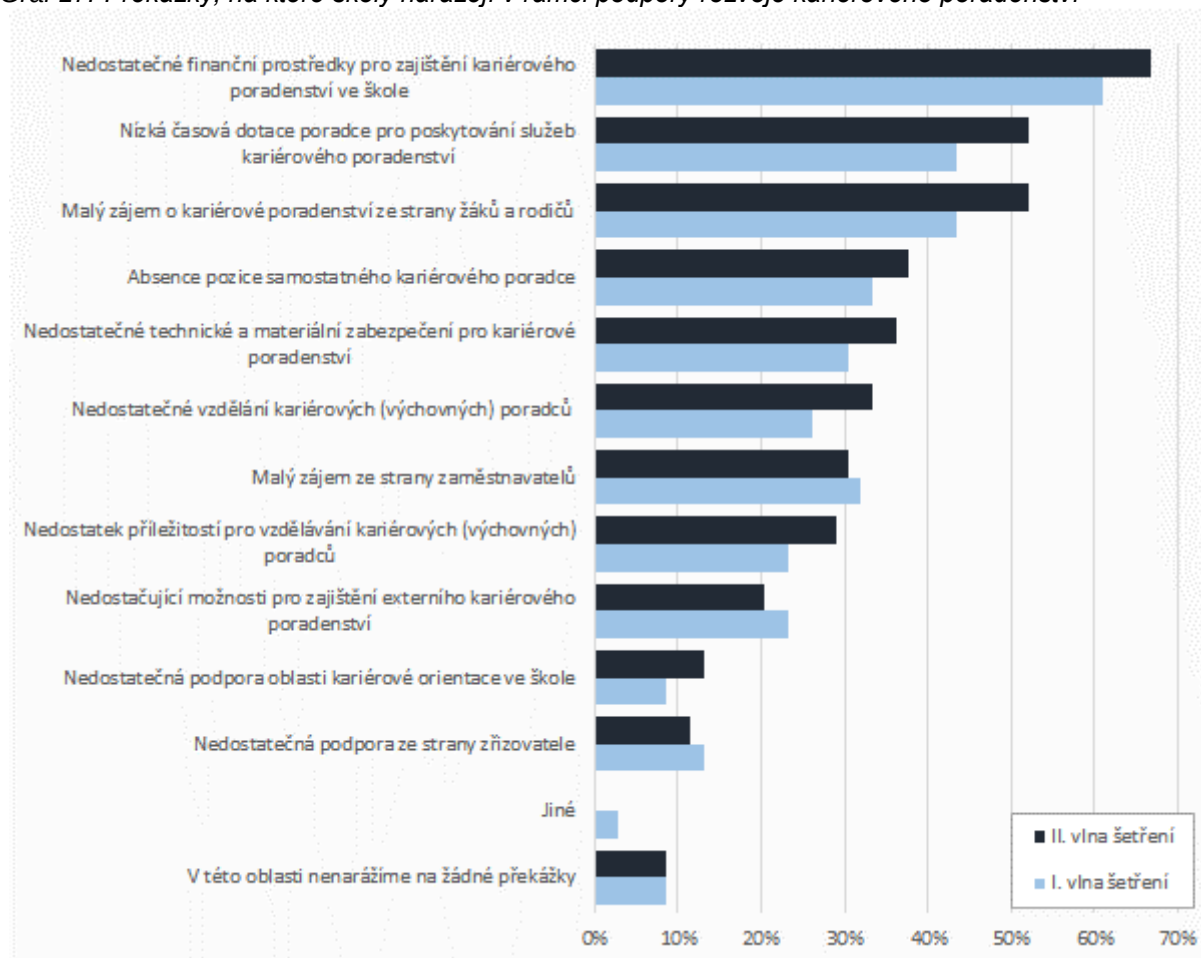
Relativně menší podíl gymnázií poskytuje podporu žákům se zdravotním či sociálním znevýhodněním a zapojuje odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy, přičemž tyto aktivity považují za důležité. Představují tak jistý potenciál dalšího rozvoje kariérového poradenství na gymnáziích.

Gymnázia také využívají a poskytují kariérové informace a spolupracují s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství. Těmto aktivitám přisuzují menší míru důležitosti než v předchozích případech.

2.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory kariérového poradenství na školách ve Zlínském kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (67 %).

Graf 17: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory rozvoje kariérového poradenství

Zhruba polovina škol se setkává s malým zájmem o služby kariérového poradenství ze strany žáků a rodičů (52 %) a naráží i na nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (52 %). Dle části škol navíc představuje problém absence pozice samostatného kariérového poradce (38 %) a nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (36 %).

Přibližně třetina škol naráží na nedostatečné vzdělání kariérových či výchovných poradců. Problémem části škol je malý zájem ze strany zaměstnavatelů (30 %), nedostatek příležitostí pro vzdělávání kariérových či výchovných poradců (29 %) a nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství (20 %). Spíše výjimečně školy narážejí na nedostatečnou podporu oblasti kariérové

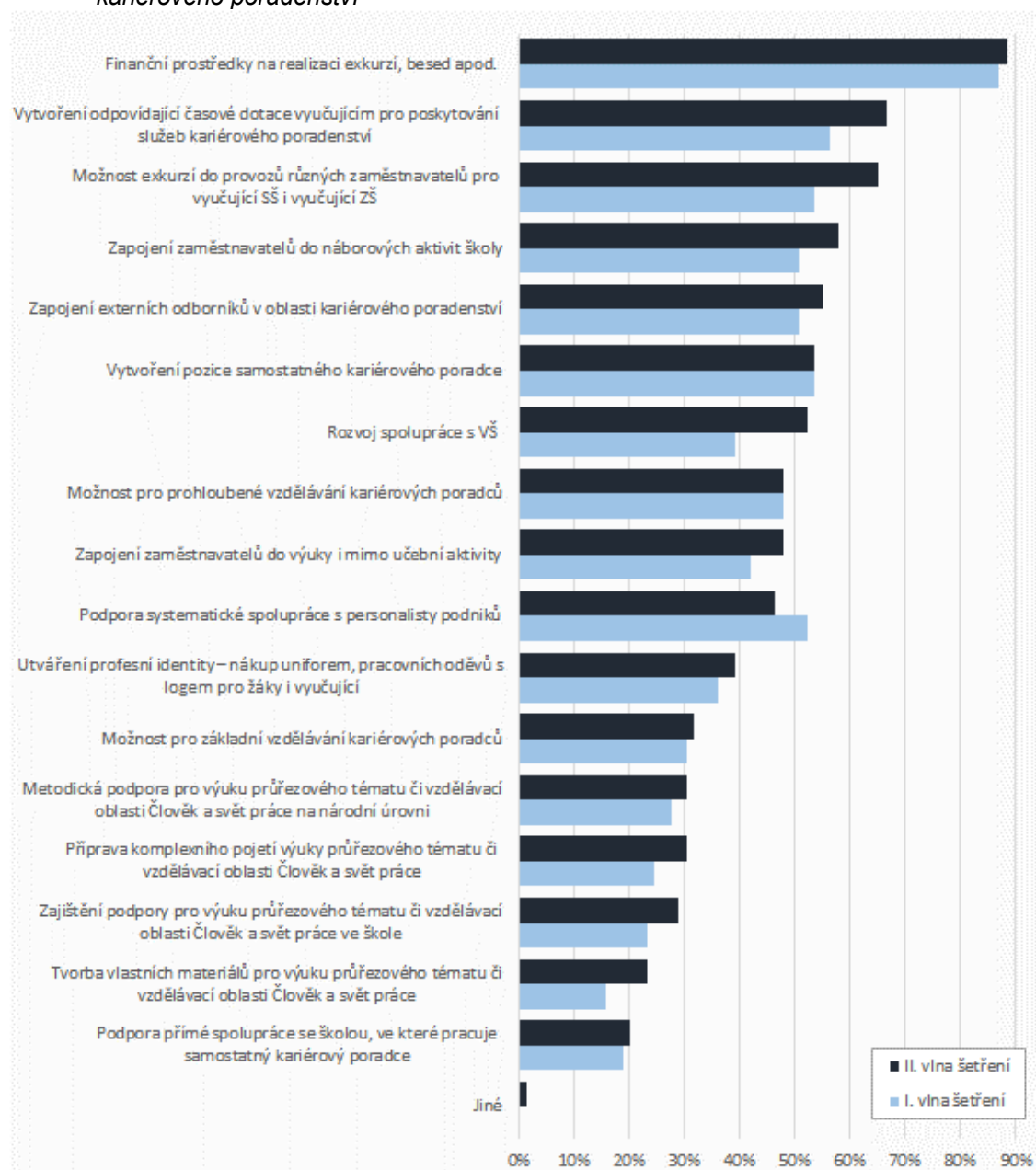
orientace ve škole (13 %) a nedostatečnou podporu ze strany zřizovatele (12 %). Pouze 9 % škol uvádí, že v této oblasti na žádné překážky nenaráží.

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy spojené s malým zájmem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (nárůst o 9 p. b.), nízkou časovou dotací pro poskytování služeb kariérového poradenství ze strany poradců (nárůst o 9 p. b.), nedostatečným vzděláním kariérových či výchovných poradců (nárůst o 7 p. b.), nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství na škole (nárůst o 6 p. b.), nedostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro kariérové poradenství (nárůst o 6 p. b.) a nedostatečnými příležitostmi pro vzdělávání kariérových či výchovných poradců (nárůst o 6 p. b.). Situace se z pohledu škol naopak mírně zlepšila ve smyslu možností zajištění externího kariérového poradenství (pokles o 3 p. b.).

2.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V souvislosti s dalším rozvojem sledované oblasti by školám nejvíce pomohlo zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí a besed (88 %).

Graf 18: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory rozvoje kariérového poradenství

Dále také vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (67 %), možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (65 %), zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (58 %), zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (55 %), vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (54 %) a rozvoj spolupráce s VŠ (52 %).

Školám by dále pomohla větší možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (48 %), zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (48 %) a podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (46 %). Na 39 % škol považuje za potřebné utváření profesní identity formou nákupu uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující. 32 % škol pociťuje potřebu více možností pro základní vzdělávání kariérových poradců.

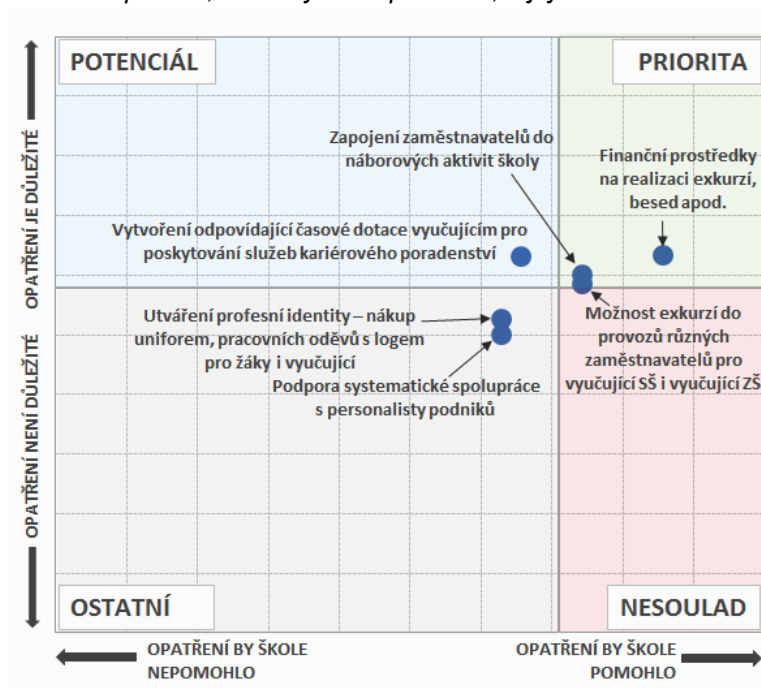
Méně frekventovaná jsou opatření dotýkající se průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, ať už se jedná o metodickou podporu pro výuku tohoto tématu na národní úrovni (30 %), přípravu komplexního pojetí výuky (30 %), zajištění podpory pro výuku (29 %), nebo tvorbu vlastních výukových materiálů pro výuku (23 %). Nejméně často zmiňovaným opatřením je podpora přímé spolupráce se školou, v níž pracuje samostatný kariérový poradce (20 %).

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují zejména potřebu rozvoje spolupráce s VŠ (nárůst o 13 p. b.), možnosti exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (nárůst o 12 p. b.) a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (nárůst o 10 p. b.). Ve srovnání s předchozí vlnou je naopak méně zdůrazňována pouze podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (pokles o 6 p. b.).

2.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji kariérového poradenství pomohla především opatření týkající se zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (86 %). Téměř tři čtvrtiny SOU uvítají zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy i možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ. Ve větší míře by učiliště ocenila vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (66 %). 63 % SOU navrhuje utváření profesní identity formou nákupu uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující a podporu systematické spolupráce s personalisty podniků.

Graf 19: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory rozvoje kariérového poradenství představují největší priority středních odborných učilišť tato opatření - finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod., v menší míře i zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako důležitá opatření.

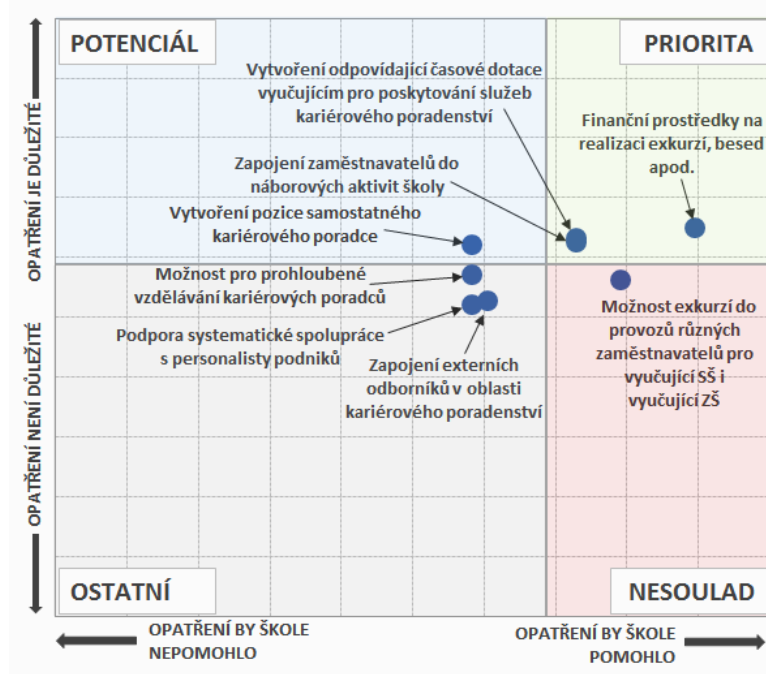
Střední odborná učiliště v relativně menší míře uvádějí potřebu vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování

služeb kariérového poradenství, ale hodnotí ho jako nadprůměrně důležité opatření. Představuje tak pro SOU potenciál v jejich rozvoji v oblasti kariérového poradenství.

Učiliště dále zmiňují opatření: utváření profesní identity formou nákupu uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující a podpora systematické spolupráce s personalisty podniků. Tato opatření jsou však ve srovnání s ostatními položkami hodnocena jako podprůměrně důležitá.

Střední odborné školy jednoznačně nejčastěji zmiňují potřebu získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (90 %). Ve značné míře školy zdůrazňují i potřebu možnosti exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (79 %), vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (73 %) a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (73 %). Za potřebná opatření SOŠ dále uvádějí zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (60 %), vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (58 %) a možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (58 %). Z oblasti spolupráce se zaměstnavateli školy zmiňují ve větší míře také podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (58 %).

Graf 20: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory rozvoje kariérového poradenství zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných škol finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod., vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako velice důležitá.

Potřebu možnosti exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ

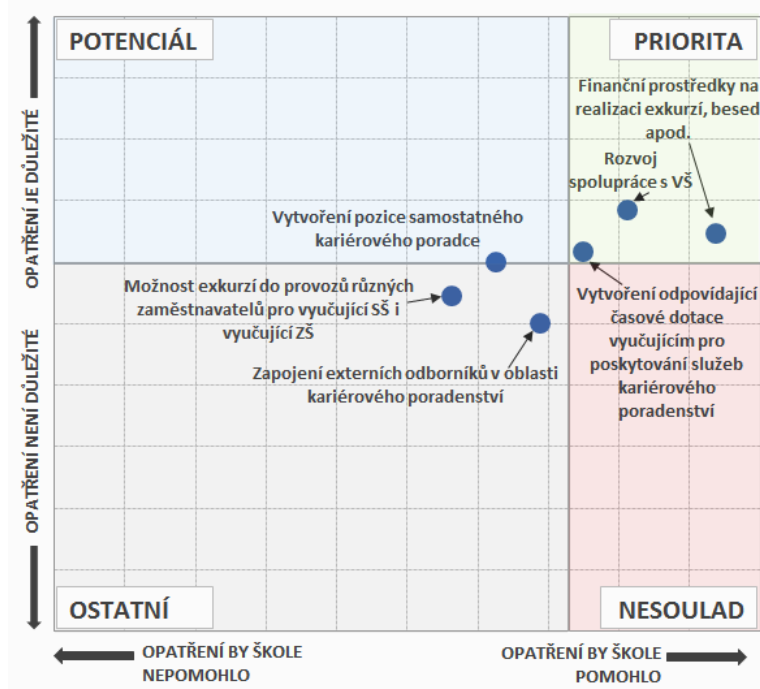
uvádí velký podíl středních odborných škol, ale deklarovaná důležitost tohoto opatření je nižší.

Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představuje pro střední odborné školy potenciál pro jejich další rozvoj v oblasti kariérového poradenství vytvoření pozice samostatného kariérového poradce. Školy toto opatření zmiňují v menší míře, ale přisuzují mu vysokou důležitost.

Střední odborné školy v menší míře uváděly i potřebu zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství, možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců i podpory systematické spolupráce s personalisty podniků, na druhou stranu je nepovažují ani za průměrně důležitá opatření.

Gymnázia z opatření, která by jim pomohla v rozvoji kariérového poradenství, jednoznačně nejčastěji zmiňují získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (94 %). Ve velké míře gymnázia uvádějí potřebu rozvoje spolupráce s VŠ (81 %) a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (75 %). Dvě třetiny gymnázií uvítají zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství. Gymnázia dále uvádí potřebu vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (63 %) a možnosti exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (56 %).

Graf 21: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

V případě gymnázií představují priority v oblasti podpory rozvoje kariérového poradenství zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod., rozvoj spolupráce s VŠ a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství. Uvádí je vysoký podíl gymnázií a zároveň jsou ve srovnání s ostatními opatřeními hodnocena za nejdůležitější.

Již v menší míře gymnázia zmiňují potřebu vytvoření pozice samostatného kariérového poradce. Deklarovaná důležitost tohoto opatření je průměrná, čímž představuje pro gymnázia potenciál v oblasti rozvoje kariérového poradenství.

Gymnázia dále navrhuji zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ. Současně těmto opatřením přisuzují i nižší míru důležitosti.

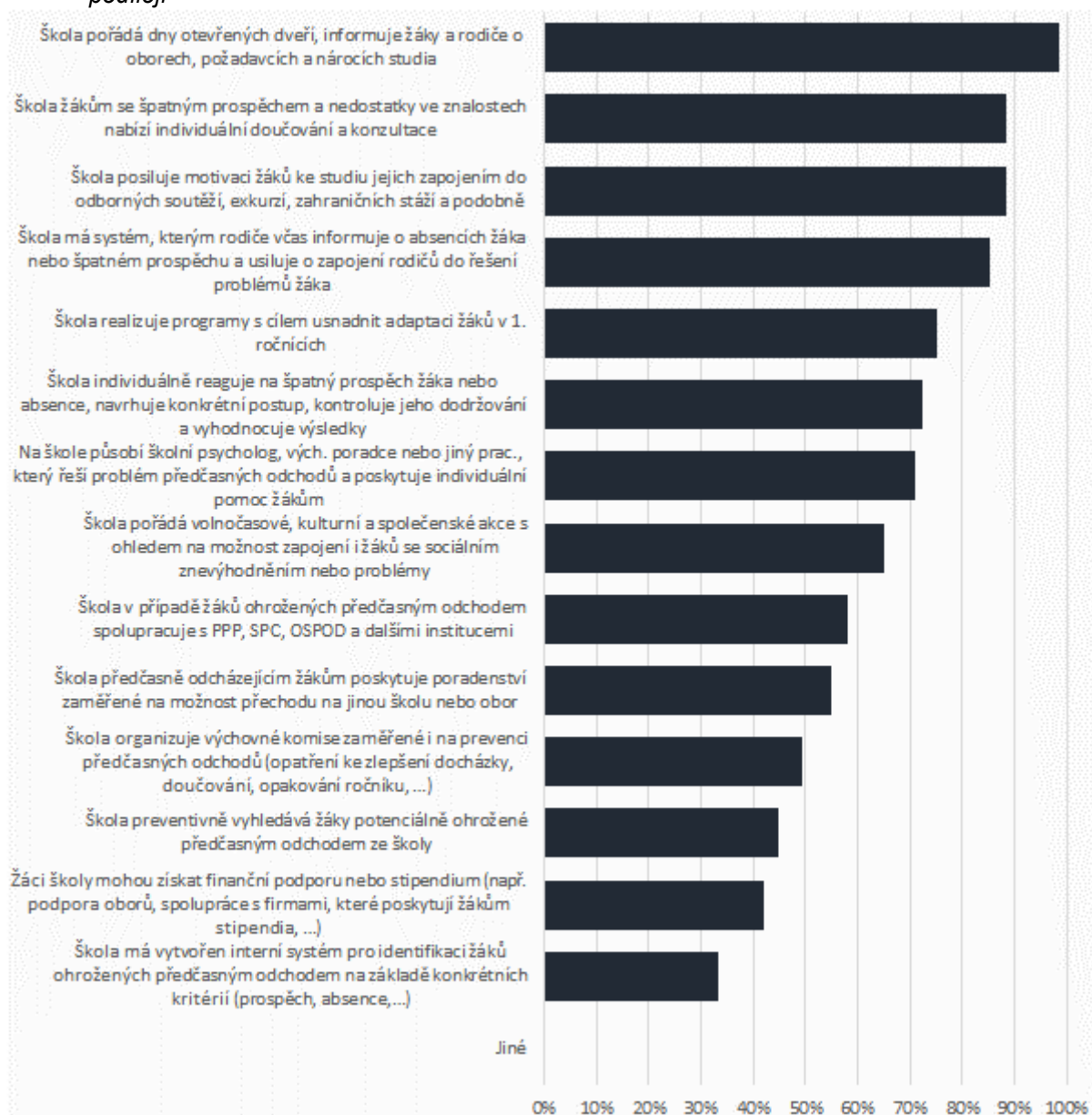
2.5 Aktivita, na kterých se školy podílí v rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů ze vzdělávání

Střední a vyšší odborné školy ve Zlínském kraji jsou v rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů ze vzdělávání ve více činnostech velice aktivní. Většina škol pořádá dny otevřených dveří, informuje žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia (99 %), žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace (88 %) a posiluje motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (88 %). 86 % škol má systém, kterým rodiče včas informuje o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usiluje o zapojení rodičů do řešení problémů žáka.

Značný podíl škol realizuje programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících (75 %) a individuálně reaguje na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup, kontroluje jeho dodržování a vyhodnocuje výsledky (72 %). Na 71 % školách působí školní psycholog, výchovný poradce nebo jiný pracovník, který řeší problém předčasných odchodů a poskytuje individuální pomoc žákům. 65 % škol pořádá volnočasové, kulturní a společenské akce s ohledem na možnost zapojení i žáků se sociálním znevýhodněním nebo problémy.

Část škol v případě žáků ohrožených předčasným odchodem spolupracuje s PPP, SPC, OSPOD a dalšími institucemi (58 %), a také těmto žákům poskytuje poradenství zaměřené na možnost přechodu na jinou školu nebo obor (55 %). V rámci prevence dále školy organizují výchovné komise zaměřené i na prevenci předčasných odchodů (49 %) a preventivně vyhledávají žáky potenciálně ohrožené předčasným odchodem ze školy (45 %). Na 42 % škol mohou žáci získat finanční podporu nebo stipendium. Třetina škol má vytvořen interní systém pro identifikaci žáků ohrožených předčasným odchodem ze vzdělávání na základě konkrétních kritérií, např. prospěchu či absence.

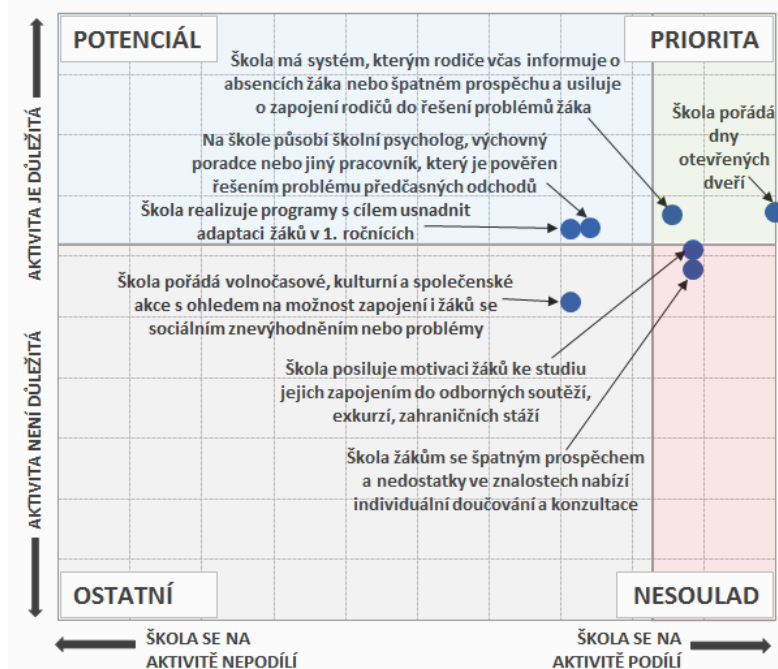
Graf 22: Činnosti, na kterých se školy v prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů aktivně podílejí

2.5.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v rámci prevence v oblasti předčasných odchodů ze vzdělávání především pořádají dny otevřených dveří, informují žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia (100 %). Význačná část SOU posiluje motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (89 %) a věnuje se žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech a nabízí jim individuální doučování a konzultace (89 %). Na 86 % škol má systém (např. elektronický), kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu, čímž usilují o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. Téměř na třech čtvrtinách učilišť působí školní psycholog, výchovný poradce nebo jiný pracovník, který je pověřen řešením problému předčasných odchodů a poskytuje ohroženým žákům individuální pomoc. 71 % SOU v rámci prevence předčasných odchodů ze vzdělávání realizuje programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících a stejný podíl jich pořádá volnočasové, kulturní a společenské akce s ohledem na možnost zapojení i žáků se sociálním znevýhodněním nebo problémy.

Graf 23: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v oblasti prevence a intervence předčasných odchodů představují hlavní priority středních odborných učilišť pořádání dnů otevřených dveří a vlastnictví systému, kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu, čímž usilují o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. Tyto aktivity zmiňovaly školy jako jedny z nejčastějších a zároveň je považují za nejdůležitější.

SOU ve velké míře uvádějí, že posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí či zahraničních stáží a také že nabízí individuální doučování a konzultace žákům se

špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech. Deklarovaná důležitost těchto aktivit je ale podprůměrná, čímž se nachází v určitém nesouladu.

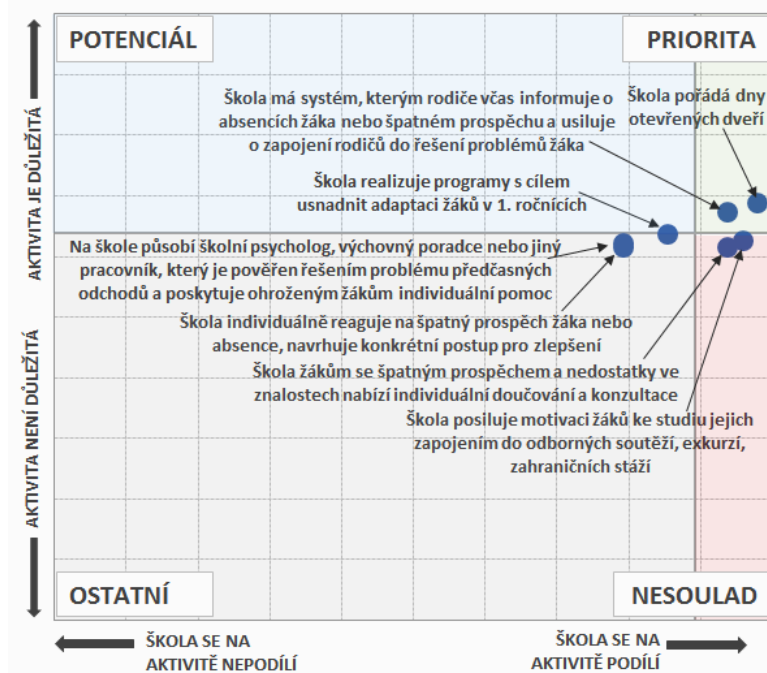
Relativně v menší míře učiliště uvádějí, že u nich působí školní psycholog, výchovný poradce nebo jiný pracovník, který je pověřen řešením problému předčasných odchodů a poskytuje ohroženým žákům individuální pomoc a také že realizují programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících. Tyto aktivity SOU hodnotí jako důležité, skýtají tedy určitý potenciál.

Pořádání volnočasových, kulturních a společenských akcí s ohledem na možnost zapojení i žáků se sociálním znevýhodněním nebo problémy se věnuje také již relativně nižší podíl středních odborných učilišť, ale této aktivitě přisuzují mírně nižší míru důležitosti.

Střední odborné školy se v rámci této oblasti nejvíce zaměřují na pořádání dnů otevřených dveří, kde informují žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia (98 %), a posílení motivace žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (96 %). 94 % SOŠ má systém, kterým škola rodiče včas informuje o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usiluje o zapojení rodičů do řešení problémů žáka.

Stejný podíl škol žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace. Ve velké míře SOŠ realizují programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících (85 %), individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence a navrhují konkrétní postup pro zlepšení (akční plán), kontrolují jeho dodržování a vyhodnocují výsledky (79 %) a působí zde školní psycholog, výchovný poradce nebo jiný pracovník, který je pověřen řešením problému předčasných odchodů a poskytuje ohroženým žákům (79 %).

Graf 24: Aktivita, na nichž se SOŠ podílí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, hlavní priority pro střední odborné školy jsou pořádání dnů otevřených dveří a vlastnictví systému, kterým škola rodiče včas informuje o absencích žáka nebo špatném prospěchu, čímž usiluje o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. SOŠ považují tyto aktivity za nejdůležitější a realizují je i ve velké míře.

Střední odborné školy ve velké míře také posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí či zahraničních stáží a nabízejí individuální doučování a konzultace žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve

znalostech, přičemž tyto aktivity hodnotí jako relativně méně důležité.

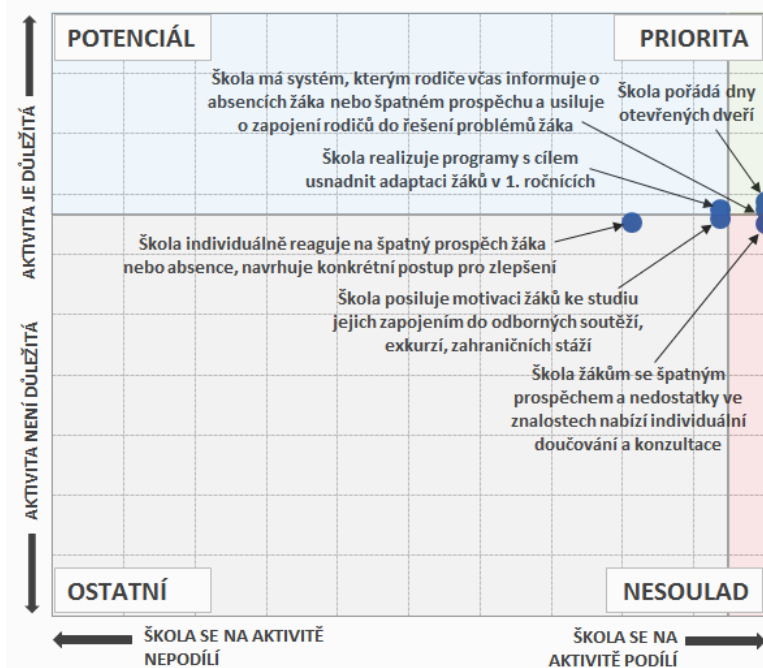
Realizaci programů s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících uskutečňuje relativně menší podíl škol, ale považují ji za průměrně důležitou aktivitu, čímž může představovat aktivitu s potenciálem v oblasti prevence předčasných odchodů ze vzdělávání.

Na SOŠ obvykle působí školní psycholog, výchovný poradce nebo jiný pracovník, který je pověřen řešením problému předčasných odchodů a poskytuje ohroženým žákům individuální pomoc. Ve stejné míře SOŠ individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence a navrhuje konkrétní postup pro zlepšení (akční plán), kontrolují jeho dodržování a vyhodnocují výsledky. Tyto aktivity SOŠ vykonávají již v menší míře ve srovnání s prioritními aktivitami, a také tyto aktivity hodnotí jako relativně méně důležité.

Gymnázia v rámci prevence a intervence předčasných odchodů ze vzdělávání pořádají dny otevřených dveří, informují žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia, dále mají systém (např. elektronický), kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu, čímž usilují o zapojení rodičů do řešení problémů žáka, a žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace (shodně 100 %).

Značná část gymnázií realizuje programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících (94 %), posiluje motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (94 %) a individuálně reaguje na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup pro zlepšení (akční plán), kontroluje jeho dodržování a vyhodnocuje výsledky (81 %).

Graf 25: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Gymnázia v rámci aktivit v oblasti prevence a intervence předčasných odchodů ze vzdělávání nejčastěji pořádají dny otevřených dveří a mají systém, kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu, čímž usilují o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. Tyto aktivity jsou pro gymnázia i poměrně důležité a jsou tedy činnostmi, které mají pro gymnázia nejvyšší prioritu v rozvoji této oblasti. Stejnou měrou gymnázia žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace, ale deklarovaná důležitost této aktivity je již mírně nižší.

Gymnázia ve velké míře také realizují programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících a posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí či zahraničních stáží, přičemž těmto aktivitám přisuzují průměrnou důležitost. Představují tak aktivity s potenciálem.

V menší míře s vyjádřenou nižší mírou důležitosti gymnázia i individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup pro zlepšení (akční plán), kontrolují jeho dodržování a vyhodnocují výsledky.

2.6 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora rozvoje kariérového poradenství“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

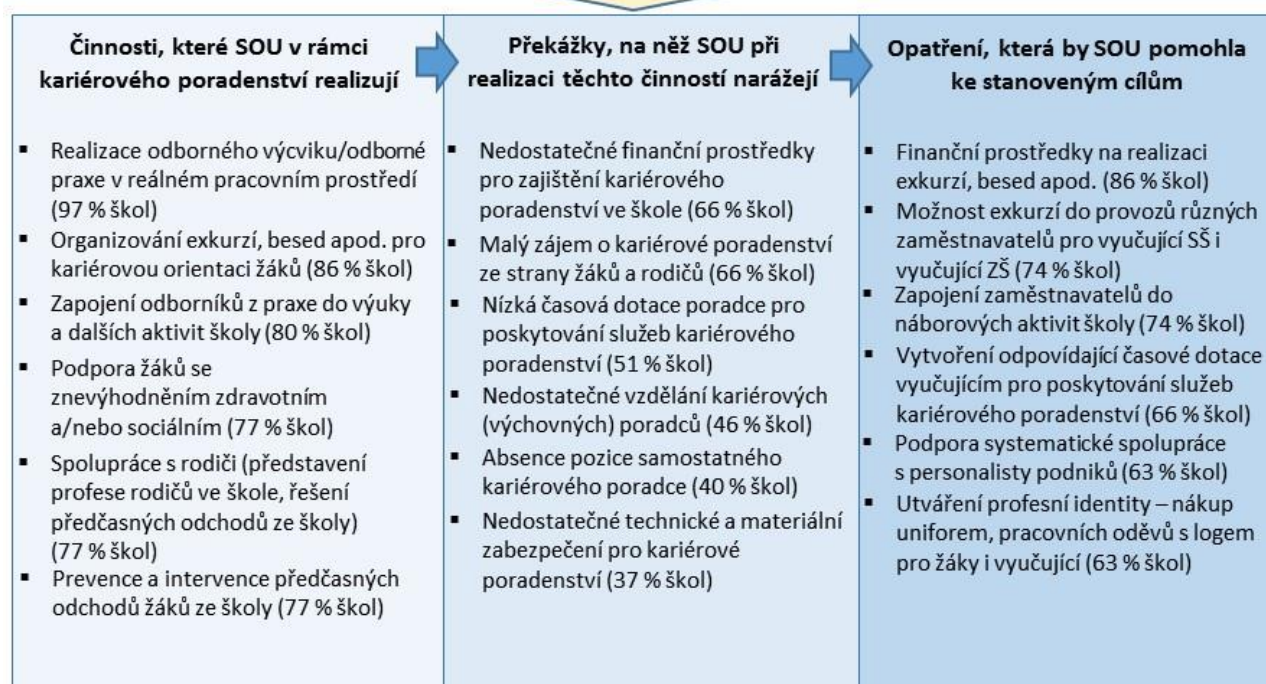
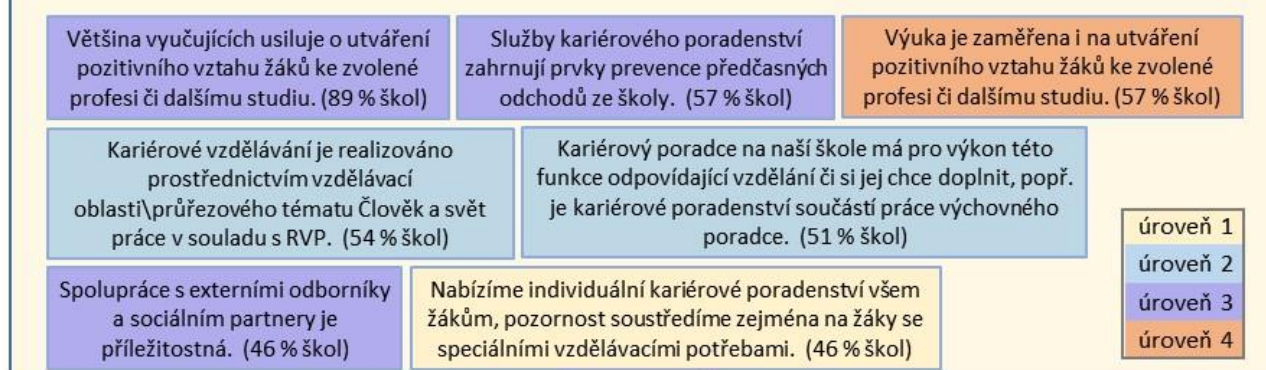
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory rozvoje kariérového poradenství* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory rozvoje kariérového poradenství*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

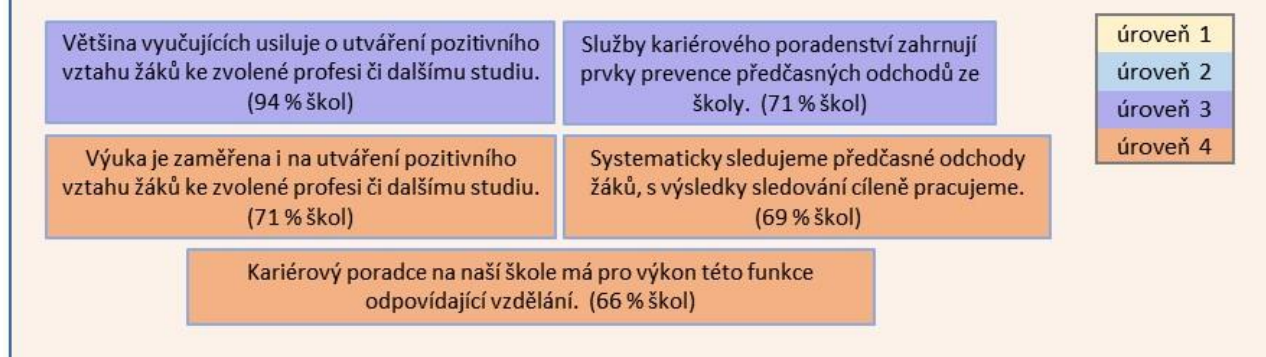
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory rozvoje kariérového poradenství*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav kariérového poradenství na SOU

Cíle, které si v rámci rozvoje kariérového poradenství stanovila SOU

*Každé schéma zobrazuje prvních 5 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav kariérového poradenství na SOŠ

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (88 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (65 % škol)

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (65 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (60 % škol)

Služby kariérového poradenství zahrnují prvky prevence předčasných odchodů ze školy. (56 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Činnosti, které SOŠ v rámci kariérového poradenství realizují	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí (96 % škol) - Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (92 % škol) - Využívání a poskytování kariérových informací (85 % škol) - Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (83 % škol) - Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (83 % škol) - Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (83 % škol)	- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (73 % škol) - Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (56 % škol) - Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (54 % škol) - Absence pozice samostatného kariérového poradce (42 % škol) - Nedostatečné vzdělání kariérových (výchovných) poradců (40 % škol) - Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (40 % škol)	- Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (90 % škol) - Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (79 % škol) - Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (73 % škol) - Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (73 % škol) - Zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (60 % škol) - Podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (58 % škol) - Možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (58 % škol) - Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (58 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje kariérového poradenství stanovily SOŠ

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (94 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (79 % škol)

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (75 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání. (71 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (71 % škol)

Služby kariérového poradenství zahrnují prvky prevence předčasných odchodů ze školy. (69 % škol)

úroveň 1

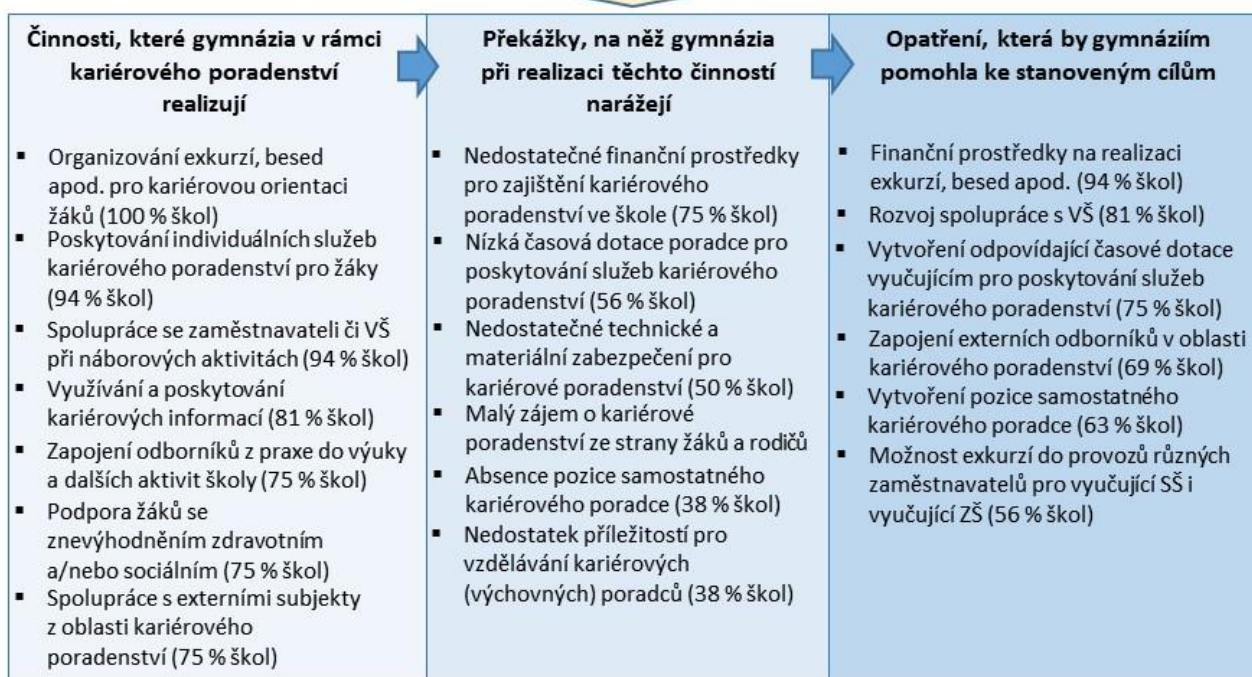
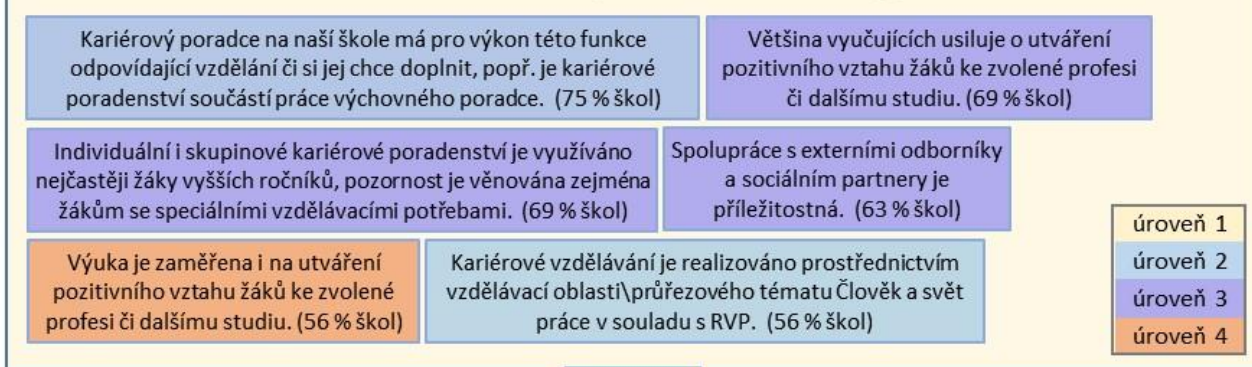
úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 5 - 8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav kariérového poradenství na gymnáziích

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
 Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

3 Podpora polytechnického vzdělávání v Zlínském kraji

Polytechnické vzdělávání je nutno chápat jako **vzdělávání integrující přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání** a jako komplex **vzájemných implikací mezi složkami vzdělávání a jednotlivými předmětovými oblastmi**. Jedná se o integraci:

- všeobecné složky vzdělávání x odborné složky vzdělávání;
- společenskovedních a humanitních předmětů x matematiky x polytechnických předmětů x uměleckých předmětů.

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako aplikaci vědomostí, dovedností a zkušeností v členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení.

Cílem polytechnického vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volní vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Polytechnické vzdělávání má posilovat zájem nejen o technické obory, ale i o přírodovědné a environmentální obory.

Přírodovědné vzdělávání je definováno jako vzdělávání zaměřené na porozumění **základním přírodovědným pojmům a zákonům**, na porozumění a užívání **metod vědeckého zkoumání přírodních faktů** (přírodních objektů, procesů, vlastností, zákonitostí). Cílem v přírodovědném vzdělávání je **rozvíjet schopnosti potřebné při využívání** přírodovědných vědomostí a dovedností pro řešení konkrétních problémů, podporovat odpovědné rozhodování v osobním životě člověka, naplňovat osobní potřeby a fungování v občanském a případně budoucím profesním životě.

Technické vzdělávání jako součást technické výchovy se zaměřuje na osvojování potřebných technických vědomostí, dovedností a návyků, vytváření vztahu k technice a rozvoj tvořivého technického myšlení. Osvojení je realizováno na vědeckém základě, uvědoměle a při aktivitách majících vztah k technice, s níž se v životě setká každý jedinec. Cílem **technické výchovy** je získat správné postoje k technice a k využívání techniky v životě.

Environmentální vzdělávání dělíme na výchovu a osvětu. Environmentální výchovou rozumíme systematické působení na mladou generaci (včetně dětí předškolního věku) za účelem přijetí hodnot a jednání nezbytného pro ochranu a péči o životní prostředí. Oblastmi vzdělávání jsou: výchova o životním prostředí, výchova v životním prostředí, výchova pro životní prostředí. Úkoly **osvěty** jsou zejména v rovině informativní a jsou zaměřené na dospělou populaci a obecně na veřejnost.

Hlavní zjištění

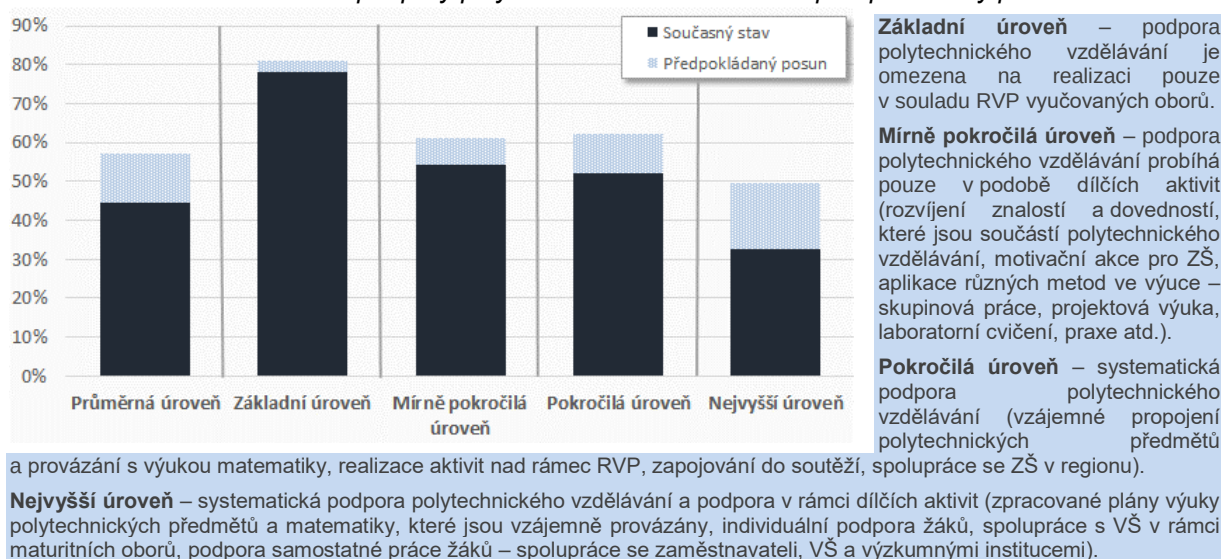
- V rámci podpory polytechnického vzdělávání školy ve Zlínském kraji vykonávají největší množství aktivit v souladu s RVP vyučovaných oborů, tedy především v rámci základní úrovně. Ve větším míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, jako je např. rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, či motivační akce pro ZŠ atd. a aktivity spadající do pokročilé úrovně, kdy již probíhá systematická podpora polytechnického vzdělávání. Školy plánují rozvoj činností zejména v rámci nejvyšší úrovně a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do všech úrovní, nejvíce v pokročilé a mírně pokročilé úrovni.
- V rámci oblasti podpory polytechnického vzdělávání střední a vyšší odborné školy v největší míře do výuky polytechnických předmětů začleňují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod. a zapojují žáky do soutěží či olympiád. SOU a SOŠ dále často organizují motivační akce pro žáky ZŠ a spolupracují se ZŠ i ve využívání laboratoří, dílen apod. Gymnázia dále intenzivně spolupracují s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření a cíleně připravují žáky ke studiu polytechnických oborů na VŠ. Oproti roku 2015/2016 se školy v mnohem větší míře soustředí na aktivní podporu předškolní polytechnické výchovy. Dále se více zaměřují na individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku, spolupráci se ZŠ, například využíváním dílen a laboratoří a přípravu výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru. Naopak nižší podíl škol realizuje aktivity související se zapojením žáků do nepovinných předmětů polytechnického zaměření a se zpracováním koncepce rozvoje polytechnického vzdělávání na škole, včetně analýz.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů a s nedostatečnými znalostmi žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání. Dále školy narážejí na nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání, zastaralé vybavení IT pro výuku, nedostatečnou jazykovou vybavenost učitelů polytechnických předmětů pro výuku v cizích jazycích a nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy spojené s malou podporou ze strany zaměstnavatelů, malým zájmem žáků o polytechnické vzdělávání, zastaralým vybavením IT pro výuku, nedostatečnou motivací žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání, nedostatečnými znalostmi žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání a nedostatkem materiálů pro výuku polytechnických předmětů. Školy naopak deklarují zlepšení situace z hlediska vybavení laboratoří, dílen a odborných učeben.
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání, dále zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole, zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku a zvýšení kvality softwarového vybavení školy. Za potřebné je považována také úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření, nákup či příprava materiálů pro výuku, možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů a podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu nákupu softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání, zvýšení kvality softwarového vybavení školy, zvýšení počtu a kvality ICT vybavení na škole a vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace. Školy naopak v menší míře uvádějí potřebu zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben, možnosti nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů a účasti pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření.

3.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu polytechnického vzdělávání na školách ve Zlínském kraji, jednoznačně v největší míře jsou rozvíjeny aktivity na podporu polytechnického vzdělávání pouze v souladu RVP vyučovaných oborů, tedy především v rámci základní úrovně (78 %). Ve větším míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (54 %), kdy podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, jako je např. rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, či motivační akce pro ZŠ atd. a aktivity spadající do pokročilé úrovně (52 %), kdy již probíhá systematická podpora polytechnického vzdělávání. V nejmenší míře školy realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně (32 %), v rámci které je systematická podpora polytechnického vzdělávání dále doplňována o další aktivity.

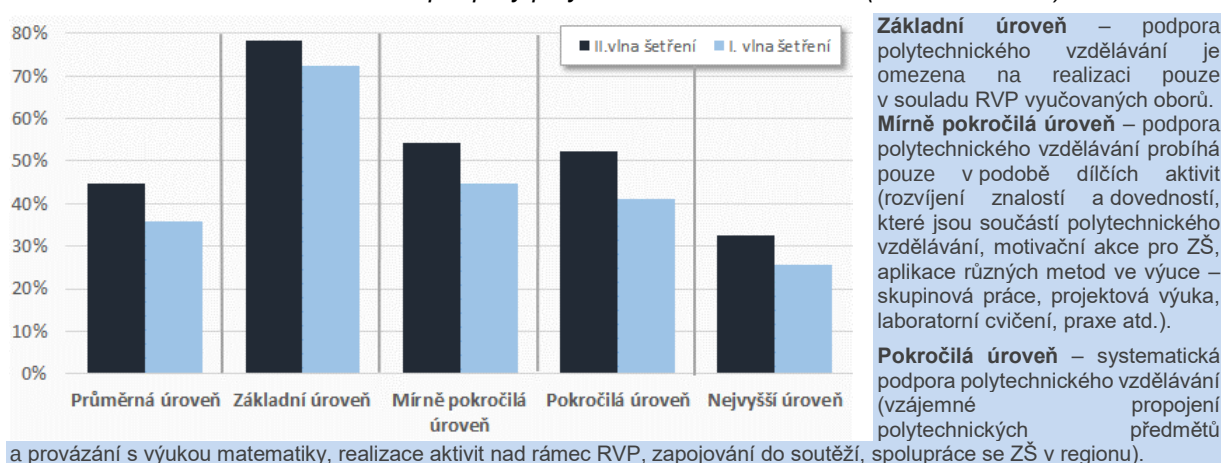
Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory polytechnického vzdělávání, školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 17 %) a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 10 %) a již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 7 %) či základní (předpokládaný posun o 3 %) úrovně.

Graf 26: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do všech úrovní, nejvíce v pokročilé (nárůst o 11 p. b.) a mírně pokročilé úrovni (nárůst o 10 p. b.). Nárůst vykonávaných aktivit je i v nejvyšší (nárůst o 7 p. b.) a v základní úrovni (nárůst o 6 p. b.).

Graf 27: Srovnání současné úrovně podpory polytechnického vzdělávání (I. vlna + II. vlna)

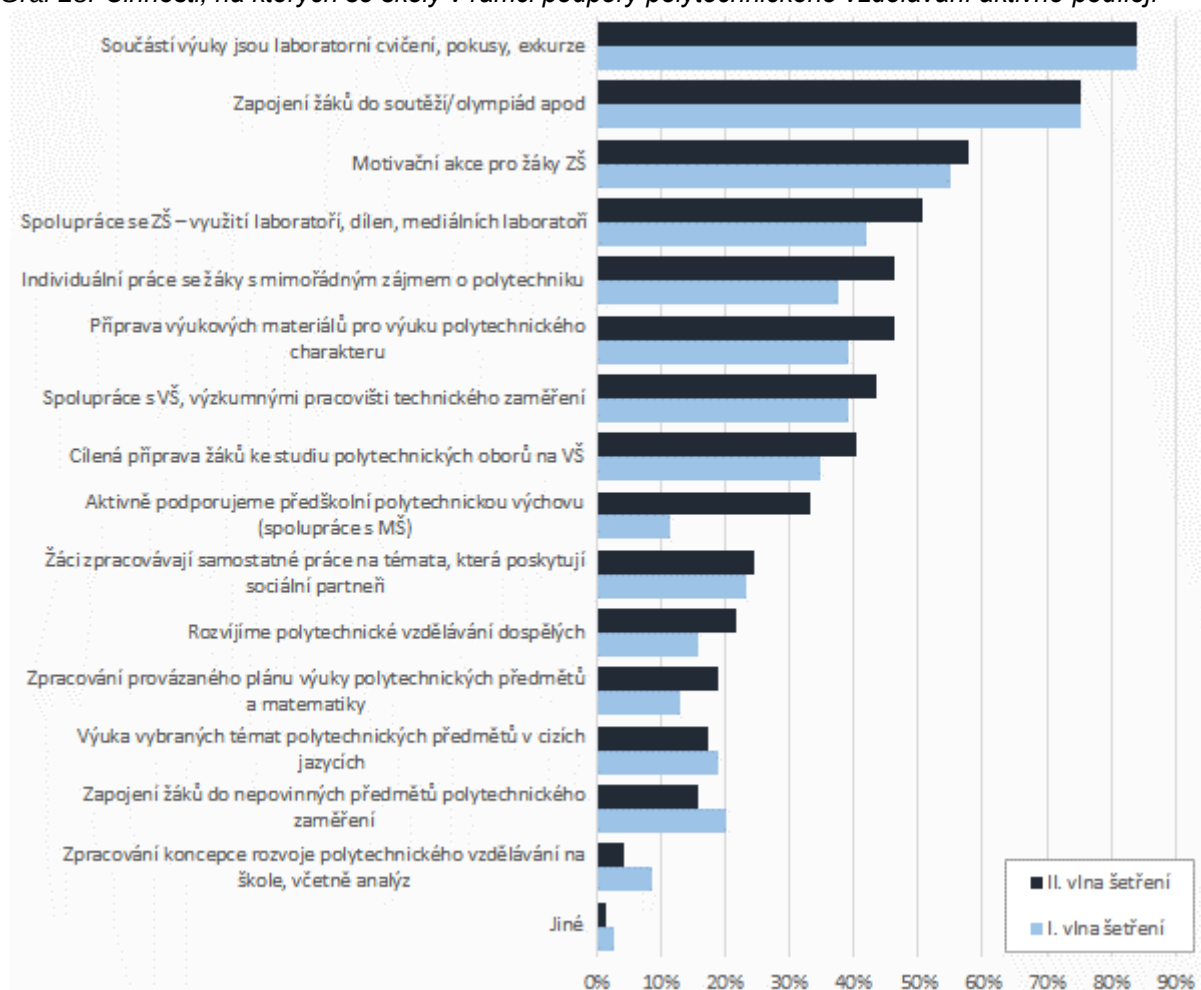
Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

3.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory polytechnického vzdělávání střední a vyšší odborné školy v největší míře do výuky polytechnických předmětů začleňují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod. (84 %) a zapojují žáky do soutěží či olympiád (75 %). Školy dále často organizují motivační akce pro žáky ZŠ (58 %) a spolupracují se ZŠ i ve využívání laboratoří a dílen apod. (51 %). 46 % středních a vyšších odborných škol ve Zlínském kraji se věnuje individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku, a také 46 % škol připravuje výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru. O něco méně škol spolupracuje s VŠ a výzkumnými pracovišti technického zaměření (43 %) a cíleně připravuje žáky ke studiu polytechnických oborů na vysoké škole (41 %).

Třetina škol aktivně podporuje předškolní polytechnickou výchovu a spolupracuje s MŠ a ve čtvrtině škol žáci zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři. Již v menší míře pak školy v kraji rozvíjí polytechnického vzdělávání dospělých (22 %), zpracovávají provázaný plán výuky polytechnických předmětů a matematiky (19 %), probíhá zde výuka vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích (17 %) a zapojují žáky do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (16 %). Pouze 4 % škol zpracovává koncepci rozvoje polytechnického vzdělávání na škole.

Graf 28: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí

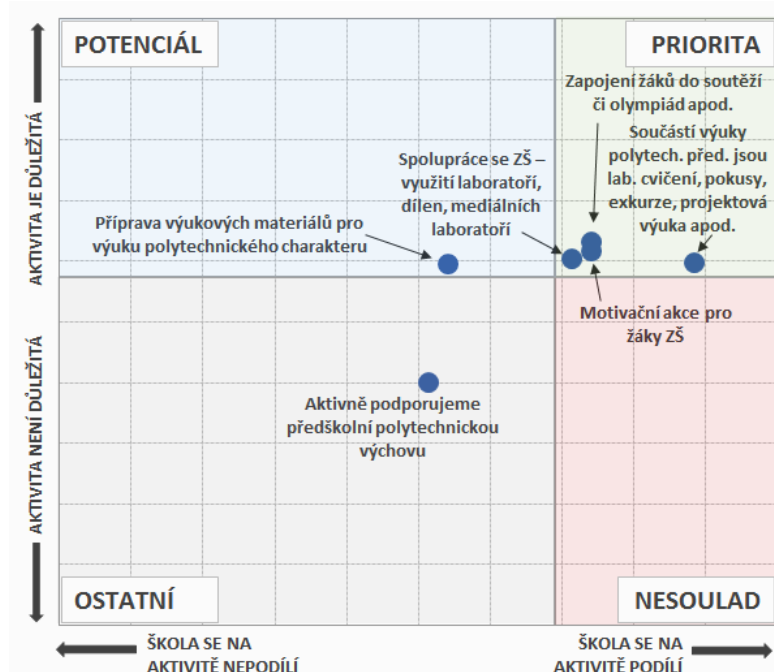
Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují především na aktivní podporu předškolní polytechnické výchovy (nárůst o 22 p. b.). Školy se dále více soustředí na individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (nárůst o 9 p. b.), spolupráci se ZŠ, například využíváním dílen a laboratoří

(nárůst o 9 p. b.), přípravu výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (nárůst o 7 p. b.), cílenou přípravu žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (nárůst o 6 p. b.), rozvíjení polytechnického vzdělávání dospělých (nárůst o 6 p. b.) a zpracování provázaného plánu výuky polytechnických předmětů a matematiky (nárůst o 6 p. b.). Naopak nižší podíl škol zmiňuje aktivity související se zapojením žáků do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (pokles o 4 p. b.) a se zpracováním koncepce rozvoje polytechnického vzdělávání na škole, včetně analýz (pokles o 4 p. b.).

3.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti polytechnického vzdělávání v největší míře zařazují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektovou výuku apod. do výuky polytechnických předmětů (89 %). Ve větší míře školy pořádají motivační akce pro žáky ze základních škol a zapojují žáky do soutěží a olympiád (shodně 74 %). Relativně velký podíl škol i spolupracuje se ZŠ v oblasti využití laboratoří a dílen (71 %). Střední odborná učiliště se dále ve věnují přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (54 %), aktivně podporují předškolní polytechnickou výchovu (51 %), individuálně pracují se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (46 %) a spolupracují s VŠ či výzkumnými pracovišti technického zaměření (40 %).

Graf 29: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

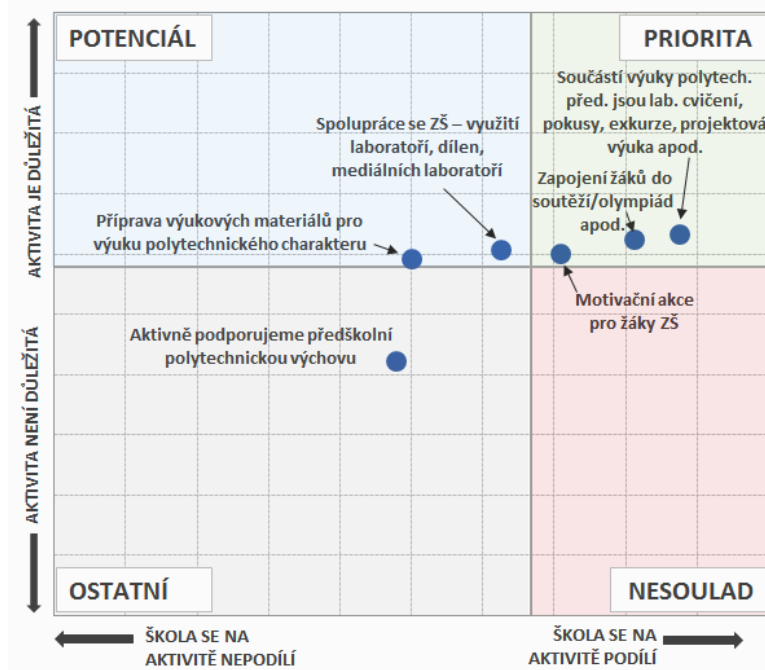

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů, zapojení žáků do soutěží či olympiád, pořádání motivačních akcí pro žáky základních škol a spolupráci se základními školami ve využití laboratoří, dílen, či mediálních laboratoří. Tyto aktivity střední odborná učiliště zmiňují nejčastěji a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají velký význam.

Z hlediska realizovaných aktivit se střední odborná učiliště se dále soustředí na přípravu výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru. Tuto činnost vykonávají již ale v menší míře, deklarovaná důležitost je ale nadprůměrná, čím může představovat pro školu činnost, které skýtá potenciál. Aktivní podpora předškolní polytechnické výuky probíhá ze strany SOU v relativně menší míře (zejména ve srovnání s prioritními oblastmi) a školy ji přisuzují i výrazně podprůměrnou důležitost.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v oblasti polytechnického vzdělávání především zařazují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektovou výuku apod. do výuky polytechnických předmětů (88 %) a zapojují žáky do soutěží a olympiád (81 % škol).

Graf 30: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Relativně velký podíl škol dále také pořádá motivační akce pro žáky ZŠ (71 %) a spolupracuje se ZŠ i v oblasti využití laboratoří a dílen (63 %). Polovina středních odborných škol v kraji připravuje výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru. Dále školy aktivně podporují předškolní polytechnickou výchovu (48 %), individuálně pracují se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (46 %) a spolupracují s VŠ či výzkumnými pracovišti technického zaměření (46 %).

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu polytechnického vzdělávání představují priority středních odborných škol tyto činnosti: začleňování laboratorních

cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů, zapojení žáků do soutěží či olympiád a motivační akce pro žáky ZŠ. Uvedené aktivity střední odborné školy realizují v největší míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají značný význam.

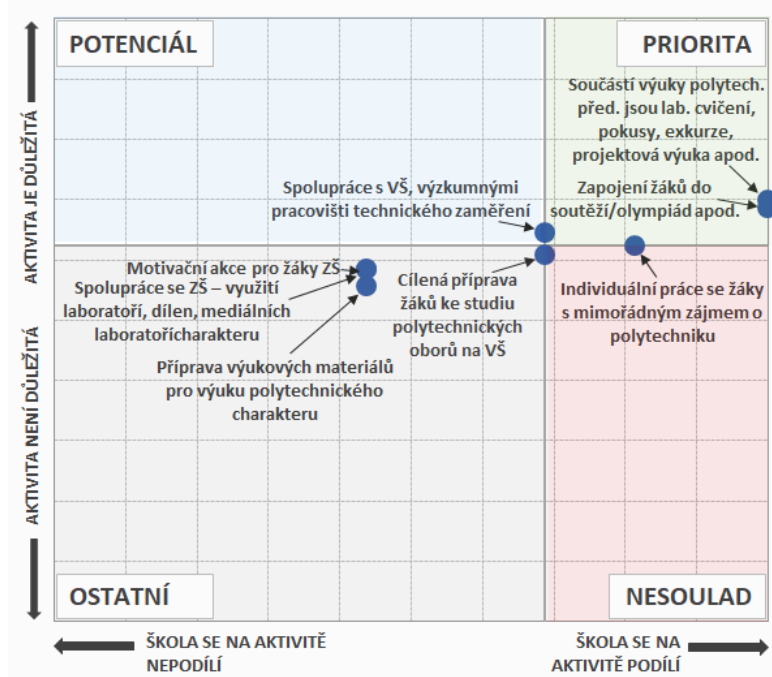
V menší míře se střední odborné školy věnují spolupráci se základními školami na využití laboratoří a dílen a přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru. Těmto aktivitám je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzována nadprůměrná důležitost, čím představují pro školy potenciál v oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání.

Všechny **gymnázia** jsou v rámci podpory rozvoje polytechnického vzdělávání aktivní v zapojování žáků do soutěží a olympiád a zařazování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí, projektové výuky apod. do výuky polytechnických předmětů. Ve velké míře gymnázia pracují individuálně se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (81 %).

Dvě třetiny gymnázií spolupracují s vysokými školami či výzkumnými pracovišti technického zaměření a stejný podíl cíleně připravuje žáky ke studiu polytechnických oborů na VŠ. Gymnázia vykonávají další činnosti již v menší míře – 44 % jich spolupracuje se základními školami v oblasti využívání laboratoří a dílen, stejný podíl gymnázií pořádá motivační akce pro žáky ZŠ, také 44 % gymnázií připravuje výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru a 31 % z nich zapojuje žáky do nepovinných předmětů polytechnického zaměření.

V případě gymnázií představují priority v oblasti podpory polytechnického vzdělávání zapojení žáků do soutěží či olympiád a začleňování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí apod. do výuky polytechnických předmětů. Na těchto aktivitách se podílí všechny gymnázia a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován značný význam.

Graf 31: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Gymnázia ve velké míře také individuálně pracují se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku, ale této aktivitě přisuzují jenom průměrnou míru důležitosti. Tato činnost se tedy nachází za hlavními prioritami a prioritu představuje pravděpodobně jenom u některých gymnázií.

Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných aktivit představuje pro gymnázia potenciál pro jejich další rozvoj v oblasti polytechnického vzdělávání spolupráce s vysokými školami a výzkumnými pracovišti technického zaměření. Toto opatření zmiňují dvě třetiny z nich a přisuzují mu nadprůměrnou důležitost. Stejný podíl gymnázií

realizuje i cílenou přípravu žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ, ale tuto aktivitu považují za méně důležitou.

3.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

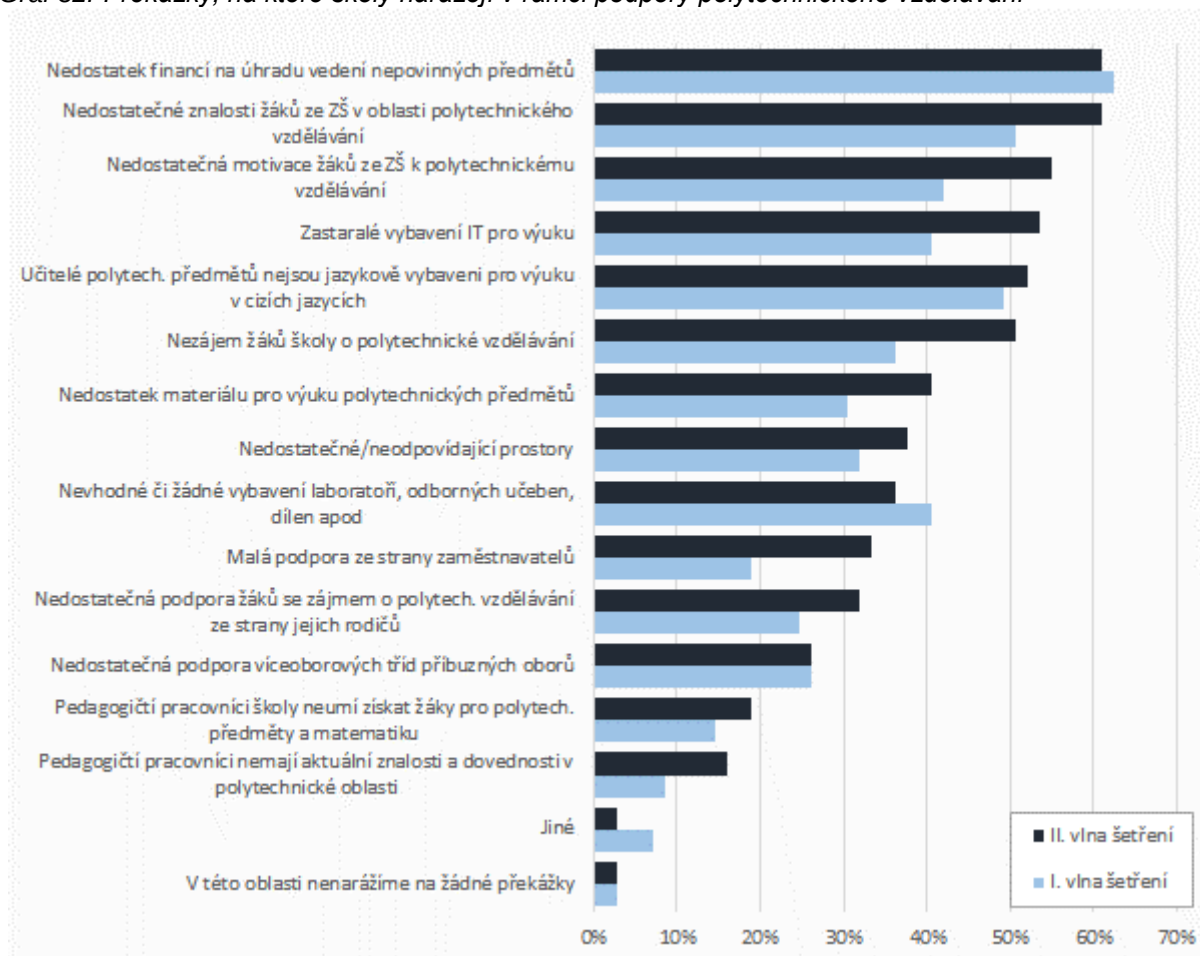
V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory polytechnického vzdělávání na středních a vyšších odborných školách ve Zlínském kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (61 %) a s nedostatečnými znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (také 61 %).

Dále školy narážejí na nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (55 %), zastaralé vybavení IT pro výuku (54 %), nedostatečnou jazykovou vybavenost učitelů polytechnických předmětů pro výuku v cizích jazycích (52 %) a nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (51 %).

Z hlediska vybavení škol se školy potýkají také s nedostatkem materiálu pro výuku polytechnických předmětů (41 %), s nedostatečnými nebo neodpovídajícími prostory (38 %) a s nevhodným či žádným vybavením laboratoří, odborných učeben, dílen (36 %). Školy pocítují i nedostatečnou podporu a to ze strany zaměstnavatelů (33 %), dále podporu žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (32 %) i podporu víceoborových tříd příbuzných oborů (26 %).

Nejméně často jsou shledány překážky na straně pedagogických pracovníků. 19 % škol uvádí, že jejich pedagogové si neumí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku a 16 % škol se domnívá, že pedagogové nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti.

Graf 32: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy spojené s malou podporou ze strany zaměstnavatelů (nárůst o 14 p. b.), malým zájmem žáků o polytechnické vzdělávání (nárůst o 14 p. b.), zastaralým vybavením IT pro výuku (nárůst o 13 p. b.), nedostatečnou motivací žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (nárůst o 13 p. b.), nedostatečnými znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (nárůst o 10 p. b.), nedostatkem materiálů pro výuku polytechnických předmětů (nárůst o 10 p. b.), nedostatečnou podporou žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (nárůst o 7 p. b.), nedostatečnými aktuálními znalosti a dovednosti pedagogických pracovníků v polytechnické oblasti (nárůst o 7 p. b.) a nedostatečnými či neodpovídajícími prostory (nárůst o 6 p. b.). Školy naopak deklarují zlepšení situace z hlediska vybavení laboratoří, dílen a odborných učeben (pokles o 4 p. b.).

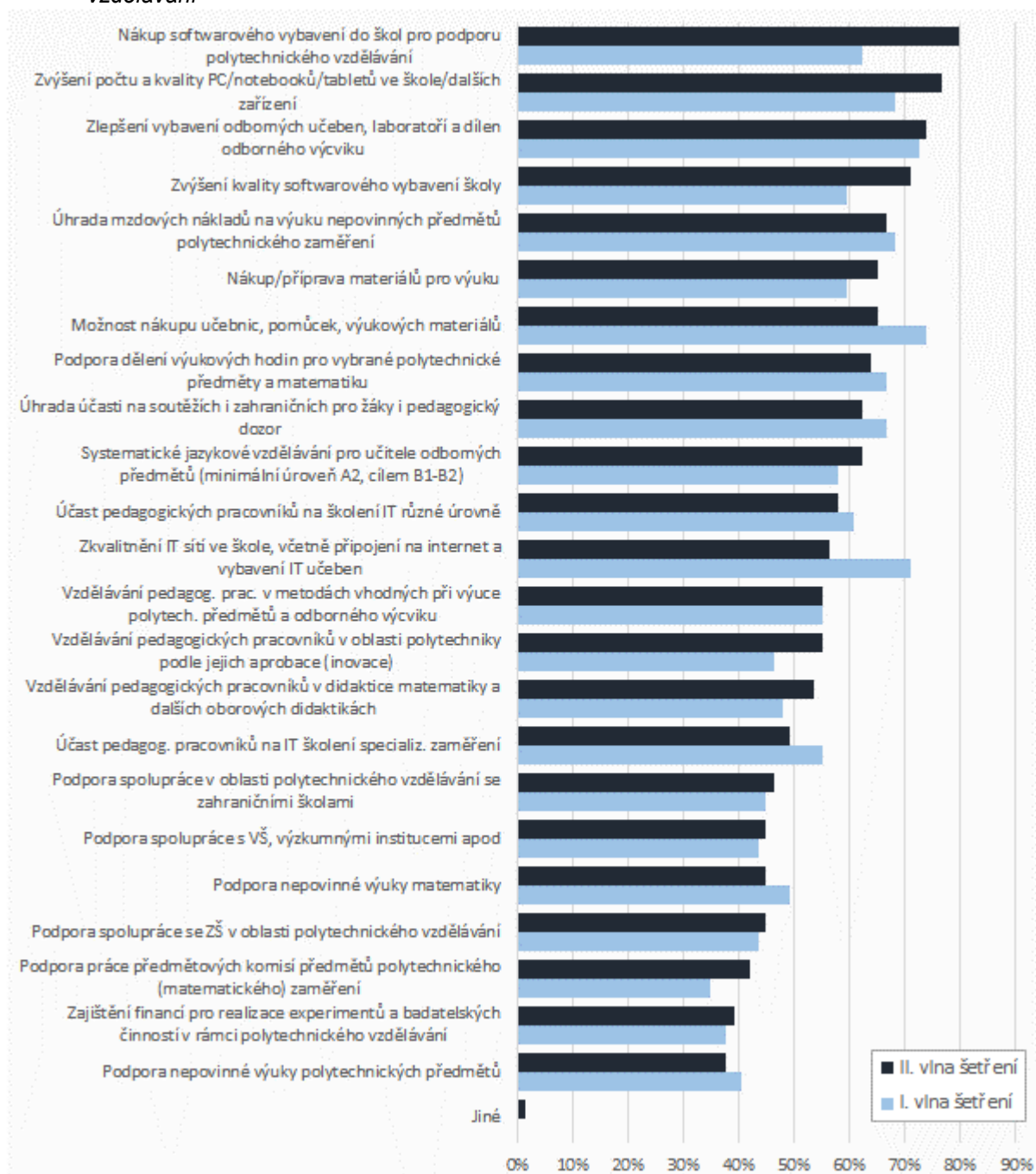
3.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory polytechnického vzdělávání by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohl nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (80 %), dále zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole (77 %), zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (74 %) a zvýšení kvality softwarového vybavení školy (71 %).

Za potřebné je považována také úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (67 %), nákup či příprava materiálů pro výuku (65 %), možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (65 %), podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (64 %), systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (62 %), úhrada účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor (62 %) a zkvalitnění IT sítě ve škole včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (57 %).

Mezi další častěji zmiňovaná opatření jsou opatření, které se týkají vzdělávání pedagogických pracovníků: jejich účast na školení IT různé úrovně (58 %), jejich vzdělávání v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku (55 %), v oblasti polytechniky podle jejich aproby (55 %), v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách (54 %) i jejich účast na IT školení specializ. zaměření (49 %).

Graf 33: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání

Relativně značnému podílu středních a vyšších odborných škol ve Zlínském kraji by dále pomohla realizace opatření týkající se podpory spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání a to jednak se zahraničními školami (46 %), spolupráce s vysokými školami a výzkumnými institucemi (45 %), spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (45 %), dále podpory nepovinné výuky matematiky (45 %) i podpory práce předmětových komisí předmětů polytechnického či matematického zaměření (42 %). 39 % škol by ocenilo zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských

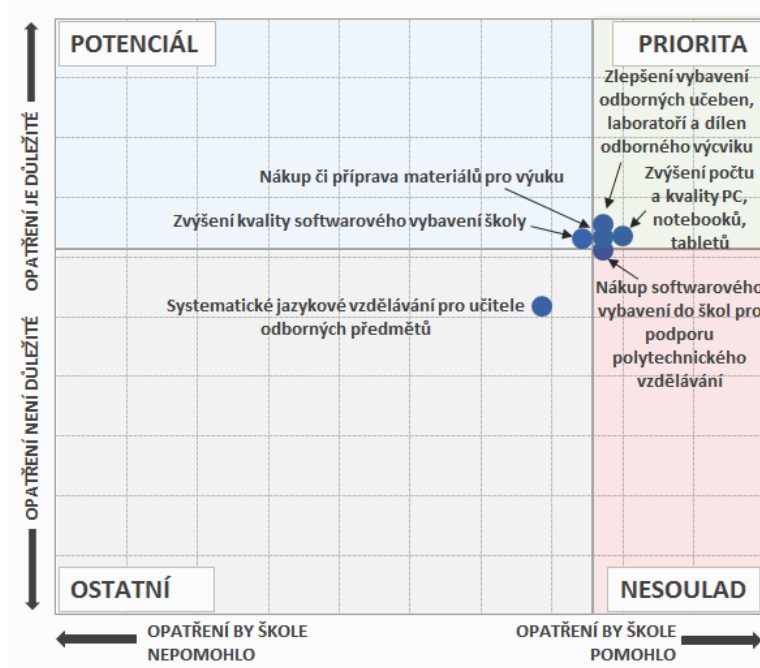
činností v rámci polytechnického vzdělávání a 38 % podporu nepovinné výuky polytechnických předmětů.

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu nákupu softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (nárůst o 17 p. b.), zvýšení kvality softwarového vybavení školy (nárůst o 12 p. b.), zvýšení počtu a kvality ICT vybavení na škole (nárůst o 9 p. b.), vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aproby (nárůst o 9 p. b.), podporu práce předmětových komisí předmětů polytechnického či matematického zaměření (nárůst o 7 p. b.), nákupu či přípravy materiálů pro výuku (nárůst o 6 p. b.) a vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách (nárůst o 6 p. b.). Školy naopak deklarují nižší potřebu zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (pokles o 14 p. b.), možnosti nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (pokles o 9 p. b.) a účasti pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření (pokles o 6 p. b.).

3.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji polytechnického vzdělávání pomohla především opatření týkající se zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole (80 %), zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (77 %), nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (77 %), nákup či příprava materiálů pro výuku (77 %) i zvýšení kvality softwarového vybavení školy (74 %). Dále by školy ve větší míře ocenily také systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (69 %), úhradu mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (66 %), úhradu účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (66 %), podporu dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (66 %) i možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (66 %).

Graf 34: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

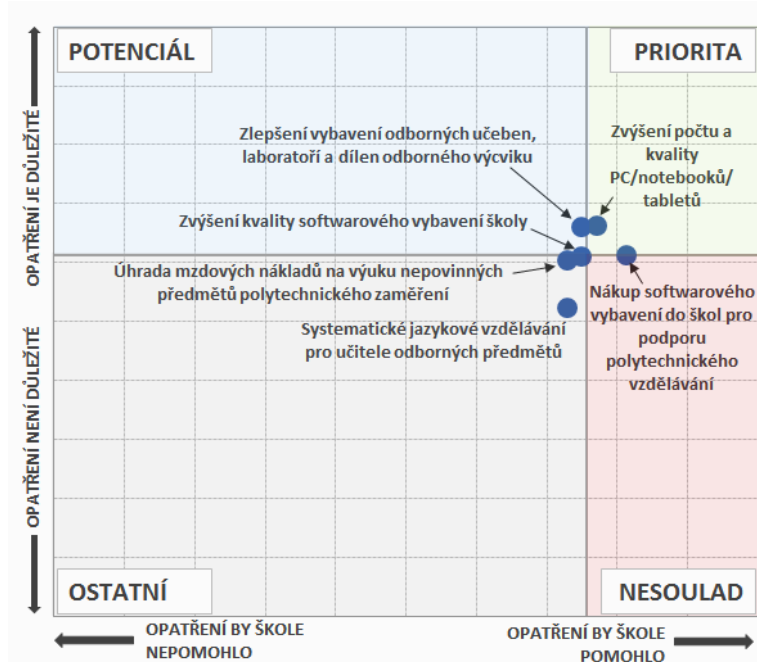

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory polytechnického vzdělávání zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť tyto opatření - zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole, zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku a nákup či příprava materiálů pro výuku. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako důležité. Ve stejné míře uvádějí školy i potřebu nákupu softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání, ale míra důležitosti tohoto opatření je už nižší (na hranici průměru).

Potřebu zvýšení kvality softwarového vybavení školy uvádí jenom o několik škol méně než prioritní opatření a školy tomuto opatření vyjádřily i vysokou míru důležitosti, čím představuje pro SOU potenciál v jejich rozvoji v oblasti polytechnického vzdělávání.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu nákupu softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (81 %).

Graf 35: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Dále by pak školám pomohlo zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole (77 %), zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (75 %) a zvýšení kvality softwarového vybavení školy (75 %). Pro SOŠ je dále důležitá i úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (73 %), systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (73 %), podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (71 %) a možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (71 %). Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory polytechnického vzdělávání

představuje největší prioritu středních odborných škol zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole. Toto opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako velice důležité.

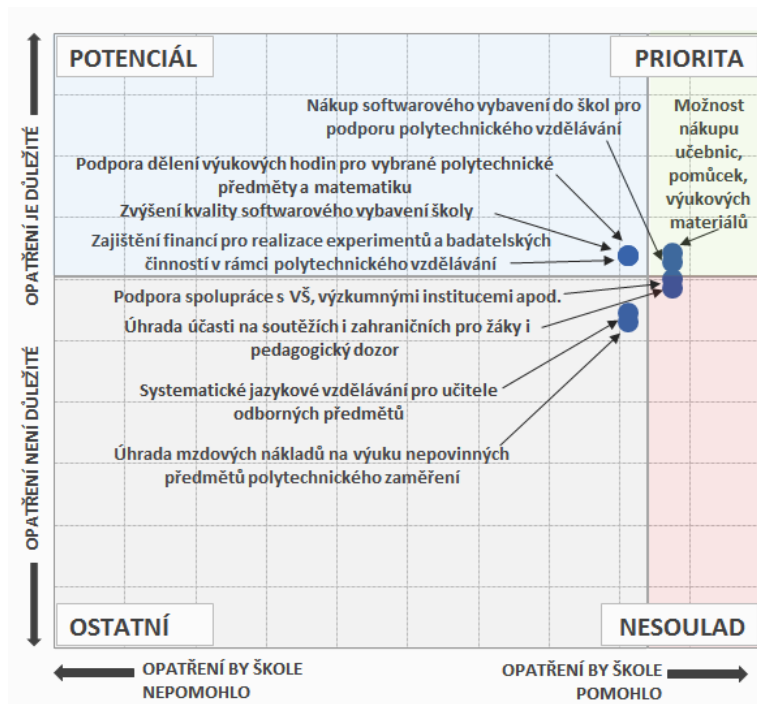
Školami nejčastěji zmiňovaným opatřením je nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání, ale školy hodnotí toto opatření pouze jako průměrně důležité, čímž představuje částečnou prioritu.

Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představují pro střední odborné školy potenciál pro jejich další rozvoj v oblasti polytechnického vzdělávání tato opatření: zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen a zvýšení kvality softwarového vybavení školy. Školy tato opatření zmiňují v relativně menší míře, ale přisuzují jim nadprůměrnou či průměrnou důležitost.

Gymnázia ve velké míře uvádějí celou řadu opatření, jenž jim mohou pomoci v rozvoji polytechnického vzdělávání. 88 % gymnázií uvádí tato opatření: možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů, nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání, podpora spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod a úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor.

81 % gymnázií zmiňuje potřebu zvýšení kvality softwarového vybavení školy, podpory dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku, zajištění financí pro realizace experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání, dále potřebu systematického jazykového vzdělávání pro učitele odborných předmětů a úhrady mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření.

Graf 36: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory polytech. vzdělávání představuje priority gymnázií možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů a nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání. Tato opatření jsou gymnáziím zmiňována nejčastěji a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceny jako nejdůležitější. Podpoře spolupráce s VŠ či výzkumnými institucemi a úhradě účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor přisuzují gymnázia menší význam.

Menší podíl škol pak zmiňoval, že by jim v podpoře polytechnického vzdělávání pomohlo zvýšení kvality softwarového vybavení

školy, podpory dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku, zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání. Důležitost těchto opatření je však ve srovnání s ostatními sledovanými položkami nadprůměrná, čímž mohou pro gymnázia představovat potenciál v jejich dalším rozvoji polytechnického vzdělávání.

3.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora polytechnického vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory polytechnického vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOU

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (83 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (77 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (71 % škol)

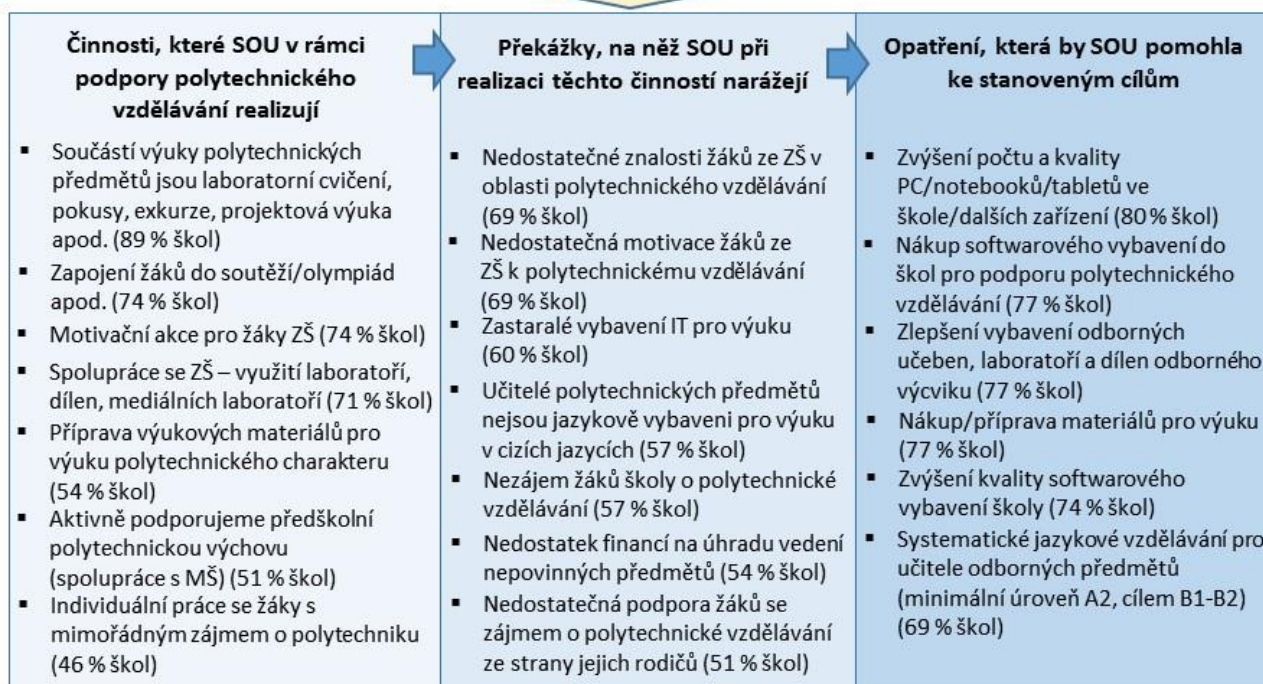
Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (69 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (66 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Vzdělávání vnímáme jako nástroj k poznávání světa a k dalšímu učení, proto usilujeme nejen o kvalitní výuku v rámci, který určuje příslušný RVP, ale realizujeme i aktivity nad rámec RVP. (60 % škol)

Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (57 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila SOU

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (83 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (80 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (77 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (74 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (69 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 5 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOŠ

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (83 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (77 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (69 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (63 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (60 % škol)

Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (58 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (58 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (88 % škol) - Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (81 % škol) - Motivační akce pro žáky ZŠ (71 % škol) - Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (63 % škol) - Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (50 % škol) - Aktivně podporujeme předškolní polytechnickou výchovu (spolupráce s MŠ) (48 % škol)	- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (67 % škol) - Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (65 % škol) - Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (60 % škol) - Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (60 % škol) - Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (58 % škol) - Zastaralé vybavení IT pro výuku (54 % škol) - Nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů (48 % škol)	- Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (81 % škol) - Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (77 % škol) - Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (75 % škol) - Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (75 % škol) - Systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (minimální úroveň A2, cílem B1-B2) (73 % škol) - Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (73 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovily SOŠ

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (90 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (81 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytech. vzdělávání. (75 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (73 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (69 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (67 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na gymnáziích

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (94 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (88 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (88 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (81 % škol)

Žáci školy se dobře umísťují v soutěžích polytechnického či matematického zaměření či v soutěžích odborných dovedností (75 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (69 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (100 % škol) - Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (100 % škol) - Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (81 % škol) - Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti techn. zaměření (69 % škol) - Cílená příprava žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (69 % škol) - Motivační akce pro žáky ZŠ (44 % škol) - Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (44 % škol) - Příprava výukových materiálů pro výuku polytech. charakteru (44 % škol)	- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (94 % škol) - Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (69 % škol) - Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (63 % škol) - Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (63 % škol) - Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (50 % škol) - Zastaralé vybavení IT pro výuku (50 % škol)	- Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (88 % škol) - Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (88 % škol) - Úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (88 % škol) - Podpora spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod. (88 % škol) - Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (81 % škol) - Systematické jazykové vzdělávání pro učitele odb. předmětů (81 % škol) - Úhrada mzd. nákladů na výuku nepov. předmětů polytech. zam. (81 % škol) - Podpora dělení výuk. hod. pro vybrané polytech. před. a matem. (81 % škol) - Zajištění fin. pro realizaci experimentů v rámci polytech. vzdělávání (81 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila gymnázia

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (94 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (94 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (88 % škol)

Vzdělávání vnímáme jako nástroj k poznávání světa a k dalšímu učení, proto usilujeme nejen o kvalitní výuku v rámci, který určuje příslušný RVP, ale realizujeme i aktivity nad rámec RVP. (88 % škol)

Žáci školy se dobře umísťují v soutěžích polytechnického či matematického zaměření či v soutěžích odborných dovedností (88 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (81 % škol)

Součástí polytechnického vzdělávání není pouze výuka a nepovinné předměty, ale i individuální podpora žáků (81 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

4 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě ve Zlínském kraji

V projektu P-KAP je oblast kompetencí k iniciativě, kreativitě a podnikavosti chápána v nejširším slova smyslu, tedy ve smyslu **proaktivního přístupu** jedince ke svému uplatnění na trhu práce i v rámci občanského života. Správné uchopení těchto kompetencí vede k zajištění potřeby **seberealizace** (při využití silných stránek jedince) a je také důležitým předpokladem pro tvorbu **inovací**.

Podpora rozvoje těchto kompetencí se dá shrnout pod pojem **výchova k podnikavosti** (dále VkP), používaný i odbornou veřejností, která zahrnuje všechny **výukové metody, jež směřují k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností** (i mimo sféru podnikání). S VkP je pak také spojen pojem „**podnikavý člověk**“, kterého lze definovat jako: osobu aktivně hledající příležitosti, jež umí také využít (nikoliv však zneužít).

Podnikavost a související kompetence tedy vycházejí z podnikatelských přístupů, lze je však uplatnit nejen v komerční sféře (v podnikání i v zaměstnání), ale také v neziskovém sektoru a v občanském životě. Z tohoto pohledu je součástí VkP **ekonomické vzdělávání se zaměřením na nauku o podnikání** (vč. problematiky etiky v podnikání a oblasti společenské odpovědnosti z pohledu firmy, sociálních projektů i z pohledu jednotlivce, tj. ve smyslu dobrovolnictví). VkP také úzce navazuje na kariérové vzdělávání a poradenství.

Zejména se však v rámci VkP jedná o rozvoj určitých kompetencí, které by se daly nazvat „podnikavé“ a jsou rozvíjeny v rámci těchto témat:

- vidění příležitostí – tj. schopnost vyhledávat, kriticky hodnotit příležitosti,
- iniciativa a aktivita – tj. schopnost využívat příležitosti, aktivně přicházet s nápady a realizovat je,
- kreativní myšlení a tvořivost – tj. schopnost rozvíjet nápady,
- strategické řízení – tj. kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, dlouhodobě plánovat, schopnost předvídat,
- týmová práce – tj. leadership a schopnost práce v týmu,
- flexibilita – tj. schopnost přizpůsobovat se změnám,
- vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,
- schopnost přijímat riziko,
- finanční povědomí – tj. schopnost vidět věci i ve finančních souvislostech.

Na Evropské úrovni najdeme **tzv. Evropský rámec kompetence k podnikavosti (EntreComp)**, který popisuje celkem 15 dílčích kompetencí a u každé stanovuje 8 úrovní od základní až po expertní. Tento rámec může sloužit jako dobrý podklad k revizím RVP.

Podle závěrů Evropské komise definovaných ve strategii Evropa 2020 **musí získat každý žák během počátečního vzdělávání praktickou zkušenost s VkP**. Prováděcím opatřením evropského cíle v ČR by mělo být **začlenění VkP plošně do výuky středních a vyšších odborných škol**. Právě uchopení podnikavosti jako klíčové kompetence dává dobrý základ pro rozvinutí výchovy k podnikavosti v rámci celé školy a většiny předmětů. Na nejvyšší úrovni pak podnikavost „**proroste**“ do celé **kultury školy**, kdy ji většina učitelů vědomě rozvíjí v rámci svých předmětů.

Pro začlenění podnikavosti do výuky je zapotřebí zejména **vzdělávání pedagogů a jejich pozitivní motivace k rozšíření praktické a interaktivní výuky**, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů.

Doporučujeme, aby **na každé škole** byl ustanoven **jeden pracovník**, který bude VkP zaštiťovat, bude se seznamovat s aktuálními informacemi a ty předávat dál ostatním učitelům. Tímto pracovníkem nemusí nezbytně být vyučující ekonomických předmětů. Vhodnou osobou je například vyučující, který má osobní zkušenost s podnikáním, či vyučující, který organizuje školní i mimoškolní aktivity. Tato role může být také dána koordinátorovi spolupráce škol a firem či kariérovému poradci, na jehož oblast VkP úzce navazuje. V některých případech může být vhodnou osobou i aktivní rodič.

V rámci volnočasových aktivit nebo **dalších aktivit školy** souvisejících s odborným vzděláváním by měli mít žáci **možnost vyzkoušet si podnikání v praxi**. K tomu slouží např. akcelerační a start-up programy či inkubátory, jejichž síť by měla být přístupná také pro středoškoláky. Cílem by v tomto směru mělo být hlavně praktické vzdělávání. Zde je třeba konstatovat, že některé aktivity, které se na většině škol dějí formou vyučovacích předmětů, mohou být zařazeny i jako **předmět volitelný či nepovinný** (fiktivní firmy, JA firmy, ad.)

Na národní úrovni je zapotřebí vybudovat metodickou podporu a bázi znalostí, aby měli učitelé z čeho čerpat nové znalosti a dovednosti spojené s rozvojem podnikavosti a mohli kvalitně pracovat s žáky a studenty. Rozvoj podnikavosti by měl být součástí krajských i národních inovačních a dalších strategií.

Hlavní zjištění

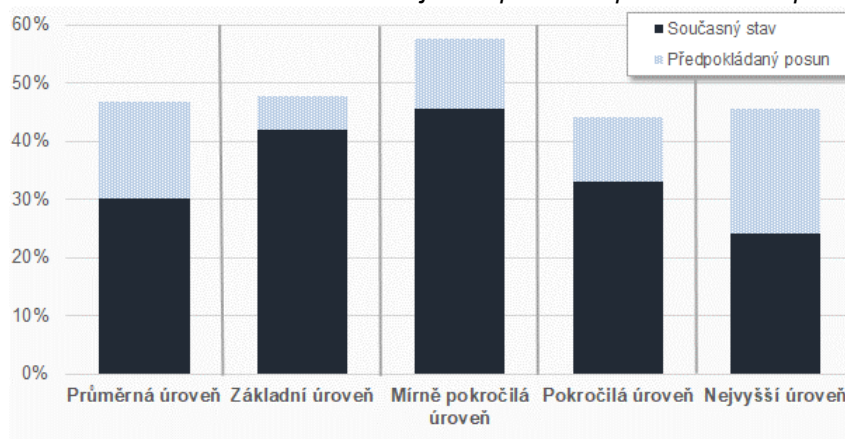
- V rámci podpory kompetencí k podnikavosti byly v kraji realizovány aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit bez celkové strategie, jako je např. zapojení do projektů ESF, mezinárodních programů apod. Ve větší míře školy vykonávají aktivity v souladu s RVP vyučovaných oborů, tedy především v rámci základní úrovně. Školy plánují rozvoj činností zejména v rámci nejvyšší úrovně a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do pokročilé, méně pokročilé a nejvyšší úrovně. Naopak pokles je zaznamenán u vykonávaných aktivit základní úrovně.
- V rámci oblasti podpory kompetencí k podnikavosti střední školy a vyšší odborné školy v největší míře organizují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání, snaží se naučit žáky kriticky myslet a nacházet inovativní podnikatelská řešení a začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech. SOU a SOŠ nejčastěji organizují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání a gymnázia nejčastěji organizují výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání. Gymnázia a SOŠ dále realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními. Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují především na realizaci projektového vyučování podněcující kreativní uvažování. Ve srovnání s přechodím šetřením narostl podíl škol u všech činností.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku. Dále školy narážejí na nedostatečný zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty, malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti a nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik. Oproti roku 2015/2016 došlo v identifikaci překážek ze strany škol u většiny opatření k méně výraznému poklesu. K nejvýraznějšímu zlepšení došlo v případě snižujícího se podílu škol, které pociťují problém s nedostatkem výukových materiálů, pomůcek a metodik. Školy naopak častěji uvádí malý zájem ze strany žáků i pedagogů o podporu podnikavosti. Současně se výrazně snížil podíl škol, které uvádí, že nenaráží na žádné překážky.
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, je především podpora organizace přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce a zajištění metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (uvádějí SOU, SOŠ i gymnázia). Dále školy zmiňují podporu školních projektů, jako jsou dny otevřených dveří, školní plesy apod. (zejména SOU) a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (zejména SOŠ a gymnázia). Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují organizování přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce. Školy naopak deklarují nižší požadavky u většiny opatření ve srovnání s první vlnou šetření. Největší pokles je u podpory vytváření školních „firem“ a u podpory komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT.

4.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu kompetencí k podnikavosti na školách ve Zlínském kraji, jednoznačně jsou v největší míře realizovány aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (46 %), kdy podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, bez celkové strategie jako je např. zapojení do projektů ESF, mezinárodních programů Leonardo Da Vinci a využití těchto zkušeností je bez celkové koncepce. Ve větší míře jsou školami v kraji rozvíjeny aktivity na podporu kompetencí k podnikavosti, které probíhají na informativní bázi pouze v souladu RVP vyučovaných oborů, tedy především v rámci základní úrovně (42 %). Školy současně v určité míře realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně (24 %), v rámci které je systematická podpora kompetencí k podnikavosti dále doplňována o další dílčí aktivity. V nejmenší míře školy realizují aktivity spadající do pokročilé úrovně (33 %), kdy již probíhá systematická podpora kompetencí k podnikavosti.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 22 p. b.) a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Určitý posun lze očekávat také v rámci mírně pokročilé (předpokládaný posun o 12 p. b.) a pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 11 p. b.). Již méně výrazný je předpokládaný posun v případě činností spadajících do základní úrovně (předpokládaný posun o 6 p. b.).

Graf 37: Současná úroveň rozvoje kompetencí k podnikavosti a předpokládaný posun

Základní úroveň - podpora kompetencí k podnikavosti probíhá na informativní bázi, škola tuto oblast podporuje tak, jak je zadáno v RVP.

Mírně pokročilá úroveň - podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, bez celkové strategie (zapojení do projektů ESF, mezinárodních programů Leonardo Da Vinci, využití těchto zkušeností bez celkové koncepce).

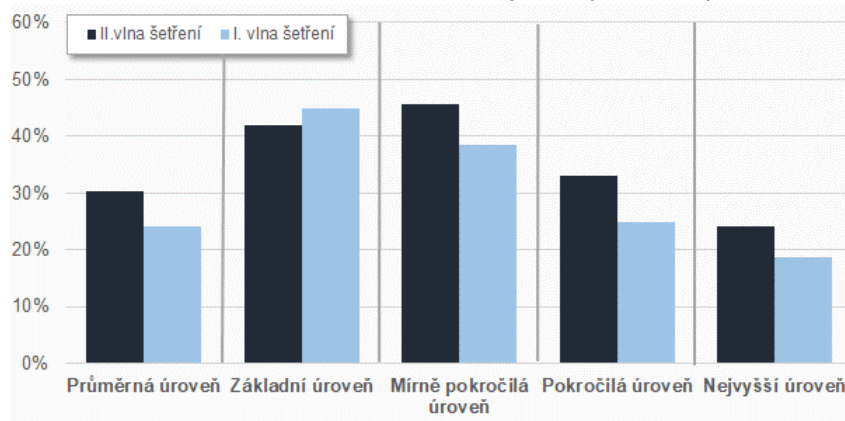
Pokročilá úroveň - systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti (škola spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na

podporu podnikavosti – CEFIF, spoluúčast na projektech na celostátní nebo krajské úrovni, pravidelné využívání informací a podnětů k rozvoji oblasti).

Nejvyšší úroveň - systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti je jednou z priorit školy, pro oblast je vyčleněn pracovník školy, který se stará o aktivity podporující podnikavost a koordinaci učitelů a je doplňován dalšími dílčími aktivitami (projektové dny, konzultace a exkurze, aktivní zapojení žáků do vedení vyučování, kooperace s podnikateli z okolí).

Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do pokročilé úrovně (nárůst o 8 p. b.) a do mírně pokročilé úrovně (nárůst o 7 p. b.). Mírný nárůst můžeme vidět i na nejvyšší úrovni (nárůst o 5 p. b.). Naopak pokles je zaznamenán u aktivit základní úrovně (pokles o 3 p. b.).

Graf 38: Srovnání současné úrovně rozvoje kompetencí k podnikavosti (I. vlna + II. vlna)

Základní úroveň - podpora kompetencí k podnikavosti probíhá na informativní bázi, škola tuto oblast podporuje tak, jak je zadáno v RVP.

Mírně pokročilá úroveň - podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, bez celkové strategie (zapojení do projektů ESF, mezinárodních programů Leonardo Da Vinci, využití těchto zkušeností bez celkové koncepce).

Pokročilá úroveň - systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti (škola spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na

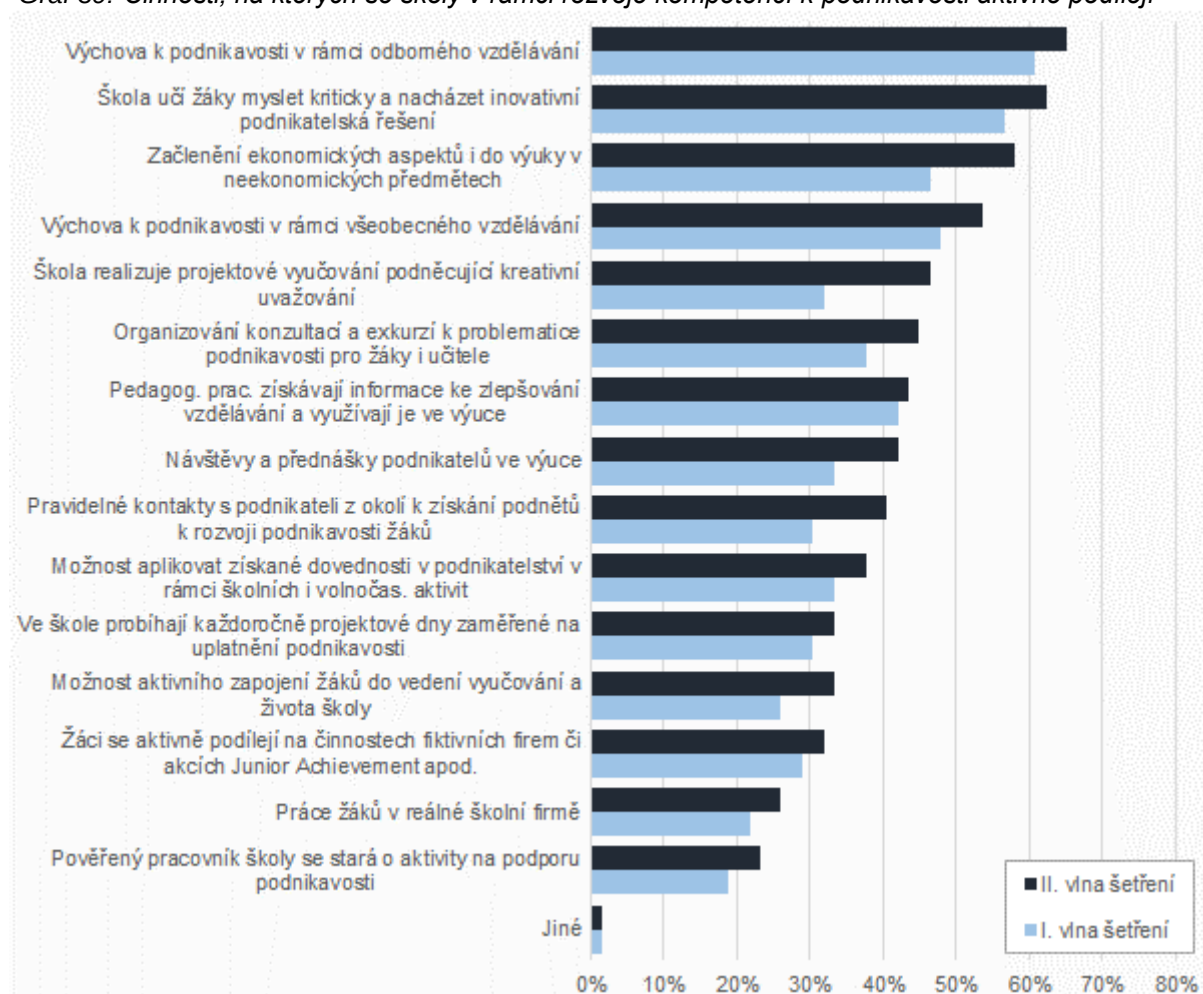
podporu podnikavosti – CEFIF, spoluúčast na projektech na celostátní nebo krajské úrovni, pravidelné využívání informací a podnětů k rozvoji oblasti).

Nejvyšší úroveň – systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti je jednou z priorit školy, pro oblast je vyčleněn pracovník školy, který se o aktivity podporující podnikavost a koordinaci učitelů a je doplňován dalšími dílčími aktivitami (projektové dny, konzultace a exkurze, aktivní zapojení žáků do vedení vyučování, kooperace s podnikateli z okolí).

4.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory kompetencí k podnikavosti střední a vyšší odborné školy v největší míře zařazují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (65 %). Školy dále často učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatelská řešení (62 %), aktivně začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (58%), zařazují výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (54 %) a realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování (46%).

Graf 39: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí

Školy dále organizují konzultace a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (45 %), podporují pedagogické pracovníky v získávání informací ke zlepšování vzdělávání a jejich využití ve výuce (43 %), plánují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (42 %) a udržují pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (41 %).

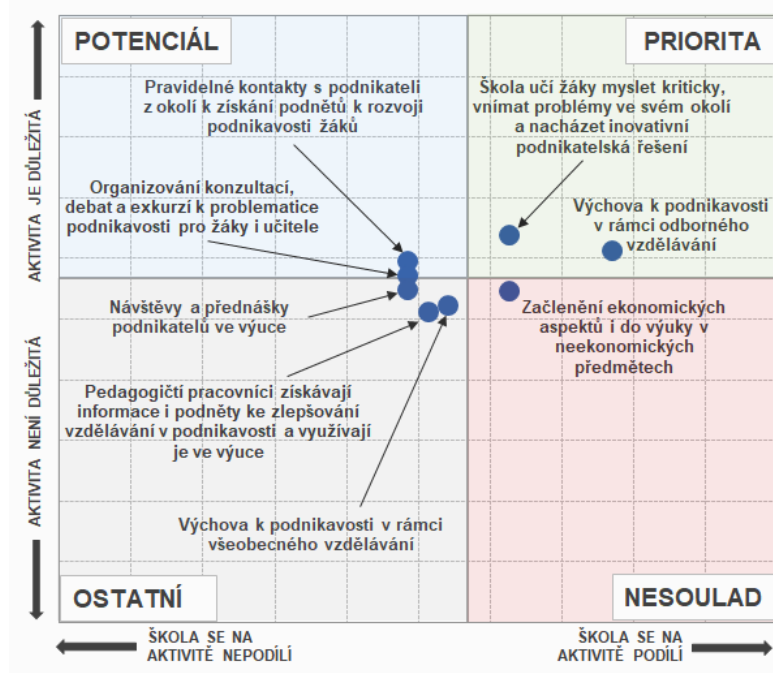
Více než třetina škol umožňuje aplikaci získaných dovedností v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit (38 %). Podobné množství škol každoročně organizuje projektové dny zaměřené na uplatnění podnikavosti a aktivně zapojují žáky do vedení vyučování a života školy (shodných 33 %). Obdobný podíl škol cíleně podporuje žáky, aby se aktivně podíleli na činnostech fiktivních firem či akcích jako Junior Achievement apod. (32 %). 26 % škol se podílí na práci žáků v reálné školní firmě a 23 % škol zajišťuje pověřeného pracovníka, který se stará o aktivity na podporu podnikavosti. Pouze 1 % škol uvádí další jiné aktivity.

Oproti roku 2015/2016 školy více realizují veškeré zmíněné aktivity. Nejvyšší nárůst můžeme vidět u projektového vyučování podněcující kreativní uvažování (nárůst o 14 p. b.). Školy zároveň častěji začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech vzdělávání (nárůst o 12 p. b.) a udržují pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (nárůst o 10 p. b.). Školy se častěji podílí na organizování návštěv a přednášek podnikatelů ve výuce (nárůst o 9 p. b.), konzultací a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele a na možnostech aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit (shodný nárůst o 7 p. b.). Podobný rozdíl je u aktivního učení žáků myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatelská řešení a u organizování výchovy k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (shodný nárůst o 6 p. b.). U ostatních aktivit jsou nárůsty podílů škol vykonávajících dané aktivity nyní ve srovnání s přechodným šetřením minimální.

4.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti v největší míře organizují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (77 %). Školy dále ve větší míře učí žáky kriticky myslet, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení a začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (shodných 63 %). Více než polovina škol realizuje výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (54 %) a podporují pedagogické pracovníky v získávání informací i podnětů ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a jejich následném využití ve výuce (51%). Ve větší míře udržují školy pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti, organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice a soustředí se na návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (shodných 49 %).

Graf 40: Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště jsou výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání a učení žáků kriticky myslet, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. Tyto aktivity střední odborná učiliště zmiňují nejčastěji a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají největší význam.

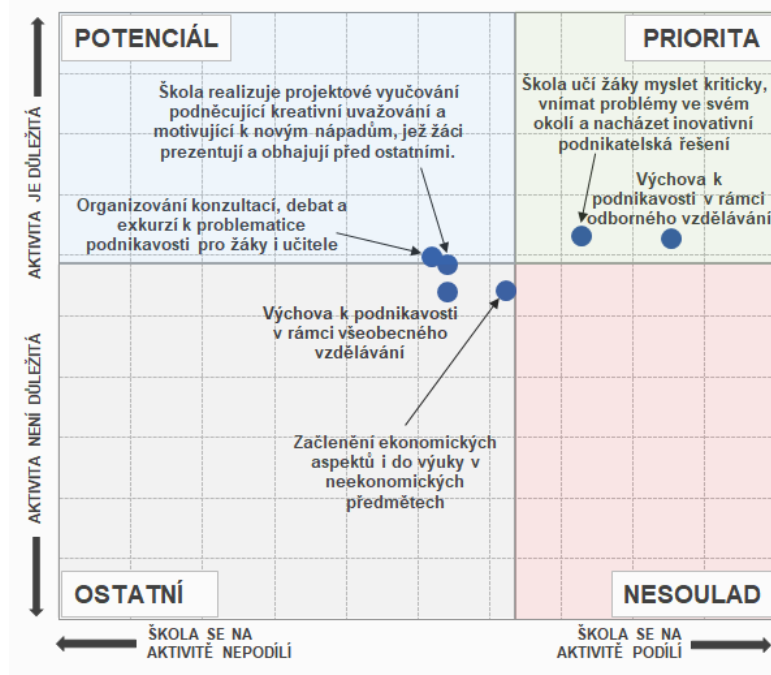
Z hlediska realizovaných aktivit se střední odborná učiliště dále soustředí na pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků a na organizování konzultací,

debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele. Tyto činnosti vykonávají školy podprůměrně často, ale naopak jim přiřkládají nadprůměrnou důležitost, čímž mohou představovat pro školy činnosti, které skýtají potenciál. Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání, získávání informací a podnětů ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti prostřednictvím pedagogických pracovníků a jejich využití ve výuce a organizování návštěv a přednášek podnikatelů ve výuce probíhá ze strany středních odborných učilišť v relativně menší míře a školy ji přisuzují i podprůměrnou důležitost. Naopak v určitém nesouladu je začleňování ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech, které školy realizují často, ale nepřikládají jim velkou důležitost.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti se školy především soustředí na zajištění výchovy k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (85 %) a na učení žáků myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (73 % škol).

Školy dále z velké části začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (63 %). Více než polovina škol realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními, učí výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (shodných 54 %) a organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (52 %).

Graf 41: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu kompetencí k podnikavosti představují prioritu středních odborných škol výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání a pro školy je i prioritou naučit žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. Uvedené aktivity střední odborné školy realizují ve velké míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přikládají největší význam.

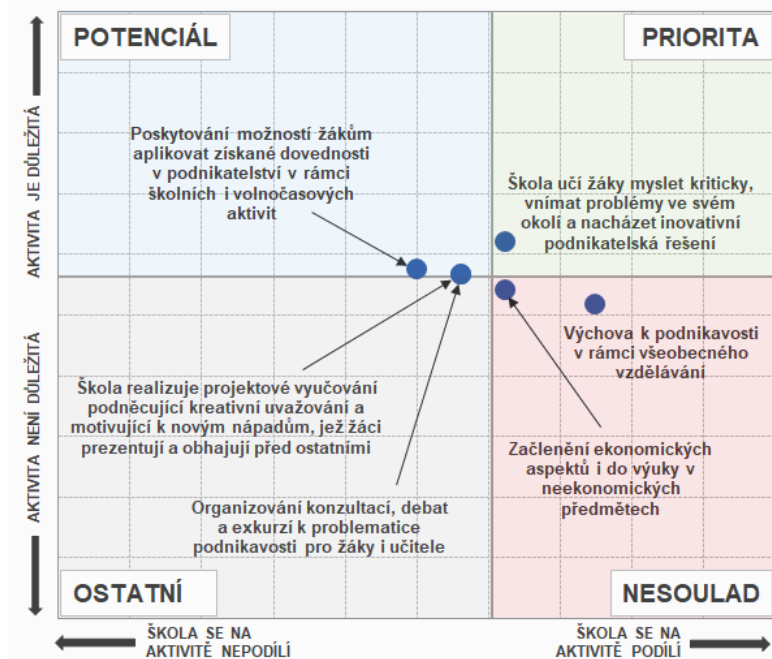
Přibližně průměrně často realizovanou aktivitou SOŠ je začleňování ekonomických aspektů i do výuky neekonomických předmětů, u které školy naopak deklarují

podprůměrnou důležitost. Podobně je tomu u výchovy k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání, na které se školy podílejí v menší míře a zároveň mu přisuzují malou důležitost. Určitým potenciálem by mohlo být organizování návštěv a přednášek podnikatelů ve výuce a realizace projektového vyučování podněcujícího ke kreativnímu uvažování a motivujícího k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními. Školy tyto aktivity organizují v relativně menší míře, nicméně jsou pro ně průměrně důležité.

Gymnázia jsou v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivní v zařazování výchovy k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (75%). Významný podíl škol se soustředí na učení žáků kriticky myslet, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení a dále na začleňování ekonomických aspektů i do výuky neekonomických předmětů (shodných 63 %).

Shodných 56 % gymnázií dále realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními a organizuje konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele. Polovina gymnázií současně poskytuje žákům možnosti aplikovat získané dovednosti v podnikavosti v rámci školních i volnočasových aktivit (50 %).

Graf 42: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

představuje umožnění žákům aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit, u kterého školy deklarují lehce nadprůměrnou důležitost. Naopak začleňování ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech a výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání jsou z hlediska důležitosti v nesouladu, jelikož je gymnázia často organizují, ale nepřikládají jim příliš velkou důležitost.

4.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

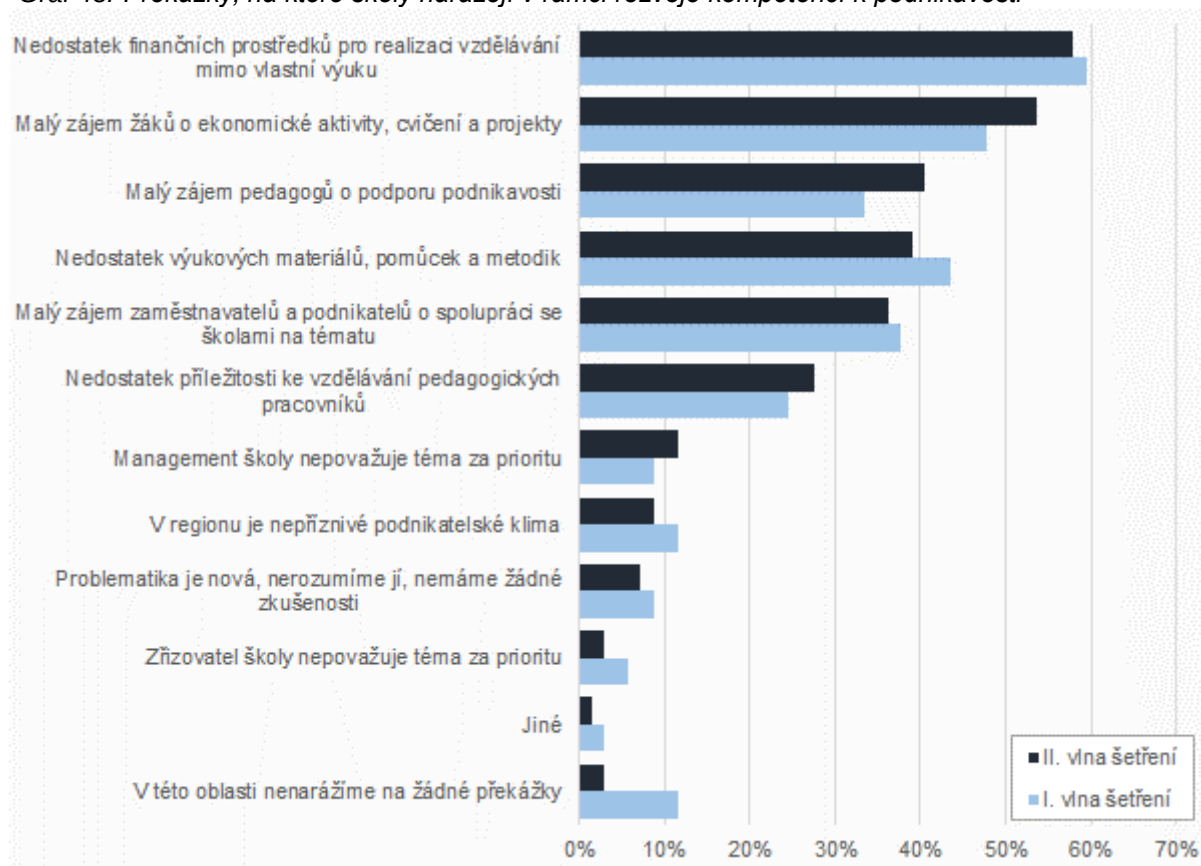
V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti na středních a vyšších odborných školách, se školy nejčastěji potýkají s nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (58 %) a s nedostatečným zájmem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (54%).

Dále školy narážejí na malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (41%), nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (39%), a nedostatečný zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami (36 %). Školy dále zmiňují nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků (28 %).

Školy částečně považují za překážku management školy, který nepovažuje téma za prioritu (12 %) a nepříznivé podnikatelské klima v regionu (9 %). Pouze 7 % škol považuje za překážku samotné téma podnikavosti, jelikož se jedná o novou problematiku, které školy nerozumí a nemají s ní žádné zkušenosti. Nejméně často jsou shledány překážky na straně zřizovatelů škol, kde pouze 3 % škol uvádí, že jejich zřizovatelé nepovažují téma za prioritu. Ve stejné míře školy zmiňují, že v této oblasti nenaráží na žádné překážky (3 %).

V případě gymnázií lze v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti označit za prioritu učení žáků myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. Tuto aktivitu gymnázia vykonávají nejčastěji a zároveň ji považují za nadprůměrně důležitou. Realizace projektového vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními a organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele patří mezi aktivity, kterých se školy účastní relativně méně a které považují za průměrně důležité. Určitý potenciál

Graf 43: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti

Oproti roku 2015/2016 došlo v identifikaci překážek ze strany škol u většiny škol k minimálnímu poklesu. K nejvýraznějšímu zlepšení problematiky došlo v případě nedostatku výukových materiálů, pomůcek a metodik (pokles o 4 p. b.). Školy naopak častěji zdůrazňují problémy spojené s malým zájmem pedagogů o podporu podnikavosti (nárůst o 7 p. b.) a malým zájmem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (nárůst o 6 p. b.). Současně výrazně klesl podíl škol, které v této oblasti nenaráží na žádné překážky (pokles o 9 p. b.). U ostatních překážek nedochází k příliš významným rozdílům.

4.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory kompetencí k podnikavosti by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohla organizace přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce (74 %) a zajištění metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (65 %).

Školy ve velké míře uvádějí i potřebu kvalitativního či kvantitativního zlepšení ICT vybavení školy a podporu školních projektů, jako jsou dny otevřených dveří, plesy apod. (shodných 62 %). Dále by školám pomohl rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (48 %) a podpora komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (39 %). Podobný podíl škol zmiňuje analýzu stávajících a potenciálních partnerů regionu pro možné navázání spolupráce a možnost napojení se na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu podporu (shodných 32 %).

Mezi další méně zmiňovaná opatření patří příprava strategie výuky podnikavosti na škole (30%), více disponibilních hodin (29 %) a podpora vytváření školních „firem“ (28 %). Menšímu podílu škol by pomohlo založení vlastní fiktivní firmy (22 %) a spolupráce ZŠ a SŠ, kde žáci SŠ vedou podnikatelské projekty žáků ZŠ (19 %).

Graf 44: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti

U většiny opatření uvádějí školy nižší míru potřeby, než tomu bylo v první vlně šetření. Školy deklarují zejména nižší potřebu podpory komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (posun o 13 p. b.) a potřebu spolupráce žáků ZŠ a SŠ (posun o 12 p. b.). Školy dále deklarují menší potřebu analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možné navázání spolupráce a podpory ve vytváření školních firem (shodný pokles o 10 p. b.). Významná část škol pociťuje nižší míru potřeby v napojení se na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (pokles o 9 p. b.).

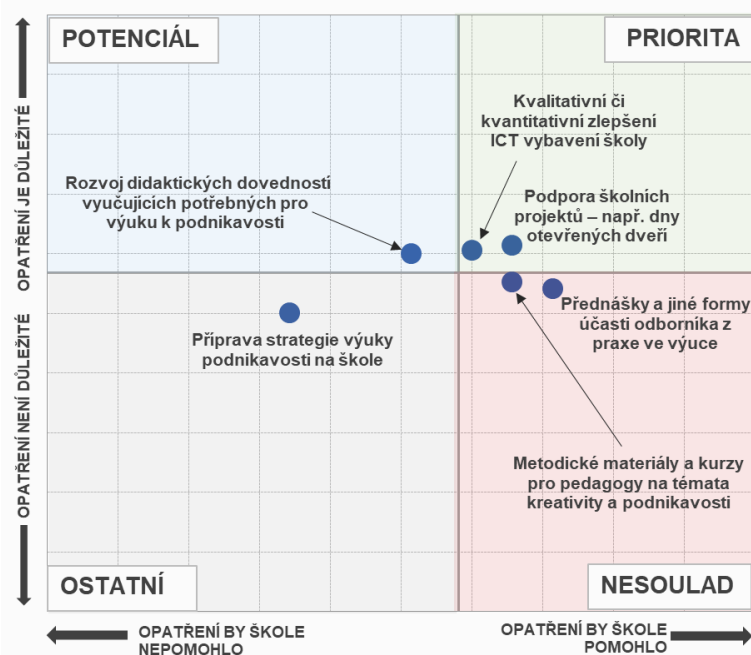
Naopak oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu organizování přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce (nárůst o 14 p. b.) a potřebu metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (nárůst o 7 p. b.). U ostatních opatření nedochází k příliš významným rozdílům.

4.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji podpory kompetencí k podnikavosti pomohla především opatření týkající se organizování přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce (71 %). Dále by školy ve větší míře ocenily podporu školních projektů, jako jsou dny otevřených dveří, školní ples apod. a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (shodných 66 %).

60 % škol dále zmiňuje kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy a více než polovině škol by pomohl rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (51 %). Menší podíl škol by dále ocenil přípravu strategie výuky podnikavosti na škole (34 %).

Graf 45: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

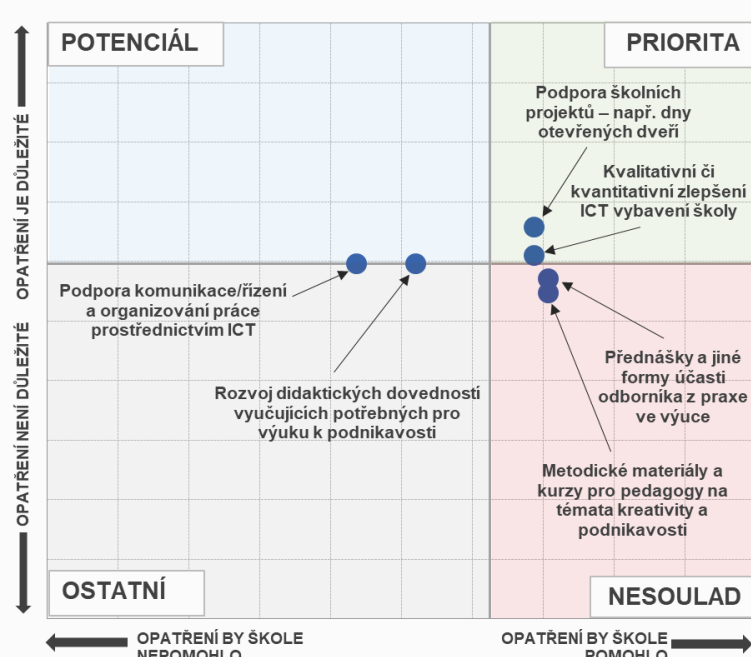

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory kompetencí k podnikavosti zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy a podpora školních projektů, jako jsou dny otevřených dveří. Tato opatření zmiňují školy častěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější. Určitý potenciál pro střední odborná učiliště představuje rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti. Toto opatření školy uvádějí méně často, ale zato mu přikládají nadprůměrný

význam. Školy dále uvádějí potřebu přípravy strategie výuky podnikavosti na škole, která je uváděna méně často a současně jí nepřikládají příliš velkou důležitost. Naopak vysoký podíl škol uvádí, že by jim pomohlo organizování přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti, přičemž ale těmto opatřením nepřikládají příliš velký význam a jsou tak pro školy v určitém nesouladu.

Střední odborné školy v největší míře uváděly potřebu organizování přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce a potřebu metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (shodných 71 %).

Graf 46: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

69 % škol by dále ocenilo kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy a stejnému podílu škol by pomohla podpora škol ve vytváření školních firem.

Školy dále pociťují potřebu rozvoje didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (52 %) a ještě menšímu podílu škol by pomohla podpora komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (44 %).

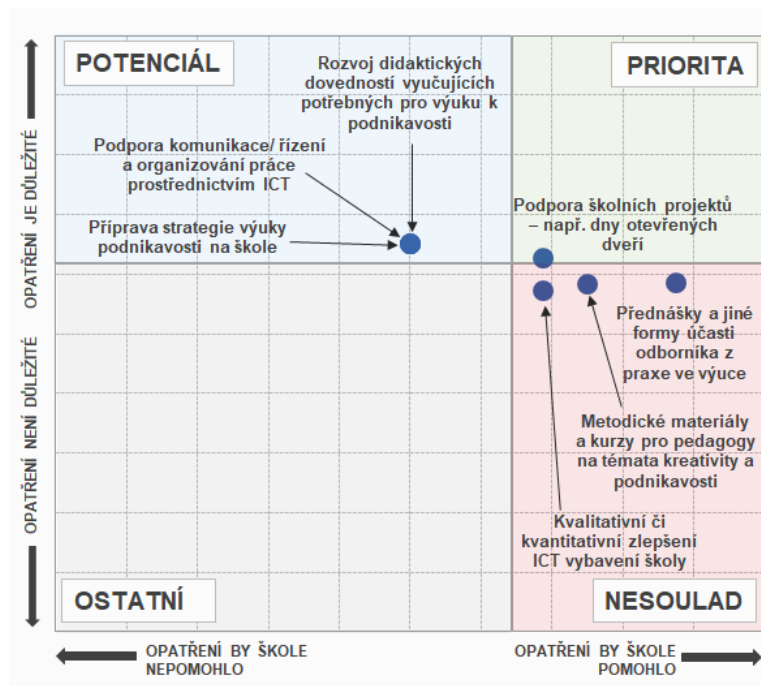
Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory kompetencí k podnikavosti představují největší priority středních odborných škol podpora školních projektů a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy. Tato

opatření školy zmiňovaly častěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako velice důležité. Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti a podpora komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT patří mezi opatření, které by

přibližně polovině škol pomohla, ale školy těmto opatřením přikládají spíše průměrný význam. Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představuje pro střední odborné školy jistý nesoulad organizování přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce a potřeba metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti. Tato opatření jsou školami zmiňována často, ale je jim přikládána nižší míra důležitosti.

Gymnázia uvádějí celou řadu opatření, jež jim mohou pomoci v podpoře kompetencí k podnikavosti. Mezi nejčastěji uváděná opatření patří podobně, jako u středních odborných škol a učilišť, organizování přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce (88 %) a zajištění metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (75 %). 69 % gymnázií by pomohlo kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy a podpora školních projektů, jako jsou dny otevřených dveří. Polovina gymnázií by dále ocenila rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti, podporu komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT a přípravu strategie výuky podnikavosti na škole.

Graf 47: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory kompetencí k podnikavosti představuje prioritu gymnázií podpora školních projektů, jako jsou dny otevřených dveří. Toto opatření je gymnáziím zmiňováno častěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako velice důležité.

Realitně menší podíl škol pak zmiňoval, že by jim v rozvoji této intervence pomohl rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti, podpora komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT a příprava strategie výuky podnikavosti na škole, přičemž

důležitost těchto opatření je nadprůměrně vysoká, čímž představují pro gymnázia určitý potenciál. V určitém nesouladu je potřeba organizování přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce, kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy a potřeba metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti, u kterých školy ve velké míře uvádí, že by jim toto opatření pomohlo, avšak důležitost těchto opatření je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami podprůměrná.

4.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje kompetencí k podnikavosti* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje kompetencí k podnikavosti*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje kompetencí k podnikavosti*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOU

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (71 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativě. (71 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (69 % škol)

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (49 % škol)

Jsou značné rezervy v motivaci a zkušenostech učitelů a přenosu do dalších předmětů. (40 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (46 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOU v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují

- Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (77 % škol)
- Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (63 % škol)
- Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (63 % škol)
- Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (54 % škol)
- Pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (51 % škol)
- Organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (49 % škol)
- Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (49 % škol)
- Pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (49 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (74 % škol)
- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (57 % škol)
- Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (40 % škol)
- Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (40 % škol)
- Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (31 % škol)
- Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (26 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (71 % škol)
- Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (66 % škol)
- Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (66 % škol)
- Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (60 % škol)
- Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (51 % škol)
- Příprava strategie výuky podnikavosti na škole (34 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti stanovila SOU

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (77 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (80 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativě. (86 % škol)

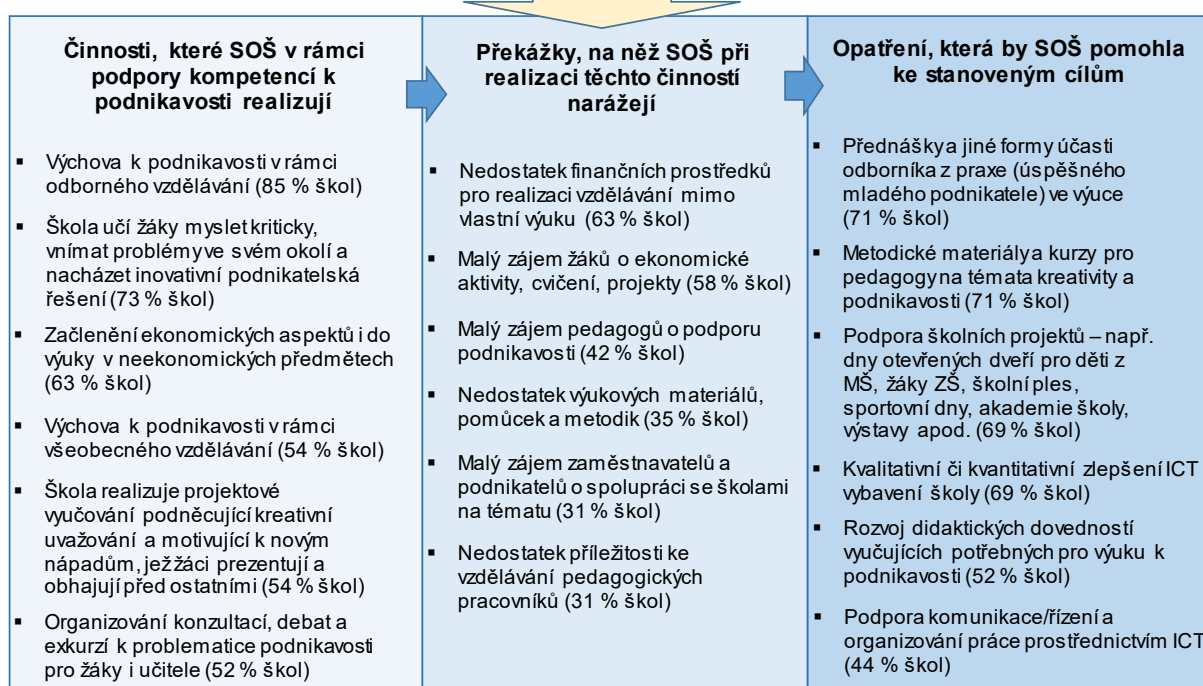
úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Školu pravidelně navštěvují podnikatelé z okolí. (54 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit (69 % škol)

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (57 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
 Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na gymnáziích

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (38 % škol)	Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (69 % škol)	Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (38 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola již získala zkušenosti a hodlá je využít pro širší podporu podnikavosti v ŠVP. Získané zkušenosti jsou jednotlivé bez celkové strategie. (38 % škol)	Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativě. (81 % škol)	Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (38 % škol)	
Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (75 % škol)	Jsou značné rezervy v motivaci a zkušenostech učitelů a přenosu do dalších předmětů. (44 % škol)	Několik učitelů je připraveno na realizaci aktivit na podporu podnikavosti. (38 % škol)	

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (75 % škol) - Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (63 % škol) - Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (63 % škol) - Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (56 % škol) - Organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (56 % škol) - Poskytování možností žákům aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci	- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (63 % škol) - Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (63 % škol) - Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (56 % škol) - Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (50 % škol) - Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (38 % škol) - Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (31 % škol)	- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (88 % škol) - Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (75 % škol) - Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (69 % škol) - Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (69 % škol) - Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (50 % škol) - Podpora komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (50 % škol) - Příprava strategie výuky podnikavosti na škole (50 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti stanovila gymnázia

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativě. (94 % škol)	Jsou značné rezervy v motivaci a zkušenostech učitelů a přenosu do dalších předmětů. (75 % škol)
Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (88 % škol)	Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (75 % škol)
Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit (88 % škol)	Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (63 % škol)
	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

5 Rozvoj škol jako center celoživotního učení ve Zlínském kraji

Koncept celoživotního učení je vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (EK, 2001), kdy se pojmem celoživotní učení rozumí „veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů“. Celoživotní učení v tomto kontextu obsahuje veškeré vzdělávací aktivity jedince, které mají za cíl rozvoj kompetencí umožňující jak jeho osobnostní rozvoj a růst, tak občanské a profesní uplatnění. Těmito aktivitami rovněž dochází k rozvoji sítí středních škol jako Center celoživotního učení. Koncept škol jako center CŽU zahrnuje působení škol, zařazených v systému počátečního vzdělávání i v systému dalšího vzdělávání:

- V rovině systému life-long je umožněna jedinci individuální volba vzdělávací dráhy během života a volba způsobu získání svého vzdělání (rekvalifikace, rozšíření kompetencí, zvýšení kvalifikace),
- v rovině life-wide je poskytováno vzdělání různého charakteru:
 - formální a neformální, jsou vytvářeny příležitosti pro informální učení (učení v praxi) a jsou uznávány výsledky nejen formálního, ale se stejnou platností i výsledky neformálního vzdělávání a informálního učení. Vzdělávání různého charakteru v obou rovinách tvoří celek a je vzájemně propojováno.
- Škola je schopna v rámci profesního vzdělávání poskytovat vzdělávání různého charakteru:
 - formální – výsledkem dosažení stupně vzdělání, kvalifikace;
 - neformální – např. aktualizace, prohloubení znalostí.
- Škola může poskytovat i vzdělávání občanské a zájmové v rámci celé životní dráhy jedince jako dospělého, později seniora (rovina life-long).

V předchozím období byly krajské sítě středních odborných škol zakládány v souladu s celorepublikovým projektem ESF UNIV 2 KRAJE (realizovaným NÚV v roce 2009 – 2013) a bylo podporováno jejich využití při profesním vzdělávání dospělých. V období realizace projektu P-KAP (realizovaným NÚV, nyní NPI ČR, 2016 – 2021) je kladen důraz na aktivitu krajských sítí v jednotlivých krajích a rozšiřování jejich funkcí vůči zapojeným školám, dalším zájemcům z řad škol i vzdělávacímu prostředí dospělých (poradenství zájemcům o další vzdělávání dospělých z řad veřejnosti, poradenství poskytovatelům dalšího vzdělávání dospělých, sdružování škol s různými obory vzdělávání do společných vzdělávacích projektů, sdílení zkušeností s profesním vzděláváním dospělých, informování o programech vzdělávání dospělých poskytovaných středními školami v krajích ad.) Do sítě se svými vzdělávacími programy určenými dospělým zapojují nově i gymnázia, lycea a konzervatoře. Sítě svou působnost rozšiřují např. o působení v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů odborných předmětů a odborného výcviku programy DVPP a spolupráci s jinými vzdělávacími organizacemi, které se podílejí na celoživotním vzdělávání v kraji.

Funkce Center CŽU ve středních odborných školách:

- **Vzdělávací** zahrnující poskytování dalšího vzdělávání dospělých (dále DVD) včetně vzdělávání seniorů.
- **Informační** zahrnující poskytování informací veřejnosti i jednotlivcům o organizaci a podmínkách DVD, včetně Národní soustavy povolání (NSP) a Národní soustavy kvalifikací (NSK).
- **Poradenská** zahrnující poradenství v oblasti orientace v DVD, individuální kariérové poradenství zaměřené na získání kvalifikace nebo rekvalifikace, provádění procesem uznávání (role průvodce, poradce).

Složky poskytovaného dalšího vzdělávání dospělých (DVD):

- Vzdělávání profesní,
- vzdělávání zájmové,
- vzdělávání občanské,
- vzdělávání seniorů.

Předpokládá se rozšíření počtu středních a vyšších odborných škol, které budou poskytovat DVD **profesní**, vedoucí ke složení zkoušky podle standardů Národní soustavy kvalifikací (NSK) v systému uznávání neformálních a informálních výsledků učení (předchozích výsledků učení), a zároveň budou působit jako autorizované osoby pro tuto zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání dalšího vzdělávání.

Školy poskytující tento druh DVD vzdělávají podle programů akreditovaných MŠMT, a pokud chtějí zároveň působit jako zkušební orgán pro určitou profesní kvalifikaci, musí být autorizovány. Školy mají v současnosti volně k dispozici přes 350 vzdělávacích programů z různých oborů, vytvořených a pilotovaných v projektu UNIV 3, právě tak jsou k dispozici i ověřená konkrétní zadání pro zkoušku k získání jednotlivých profesních kvalifikací podle standardů NSK.

Zájemci z řad škol, které dosud nemají s profesním vzděláváním vedoucím k získání profesní kvalifikace zkušenost, mohou absolvovat v rámci intervence P-KAP program vzdělávání k přípravě a vedení zkoušky i k tvorbě vzdělávacího programu a zadání zkoušky podle standardů profesních kvalifikací NSK. Pedagogičtí pracovníci, kteří působí jako lektori DVD, by měli rozšířit svoji kvalifikaci a získat profesní kvalifikaci Lektor dalšího vzdělávání dospělých.

Zájmové vzdělávání dospělých, ale i dětí, poskytované středními školami, není předmětem zvýšené podpory vzdělávací politiky. Existuje celá, státem podporovaná, oblast zájmového vzdělávání se specializovanými institucemi a pedagogy. Zájmové vzdělávání je ale součástí komplexního pojetí celoživotního učení a školy mají možnost poskytovat vzdělávací programy i tohoto typu. Většinou nabízejí specifické vzdělávací programy, které nejsou součástí běžné vzdělávací nabídky, jsou veřejností žádané a vycházejí z oboru vzdělání, které škola poskytuje (např. programy zhotovování oděvů a konstrukce stříhů; vyřezávání ovoce, míchané nápoje; roubování; aranžování květin ad). Programy zájmového vzdělávání, pro které školy mohou pravděpodobně získat podporu v rámci projektů, jsou programy určené předškolním dětem v oblasti polytechnického vzdělávání a žákům základních škol ve stejné oblasti.

Další oblastí vzdělávání dospělých, na které se střední školy mají podílet, je **vzdělávání občanské a zájmové**. Výzvou je rozšířit působení středních škol především v oblasti **občanského vzdělávání**. Toto vzdělávání nemá stejný cíl a obsah jako školní **občanské vzdělávání** v počátečním vzdělávání, je určeno občanům proto, aby si aktualizovali své znalosti nebo získávali nové znalosti především ve státem preferovaných oblastech - ve vybraných gramotnostech společných občanům EU:

- digitální, environmentální, finanční, jazyková (cizí jazyky jako prostředek porozumění občanů v rámci Evropy – ne cizojazyčné vzdělávání pro potřeby výkonu profese, jako např. němčina pro tesaře, angličtina pro kosmetičky nebo **zájmové**, kdy je studium jazyka koníčkem a předmětem osobnostního rozvoje, které školy také poskytují),
- politická (např. systém státní správy a politický systém včetně volebního), právní, také ve vzdělávání zaměřeného oblast zdravotní a bezpečnostní (zdravotní prevence, zdravý životní styl včetně cvičení, první pomoc, sebeobrana, ochrana spotřebitele, ochrana před živelními pohromami),
- znalost regionů (historie, osobnosti, příroda, umění), příprava na stáří a stárnutí, vzdělávání rodičů ad.

Školy tak mohou vytvářet vzdělávací programy využívající znalostí učitelů podle oborů vzdělání, které škola poskytuje v počátečním vzdělávání, nebo podle zájmových specializací učitelů.

Poslední oblastí celoživotního vzdělávání je **vzdělávání seniorů**. Střední školy mají být dalším vzdělávacím prostředím tohoto vzdělávání kromě univerzit třetího věku, knihoven, vzdělávacích agentur a kulturních center. Seniorům tak může být rozšířena dostupnost vzdělávání jak zvýšením dosažitelnosti v blízkosti bydliště, tak nabízenými tématy.

U vzdělávání seniorů ve středních školách je upřednostňováno mezigenerační učení, kdy se na programech podílejí žáci školy jako lektoři, asistenti lektorů či instruktoři. Zároveň ale učitelé ve vzdělávání vytvářejí situace vzájemného učení i opačným směrem, kdy se žáci učí od seniorů.

Školy mohou pro seniory vytvářet programy:

- občanského nebo zájmového vzdělávání podle svých možností i cílů kurikula počátečního vzdělávání (např. obory gastronomické – moderní stravování a příprava pokrmů; sociální péče a zdravotnické – tréninky paměti, rozpomínání, arteterapie;
- technické školy – digitální vzdělávání aj.), žáci účastníci se programů pro seniory si nejen procvičují získané znalosti, ale mohou je prokázat i jinak, než je běžné v rámci zkoušení, tedy tím, že učí druhé, procvičují si tím i specifické profesní dovednosti spojené s komunikací, zároveň, a to je výchovný přínos pro počáteční vzdělávání žáků, společná účast v programech slouží k mezigeneračnímu poznávání a porozumění;
- vztah k seniorům je součástí kultivačního působení školy a promítá se do celé kultury školy.

V rámci intervence projektu P-KAP v této oblasti mohou školy získat podporu pro tvorbu vzdělávacích programů založených na principech mezigeneračního učení a pro vzdělávací postupy modifikované pro seniory.

Hlavní zjištění

- V rámci podpory rozvoje škol ve Zlínském kraji jako center celoživotního učení, jednoznačně v největší míře jsou rozvíjeny aktivity, u kterých se projevuje snaha další vzdělávání rozvíjet. Školy dále vykonávají řadu aktivit na nejvyšší úrovni, charakteristické systémovým rozvíjením dalšího vzdělávání, přičemž je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy. Nejmenší část aktivit školy vykonávají na mírně pokročilé úrovni, pro kterou je typická pouze okrajová realizace dalšího vzdělávání, a to prostřednictvím dílčích aktivit. Část škol se dalším vzděláváním nezabývá a je zde pouze na základní úrovni. Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni a výraznější posun lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně, kdy se střední a vyšší odborné školy snaží další vzdělávání rozvíjet, a to například občasnou spoluprací s úřady práce a zaměstnavateli či zajištěním lektorů. Oproti roku 2015/2016 nedochází v této oblasti k výraznějším posunům. Školy se ve srovnání s předchozí vlnou mírně posunuly v rámci činností spadajících do mírně pokročilé úrovně.
- V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení se školy zaměřují především na zájmové vzdělávání pro veřejnost (ve velké míře především gymnázia) a další vzdělávání pedagogů (SOU, SOŠ i gymnázia). Školy nabízejí také odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (zejména SOŠ a SOU) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností. Dále část škol nabízí zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb. v platném znění, rekvalifikace a přípravu na vykonání zkoušky podle NSK. Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují na realizaci zkoušek podle zákona 179/2006 Sb. Naopak můžeme zaznamenat pokles v podílu škol nabízejících rekvalifikace. Pokles lze pozorovat také u podílu škol poskytujících občanské vzdělávání, vzdělávání v oblasti ICT dovedností a škol připravujících zkoušky podle NSK.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání na školách a s malým zájem dospělých o další vzdělávání. Značná část škol naráží na administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací a na náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (např. úřady práce). Další část škol se setkává s malým zájmem jednak pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání, ale i zaměstnavatelů o další vzdělávání. Z oblasti administrativního zajištění dalšího vzdělávání školy narážejí ještě na administrativní náročnost při získávání autorizace podle z. 179/2006 Sb. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy spojené s administrativou spojenou se získáním akreditace rekvalifikací, s malým zájmem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání, obtíže spojené s přípravou zkoušky podle z. 179/2006 Sb. a s nedostatkem finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval tuto oblast. Určité zlepšení situace lze naopak pozorovat v poklesu problémů s omezeným počtem standardů profesních kvalifikací NSK i v možnosti skládání profesních

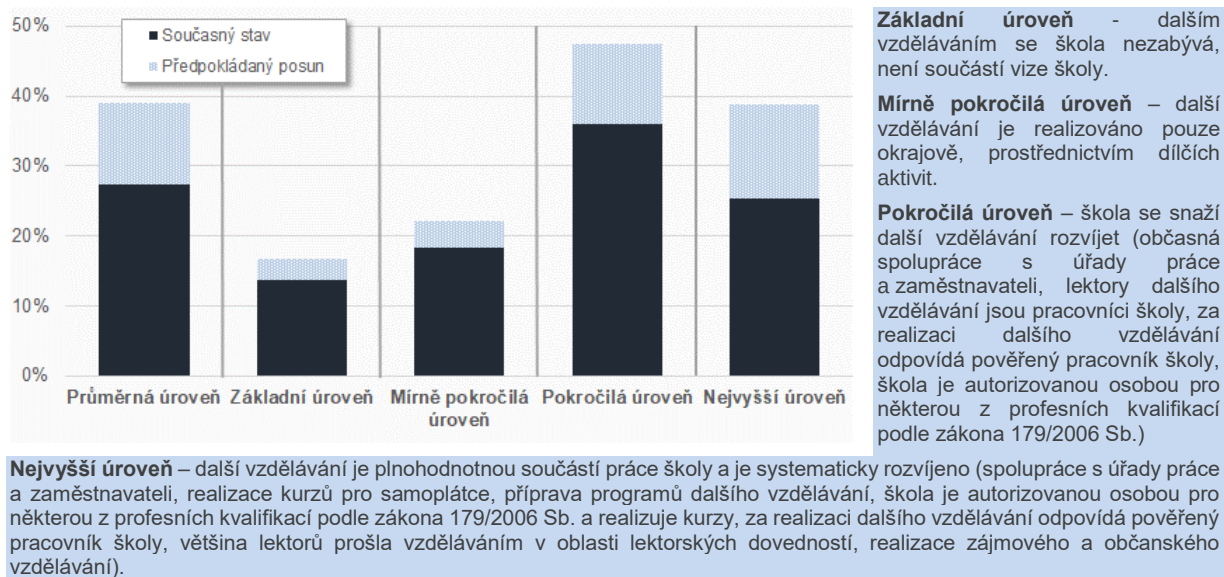
kvalifikací pro vykonání závěrečné zkoušky a získání výučního listu, které zmiňuje ve srovnání s předchozí vlnou méně škol. Zlepšení situace je i v nedostatečné propagaci dalšího vzdělávání, které škola realizuje i v oblasti deklarované administrativní náročnosti při získávání autorizace podle zákona 179/2006 Sb. Ve srovnání s předchozí vlnou je ale méně škol, které v této oblasti nenarážejí na žádné překážky.

- Opatření, které by školám nejvíce pomohlo, je zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. Nedostatek finančních prostředků jako jedna z hlavních překážek rozvoje škol jako centra celoživotního učení se projevuje i u výběru opatření – značná část škol uvádí, že v rozvoji dalšího vzdělávání na školách pomohou finance na kvalitní materiál, zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik, nebo také zlepšení vybavení učeben teoretické výuky. Další skupina častěji uváděných opatření se týká lektorů, a to přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání, stáží lektorů či pracovníků školy ve firmách a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů dalšího vzdělávání. Téměř polovina škol upozorňuje na potřebu aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující i lektory. Z administrativního hlediska by školám ulehčilo zajištění dalšího vzdělávání, pokud by rekvalifikace pro úřady práce mohly probíhat bez výběrového řízení a kdyby pracovníci školy byli proškoleni v problematice výběrového řízení, vedení dokumentace apod. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují zejména potřebu zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik a přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání. U řady zmiňovaných opatření je podíl nižší než v předchozí vlně v letech 2015/2016. K poklesu došlo především v případě opatření souvisejících s rekvalifikacemi pro úřady práce bez výběrového řízení, kvalitním průběhem výběrových řízení na rekvalifikace, pravidelnou práci s autorizovanými osobami, výměnou zkušeností apod. a získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb.

5.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

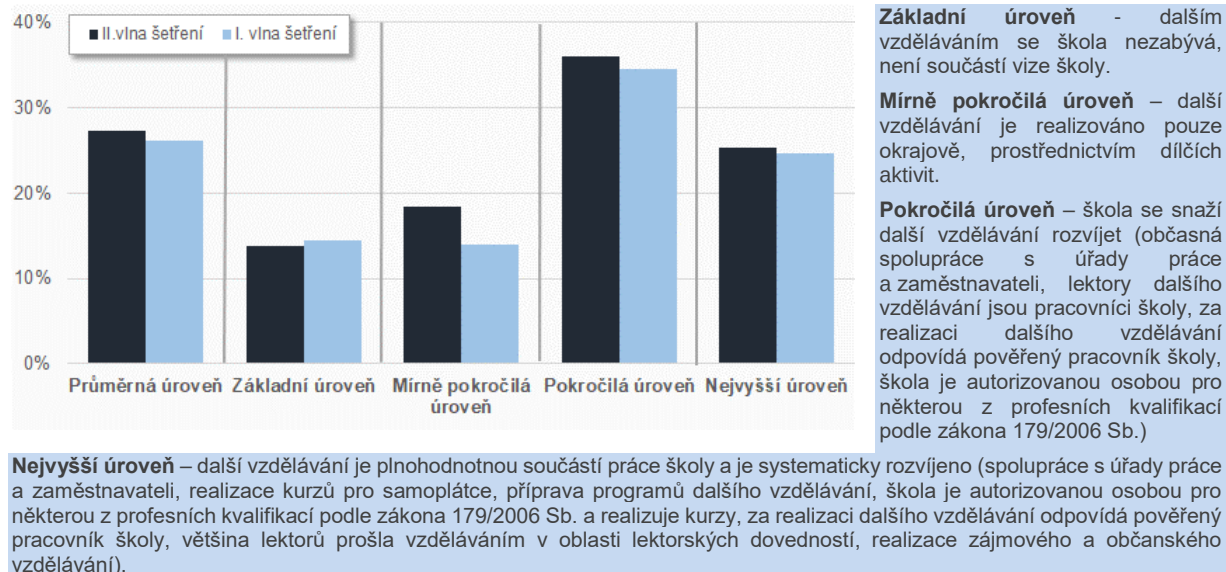
Pokud jde o podporu rozvoje škol ve Zlínském kraji jako center celoživotního učení, jednoznačně v největší míře jsou rozvíjeny aktivity, u kterých se projevuje snaha další vzdělávání rozvíjet (36 %). Školy dále vykonávají řadu aktivit na nejvyšší úrovni (25 %), charakteristické systémovým rozvíjením dalšího vzdělávání, přičemž je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy. Nejmenší část aktivit školy vykonávají na mírně pokročilé úrovni (18 %), pro kterou je typická pouze okrajová realizace dalšího vzdělávání, a to prostřednictvím dílčích aktivit. Část škol se dalším vzděláváním nezabývá a je zde pouze na základní úrovni (14 %).

Graf 48: Současná úroveň rozvoje škol jako center celoživotního učení a předpokládaný posun

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 14 p. b.) a výraznější posun (o 11 p. b.) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně, kdy se střední a vyšší odborné školy snaží další vzdělávání rozvíjet, a to například občasnou spoluprací s úřady práce a zaměstnavateli či zajištěním lektorů. V rámci mírně pokročilé úrovně se předpokládá posun o 4 p. b.

Graf 49: Srovnání současné úrovně rozvoje škol jako center celoživotního učení (I. vlna + II. vlna)

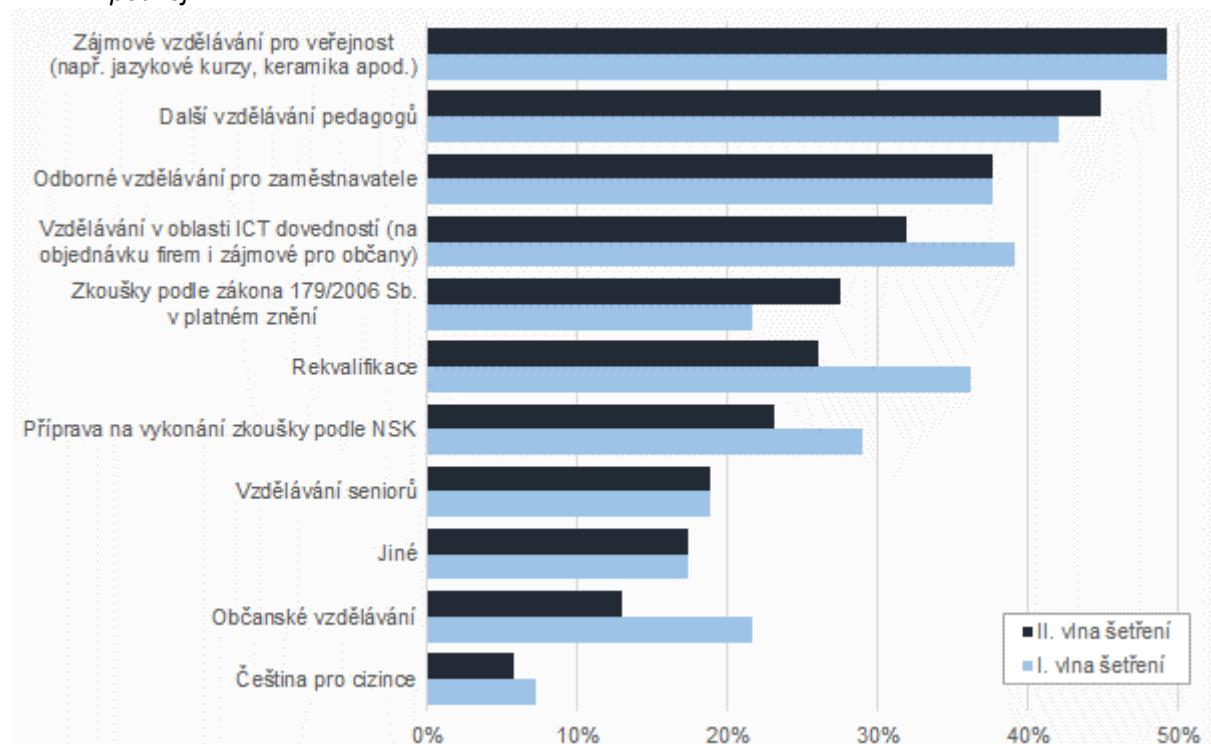

Oproti roku 2015/2016 nedochází v této oblasti k výraznějším posunům. Školy se ve srovnání s předchozí vlnou mírně posunuly v rámci činností spadajících do mírně pokročilé úrovně (nárůst o 4 p. b.).

5.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení se školy zaměřují především na zájmové vzdělávání pro veřejnost (49 %) a další vzdělávání pedagogů (45 %).

Graf 50: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení aktivně podílejí

Poté školy nabízejí také odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (38 %) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (32 %). Dále část škol nabízí zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb. v platném znění (28 %), rekvalifikace (26 %) a přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (23 %). Na vzdělávání seniorů se

zaměřuje 19 % škol, na občanské vzdělávání (jehož cílem je rozvoj občanských kompetencí) 13 % škol a na češtinu pro cizince pouze 6 % škol.

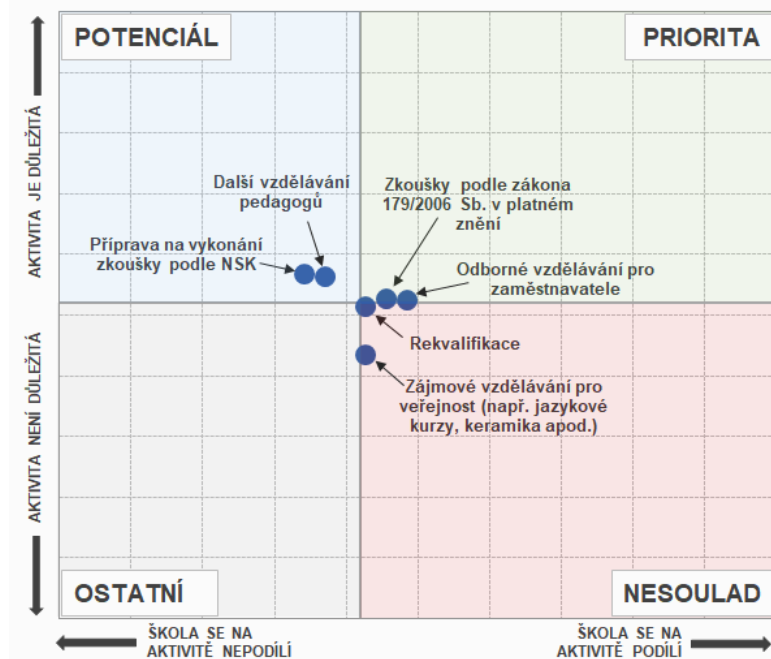
Část škol tuto oblast ani nerealizuje a uvádí tedy pod položkou „jiné“ skutečnost, že aktivity nerealizují. Z dalších aktivit, které se nacházely v kategorii jiné (17 %) byla výuka dálkového studia, svářečská škola a kvalifikační kurzy studia pedagogiky.

Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují na realizaci zkoušek podle zákona 179/2006 Sb. (nárůst o 6 p. b.). Naopak můžeme zaznamenat pokles v podílu škol nabízejících rekvalifikace (pokles o 10 p. b.). Pokles lze pozorovat také u podílu škol poskytujících občanské vzdělávání (pokles o 9 p. b.), vzdělávání v oblasti ICT dovedností (pokles o 7 p. b.) a připravujících zkoušky podle NSK (pokles o 6 p. b.).

5.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště se v rámci aktivit v oblasti rozvoje školy jako centra celoživotního učení zaměřují především na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (49 %) a zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění (46 %). Významný podíl středních odborných učilišť (43 %) se věnuje rekvalifikacím, nebo také zájmovému vzdělávání pro veřejnost. V menší míře pak realizují i další vzdělávání pedagogů (37 %) a nabízí přípravu na vykonání zkoušky NSK (34 %).

Graf 51: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, priority pro střední odborná učiliště jsou odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění. SOU se na těchto činnostech aktivně podílí a zároveň jim přisuzují mírně nadprůměrnou důležitost. Částečně za prioritu lze označit i rekvalifikace.

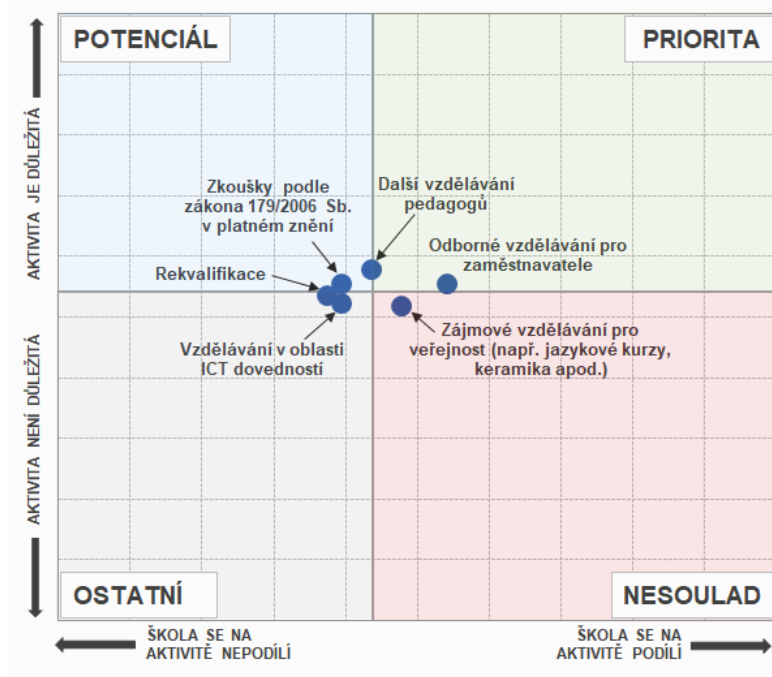
Mezi aktivity, u kterých je u SOU zřejmý potenciál k jejich rozvoji jako centra celoživotního učení, lze zařadit další vzdělávání pedagogů a přípravu na vykonání zkoušky podle NSK. Školy těmto aktivitám přisuzují velkou důležitost, avšak podílejí se na

nich v relativně menší míře.

SOU jsou v rámci této oblasti více aktivní i v poskytování zájmového vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.). Ve srovnání s ostatními jmenovanými položkami je však tato aktivita vnímána jako méně důležitá. Nachází se tedy v nesouladu mezi počtem vykonávané aktivity vzhledem k tomu, jakou důležitost ji SOU přisuzují.

Střední odborné školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení v největší míře poskytují odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (54 %), realizují zájmové vzdělávání pro veřejnost jako například jazykové kurzy nebo keramika (48 %) a další vzdělávání pedagogů (44 %). Z dalších aktivit, které střední odborné školy realizují v oblasti dalšího vzdělávání, se jedná o vzdělávání v oblasti ICT dovedností (40 %), zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění (40 %) a rekvalifikace (38 %).

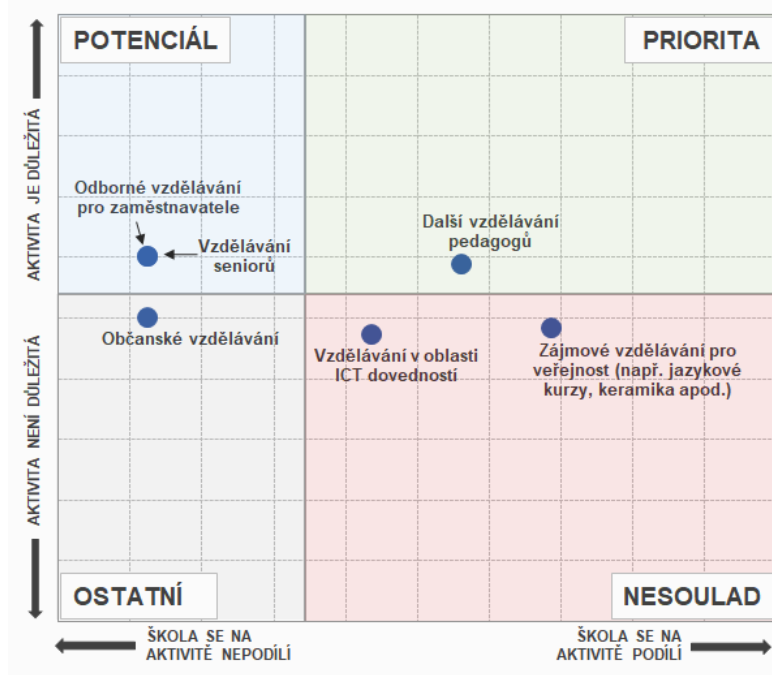
Graf 52: Aktivita, na nichž se SOŠ podílí, a jejich důležitost

pro rozvoj této oblasti.

Gymnázia se činností v oblasti dalšího vzdělávání zabývají v menší míře než střední a vyšší odborné školy a také se soustředí na jiné aktivity. Zaměřují se především na zájmové vzdělávání pro veřejnost, jako jsou např. jazykové kurzy (69 %), na další vzdělávání pedagogů (56 %) a na vzdělávání v oblasti ICT dovedností (44 %), která může být na objednávku firem i jako zájmové vzdělávání pro občany. Zbylé aktivity gymnázia realizují spíše výjimečně. V malé míře jsou aktivní v oblastech odborného vzdělávání pro zaměstnavatele (13 %), vzdělávání seniorů (13 %) a občanského vzdělávání (13 %).

Graf 53: Aktivita, na nichž se gymnázia podílí, a jejich důležitost

Gymnázia vykonávají tyto aktivity v malé míře, považují je však za velmi důležité. Pro gymnázia tedy tyto aktivity představují potenciál v rozvoji oblasti dalšího vzdělávání.

Z hlediska důležitosti jednotlivých činností v rámci rozvoje středních odborných škol jako center celoživotního učení představují priority odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a další vzdělávání pedagogů. Tyto činnosti jsou SOŠ realizované jako jedny z nejčastějších a jsou hodnocené jako důležité.

Ačkoliv se školy ve větší míře věnují zájmovému vzdělávání pro veřejnost, přisuzují této aktivitě nižší míru důležitosti.

V menší míře střední odborné školy nabízí zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění a rekvalifikace. Pro školy jsou tyto aktivity ale poměrně důležité, čímž představují aktivity s potenciálem

Gymnázia se v oblasti dalšího vzdělávání ve větší míře věnují dalšímu vzdělávání pedagogů a tuto aktivitu považují ve srovnání s ostatními za velmi důležitou. Lze ji tedy označit za jednoznačnou prioritu.

Zájmovým vzděláváním pro veřejnost se zabývají gymnázia v největší míře, ale této aktivitě nepřisuzují výraznější důležitost. Nachází se tedy v určitém nesouladu. V obdobné pozici se nachází i aktivita vzdělávání v oblasti ICT dovedností.

Určitý prostor pro další rozvíjení celoživotního učení v případě gymnázií lze spatřovat v oblastech vzdělávání seniorů a odborného vzdělávání pro zaměstnavatele.

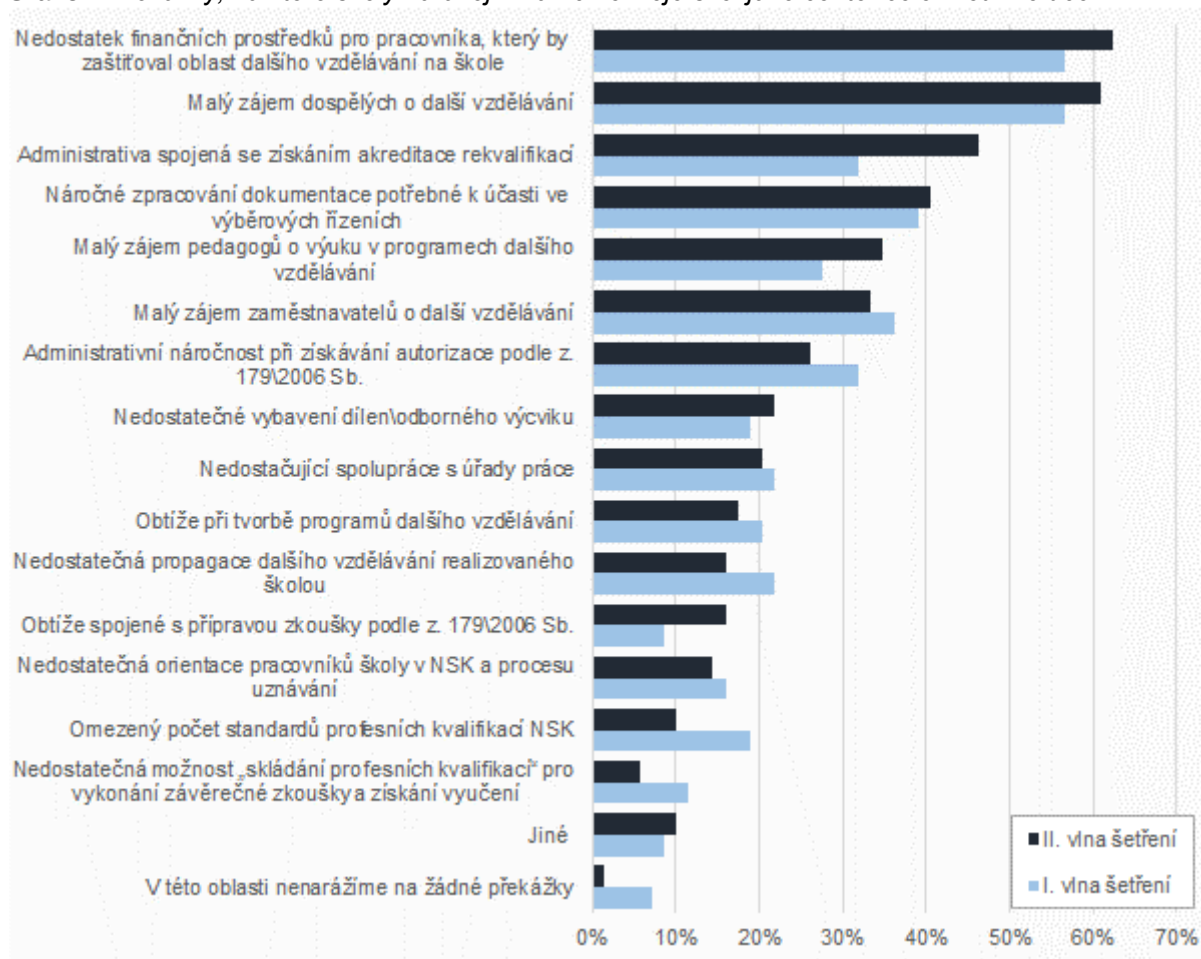
5.3 Překážky, na které školy narážejí v rámci této intervence

V rámci oblasti celoživotního učení se školy setkávají s celou řadou překážek. Školy narážejí především na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání na školách (62 %) a na malý zájem dospělých o další vzdělávání (61 % škol). 46 % škol narážejí na administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací a 41 % na náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (např. úřady práce). Další část škol se setkává s malým zájmem jednak pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (35 %), ale i zaměstnavatelů o další vzdělávání (33 %). Z oblasti administrativního zajištění dalšího vzdělávání školy narážejí ještě na administrativní náročnost při získávání autorizace podle z. 179/2006 Sb (26 %).

Problémy se vyskytují i v dalších oblastech zajištění dalšího vzdělávání – 22 % škol poukazuje na nedostatečné vybavení dílen odborného výcviku, 20 % škol zmiňuje nedostatečnou spolupráci s úřady práce, 17 % má potíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání, 16 % zase obtíže spojené s přípravou zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb a 16 % narážejí na nedostatečnou propagaci dalšího vzdělávání realizovaného školou.

Spíše výjimečně školy narážejí na nedostatečnou orientaci pracovníků školy v NSK a procesu uznávání (14 %), na omezený počet standardů profesních kvalifikací NSK (10 %) a nedostatečnou možnost „skládání profesních kvalifikací“ pro vykonání závěrečné zkoušky a získání vyučení (6 %). Pouze 1 % škol neuvádí překážky v oblasti rozvoje školy jako centra celoživotního učení.

Graf 54: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje škol jako centra celoživotního učení

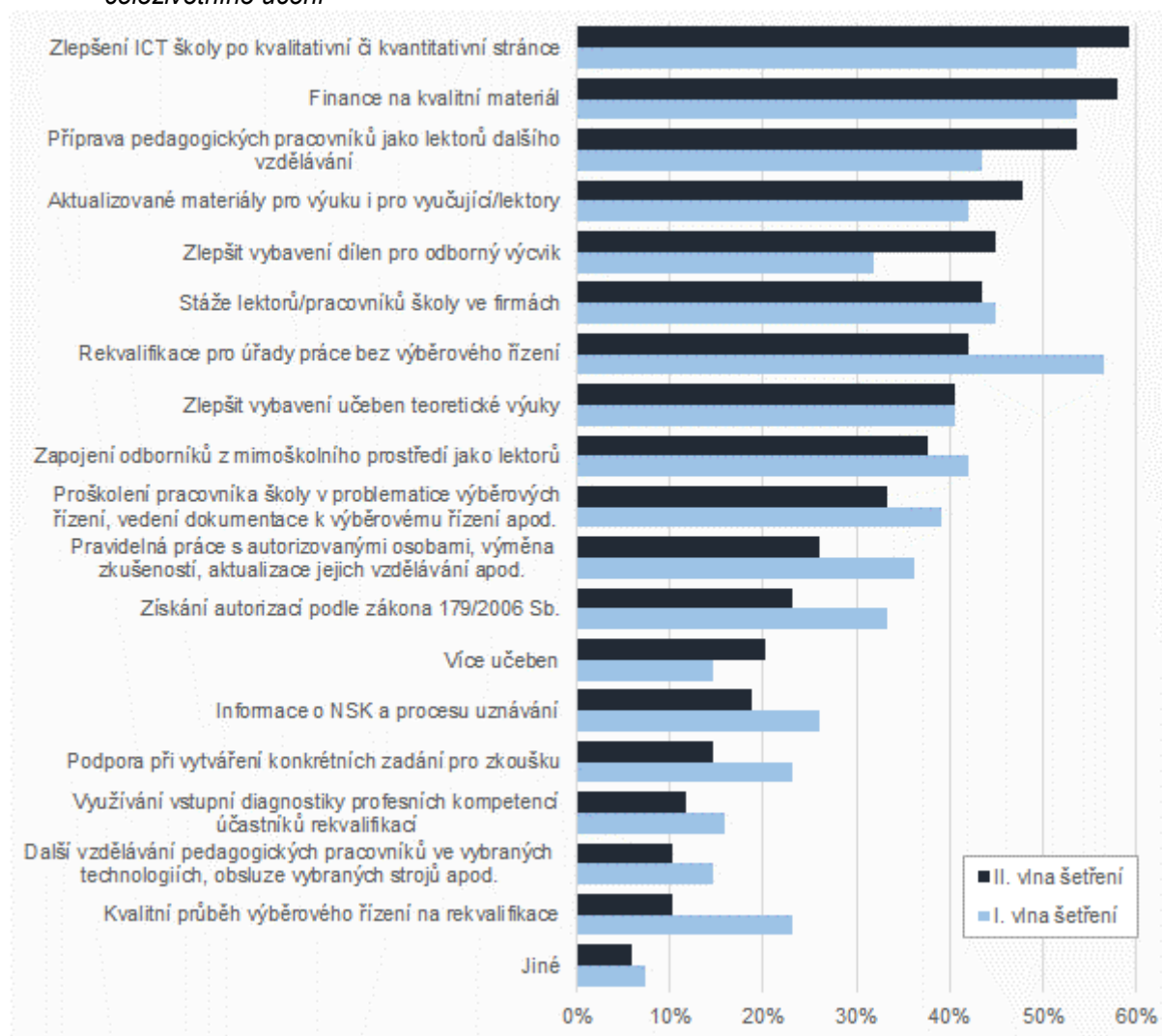
Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy spojené s administrativou spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (nárůst o 14 p. b.), s malým zájmem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (nárůst o 7 p. b.), obtíže spojené s přípravou zkoušky podle z. 179/2006 Sb. (nárůst o 7 p. b.) a s nedostatkem finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval tuto oblast (nárůst o 6 p. b.).

Určité zlepšení situace lze naopak pozorovat v poklesu problémů s omezeným počtem standardů profesních kvalifikací NSK (pokles o 9 p. b.) i v možnosti skládání profesních kvalifikací pro vykonání závěrečné zkoušky a získání výučního listu, které zmiňuje ve srovnání s předchozí vlnou méně škol (pokles o 6 p. b.). Zlepšení situace je i v nedostatečné propagaci dalšího vzdělávání, které škola realizuje (pokles o 6 p. b.) i v oblasti deklarované administrativní náročnosti při získávání autorizace podle zákona 179/2006 Sb. (pokles o 6 p. b.). Ve srovnání s předchozí vlnou je méně škol, které v této oblasti nenarážejí na žádné překážky (pokles o 6 p. b.).

5.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji středních a vyšších odborných škol jako center celoživotního učení by nejvíce pomohlo zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (59 %).

Graf 55: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení

Nedostatek finančních prostředků jako jedna z hlavních překážek rozvoje škol jako centra celoživotního učení se projevuje i u výběru opatření – 58 % škol uvádí, že rozvoji dalšího vzdělávání na školách pomohou finance na kvalitní materiál, 45 % škol zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik a 41 % škol zlepšení vybavení učeben teoretické výuky.

Další skupina opatření se týká lektorů, a to přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (54 %), stáží lektorů či pracovníků školy ve firmách (43 %) a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů dalšího vzdělávání (38 %). 48 % škol upozorňuje na potřebu aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující i lektory.

Z administrativního hlediska by školám ulehčilo zajištění dalšího vzdělávání, pokud by rekvalifikace pro úřady práce mohly probíhat bez výběrového řízení (42 %) a kdyby pracovníci školy byli proškoleni v problematice výběrového řízení, vedení dokumentace apod. (33 %).

Samotné školy si uvědomují důležitost navázání spolupráce s reálným pracovním prostředím a vnímají jako důležité zajištění i pravidelné práce s autorizovanými osobami, výměnu zkušeností, aktualizaci jejich vzdělávání apod. (26 %), získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb. (23 %), informace o NSK a procesu uznávání (19 %). 20 % škol apeluje na větší počet učeben.

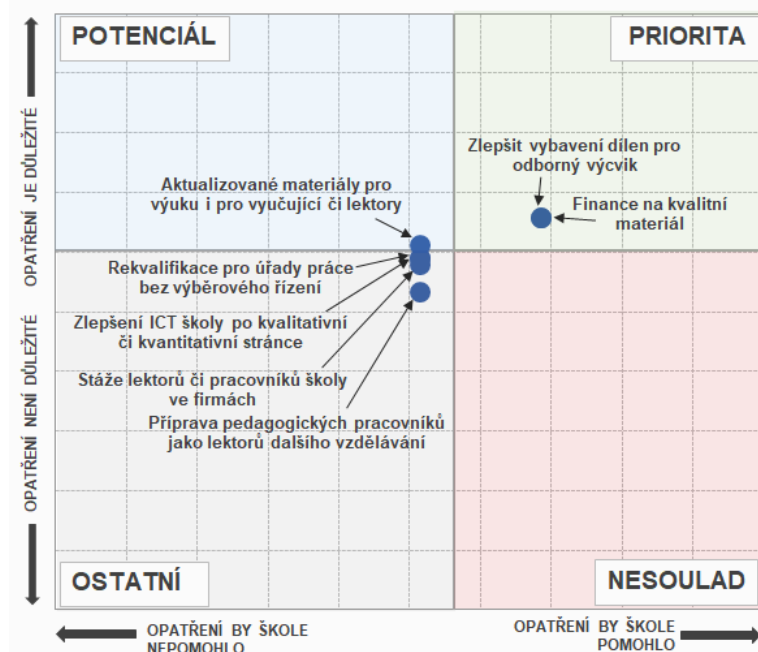
V nejmenší míře pak školy uváděly, že by jim v rozvoji celoživotního učení pomohla podpora při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku (14 %), využívání vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací (12 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků (10 %) a kvalitní průběh výběrového řízení na rekvalifikace (10 %).

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují zejména potřebu zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (nárůst o 13 p. b.) a přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (nárůst o 10 p. b.). U řady zmiňovaných opatření je podíl nižší než v předchozí vlně v letech 2015/2016. K poklesu došlo především v případě opatření souvisejících s rekvalifikacemi pro úřady práce bez výběrového řízení (pokles o 14 p. b.), kvalitním průběhem výběrových řízení na rekvalifikace (pokles o 13 p. b.), pravidelnou prací s autorizovanými osobami, výměna zkušeností apod. (pokles o 10 p. b.) a získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb. (pokles o 10 p. b.).

5.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvádějí řadu opatření, která by jim pomohla v rozvoji škol jako center celoživotního učení. Nejčastěji zmiňovaným opatřením je zajištění financí na kvalitní materiál (69 %) a zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (69 %). Polovina SOU uvádí potřebu aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující či lektory, dále také zlepšit ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce, potřebu rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení, stáží lektorů či pracovníků školy ve firmách a přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání.

Graf 56: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

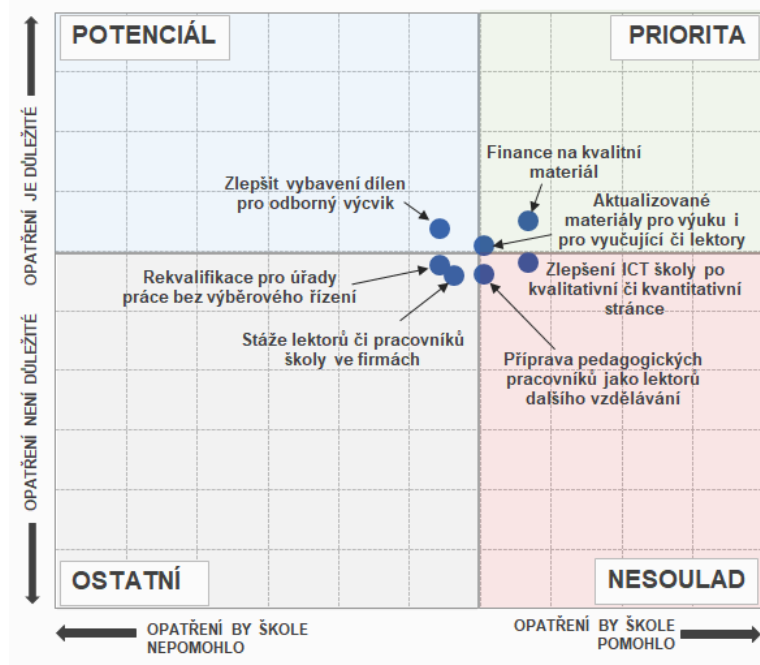
Pokud bychom v souvislosti se zmiňovanými opatřeními přihlédlí k jejich důležitosti, můžeme považovat potřebu financí na kvalitní materiál a zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik za hlavní priority středních odborných učilišť. Školy zmiňují tato opatření v největší míře a současně jim přisuzují i nejvyšší důležitost.

Prostor pro další rozvoj celoživotního učení by mohly přinést aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující či lektory. Ačkoliv není toto opatření zmiňováno tak často ve srovnání s těmi, které jsou prioritami, SOU je považuje za relativně důležité.

Potřebám zlepšit ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce, rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení, stáží lektorů či pracovníků školy ve firmách a přípravě pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání, vyjadřují SOU již nižší míru důležitosti.

Střední odborné školy v největší míře uváděly potřebu zlepšit ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (67 %) a financí na kvalitní materiál (67 %). Dále potřebu aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující či lektory (60 %), přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (60 %) a stáží lektorů či pracovníků školy ve firmách (56 %). 54 % středních odborných škol by uvítala možnost rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení a stejný podíl škol i zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik.

Graf 57: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Je zřejmé, že nejvyšší priority pro střední odborné školy jsou finance na kvalitní materiál a aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující či lektory. Jedná se o jedny z nejčastěji jmenovaných opatření a střední odborné školy jim přisuzují i vysokou důležitost.

Potřebu zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce a přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání uvádějí školy také často, ale považují je již za méně důležitá opatření.

Dalším zmiňovaným opatřením, které zároveň školy považují za důležité je zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik. Ačkoliv

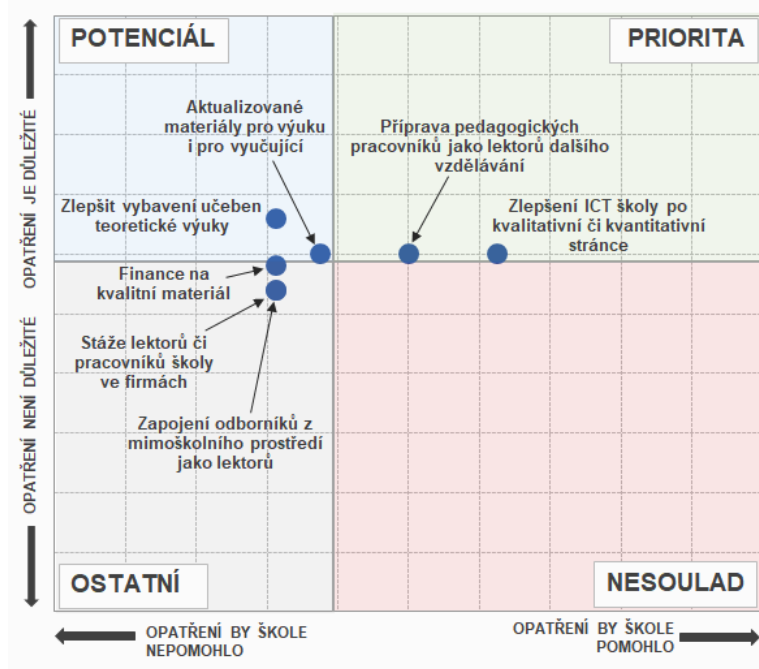
ho ve srovnání s ostatními opatřeními školy zmiňují relativně méně často, považují ho za druhé nejdůležitější a skýtá tedy jistý potenciál do budoucna.

Opatření zajištění stáží lektorů či pracovníků školy ve firmách a rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení, uvádějí SOŠ také již v relativně menší míře a současně je pokládají za méně důležitá opatření.

Gymnázia uvádějí celou řadu opatření, jenž jim mohou pomoci v rozvoji oblasti celoživotního učení. Mezi nejčastěji uváděná opatření patří: zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (63 % škol) a příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (50 %). 38 % gymnázií požaduje aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující či lektory.

Téměř třetina gymnázií (31 %) navrhuje zlepšení vybavení učeben teoretické výuky, dále zajištění financí na kvalitní materiál, zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů, nebo také zajištění stáží lektorů či pracovníků školy ve firmách.

Graf 58: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Dle gymnázií, jejich rozvoji jako center celoživotního učení pomůže zejména zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce a příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání. Jsou to gymnázii nejčastěji zmiňovaná opatření v této oblasti rozvoje škol a současně těmto opatřením přisuzují i vyšší důležitost. Pro gymnázia představují tedy priority v jejich rozvoji v oblasti dalšího vzdělávání.

Zlepšení vybavení učeben teoretické výuky a aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující či lektory uvádějí gymnázia již v menší míře, ale považují je za poměrně důležitá opatření (vysokou důležitost přisuzují

zejména zlepšení vybavení učeben teoretické výuky). V těchto opatřeních tedy lze spatřovat určitý potenciál pro jejich rozvoj v oblasti dalšího vzdělávání.

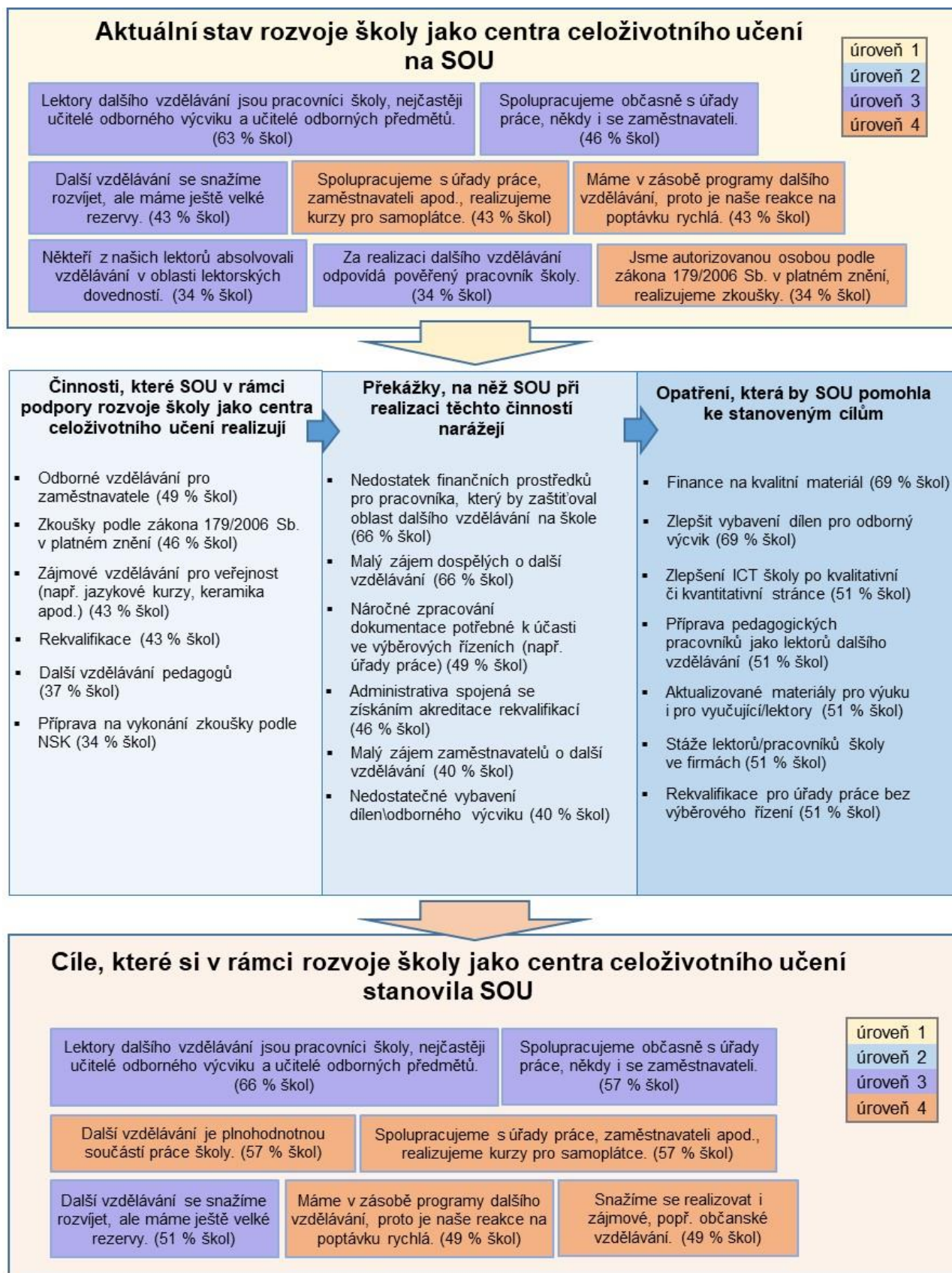
5.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj škol jako center celoživotního učení“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje škol jako center celoživotního učení* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

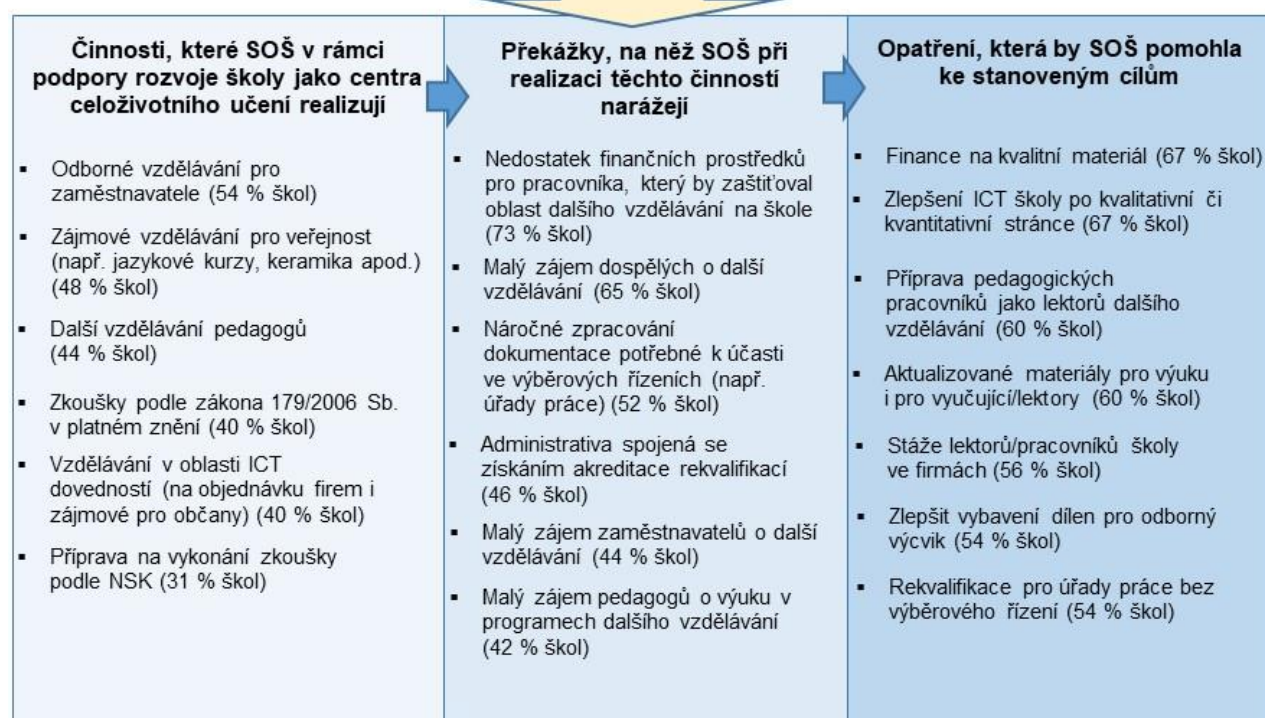
V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje škol jako center celoživotního učení*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje škol jako center celoživotního učení*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na gymnáziích

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Další vzdělávání je pro školu pouze příležitostná činnost, pokud nás někdo osloví, snažíme se další vzdělávání realizovat. (56 % škol)

Další vzdělávání se snažíme rozvíjet, ale máme ještě velké rezervy. (50 % škol)

Lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, nejčastěji učitelé odborného výcviku a učitelé odborných předmětů. (38 % škol)

Spolupracujeme občasně s úřady práce, někdy i se zaměstnavateli. (31 % škol)

Spolupracujeme s úřady práce, zaměstnavateli apod., realizujeme kurzy pro samoplátce. (31 % škol)

Další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy. (31 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení realizují

- Zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.) (69 % škol)
- Další vzdělávání pedagogů (56 % škol)
- Vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany) (44 % škol)
- Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (13 % škol)
- Vzdělávání seniorů (13 % škol)
- Občanské vzdělávání (13 % škol)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (50 % škol)
- Malý zájem dospělých o další vzdělávání (50 % škol)
- Malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzděl. (50 % škol)
- Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací (44 % škol)
- Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (25 % škol)
- Náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (např. úřady práce) (19 % škol)
- Administrativní náročnost při získávání autorizace podle z. 179/2006 Sb. (19 % škol)
- Obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání (19 % škol)
- Nedostatečná orientace prac. školy v NSK a procesu uznávání (19 % škol)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům

- Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (63 % škol)
- Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (50 % škol)
- Aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující/lektory (38 % škol)
- Finance na kvalitní materiál (31 % škol)
- Stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách (31 % škol)
- Zlepšit vybavení učeben teoretické výuky (31 % škol)
- Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (31 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila gymnázia

Někteří z našich lektorů absolvovali vzdělávání v oblasti lektorských dovedností. (63 % škol)

Další vzdělávání je pro školu pouze příležitostná činnost, pokud nás někdo osloví, snažíme se další vzdělávání realizovat. (63 % škol)

Další vzdělávání se snažíme rozvíjet, ale máme ještě velké rezervy. (56 % škol)

Lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, nejčastěji učitelé odborného výcviku a učitelé odborných předmětů. (50 % škol)

Další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy. (44 % škol)

Spolupracujeme občasně s úřady práce, někdy i se zaměstnavateli. (44 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

6 Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli ve Zlínském kraji

Počáteční odborné vzdělávání směřuje k získání znalostí, dovedností a kompetencí, které odpovídají určité kvalifikaci a je možné je přímo uplatnit na trhu práce při výkonu povolání na určité pracovní pozici – na rozdíl od vzdělávání všeobecného, které směřuje k osvojení klíčových kompetencí, vědomostí, dovedností a návyků pro další vzdělávání a život, včetně budoucí profesní specializace a občanského života.

Podpora oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli je v projektu P-KAP zaměřena na počáteční vzdělávání na všech středních školách a na vyšších odborných školách. Také gymnázia mohou spolupracovat se zaměstnavateli a přes svůj všeobecně-vzdělávací charakter dílčím způsobem rozvíjet i odborné kompetence využitelné v dalším studiu i při následném uplatnění absolventů na trhu práce.

Jedním z pilířů odborného vzdělávání je **spolupráce škol a zaměstnavatelů**¹. Objevuje se ve strategických dokumentech jako jeden ze základních předpokladů zajištění kvality odborného vzdělávání, a to zejména s ohledem na uplatnitelnost absolventů na trhu práce. Žákům a studentům umožňuje osvojit si odborné dovednosti v reálném pracovním prostředí, tedy v reálném tempu, čase, se skutečnými nároky a především v souladu s aktuálními potřebami trhu práce, který rychleji reflektuje nové trendy a dynamiku změn v odvětvích. Role zaměstnavatelů je nezastupitelná také při rozvíjení sociálních dovedností, které zaměstnavatelé od absolventů očekávají a škola sama je nemůže v plné míře zajistit. Mezi ně patří běžné pracovní návyky, jako např. dochvilnost, schopnost převzít zodpovědnost, pracovat v týmu nebo přijímat kritiku. Významná je také možnost poznat firemní procesy a zvyky, které se ve školním prostředí nasimulovat nedají. Tyto dovednosti usnadňují absolventům přechod ze školy do praxe, pomáhají jim lépe se identifikovat s oborem a orientovat se v reálném pracovním prostředí.

Vzájemná dobře fungující spolupráce s poměrně dlouhou tradicí byla v 90. letech 20. století přerušena a důsledkem bylo odtržení praktického vyučování od skutečných potřeb zaměstnavatelů. Po roce 2000 se ze stran zaměstnavatelů začaly ozývat hlasy volající po nápravě, kterou někteří zaměstnavatelé spatřovali v zavedení duálního systému vzdělávání. O možnosti zavedení duálního systému se v České republice v posledních letech stále živě diskutuje. Pro jeho legislativní zavedení se všemi konsekvencemi ovšem chybí některé základní předpoklady. Překážkou zavedení duálního systému je např. nutnost zavedení dvojího statusu žáka (ve škole žák, ve firmě zaměstnanec) i velký podíl všeobecně vzdělávací složky v kurikulu odborného vzdělávání. Tím spíše je žádoucí rozvíjet spolupráci škol a zaměstnavatelů ve stávajícím systému a posilovat v něm tzv. prvky duálního vzdělávání. To v praxi znamená aktivní zapojení zaměstnavatelů do vzdělávacího procesu žáka na základě dobrovolnosti, které se děje na základě smlouvy zaměstnavatele se školou.

Platná legislativa ukládá škole povinnost uzavírat smlouvu se všemi zaměstnavateli, u nichž její žáci vykonávají praktické vyučování. Školský zákon umožňuje použití části finančních prostředků, které škola získává formou normativu ze státního rozpočtu, na úhradu nákladů, které v souvislosti se vzděláváním vznikají spolupracujícím zaměstnavatelům. S účinností od září 2017 je ve školském zákoně explicitně stanovena povinnost škol „vyvinout úsilí spolupracovat se zaměstnavateli při vytváření předpokladů pro výkon povolání nebo pracovní činnosti, je-li to s ohledem na obor vzdělání vhodné a možné“ a zákon i demonstrativně zmiňuje obvyklé formy spolupráce.

Určitým náznakem koordinace sociálních partnerů je uzavření dohody mezi MŠMT, Hospodářskou komorou ČR, Svazem průmyslu a dopravy ČR, Agrární komorou ČR a Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR o rozdělení odpovědnosti za jednotlivé skupiny oborů vzdělání a s cílem

¹ Za zaměstnavatele v tomto kontextu považujeme všechny aktéry na trhu práce, kteří mohou do smysluplné spolupráce se školami vstupovat, tedy nejen soukromé podniky zaměřené na výrobu, obchod či služby, OSVČ, ale také výzkumné, vzdělávací a veřejnoprávní instituce.

koordinace praktické výuky žáků na pracovištích zaměstnavatelů v říjnu 2016. Na celostátní úrovni se před koncem roku 2017 zastoupení signatářů dohody promítlo v tzv. oborových skupinách externích odborníků, kteří se s podporou MŠMT zapojují do vývoje RVP středoškolského odborného vzdělávání. S posílením činností této dohody počítá také návrh Strategie 2030+.

Účinná koordinace s přímým dopadem na konkrétní školy, žáky a firmy ovšem stále probíhá spíš lokálně, tj. přímo mezi jednotlivými školami a zaměstnavateli, někdy s podporou regionálních aktérů (kraj, cechy).

Očekávání obou stran se občas liší, avšak to, co školy a zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s aktuálními i budoucími s potřebami trhu práce.

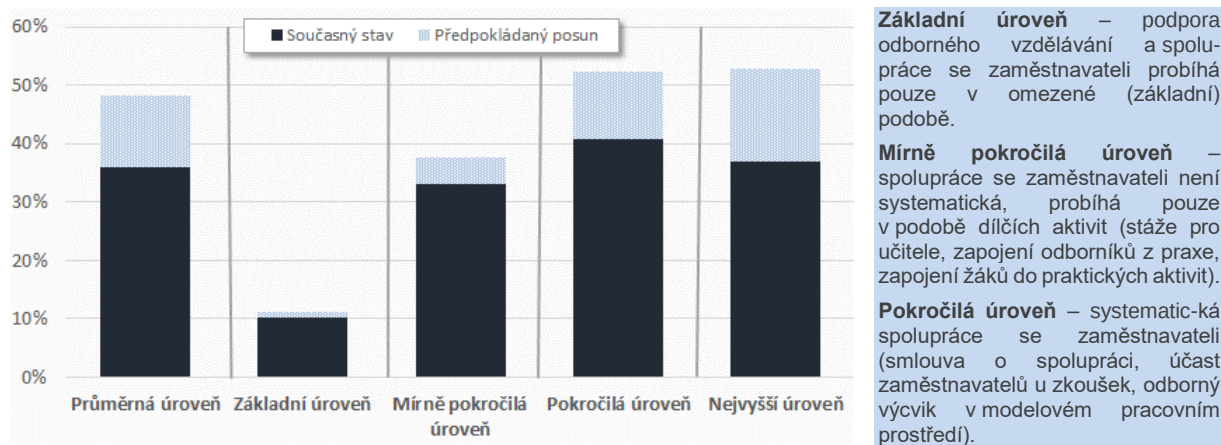
Hlavní zjištění

- Ve Zlínském kraji dochází v rámci rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů v nejvyšší míře k rozvoji na pokročilé úrovni. V této úrovni spolu školy a zaměstnavatelé systematicky spolupracují. Ve větší míře jsou školami také rozvíjeny aktivity spadající do nejvyšší úrovně. V této úrovni je systematická spolupráce doplněna o dílčí aktivity (např. zaměstnavatelé se podílejí na náborových aktivitách školy). Školy plánují rozvoj činností zejména v rámci nejvyšší úrovně. Oproti roku 2015/2016 školy častěji vykazují činnosti spadající do nejvyšší, pokročilé a mírně pokročilé úrovně.
- Střední školy ve Zlínském kraji průměrně realizují 5,7 aktivit směřujících k rozvoji oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů. Nejvíce aktivit realizují SOU (7,4), poté SOŠ (7,1 aktivit) a nejméně gymnázia (3,8). Mezi tři nejčastější aktivity z této oblasti, které realizují alespoň tři pětiny škol, patří pořádání přednášek a dalších forem účasti odborníků z praxe ve výuce, realizace odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů a spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru. Oproti roku 2015/2016 došlo téměř u všech aktivit alespoň k mírnému nárůstu podílu škol, které tyto aktivity realizují. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán u stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, kariérového poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli, spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru, přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce a u náboru žáků ve spolupráci se zaměstnavateli.
- Střední školy ve Zlínském kraji se průměrně setkávají s 2,5 překážkami v oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů. Na nejvíce překážek naráží SOU (3,1 překážky), poté SOŠ (2,7) a na nejméně gymnázia (2,1). Alespoň třetina škol narazila na překážky v podobě finanční náročnosti zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště a na firmy, které se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků. Oproti roku 2015/2016 je většina překážek zmiňována méně často. Nejvýraznější pokles nastal u nedostatečné motivovanosti žáků pro práci v reálném pracovním prostředí. Výrazněji pak vzrostl problém s firmami, které mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat a s firmami, které kladou na žáky příliš vysoké požadavky.
- Pro další rozvoj odborného vzdělání a spolupráce škol a zaměstnavatelů by školy využily průměrně 7,9 uvedených opatření. O více opatřeních uvažují SOŠ (9,5), SOU (9,1) než gymnázia (6,1 opatření). Alespoň třem pětina škol by pomohly stáže pro pedagogy, zajištění finančních prostředků pro praxe žáků a financování organizace, pomůcek, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňovaly podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli a potřebu přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce. Zaznamenané poklesy oproti minulé vlně jsou pouze minimální. Nejvyšší pokles nastal u potřeby metodických materiálů na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku.

6.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci rozvoje odborného vzdělání a spolupráce škol se zaměstnavateli na školách ve Zlínském kraji dochází v největší míře k rozvoji na pokročilé úrovni (41 %), kde dochází k systematické spolupráci se zaměstnavateli, ale bez doplňujících aktivit. Ve větší míře jsou školami také rozvíjeny aktivity spadající do nejvyšší úrovně (37 %), ve které je systematická spolupráce doplněna o dílčí aktivity. Do výše 33 % pak školy ve Zlínském kraji naplňují také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně. V této úrovni probíhá spolupráce se zaměstnavateli pouze v podobě dílčích aktivit. V nejmenší míře vykonávají školy aktivity spadající do základní úrovně (10 %), ve které spolupráce se zaměstnavateli probíhá pouze v omezené podobě. Školy ve Zlínském kraji předpokládají, že v dalších letech dojde hlavně k rozvoji činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 16 p. b.). Nejvyšší snahou škol tedy je dosáhnout systematické spolupráce se zaměstnavateli, která bude zahrnovat i doplňující aktivity. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 12 p. b.) a méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 5 p. b.). Posun v základní úrovni bude minimální (předpokládaný posun o 1 p. b.).

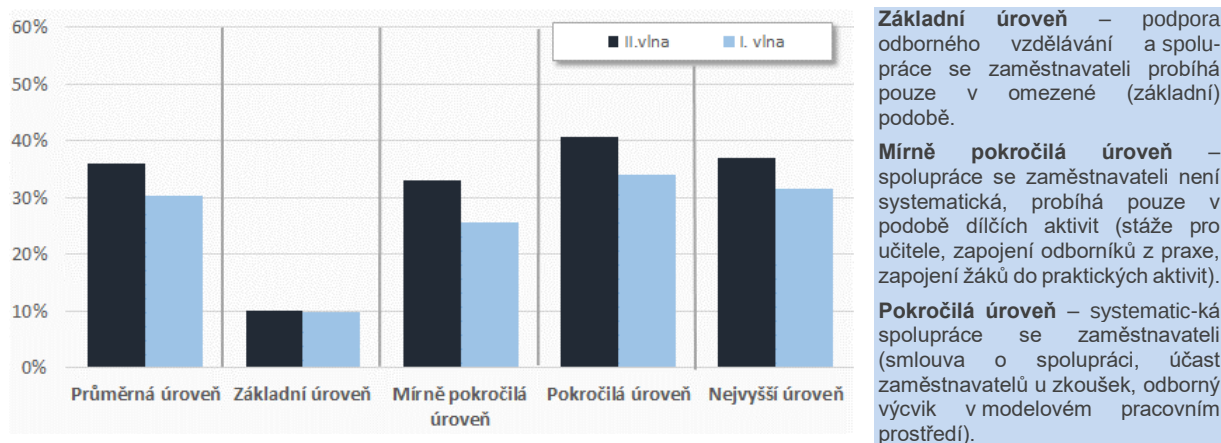
Graf 59: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun

Nejvyšší úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněna o další aktivity (škola vyjednává se zaměstnavateli obsah odborného výcviku a praxe, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školu/vybrané žáky podporují).

Oproti roku 2015/2016 školy častěji vykazují činnosti spadající do pokročilé úrovně (nárůst o 7 p. b.), mírně pokročilé úrovně (nárůst o 7 p. b.) a nejvyšší úrovně (nárůst o 5 p. b.). Základní úroveň zůstala stejná jako v minulé vlně šetření.

Graf 60: Srovnání současné úrovně podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli (I. vlna + II. vlna)

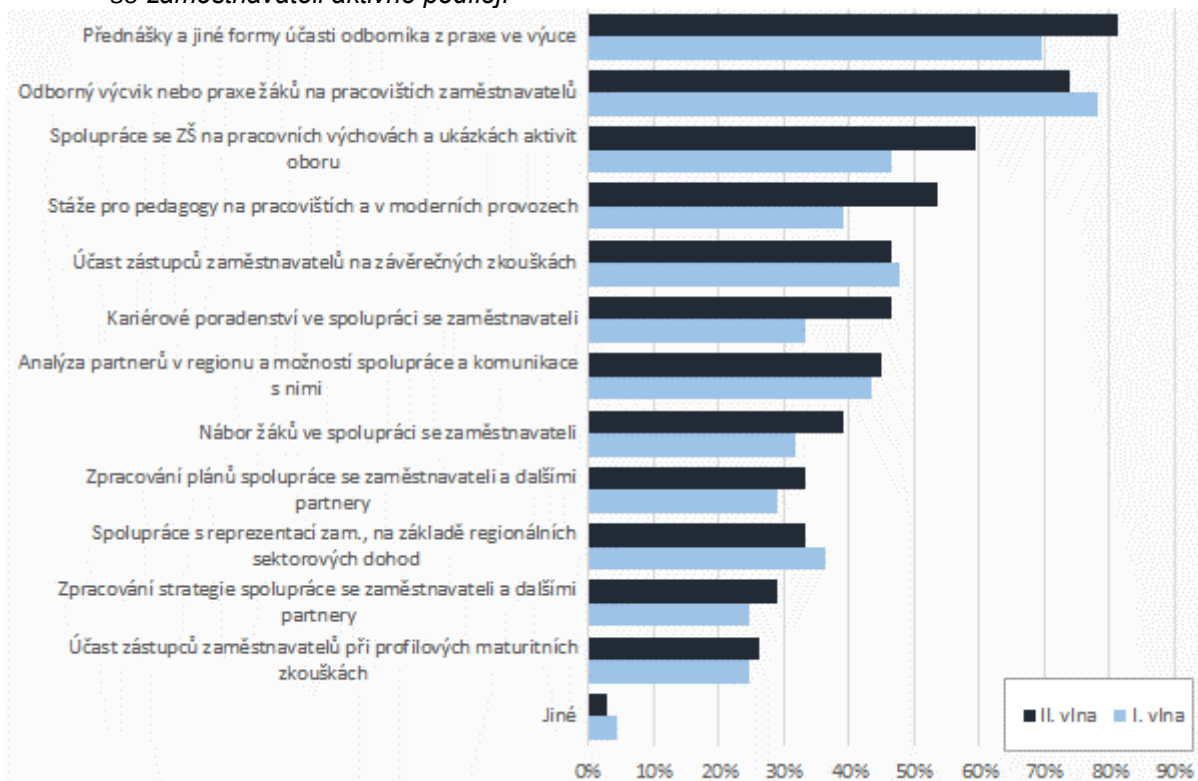

Nejvyšší úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněna o další aktivity (škola vyjednává se zaměstnavateli obsah odborného výcviku a praxe, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školu/vybrané žáky podporují).

6.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

Pro podporu odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů realizují střední školy ve Zlínském kraji průměrně 5,7 činností. Celorepublikový průměr je 4,7 činností.

Graf 61: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí

Pro podporu odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů pořádají školy ve Zlínském kraji nejčastěji přednášky a další formy účasti odborníků z praxe ve výuce (81 %) a odborný výcvik/praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (74 %). Třetí nejčastější aktivitou škol je spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (59 %). Více než polovina škol také organizuje stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (54 %).

Více než dvě pětiny škol nechává zástupce zaměstnavatelů se účastnit závěrečných zkoušek (46 %), provádí kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (46 %) a provádí analýzu partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (45 %).

Alespoň třetina škol nabírá žáky ve spolupráci se zaměstnavateli (39 %), zpracovává plány spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (33 %) a spolupracuje s reprezentací zaměstnavatelů na základě regionálních sektorových dohod (33 %). Více než čtvrtina škol zpracovává strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (29 %) a umožňuje účast zaměstnavatelů při profilových maturitních zkouškách (26 %).

Oproti roku 2015/2016 došlo k nárůstu podílu spolupracujících škol téměř ve všech aktivitách. K nejvýznamnějším nárůstům došlo u následujících aktivit: stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (nárůst o 14 p. b.), kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (nárůst o 13 p. b.), spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (nárůst o 13 p. b.), přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (nárůst o 12 p. b.) a nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (nárůst o 7 p. b.). K mírnému poklesu došlo pouze u třech aktivit. Nejvýraznější pokles nastal u aktivity odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (pokles o 4 p. b.).

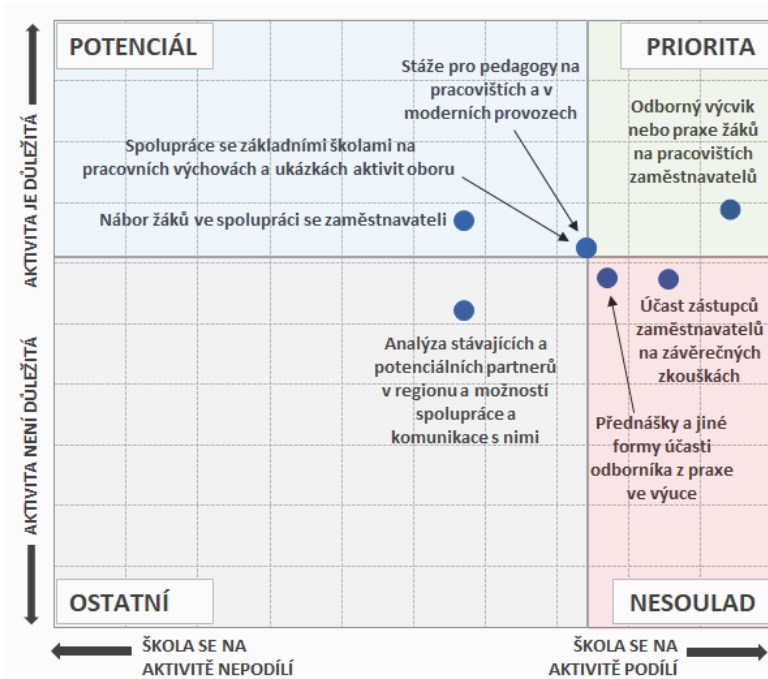
6.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů vykonávají průměrně 7,4 aktivit (průměr za ČR je 6,7 aktivit). Nejčastěji realizují odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (94 %), účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (86 %) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (77 %).

Téměř tři čtvrtiny učilišť spolupracují se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (74 %) a pořádají stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (74 %). Více než polovina odborných učilišť analyzuje stávající a potenciální partnery v regionu a možnosti spolupráce a komunikace s nimi (57 %) a nábor žáků provádí ve spolupráci se zaměstnavateli (57 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit i jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je realizace odborného výcviku a praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Této aktivitě se střední odborná učiliště věnují jednoznačně v největší míře a zároveň jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají velký význam.

Graf 62: Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Ve vysoké míře se školy věnují i pořádání přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce a účasti zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách. Těmto aktivitám však školy přiřkládají menší důležitost. Oproti odbornému výcviku se však nejedná o příliš vysoký rozdíl. To je patrné i z grafu 62, ve kterém se obě zmíněné aktivity vyskytují na těsné hranici mezi nesouladem (školy uskutečňují danou aktivitu ve vysoké míře, nepřikládají jí však takovou důležitost) a prioritou.

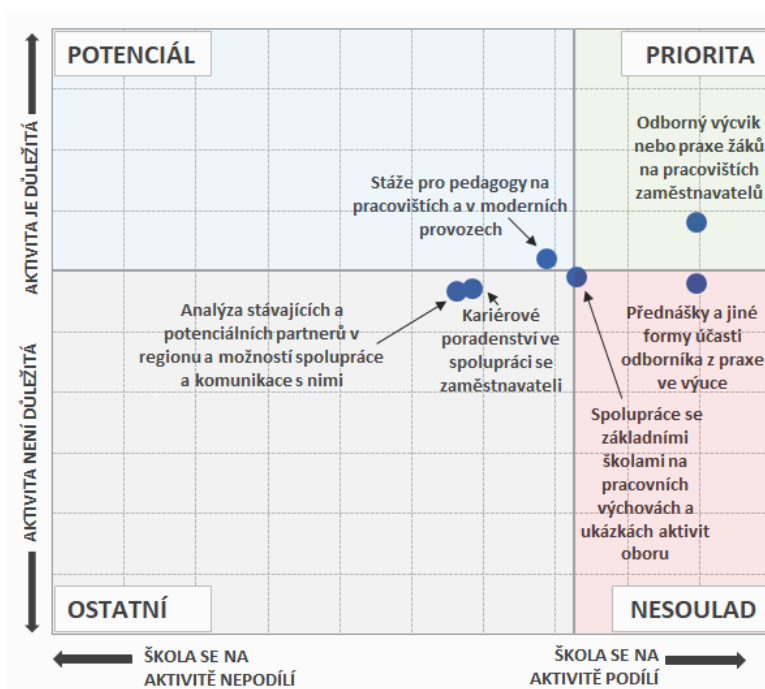
Za potenciální aktivity jsou považovány aktivity, kterým se věnuje nižší podíl škol, jsou však školami častěji považovány za důležité. Určitý potenciál vykazuje

nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli. Stáže pro pedagogy a spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru se vyskytují na hranici potenciálu a priorit, což je patrné i z grafu 62.

Střední odborné školy průměrně realizují 7,1 aktivit v oblasti rozvoje odborného vzdělávání (celorepublikový průměr je 6,1 aktivit). Podobně jako odborná učiliště v nejvyšší míře organizují odborný výcvik nebo praxi žáků u zaměstnavatelů (90 %). Stejný podíl škol také pořádá přednášky a jiné formy účasti odborníka ve výuce.

Téměř tři čtvrtiny škol spolupracují se základními školami na pracovních výchovách (73 %). Více než dvě třetiny škol umožňuje pedagogům stáže na pracovištích a v moderních provozech (69 %). A více než polovina škol provádí kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (58 %) a analyzuje stávající a potenciální partnery v regionu a možnosti spolupráce s nimi (56 %).

Graf 63: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

a těmito aktivitami je pouze nepatrný rozdíl.

Jako aktivita s potenciálem se pro střední odborné školy jeví stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech. Tuto aktivitu vykonává méně škol než prioritní aktivitu, přisuzují jí však vysokou důležitost.

Lehce podprůměrný význam je přiřazován kariérovému poradenství a analýze stávajících a potenciálních partnerů v regionu. Na obou aktivitách se však podílí alespoň polovina středních odborných škol.

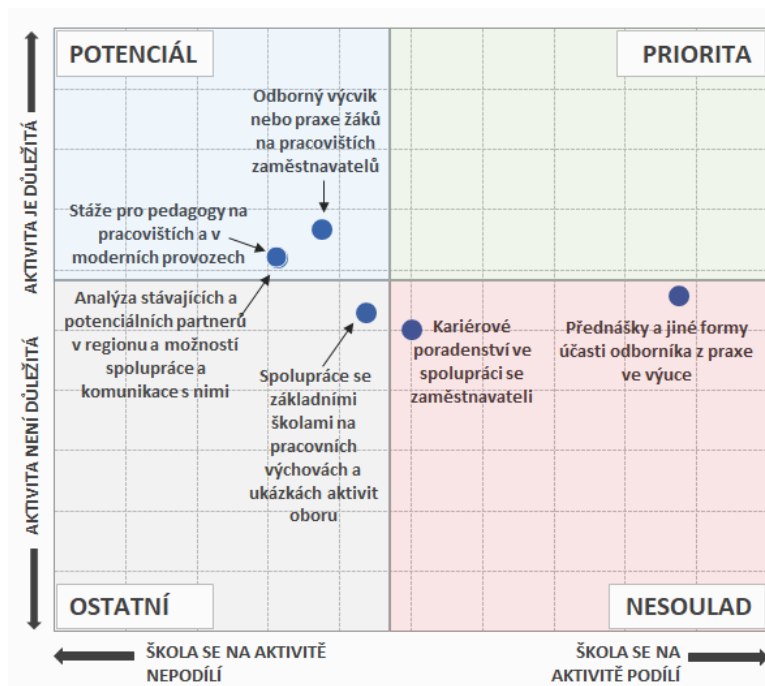
Gymnázia realizují v oblasti odborného vzdělání a spolupráce škol a zaměstnavatelů průměrně 3,8 aktivit, což je o 1,4 aktivity více, než je celorepublikový průměr (2,4). Toto číslo je nižší než u středních odborných škol a učilišť, protože gymnázia primárně připravují žáky na studium na vysokých školách nikoliv pro vstup na trh práce.

V nejvyšší míře gymnázia realizují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (88 %). Polovina gymnázií ve Zlínském kraji spolupracuje se zaměstnavateli (50 %). Necelá polovina gymnázií spolupracuje se základními školami na pracovních výchovách (44 %). Zhruba třetina umožňuje odborný výcvik u zaměstnavatelů (38 %), stáže pro pedagogy (31 %) a analyzuje stávající a potenciální partnery v regionu a možnosti spolupráce s nimi (31 %).

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli představuje hlavní prioritu středních odborných škol realizace odborného výcviku nebo praxe na pracovištích zaměstnavatelů. Tato aktivita byla školami zmiňována ve velké míře a zároveň jí byla přikládána nejvyšší důležitost.

Jistý nesoulad naopak lze sledovat v případě organizování přednášek a jiných forem účasti odborníků z praxe ve výuce a u spolupráce se základními školami na pracovních výchovách. Těmto aktivitám se sice školy věnují ve vysoké míře, nevnímají je však za tolik důležité. Z grafu je však patrné, že mezi aktivitou v prioritě

Graf 64: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Gymnázia ve Zlínském kraji nevykazují v rámci aktivit pro rozvoj odborného vzdělání a spolupráce škol a zaměstnavatelů žádné prioritní téma.

Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a kariérové poradenství spadají do oblasti nesouladu. To znamená, že se na uvedených aktivitách podílí vysoké procento škol, ale zároveň těmto aktivitám nepřikládají nejvyšší důležitost.

Potenciál dalšího rozvoje odborného vzdělání a spolupráce škol se zaměstnavateli se objevuje u aktivit odborného výcviku/praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů, u stáží pro pedagogy na pracovištích

a v moderních provozech a u analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi. Jedná se o aktivity, které provádí nižší podíl škol, je jim však přikládána vysoká důležitost. V menší míře gymnázia spolupracují se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru.

6.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

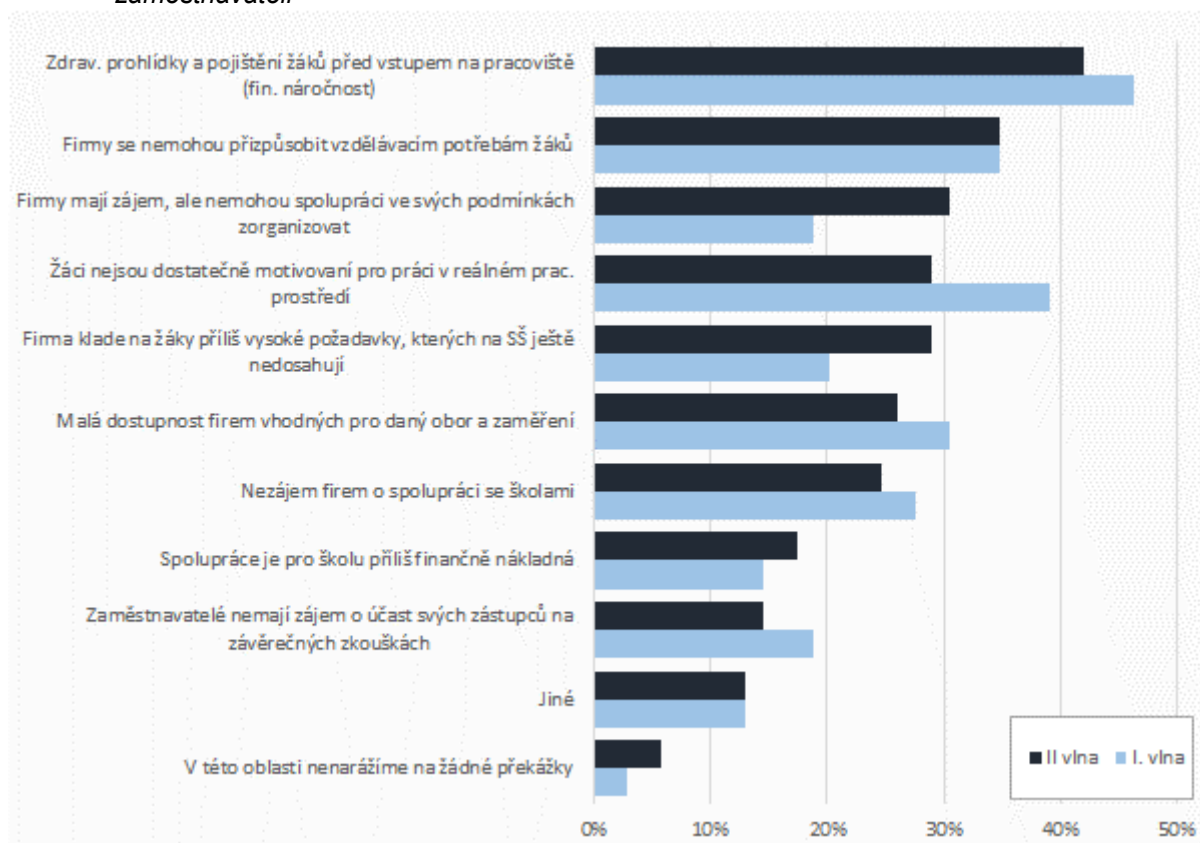
Střední školy ve Zlínském kraji naráží průměrně na 2,5 překážek, které jim brání v rozvoji odborného vzdělávání a ve spolupráci škol a zaměstnavatelů. Na více překážek naráží SOU (3,1), SOŠ (2,7) než gymnázia (2,1). Ve Zlínském kraji se neobjevila překážka, se kterou by se setkala alespoň nadpoloviční většina škol. Nejčastěji se tamní školy potýkají s finanční náročností zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště (42 %) a s nedostatečnou připraveností firem pro přizpůsobení se vzdělávacím potřebám žáků (35 %).

Alespoň čtvrtina škol naráží na překážky v podobě firem, které by měly zájem o spolupráci, ale nemohou ji ve svých podmínkách zorganizovat (30 %), na nedostatečnou motivaci žáků (29 %), s firmami, které kladou na žáky příliš vysoké požadavky (29 %), s malou dostupností firem vhodných pro daný obor a zaměření (26 %) a s nezájmem firem o spolupráci se školami (25 %). Pro 17 % škol je spolupráce s firmami příliš nákladná a 14 % škol uvedlo, že zaměstnavatelé nemají zájem o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách.

Celkem 6 % škol nenaráží na žádné překážky (N=4).

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují překážky v podobě firem, které sice mají o spolupráci zájem, nemohou ji ale ve svých podmínkách zrealizovat (nárůst o 12 p. b.) a v podobě firem, které kladou na žáky příliš vysoké požadavky (nárůst o 9 p. b.). K nejvyššímu poklesu došlo u nedostatečné motivovanosti žáků pro práci v reálném prostředí (pokles o 10 p. b.).

Graf 65: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

6.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli uvažují střední školy ve Zlínském kraji průměrně 7,9 opatření, což je o 0,9 opatření více než v celé České republice. Středním a vyšším odborným školám by nejvíce pomohla opatření v podobě stáží pro pedagogy (67 %), zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (62 %) a financování organizace, pomůcek, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům (61 %).

Více než polovina škol by ocenila přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (59 %), vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku pro rozvoj odbornosti (58 %), stáže žáků v zahraničních firmách (57 %), odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (54 %) a podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (54 %).

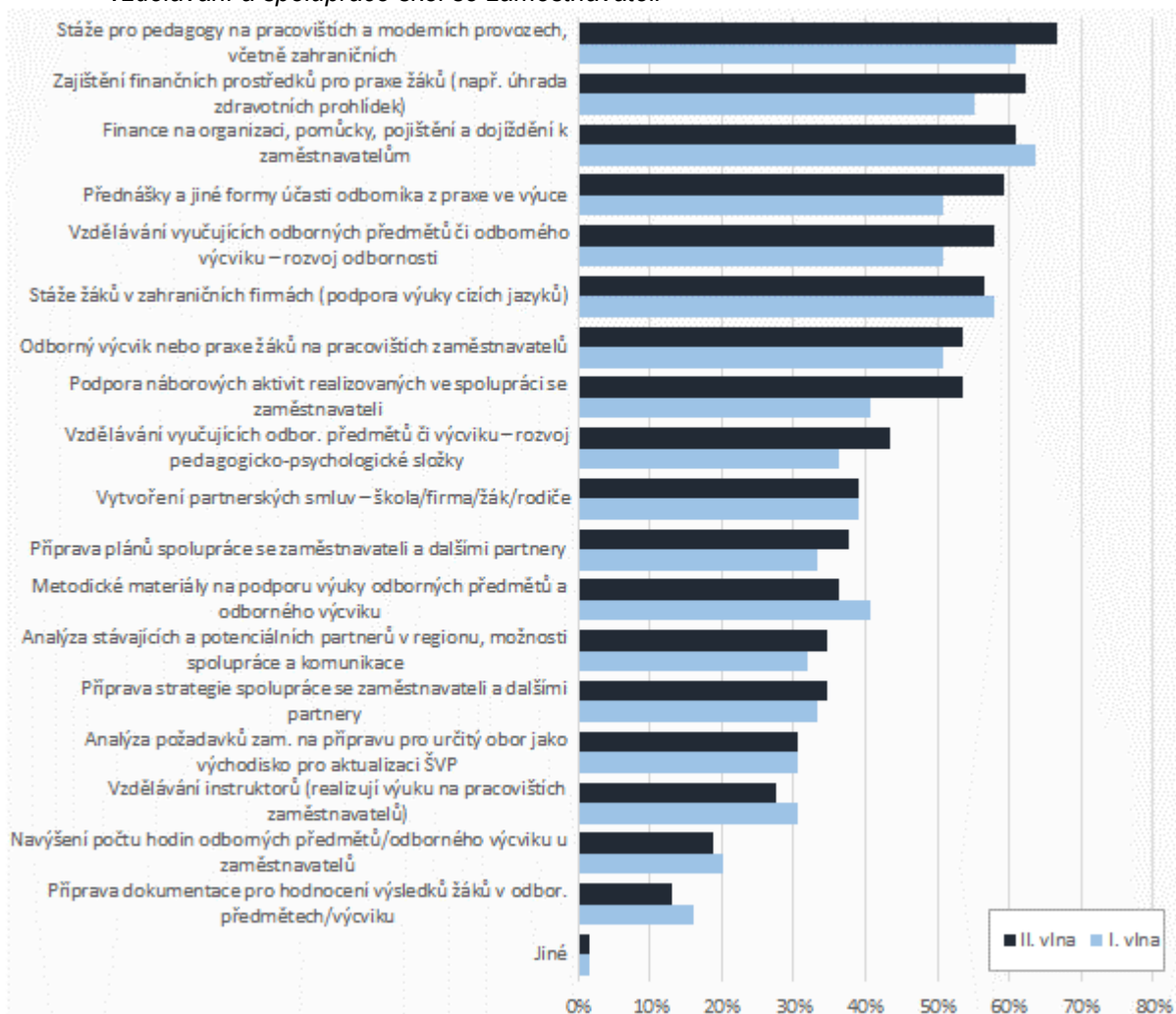
Zhruba dvěma pětina škol by pomohlo pedagogicko-psychologické vzdělávání vyučujících odborných předmětů či výcviku (43 %). Alespoň třetina škol by k dosažení cílů dopomohlo vytvoření partnerských smluv (39 %), příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (38 %), metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (36 %), analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace (35 %) a příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (35 %).

Necelá třetina škol se vyjádřila pro analýzu požadavků zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor jako východisko pro aktualizaci ŠVP (30 %) a pro pomoc v podobě vzdělávání instruktorů, kteří realizují výuku na pracovištích zaměstnavatelů (28 %). Nejmenší podíl škol se domnívá, že by jim ke splnění cílů pomohlo navýšení počtu hodin odborných předmětů/odborného výcviku u zaměstnavatelů (19 %) a příprava dokumentace pro hodnocení výsledků žáků v odborných předmětech/výcviku (13 %).

Oproti roku 2015/2016 u poloviny opatření došlo alespoň k mírnému navýšení škol, které by je ocenily. Více než v minulé vlně školy zdůrazňovaly podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (nárůst 13 p. b.), potřebu přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce

(nárůst o 9 p. b.), zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (nárůst o 7 p. b.), vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku v odbornosti i v rozvoji pedagogicko-psychologické složky (nárůst o 7 p. b.) a stáže pro pedagogy (nárůst p 6 p. b.). Zaznamenané poklesy oproti minulé vlně jsou pouze minimální. Nejvyšší pokles nastal u potřeby metodických materiálů na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (pokles o 4 p. b.).

Graf 66: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

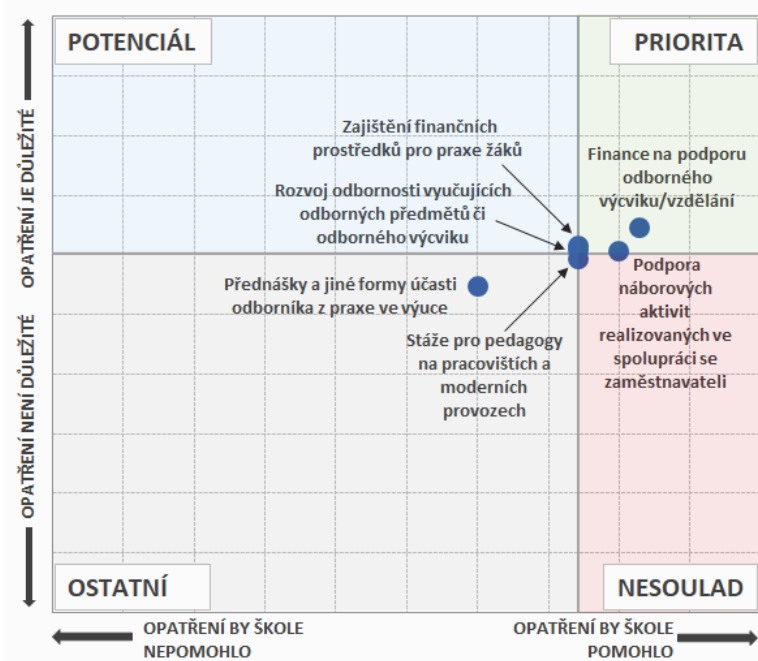

6.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uváděla, že by jim v rozvoji odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v průměru pomohlo 9,1 opatření. Nejvíce by jim pomohlo financování na podporu odborného výcviku/vzdělání (83 %) a podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (80 %). Téměř tři čtvrtiny škol by ocenily stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (74 %), rozvoj odbornosti vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku (74 %) a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (74 %). Třem pětinám škol by pomohly přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (60 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také jejich důležitost, prioritou pro rozvoj odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů na středních odborných učilištích je financování na podporu odborného výcviku/vzdělání. Toto opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako důležité.

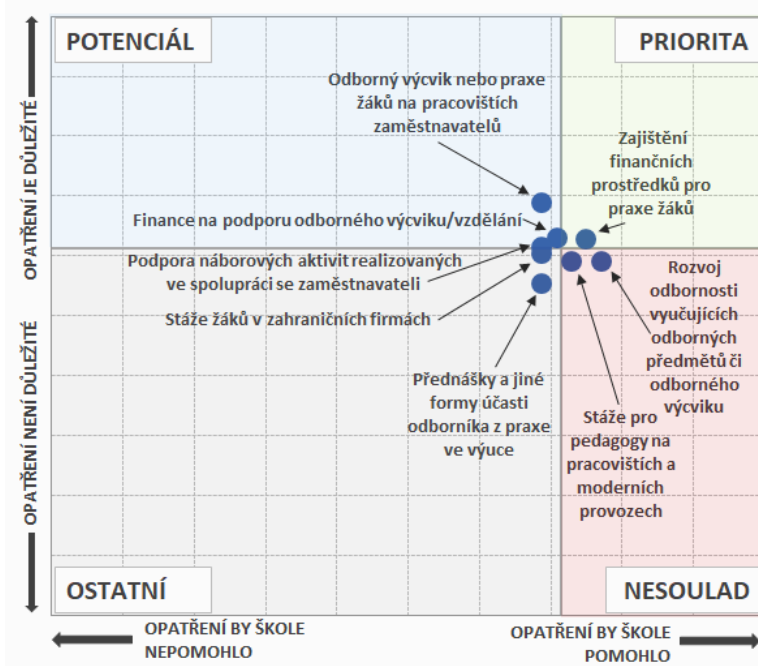
Graf 67: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Z grafu je však patrné, že další čtyři opatření se nachází na těsné hranici s prioritní oblastí. Jedná se o podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli, zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, odborné vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku a stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech. Tyto aktivity lze považovat za prioritní nebo alespoň za aktivity s potenciálem.

Střední odborné školy vybraly v průměru 9,5 opatření, která by jim pomohla v rozvoji odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů. Nejčastěji vybíraly rozvoj odbornosti vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku (77 %), zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (75 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (73 %) a finance na podporu odborného výcviku/vzdělání (71 %). Více než dvě třetiny škol by pořádalo přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (69 %), odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (69 %), podporovalo by náborové aktivity realizované ve spolupráci se zaměstnavateli (69 %) a organizovalo by stáže žáků v zahraničních firmách (69 %).

Graf 68: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

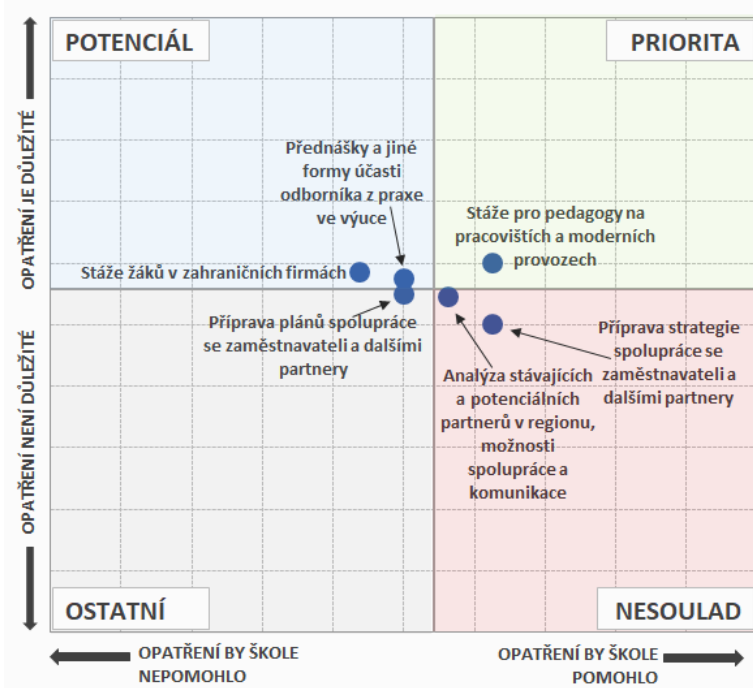
Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také jejich důležitost, v grafu si lze všimnout, že se většina z opatření pohybuje v prioritní oblasti nebo v její těsné blízkosti. Je to z toho důvodu, že rozdíl v četnosti aktivit a v míře jejich důležitosti nebyl mezi těmito opatřeními příliš vysoký.

Opatření s nejvyšší prioritou, potažmo s nejvyšším potenciálem je zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, odborné vzdělávání vyučujících odborných předmětů, stáže pro pedagogy na pracovištích, financování na podporu odborného výcviku a vzdělání, podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli, stáže žáků

v zahraničních firmách a odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Nižší důležitost vykazují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce.

Gymnázia vybrala v průměru 6,1 opatření, která by měla přispět rozvoji odborného vzdělávání. To je o 2,5 opatření více, než kolik činí průměr za ČR. Gymnázia by pro rozvoj odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů nejvíce uvítala přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (63 %) a stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (63 %). Alespoň polovina gymnázií by ocenila analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace (56 %), přípravu plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (50 %) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (50 %). Více než dvě pětiny gymnázií by uvítalo realizaci stáží žáků v zahraničních firmách (44 %).

Graf 69: Opatření, která by gymnázii pomohla, a jejich důležitost

Prioritní oblastí pro gymnázia ve Zlínském kraji jsou stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech. Toto opatření je zmiňováno nadprůměrně častěji a je mu přisuzována i nejvyšší důležitost.

Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery a analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu se ocitly v oblasti nesouladu. To znamená, že tato opatření jsou zmiňována nadprůměrně často, není jim však přisuzována nejvyšší důležitost. V grafu je však zřejmé, že analýza stávajících partnerů se ocitla v hraniční prioritní oblasti.

Jako potenciál se pro gymnázia ve Zlínském kraji jeví pořádání přednášek odborníků z praxe,

stáže žáků v zahraničních firmách a příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery.

6.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOU

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (77 % škol)

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (74 % škol)

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (74 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (69 % škol)

Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (69 % škol)

Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (63 % škol)

Škola učitelům nabízí stáže, zapojuje odborníky z praxe do výuky. (60 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují

- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (94 % škol)
- Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (86 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (77 % škol)
- Spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (74 % škol)
- Stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (74 % škol)
- Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (57 % škol)
- Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (57 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (63 % škol)
- Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí (46 % škol)
- Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (43 % škol)
- Firma požaduje po žácích příliš vysoký standard práce, zručnost a dovednosti, které na SŠ ještě nedosahují (43 % škol)
- Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (37 % škol)
- Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (23 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (83 % škol)
- Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (80 % škol)
- Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (74 % škol)
- Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (74 % škol)
- Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (74 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (60 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila SOU

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (89 % škol)

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (86 % škol)

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (83 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (80 % škol)

Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (77 % škol)

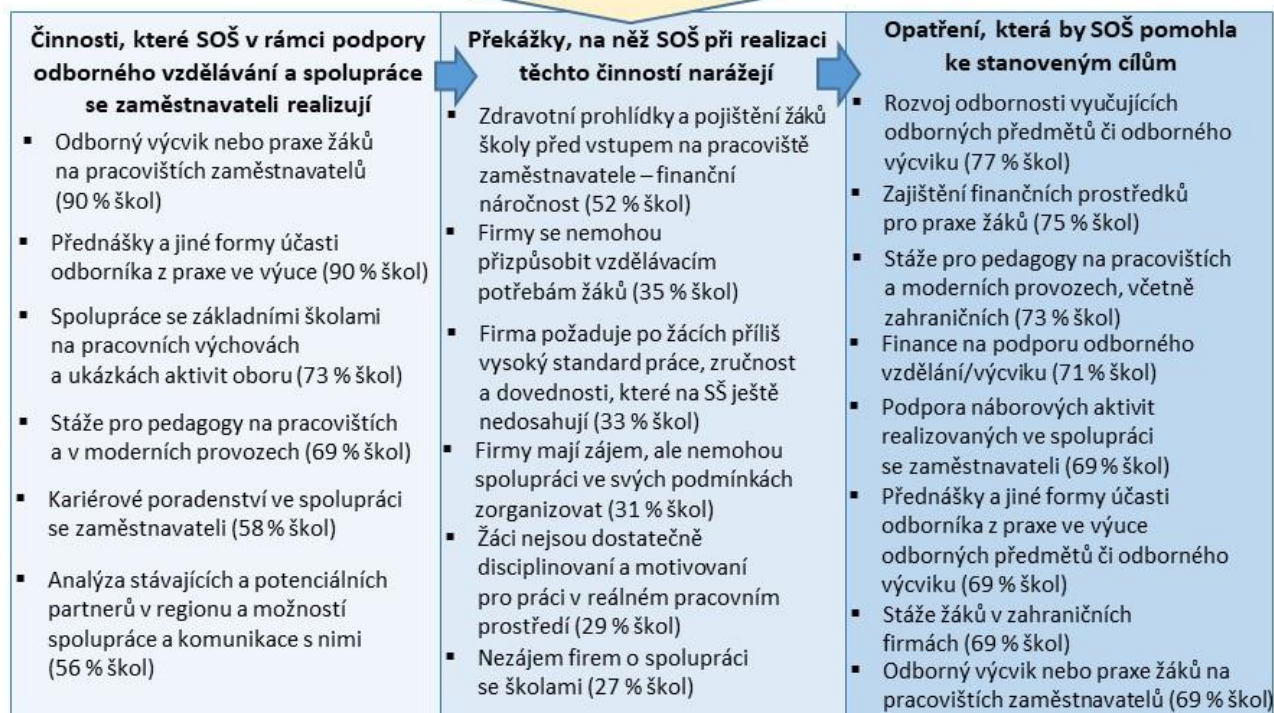
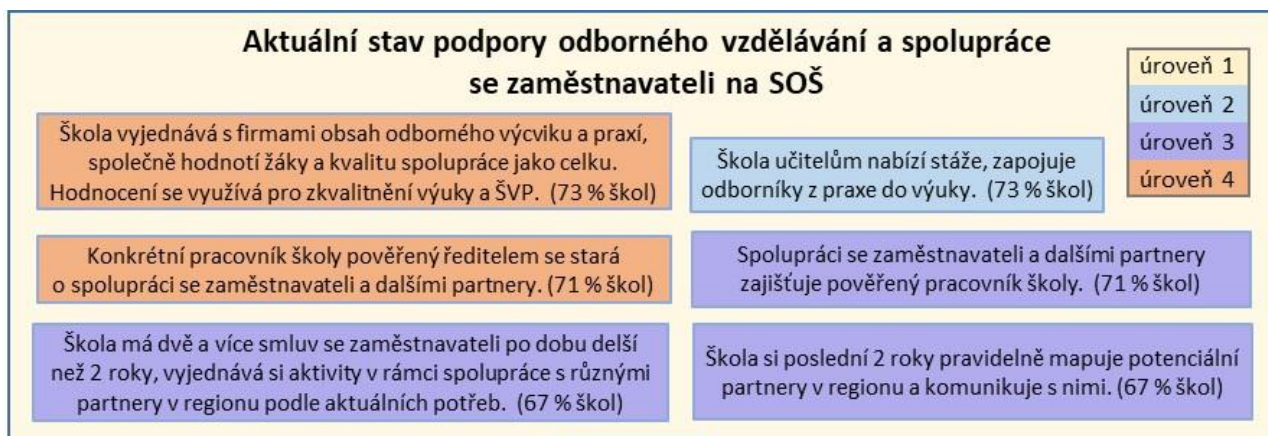
Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (74 % škol)

Zaměstnavatelé podporují účast žáků školy v odborných soutěžích. (74 % škol)

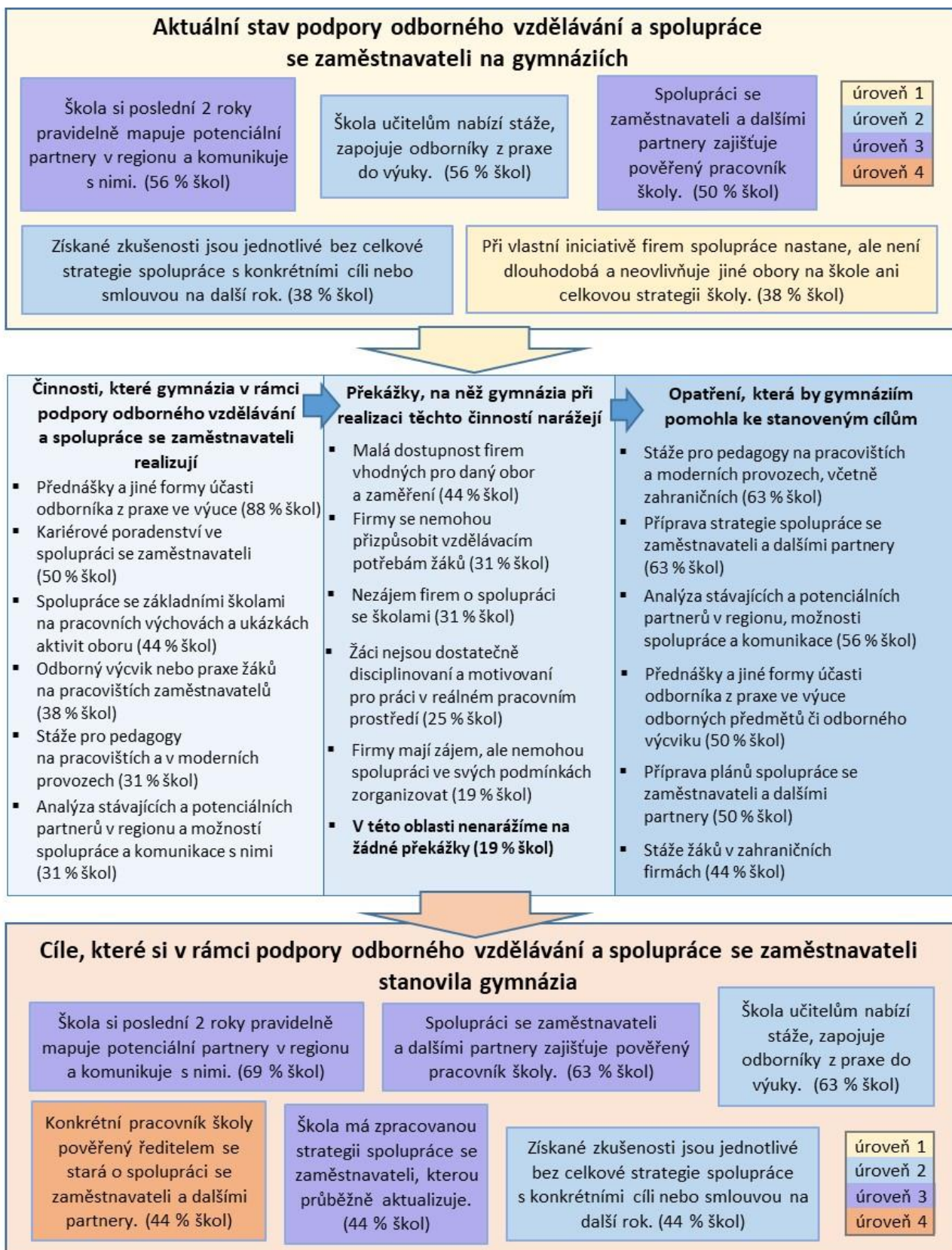
Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (74 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

7 Podpora inkluzivního vzdělávání ve Zlínském kraji

Inkluzivní vzdělávání, označované také pojmem společné vzdělávání, vychází z požadavku přizpůsobení edukačního prostředí žákům. V takovém prostředí lze pracovat s heterogenní skupinou žáků a akceptovat tak různorodost pohlaví, etnicity, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; lze také pracovat s různou úrovní předpokladů, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání dává možnost vytvoření „školy pro všechny“.

Zároveň je potřeba chápat, že **pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zásadní volba vhodného oboru,** který odpovídá jejich osobním možnostem i omezením. Důležité je tedy racionální pochopení reálných hranic inkluze tak, aby byla skutečně přínosem pro všechny, neboť stanovení nereálných studijních cílů nepovede, ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění, a v konečném důsledku povede naopak ke ztížení pracovního, a pravděpodobně i společenského uplatnění handicapovaného žáka v budoucnu. Zde je potřeba vyzdvihnout také význam motivace takových žáků ke správnému postoji, kde prioritní není dosažení nějaké formy úlevy, ale spíše využití podpory k rozvoji takového žáka.

Je důležité neopomenout ani význam podpory žáků s nadáním a mimořádným nadáním a vytváření (inkluzivního) prostředí, ve kterém budou mít možnost efektivně své nadání rozvíjet. V této souvislosti je potřeba nepodceňovat význam včasné identifikace, nebo i diagnostiky nadání a význam dostatečné metodické podpory dotčených pedagogů v této oblasti.

V této souvislosti chceme zmínit z důvodu **vymezení nadání** Renzulliho model² (1986), dle kterého mají lidé uznání za své výrazné výkony poměrně dobře definovatelnou sadu tří vzájemně se prolínajících shluků:

- nadprůměrná schopnost,
- angažovanost v úkolu,
- tvořivost.

Je důležité upozornit, že žádná z těchto komponent samostatně nadání netvoří. Jedná se totiž o interakci mezi zmíněnými třemi shluky.

Vývoj v této oblasti intervence se dá v podstatě popsat jako **posun od integrace k inkluzi**. Proto je důležité také vzájemné vymezení pojmů inkluze versus integrace. Dle Tomáše Houšky³ na rozdíl od integrace, kdy se pomůže jednotlivci v začlenění do třídy a přizpůsobení se třídě, znamená inkluze vytvoření diferencovaných podmínek různým žákům tak, že všichni – ač se svými schopnostmi mohou lišit – získají prostředí, které je optimálně rozvíjí, a přitom mohou pracovat ve společné, výkonově heterogenní sociální skupině.

Definice oblasti této intervence je dána naplněním těchto základních znaků inkluzivního vzdělávání:

- ❖ ke vzdělávání mají přístup všichni bez rozdílu,
- ❖ vzdělávání je snadno a bezpečně fyzicky přístupné,
- ❖ vzdělávání si mohou dovolit všichni, je ekonomicky dostupné,
- ❖ vzdělávání je poskytováno v odpovídající kvalitě, reaguje na potřeby měnící se společnosti, včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí.

Základním a logickým východiskem je především školský zákon č. 561/2004 Sb., v platném znění, respektive vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (č.27/2016 Sb. v aktuálním znění). Těmito právními normami je zaváděn systém pěti stupňů podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příslušná vyhláška popisuje podpůrná

² www.nadanedeti.cz/pro-odborniky-modely-nadani

³ HOUŠKA, T. Inkluzivní škola, Osmileté gymnázium Buďanka o.p.s. Praha: Česká pedagogická komora, 2007.

opatření prvního stupně jako opatření, která představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu. Podpůrná opatření prvního stupně nemají normovanou finanční náročnost a jsou financována v režii školy. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Financování těchto stupňů nárokuje škola ze státního rozpočtu.

Hlavní zjištění

- V rámci podpory rozvoje škol v oblasti inkluzivního vzdělávání ve Zlínském kraji jsou ve větší míře rozvíjeny aktivity základní úrovně, pro kterou je typický pouze okrajový rozvoj inkluzivního vzdělávání, a to prostřednictvím dílčích aktivit (např. škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami). Školy dále vykonávají řadu aktivit mírně pokročilé úrovně, kdy už mají zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory. Školy realizují i řadu aktivit na pokročilé úrovni, charakteristické zpracováním komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání, a část aktivit na nejvyšší úrovni, kdy školy komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání dále rozšiřují např. o spolupráci při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi a specialisty. Nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni. Jistý posun lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně, kdy střední a vyšší odborné školy mají zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání. Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do všech úrovní, ale nejvíce činností v rámci mírně pokročilé úrovně a pokročilé úrovně.
- Školy se v rámci této oblasti soustředí především na evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích a výchovných plánů a spolupráci se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči. Mezi často zmiňované aktivity také patří skutečnost, že vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků. Značná část škol také zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. Oproti roku 2015/2016 školy častěji uvádějí, že součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy jsou témata inkluzivního vzdělávání a školní poradenské pracoviště metodicky vede vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků. Školy se oproti minulosti více zaměřují na zpracovávání individuálních vzdělávacích plánů pro žáky s mimořádným nadáním, zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích a výchovných plánů a vytváření podmínek pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole. Naopak můžeme zaznamenat pokles v podílu škol, které při výuce zohledňují potřeby žáků cizinců či žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ.
- V rámci oblasti inkluzivního vzdělávání se školy setkávají s celou řadou překážek. Naráží především na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole, absenci školního poradenského zařízení v rozšířené podobě přímo na škole a nedostatečné vzdělání vyučujících v této oblasti či nedostatečné technické a materiální zabezpečení. Školy dále upozorňují na příliš velký počet žáků ve třídě, nezáměr vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání a neochotu vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy, které se týkají neochoty vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání, nezáměru vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání, nedostatečného vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání a nedostatečné spolupráce pracovníků ŠPP a vyučujících při realizaci inkluzivního vzdělávání. U části sledovaných položek naopak školy vnímají zlepšení situace, především v případě nedostačujících možností zajištění asistentů pedagogů, nedostatečných finančních prostředků pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole, nedostatečné podpory inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele a také v případě malého zájmu ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání.
- V souvislosti s dalším rozvojem sledované oblasti by školám nejvíce pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání, odpovídajících personálních podmínek a další vzdělávání pedagogických pracovníků, především v oblasti metod a forem práce a organizace vzdělávání. Dalšími častěji zmiňovanými opatřeními jsou zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště a pomoci při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Ve většině ostatních případů naopak školy ve srovnání s předchozí vlnou zdůrazňují potřebu opatření méně. Pokles lze pozorovat především v případě vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání, zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání, opatření vedoucích ke zlepšení komunikace s rodiči žáků a zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání.

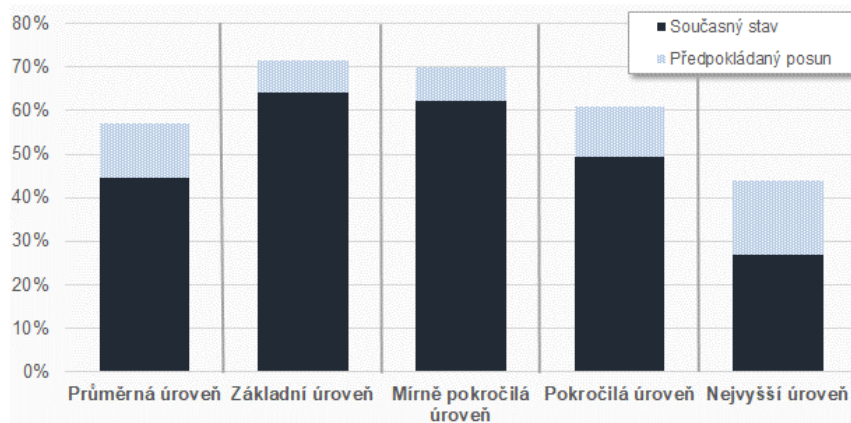
- Střední a vyšší odborné školy ve Zlínském kraji jsou v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků méně aktivní. Soustředí se především na účast na soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky. Pedagogičtí pracovníci na části škol komunikují o formě podpory pro jednotlivé nadané a mimořádně nadané žáky s dalšími odbornými pracovníky. Školy ve větší míře při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracují s jejich zákonnými zástupci a vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce.

7.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o inkluzivní vzdělávání, ve větší míře jsou rozvíjeny aktivity základní úrovně (64 %), pro kterou je typický pouze okrajový rozvoj inkluzivního vzdělávání, a to prostřednictvím dílčích aktivit (např. škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami). Školy dále vykonávají řadu aktivit mírně pokročilé úrovně (62 %), kdy už mají zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory. Školy realizují i řadu aktivit na pokročilé úrovni (49 %), charakteristické zpracováním komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání, a část aktivit na nejvyšší úrovni (27 %), kdy školy komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání dále rozšiřují např. o spolupráci při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi a specialisty.

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 17 p. b.). Jistý posun (o 12 p. b.) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně, kdy střední a vyšší odborné školy mají zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání. V rámci mírně pokročilé úrovně se předpokládá posun o 8 p. b. a v rámci základní úrovně o 7 p. b.

Graf 70: Současná úroveň inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

Základní úroveň – inkluzivní vzdělávání je rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit (škola přijímá žáky se spec. vzdělávacími potřebami, vyučující se jim věnují podle svých možností ve vazbě na platnou legislativu, vedení umožňuje pedagog. sboru vzdělávání s problematikou inkluzivního vzdělávání, na škole působí poradenské pracoviště).

Mírně pokročilá úroveň – škola má v rámci inkluzivního vzdělávání zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory (práce s integrovanými žáky, vytváření vhodných podmínek pro integraci, součástí plánu vzdělávání pedagog.

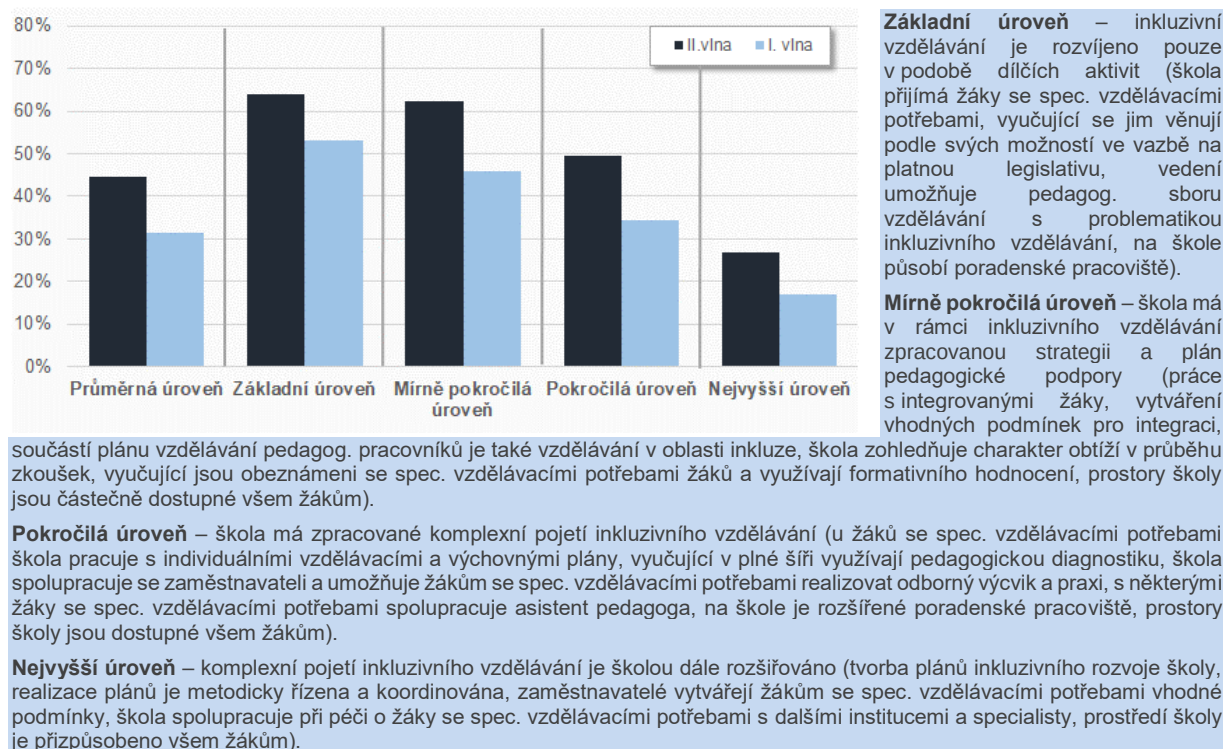
pracovníků je také vzdělávání v oblasti inkluze, škola zohledňuje charakter obtíží v průběhu zkoušek, vyučující jsou obeznámeni se spec. vzdělávacími potřebami žáků a využívají formativního hodnocení, prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům).

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (u žáků se spec. vzdělávacími potřebami škola pracuje s individuálními vzdělávacími a výchovnými plány, vyučující v plné šíři využívají pedagogickou diagnostiku, škola spolupracuje se zaměstnavateli a umožňuje žákům se spec. vzdělávacími potřebami realizovat odborný výcvik a praxi, s některými žáky se spec. vzdělávacími potřebami spolupracuje asistent pedagoga, na škole je rozšířené poradenské pracoviště, prostory školy jsou dostupné všem žákům).

Nejvyšší úroveň – komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání je školou dále rozšiřováno (tvorba plánů inkluzivního rozvoje školy, realizace plánů je metodicky řízena a koordinována, zaměstnavatelé vytvářejí žákům se spec. vzdělávacími potřebami vhodné podmínky, škola spolupracuje při péči o žáky se spec. vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi a specialisty, prostředí školy je přizpůsobeno všem žákům).

Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do všech úrovní, ale nejvíce činností v rámci mírně pokročilé úrovně (nárůst o 16 p. b.) a pokročilé úrovně (nárůst o 15 p. b.).

Graf 71: Srovnání současné úrovně inkluzivního vzdělávání (I. vlna + II. vlna)

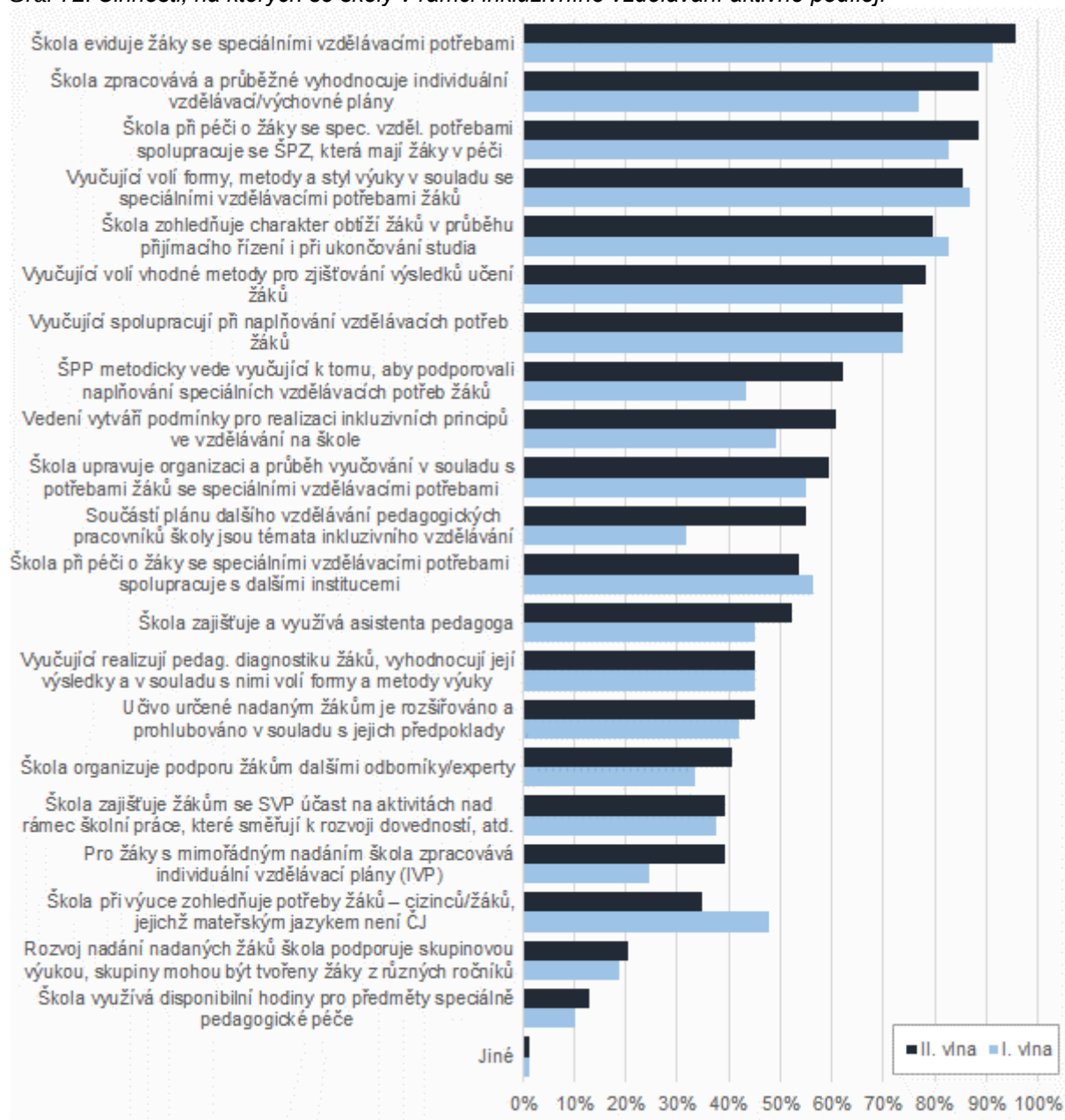
7.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

Školy se v rámci této oblasti soustředí především na evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (96 %), zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích a výchovných plánů a spolupráci se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (obojí 88 %). Mezi často zmiňované aktivity také patří skutečnost, že vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (86 %). 80 % škol zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia.

Vyučující 78 % škol volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků a v případě 74 % škol vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků. 62 % škol uvádí, že školní poradenské pracoviště metodicky vede vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků. Vedení 61 % škol vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole. 59 % škol upravuje organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, 55 % škol uvádí, že součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy jsou témata inkluzivního vzdělávání.

Školy dále při péči o žáky se SVP spolupracují s dalšími institucemi (54 %) a zajišťují a využívají asistenta pedagoga (52 %). 45 % škol uvádí, že vyučující realizují pedagogickou diagnostiku žáků, vyhodnocují její výsledky a volí formy a metody výuky. Stejný podíl škol rozšiřuje a prohlubuje učivo určené nadaným žákům v souladu s jejich předpoklady. Již v menší míře školy organizují podporu žákům dalšími odborníky či experty (41 %), zajišťují žákům se SVP účast na aktivitách nad rámec školní práce, které směřují k rozvoji dovedností (39 %), pro žáky s mimořádným nadáním zpracovávají individuální vzdělávací plány (také 39 %), při výuce zohledňují potřeby žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ (35 %). Pětina škol rozvoj nadání nadaných žáků podporuje skupinovou výukou, přičemž skupiny mohou být tvořeny žáky z různých ročníků. Spíše výjimečně školy využívají disponibilní hodiny pro předměty speciálně pedagogické péče (13 %).

Graf 72: Činnosti, na kterých se školy v rámci inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí

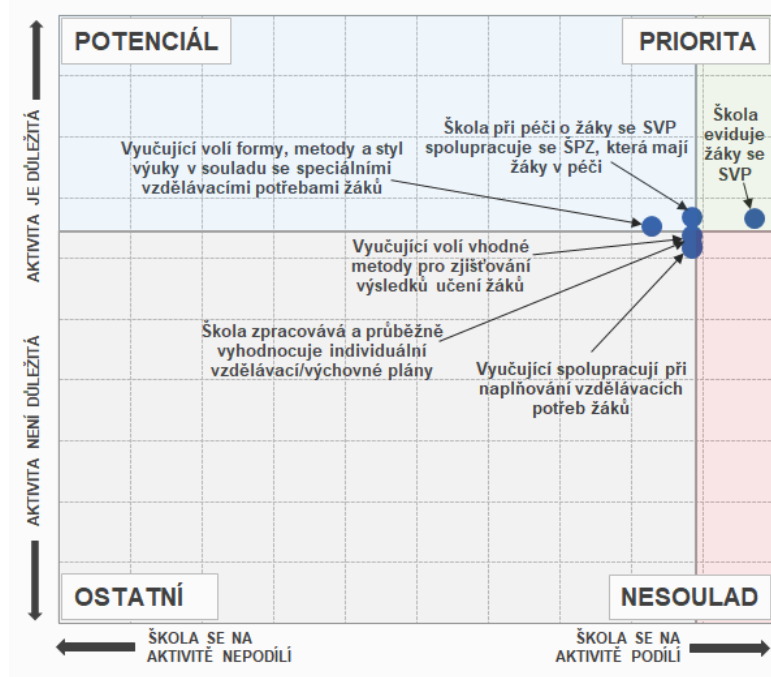
Oproti roku 2015/2016 se školy častěji uvádějí, že součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy jsou témata inkluzivního vzdělávání (nárůst o 23 p. b.) a školní poradenské pracoviště metodicky vede vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků (nárůst o 19 p. b.). Školy se oproti minulé vlně více zaměřují na zpracovávání individuálních vzdělávacích plánů pro žáky s mimořádným nadáním (nárůst o 14 p. b.), zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích a výchovných plánů (nárůst o 12 p. b.) a vytváření podmínek pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (nárůst o 12 p. b.). Naopak můžeme zaznamenat pokles v podílu škol, které při výuce zohledňují potřeby žáků cizinců či žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ (pokles o 13 p. b.).

7.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v rámci aktivit v oblasti inkluzivního vzdělávání zejména evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (97 %). Význačná část (89 %) středních odborných učilišť uvádí, že, vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků a spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků, také že zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací

či výchovné plány a při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči. Vyučující 83 % učilišť volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků.

Graf 73: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit i jejich důležitost, prioritu pro střední odborná učiliště představuje evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Tuto činnost vykonávají téměř všechny školy a důležitost této aktivity je nadprůměrná.

V relativně menší míře školy při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními, které mají žáky v péči a vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků. Důležitost těchto aktivit je vyšší, pro učiliště tedy představují aktivity

s potenciálem.

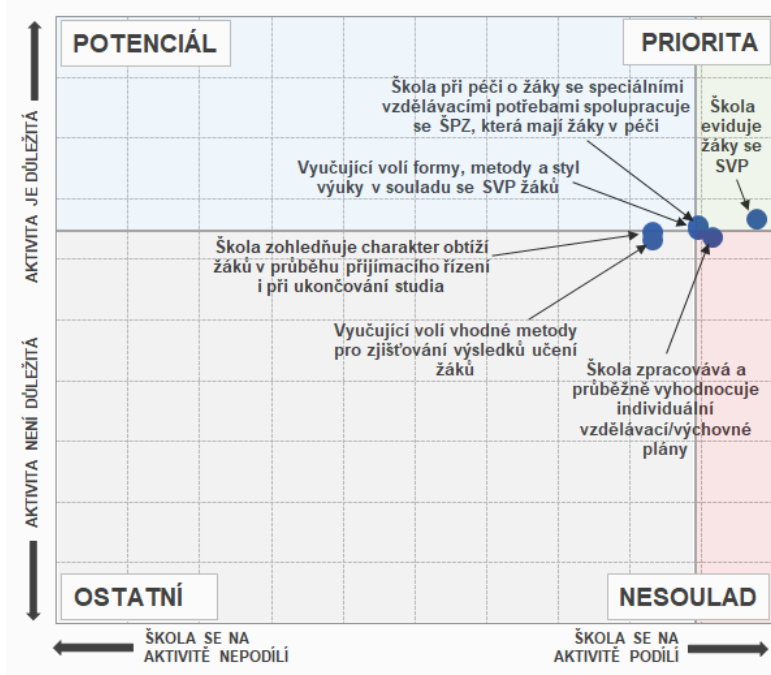
Školy ve značné míře zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací či výchovné plány, vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků nebo spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků. Těmto aktivitám ale přiřazují menší míru důležitosti, čím se nachází v jistém nesouladu.

Střední odborné školy v rámci inkluzivního vzdělávání v největší míře školy evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (98 %) a zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací či výchovné plány (92 %).

90 % středních odborných škol při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči, nebo vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků. 83 % škol zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia, stejný podíl škol uvádí, že vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků.

Z hlediska důležitosti jednotlivých činností v rámci podpory inkluzivního vzdělávání představuje prioritu evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Tato činnost je SOŠ realizovaná jako nejčastější a současně je hodnocena jako nejdůležitější. Částečně lze mezi prioritní činnosti zařadit spolupráci se školskými poradenskými zařízeními při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, která mají žáky v péči, a činnost, kdy vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků.

Graf 74: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

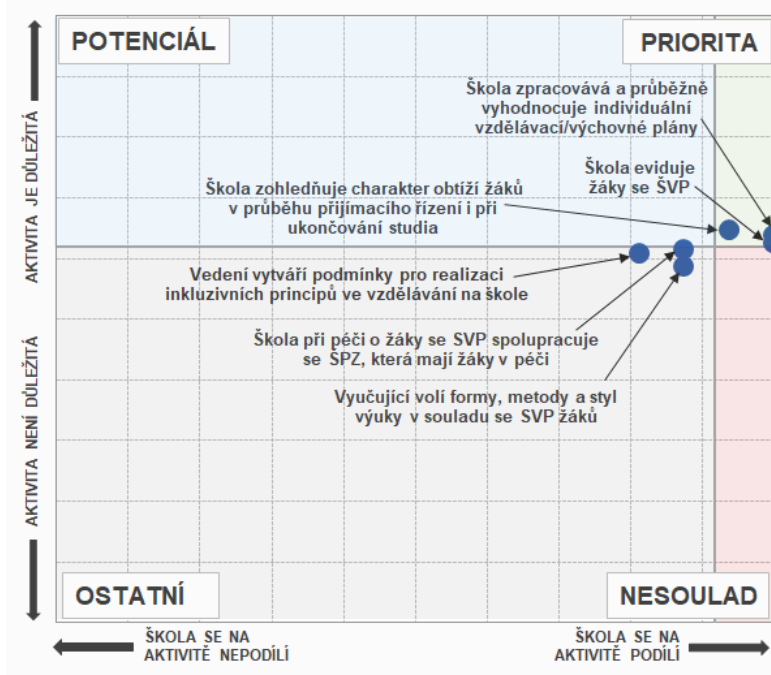

Ve velké menší míře školy zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací či výchovné plány. Této aktivitě přisuzují ale nižší míru důležitosti, čímž se nachází v jistém nesouladu.

V menší míře školy dále uvádějí, že zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia a vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků. Důležitost těchto aktivit je ale mírně podprůměrná.

Gymnázia v rámci oblasti inkluzivního vzdělávání evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací či výchovné plány. Tyto aktivity realizují všechna gymnázia v kraji. Téměř všechna gymnázia (94 %) zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia.

Graf 75: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Gymnázia dále při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (88 %), jejich vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (88 %) a vedení vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (81 %).

Jak již bylo zmíněno, všechna gymnázia v této oblasti evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací či výchovné plány a téměř všechna gymnázia zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. Tyto aktivity ve srovnání s ostatními aktivitami považují i za nejdůležitější. Lze je tedy označit za jejich priority.

Další balíček aktivit - škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči; vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a vedení vytváří podmínky pro realizaci

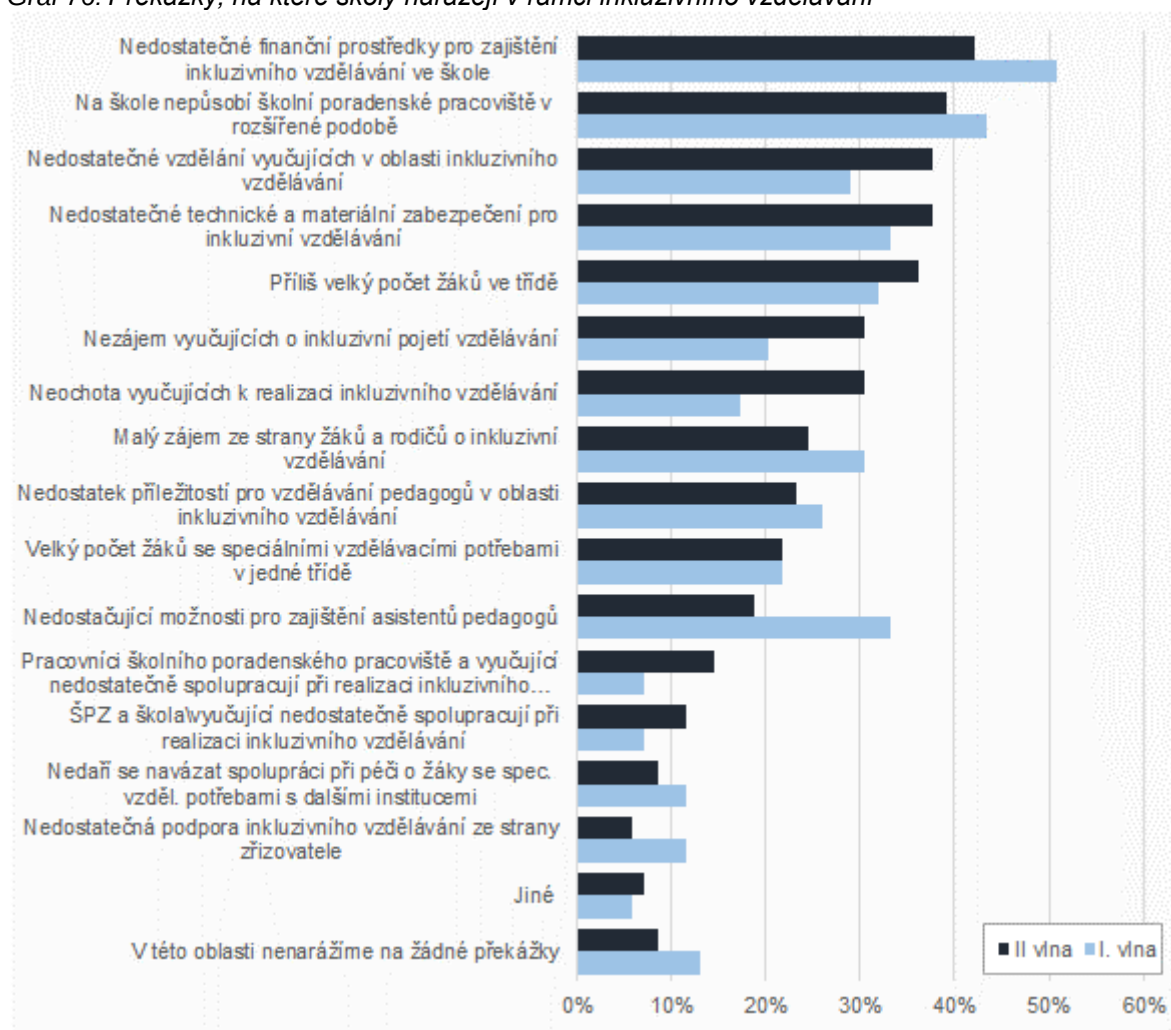
inkluzivních principů ve vzdělávání na škole – zmiňují gymnázia v relativně menší míře a přisuzují jim i mírně nižší důležitost (ve srovnání s prioritními aktivitami).

7.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V rámci oblasti inkluzivního vzdělávání se školy setkávají s celou řadou překážek. Naráží především na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (42 %), absenci školního poradenského zařízení v rozšířené podobě přímo na škole (39 %) a nedostatečné vzdělání vyučujících v této oblasti či nedostatečné technické a materiální zabezpečení (obojí 38 %). Školy dále upozorňují na příliš velký počet žáků ve třídě (36 %), nezáměr vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání (30 %) a neochotu vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (také 30 %).

Čtvrtina škol uvádí malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání. 23 % škol naráží na nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání. Problémem části škol (22 %) je i velký počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě.

Graf 76: Překážky, na které školy narážejí v rámci inkluzivního vzdělávání

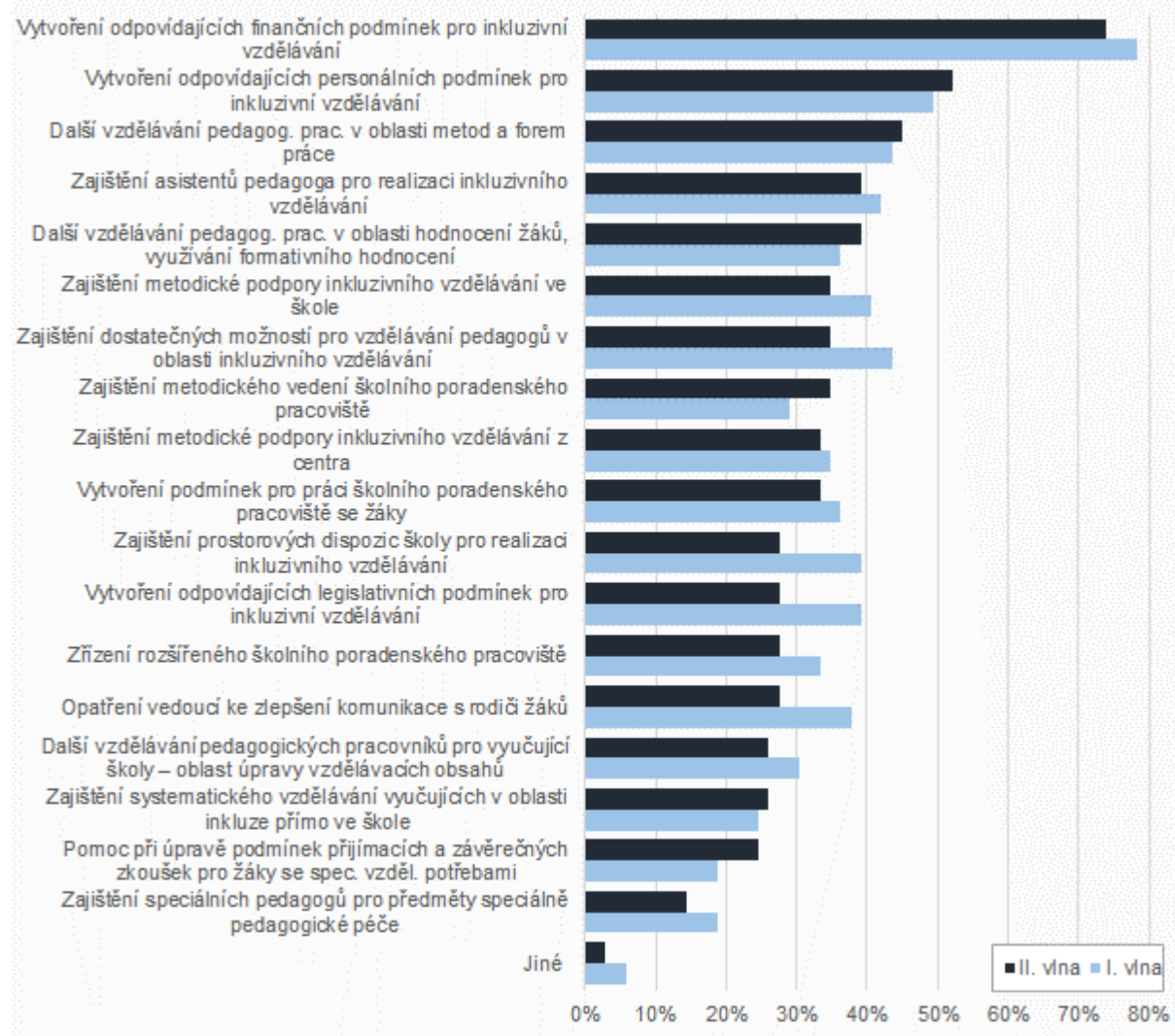
Již v menší míře uvádějí i další překážky: nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (19 %), pracovníci školního poradenského pracoviště a vyučující nedostatečně spolupracují při realizaci inkluzivního vzdělávání (14 %) a ŠPZ a škola či vyučující nedostatečně spolupracují při realizaci inkluzivního vzdělávání (12 %). Spíše výjimečně školy narážejí na to, že jim nedaří navázat spolupráci při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi (9 %) a mají nedostatečnou podporu inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele (6 %). 9 % škol neuvádí překážky v oblasti rozvoje inkluzivního vzdělávání.

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy, které se týkají neochoty vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (nárůst o 13 p. b.), nezájmu vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání (nárůst o 10 p. b.), nedostatečného vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (nárůst o 9 p. b.) a nedostatečné spolupráce pracovníků ŠPP a vyučujících při realizaci inkluzivního vzdělávání (nárůst o 7 p. b.). U části sledovaných položek naopak školy vnímají zlepšení situace, především v nedostačujících možnostech zajištění asistentů pedagogů (pokles o 14 p. b.), nedostatečných finančních prostředcích pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (pokles o 9 p. b.), nedostatečné podpoře inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele (pokles o 6 p. b.) a také v případě malého zájmu ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (pokles o 6 p. b.).

7.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V souvislosti s dalším rozvojem sledované oblasti by školám nejvíce pomohlo vytvoření odpovídajících finančních (74 %) a personálních (52 %) podmínek pro inkluzivní vzdělávání a další vzdělávání pedagogických pracovníků, především v oblasti metod a forem práce a organizace vzdělávání (45 %). Dalšími častěji zmiňovanými opatřeními jsou zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (39 %) a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (39 %).

Graf 77: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci inkluzivního vzdělávání

Školy dále upozorňují na potřebu zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (35 %), dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (35 %), metodického vedení školního poradenského pracoviště (35 %), metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra

(33 %) i prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (28 %). Potřebné je i vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (33 %), vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (28 %) a zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (28 %). Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků uvítá také 28 % škol.

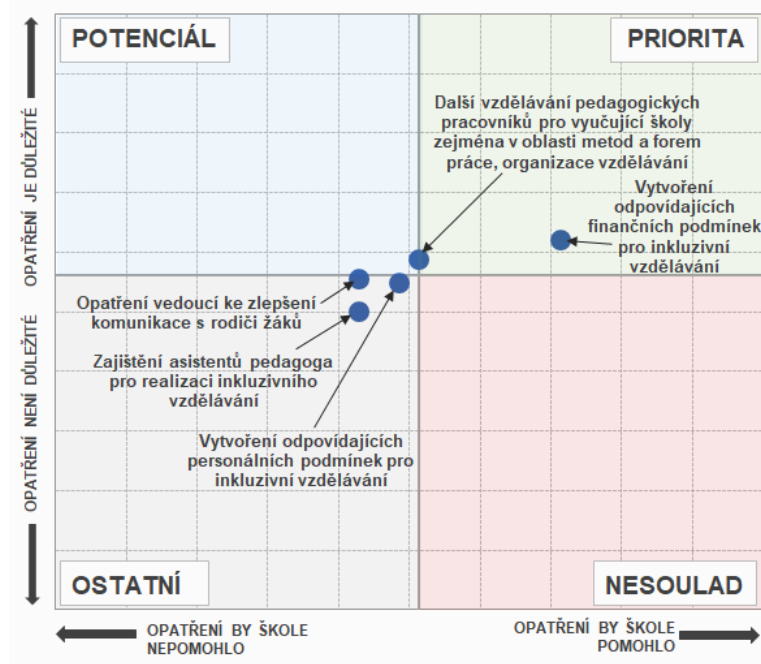
26 % škol pocítuje potřebu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů a zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole. Pomoc při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami uvítá čtvrtina škol. Již v malé míře školy uvádějí potřebu zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (14 %).

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště (nárůst o 6 p. b.) a pomoci při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (nárůst o 6 p. b.). Ve většině ostatních případů naopak školy ve srovnání s předchozí vlnou zdůrazňují potřebu opatření méně. Pokles lze pozorovat především v případě následujících opatření: vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (pokles o 12 p. b.), zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (pokles o 12 p. b.), opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (pokles o 10 p. b.) a zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (pokles o 9 p. b.).

7.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvádějí řadu opatření, která by jim pomohla v oblasti inkluzivního vzdělávání. Nejčastěji zmiňovanými opatřeními je vytvoření odpovídajících finančních podmínek (71 %). Polovina škol považuje za potřebné další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (51 %) a vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (49 %). 43 % učilišť ocení, pokud budou zajištěni asistenti pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání. Stejný podíl škol také uvádí opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků.

Graf 78: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

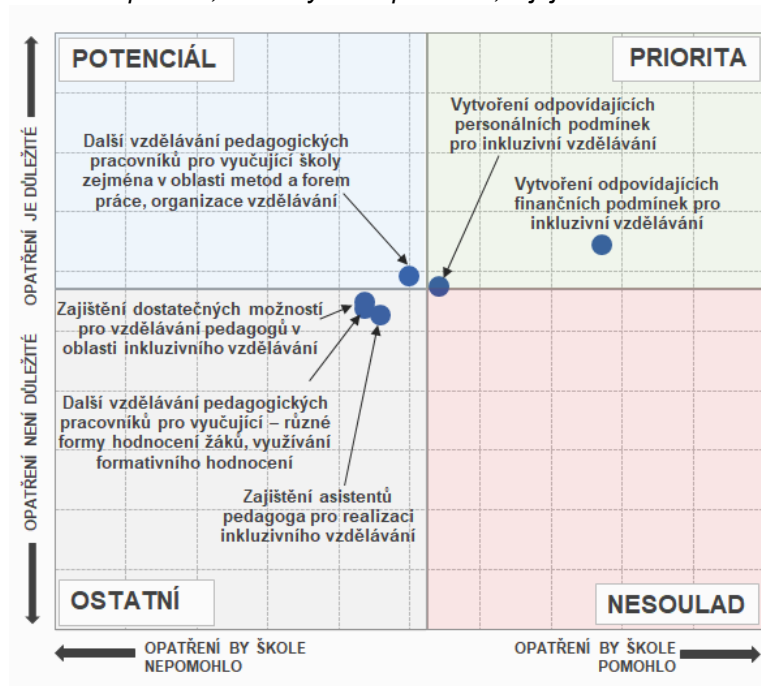
Pokud se zaměříme na důležitost jednotlivých opatření, tak největší priority středních odborných učilišť představují opatření vedoucí k vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a částečně také další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání. Tato opatření jsou školami ve srovnání s ostatními sledovanými položkami školami vnímána jako velmi potřebná a zároveň jsou hodnocena jako velmi důležitá.

Střední odborná učiliště v relativně menší míře zmiňovala také potřebu vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro

inkluzivní vzdělávání, zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání i opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků. Těmito opatřeními přisuzují i nižší míru důležitosti.

V případě **středních odborných škol** je kladen důraz především na vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (77 % škol). Až s odstupem školy uvádějí další potřeby: vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (54 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (50 %), zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (46 %), zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (44 %) a další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující – různé formy hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (také 44 %).

Graf 79: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření realizace inkluzivního vzdělávání na školách představují největší priority středních odborných škol vytvoření odpovídajících finančních a personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Tato opatření školy ve srovnání s dalšími sledovanými položkami zmiňovaly relativně často a zároveň je označovaly za velmi důležitá.

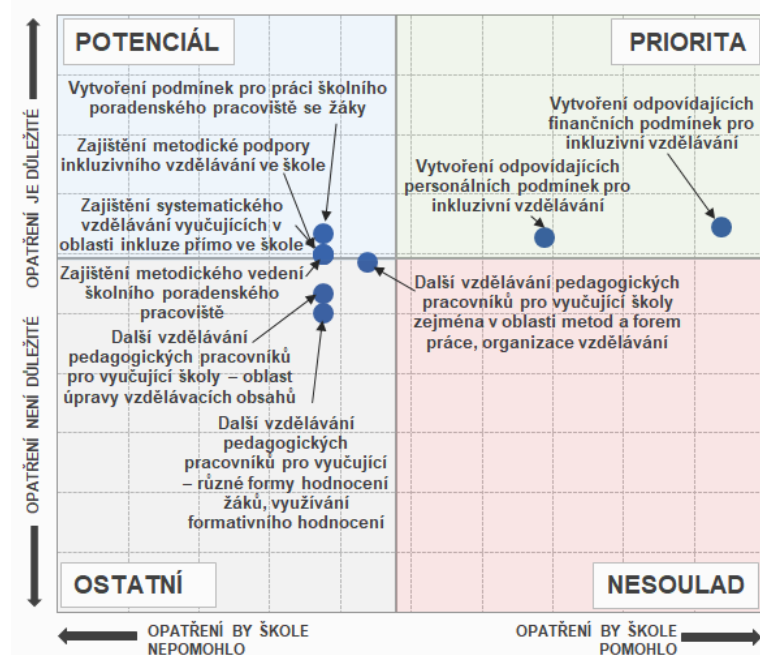
Určitý potenciál škol pak leží v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání. Školy toto opatření považují za důležité.

Střední odborné školy dále uváděly, že by jim v rozvoji inkluzivního vzdělávání pomohla také opatření týkající se zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání, zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání a další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující – různé formy hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení. Tato opatření však školy ve srovnání s ostatními sledovanými položkami považovaly spíše za méně důležitá.

Gymnázia ve Zlínském kraji v největší míře zmiňují potřebu vytvoření odpovídajících finančních (94 %) i personálních (69 %) podmínek pro inkluzivní vzdělávání. 44 % gymnázií uvítá další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání.

Dalšími opatřeními, která zmiňuje shodně 38 % gymnázií, jsou: vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky, zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole, zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole, zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště a další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů i v oblasti různých forem hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení.

Graf 80: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Podobně jako u středních odborných škol představují pro gymnázia při zohlednění důležitosti jednotlivých položek priority vytvoření odpovídajících finančních a personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Tato opatření jsou školami velmi často zmiňována a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami školami vnímána jako velmi důležitá.

Gymnázia dále uvádějí potřebu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání, důležitost dle jejich vyjádření je ale na hranici průměru.

Vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky, zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole, zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole a zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště přisuzují gymnázia vyšší míru důležitost. Představují tedy pro gymnázia opatření, která skýtají potenciál.

Menší důležitost přisuzují gymnázia dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů i v oblasti různých forem hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení.

7.5 Aktivita, na kterých se školy podílí v rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů ze vzdělávání

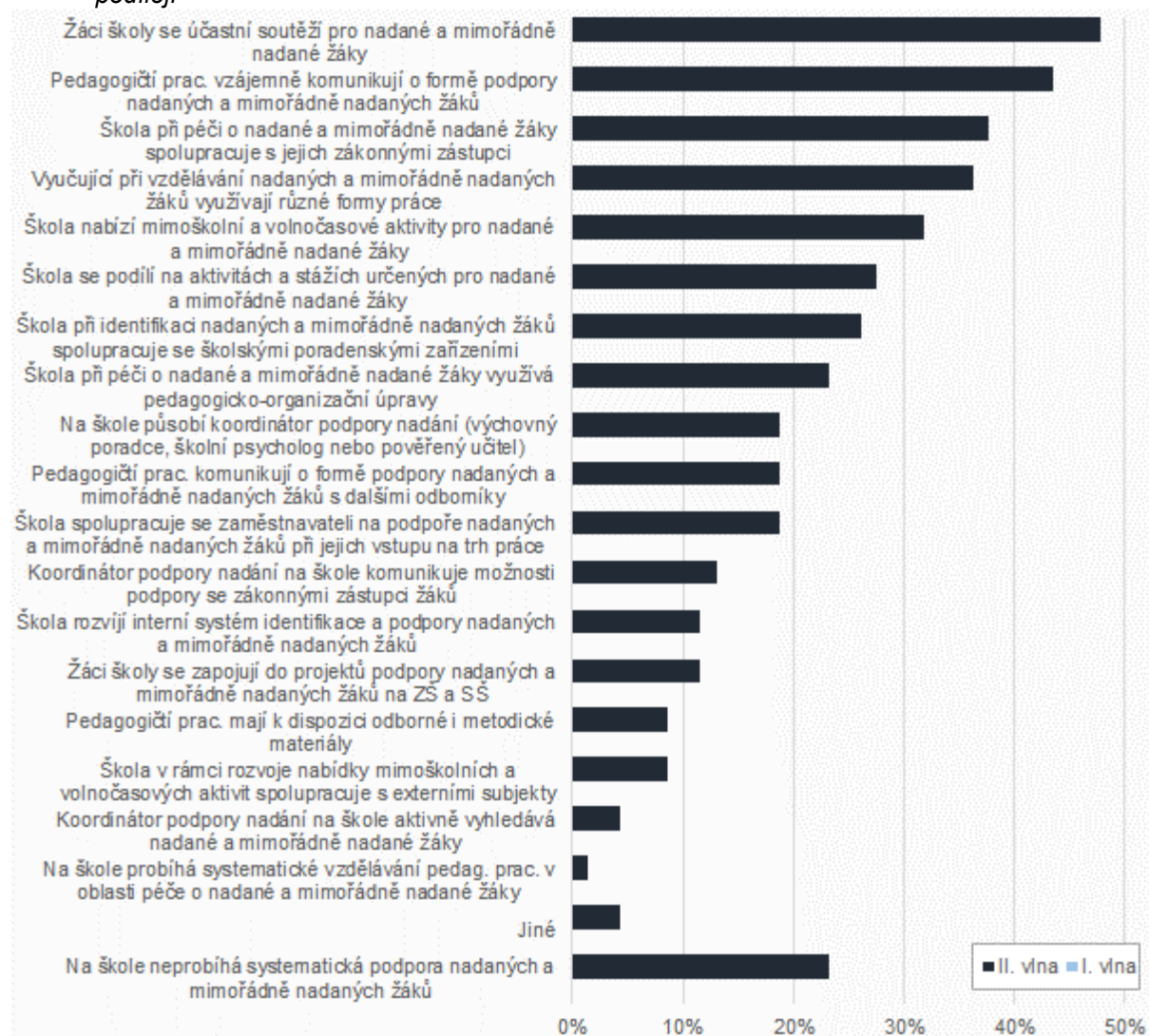
Střední a vyšší odborné školy ve Zlínském kraji jsou v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků méně aktivní. Soustředí se především na účast na soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky (48 %). Pedagogičtí pracovníci na části škol (43 %) komunikují o formě podpory pro jednotlivé nadané a mimořádně nadané žáky s dalšími odbornými pracovníky. Školy ve větší míře při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracují s jejich zákonnými zástupci (38 %) a vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (36 %).

V rámci péče o nadané a mimořádně nadané žáky jim školy dále nabízejí mimoškolní a volnočasové aktivity (32 %), podílí se na aktivitách a stážích pro ně určených (28 %), při jejichž identifikaci spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (26 %) a při péči o ně využívají pedagogicko-organizační úpravy (23 %). 19 % škol uvádí, že na škole působí koordinátor podpory nadání, pedagogičtí pracovníci komunikují o formě podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků s dalšími odborníky a stejný podíl škol spolupracuje se zaměstnavateli na podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků při jejich vstupu na trh práce.

Již v menší míře koordinátor podpory nadání na škole komunikuje možnosti podpory se zákonnými zástupci žáků (13 %), škola rozvíjí interní systém identifikace a podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků (12 %) a žáci školy se zapojují do projektů podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků na ZŠ a SŠ (také 12 %). Spíše výjimečně pedagogičtí pracovníci mají k dispozici odborné i metodické materiály (9 %), školy v rámci rozvoje nabídky mimoškolních a volnočasových aktivit spolupracují s externími subjekty (9 %), koordinátor podpory nadání na škole aktivně vyhledává nadané a mimořádně nadané žáky (4 %) a na škole probíhá systematické vzdělávání pedagogických pracovníků

v oblasti péče o nadané a mimořádně nadané žáky (1 %). Až na 23 % škol neprobíhá systematická podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků.

Graf 81: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků aktivně podílejí

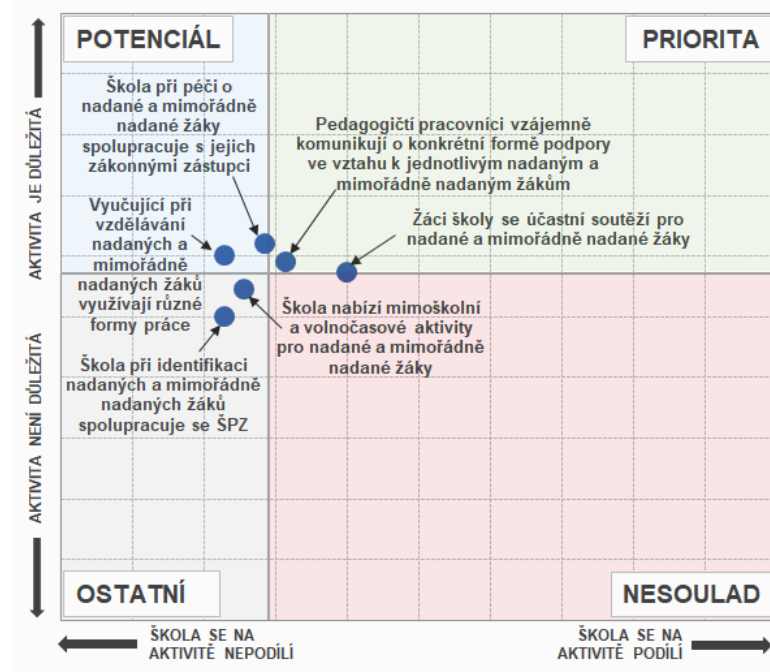

7.5.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků jako nejčastější aktivitu uvádějí účast žáků školy na soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky (40 %). Pedagogičtí pracovníci na části škol komunikují o formě podpory pro jednotlivé nadané a mimořádně nadané žáky s dalšími odbornými pracovníky (31 %).

Část škol dále při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracuje s jejich zákonnými zástupci (29 %), nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky (26 %), vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (23 %) a při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (také 23 %).

Graf 82: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

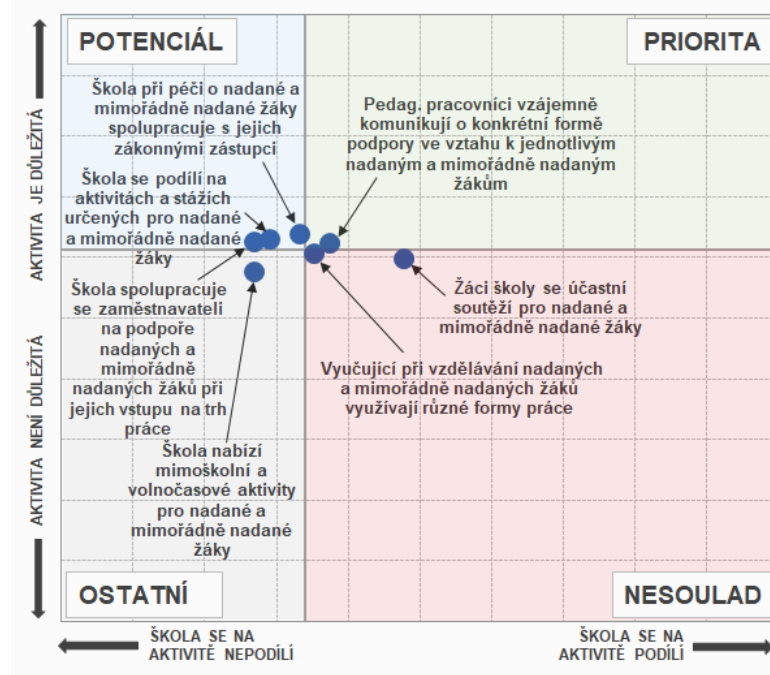

vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (mentoring, zadávání specifických úkolů, individuální úkoly, apod.), přičemž tyto aktivity považují za velmi důležité. Skýtají tedy určitý potenciál.

Aktivitám, jako jsou spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků a nabídka mimoškolních a volnočasových aktivit pro nadané a mimořádně nadané žáky, přisuzují již nižší míru důležitosti.

Střední odborné školy se v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků nejvíce zaměřují na účast žáků školy na soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky (48 %).

Graf 83: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

a mimořádně nadané žáky (také 27 %).

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v rámci oblasti podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků představují hlavní priority středních odborných učilišť účast žáků školy na soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky a vzájemná komunikace pedagogických pracovníků o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům. Tyto aktivity zmiňovaly nejčastěji a zároveň je považují za poměrně důležité aktivity.

Relativně v menší míře učiliště uvádějí, že při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracují s jejich zákonnými zástupci, a také že vyučující při

38 % škol uvádí, že pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům a vyučující 35 % škol využívají různé formy práce (mentoring, zadávání specifických úkolů, individuální úkoly, apod.) při práci s nimi. Školy při péči o nadané a mimořádně nadané žáky dále spolupracují s jejich zákonnými zástupci (33 %), podílí se na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky (29 %), spolupracují se zaměstnavateli na podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků při jejich vstupu na trh práce (27 %) a nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, hlavní prioritou pro střední odborné školy je vzájemná komunikace pedagogických pracovníků o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům. SOŠ považují tuto aktivitu za důležitou a realizují ji ve větší míře.

Střední odborné školy ve větší míře také uvádějí, že jejich žáci se účastní soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky a že vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (mentoring, zadávání specifických úkolů, individuální úkoly, apod.), přičemž tyto aktivity hodnotí jako relativně méně důležité, čímž se ocitají v určitém nesouladu.

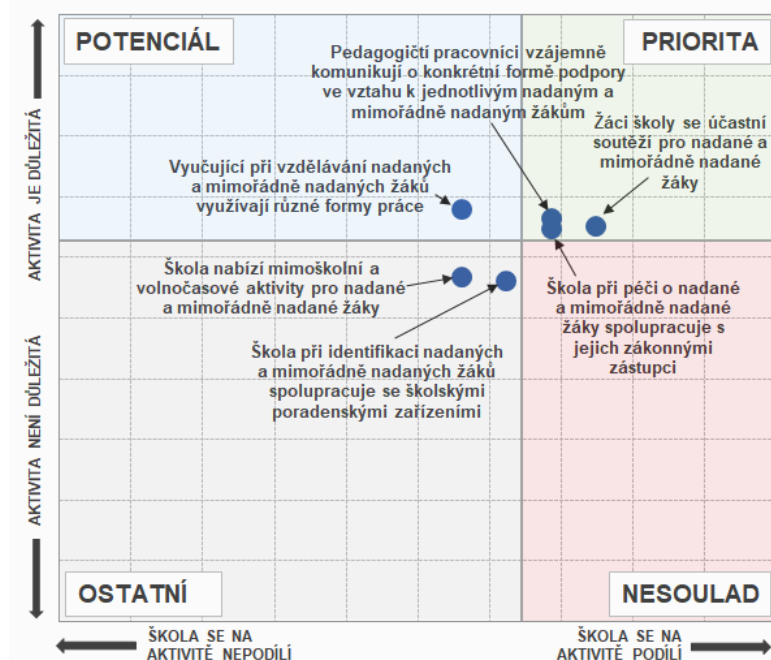
Školy při péči o nadané a mimořádně nadané žáky již v relativně menší míře spolupracují s jejich zákonnými zástupci, podílí se na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky a spolupracují se zaměstnavateli na podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků při jejich vstupu na trh práce. Těmto aktivitám ale přisuzují větší míru důležitosti, čímž mohou představovat aktivity s potenciálem v této oblasti rozvoje škol.

Nabídka mimoškolních a volnočasových aktivit pro nadané a mimořádně nadané žáky je aktivitou, kterou školy považují za méně důležitou.

Gymnázia v rámci podpory rozvoje této oblasti v největší míře vedou žáky školy k účasti na soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky (75 %). Dvě třetiny gymnázií uvádí, že jejich pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům, a stejný podíl, že při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracuje s jejich zákonnými zástupci (shodně 69 %).

Značný podíl gymnázií při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (63 %), vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (56 %) a nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky (56 %).

Graf 84: Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Gymnázia v rámci aktivit v oblasti podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků nejčastěji vedou žáky školy k účasti v soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky, jejich pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům a při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracují s jejich zákonnými zástupci. Současně gymnázia považují tyto aktivity za důležité, čímž je lze označit za prioritní aktivity.

Aktivně, kdy vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce jako např. mentoring, zadávání

specifických úkolů, individuální úkoly, přisuzují gymnázia nejvyšší důležitost (i když ji vykonávají v menší míře) a je tedy činností, která má pro ně vysoký potenciál.

Naopak spolupráci se školskými poradenskými zařízeními při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků a nabídce mimoškolních a volnočasových aktivit pro nadané a mimořádně nadané žáky gymnázia přisuzují již nižší míru důležitosti.

7.6 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „inkluzivního vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *inkluzivního vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *inkluzivního vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *inkluzivního vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory inkluzivního vzdělávání na SOU

Vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami svých žáků. (83 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (80 % škol)

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVyP (individuální výchovný plán). (80 % škol)

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (77 % škol)

Škola spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ), které mají v péči její žáky. (74 % škol)

Pedagogové školy se cíleně podílejí na utváření sociálních vztahů ve třídě i akceptujícím prostředí třídy i školy. (71 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOU v rámci podpory inkluzivního vzdělávání realizují

- Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (97 % škol)
- Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány (89 % škol)
- Škola při péči o žáky se SVP spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (89 % škol)
- Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (89 % škol)
- Vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (89 % škol)
- Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (83 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Příliš velký počet žáků ve třídě (46 % škol)
- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (43 % škol)
- Neochota vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (43 % škol)
- Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (40 % škol)
- Nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání (40 % škol)
- Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (členem týmu psycholog nebo speciální pedagog) (37 % škol)
- Velký počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě (37 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (71 % škol)
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (51 % škol)
- Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (49 % škol)
- Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (43 % škol)
- Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (43 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory inkluzivního vzdělávání stanovila SOU

Vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami svých žáků. (86 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (83 % škol)

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVyP (individuální výchovný plán). (83 % škol)

Pedagogové školy se cíleně podílejí na utváření sociálních vztahů ve třídě i akceptujícím prostředí třídy i školy. (83 % škol)

Pedagogové realizují intervenční kroky v případech, kdy evidují signály rizikového chování či výukového selhávání apod. (80 % škol)

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (77 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory inkluzivního vzdělávání na SOŠ

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVyP (individuální výchovný plán). (88 % škol)

Vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami svých žáků. (83 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (81 % škol)

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (77 % škol)

Pedagogové realizují intervenční kroky v případech, kdy evidují signály rizikového chování či výukového selhávání apod. (75 % škol)

Snažíme se vytvářet pro integraci vhodné podmínky – např. přizpůsobení metody a forem výuky, hodnocení apod. (73 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory inkluzivního vzdělávání realizují

- Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (98 % škol)
- Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány (92 % škol)
- Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (90 % škol)
- Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (90 % škol)
- Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (83 % škol)
- Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (83 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (členem týmu psycholog nebo speciální pedagog) (48 % škol)
- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (44 % škol)
- Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (42 % škol)
- Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (40 % škol)
- Příliš velký počet žáků ve třídě (38 % škol)
- Nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání (38 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (77 % škol)
- Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (54 % škol)
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (50 % škol)
- Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (46 % škol)
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující – různé formy hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (44 % škol)
- Zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (44 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory inkluzivního vzdělávání stanovily SOŠ

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVyP (individuální výchovný plán). (92 % škol)

Vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami svých žáků. (90 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (88 % škol)

Pedagogové školy se cíleně podílejí na utváření sociálních vztahů ve třídě i akceptujícím prostředí třídy i školy. (83 % škol)

Pedagogové realizují intervenční kroky v případech, kdy evidují signály rizikového chování či výukového selhávání apod. (83 % škol)

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (81 % škol)

Snažíme se vytvářet pro integraci vhodné podmínky – např. přizpůsobení metody a forem výuky, hodnocení apod. (81 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory inkluzivního vzdělávání na gymnáziích

Vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami svých žáků. (100 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (100 % škol)

Školní poradenské pracoviště spolupracuje s třídními učiteli. (100 % škol)

Snažíme se vytvářet pro integraci vhodné podmínky – např. přizpůsobení metody a forem výuky, hodnocení apod. (100 % škol)

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVyP (individuální výchovný plán). (94 % škol)

Na škole působí školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovný poradce, školní metodik prevence. (94 % škol)

Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (94 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory inkluzivního vzdělávání realizují

- Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (100 % škol)
- Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány (100 % škol)
- Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (94 % škol)
- Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (88 % škol)
- Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (88 % škol)
- Vedení vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (zajišťování odborné, materiální a fin. podpory aj.) (81 % škol)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (50 % škol)
- Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (50 % škol)
- Příliš velký počet žáků ve třídě (44 % škol)
- Na škole nepůsobí ŠPP v rozšířené podobě (38 % škol)
- Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (38 % škol)
- Nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání (25 % škol)
- Neochota vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (25 % škol)
- Pracovníci ŠPP a vyučující nedostatečně spolupracují při realizaci inkluz. vzděl. (25 % škol)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům

- Vytvoření odpovídajících fin. podmínek pro inkluz. vzděl. (94 % škol)
- Vytvoření odpovídajících pers. podmínek pro inkluz. vzděl. (69 % škol)
- Další vzdělávání pedagog. prac. pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (44 % škol)
- Další vzdělávání pedagog. prac. pro vyučující – různé formy hodnocení žáků (38 % škol)
- Vytvoření podmínek pro práci ŠPP se žáky (38 % škol)
- Zajištění metodického vedení ŠPP (38 % škol)
- Zajištění metodické podpory inkluz. vzděl. ve škole (38 % škol)
- Zajištění systematického vzděl. vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (38 % škol)
- Další vzdělávání pedagog. prac. pro vyučující školy – oblast úpravy vzdělávacích obsahů (38 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory inkluzivního vzdělávání stanovila gymnázia

Vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami svých žáků. (100 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (100 %)

Školní poradenské pracoviště spolupracuje s třídními učiteli. (100 % škol)

Snažíme se vytvářet pro integraci vhodné podmínky – např. přizpůsobení metody a forem výuky, hodnocení apod. (100 % škol)

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVyP (individuální výchovný plán). (94 % škol)

Na škole působí školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovný poradce, školní metodik prevence. (94 % škol)

Pracujeme s integrovanými žáky; tuto práci koordinujeme a usměrňujeme. (94 % škol)

Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (94 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

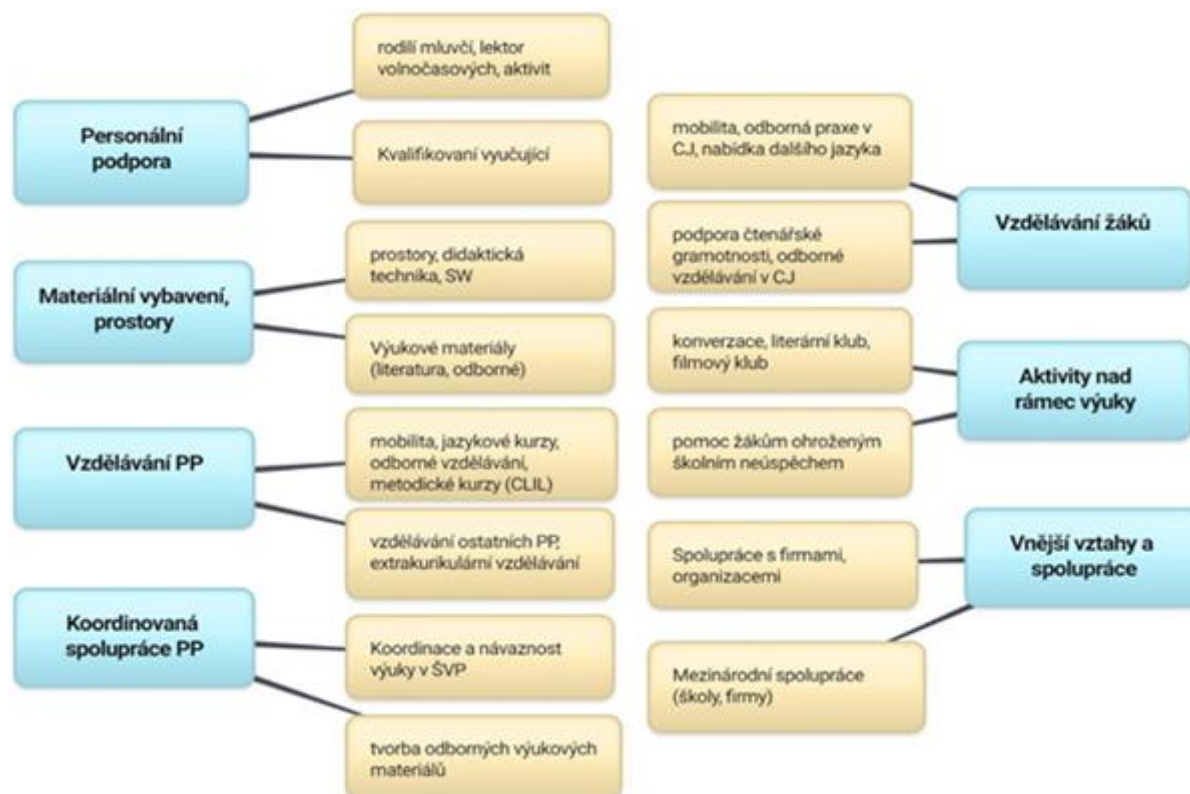
*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

8 Rozvoj výuky cizích jazyků ve Zlínském kraji

Jazykové vzdělávání dlouhodobě reflektuje současnou nezbytnost aktivní znalosti cizích jazyků, neboť přispívá k účinnější komunikaci v mezinárodním měřítku i k naplnění osobních potřeb žáků, kterým usnadňuje přístup k informacím a k intenzivnějším osobním kontaktům. Znalost cizího jazyka zvyšuje mobilitu žáka a jeho rychlejší orientaci. V současné době je ve výuce cizích jazyků kladen důraz na zvyšování komunikativní úrovně, aby žáci mohli v tomto jazyce účinně komunikovat o běžných tématech, mohli navazovat společenské a osobní vztahy a naučili se chápat a respektovat kultury a zvyky jiných lidí.

Mobilita pracovních sil pak přináší zvýšené nároky na znalost všeobecného i odborného jazyka a schopnost jeho využití v praxi. Současně jde o to připravit budoucí pracovníky na neustálý proces změny, aby se dokázali flexibilně přizpůsobit novým výzvám, potřebám, ale i příležitostem, které se nabízejí. V souvislosti s cizími jazyky jde tedy o vytvoření sady pracovních strategií a nástrojů, které umožňují efektivní uchopování nových potřebných poznatků v rámci pracovního procesu.

Pro komplexní osvojování a evaluaci jazykových znalostí je nutné **systematicky využívat širokou škálu nástrojů, strategicky je propojovat a vzájemně doplňovat**. Většina moderních přístupů pak klade důraz na funkčně obsahovou stránku jazyka (komunikativní strategie, koherenci a kohezi textu, plynulost promluvy), zatímco strukturální složka jazyka (gramatika, výslovnost, intonace) je částečně upozaděna, pokud nebrání v porozumění.

Cílem oblasti intervence Rozvoj výuky cizích jazyků je celkový rozvoj výuky, nikoli pouze zvýšení jazykových kompetencí, což by měl být samozřejmě cíl zastřešující. K dosažení tohoto hlavního cíle je třeba strategicky plánovat v následujících oblastech:

- obsah výuky zaměřený na rozvoj aktivních komunikativních dovedností (s důrazem na **interakci a mediaci**) a vícejazyčnosti s plným přijetím digitálního věku;
- personální podpora s důrazem na systematické kontinuální vzdělávání pedagogických pracovníků, spolupráce v rámci předmětových týmů, zvýšení povědomí a informovanosti o existujících zdrojích, možnostech a úskalích jejich používání;

- materiální podpora zahrnující vybavení školy odpovídající současným potřebám jazykového vzdělávání a s výrazným akcentem na aktivní tvorbu vlastních výukových materiálů a využití již existujících prověřených zdrojů.

Pojetí oblasti intervence vychází ze Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020, jedním z jejích tří cílů je otevřít vzdělávání novým metodám a způsobům učení prostřednictvím digitálních technologií. V definování pojmu blended learning převažuje pojetí, kde dominantní roli hraje spojení digitálních technologií a tradiční výuky ve třídě. Harvi Singh a Chris Ree definují blended learning jako učení zaměřující se na optimální dosažení učebních cílů za pomoci vhodných technologií, které odpovídají učebním stylům učícího se jedince, aby tak došlo k získání adekvátních dovedností správné osoby v správný čas.

Hlavní zjištění

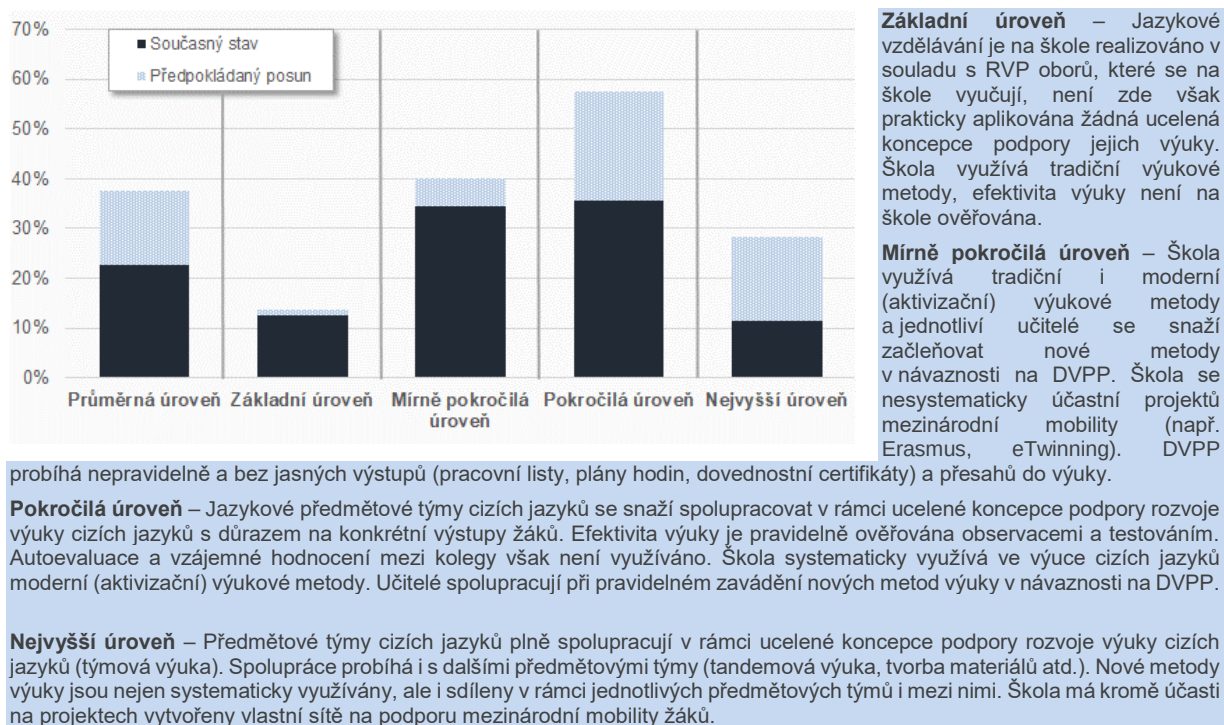
- Pokud jde o podporu středních a vyšších odborných škol ve Zlínském kraji v oblasti rozvoje jazykového vzdělávání, v největší míře jsou rozvíjeny aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, charakteristické využíváním tradičních i moderních (aktivizačních) výukových metod a snahou učitelů začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP, a aktivity pokročilé úrovně, kdy se jazykové předmětové týmy cizích jazyků snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. V malé míře jsou realizovány aktivity základní úrovně i aktivity nejvyšší úrovně. Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje výuky cizích jazyků, školy plánují rozvoj činností v rámci pokročilé a nejvyšší úrovně. Deklarují tedy zájem o spolupráci v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků a využívání moderních (aktivačních) výukových metod.
- Školy se v rámci této oblasti soustředí především na mezinárodní mobilitu žáků, dále na lokální mobilitu žáků, na podporu žáků ohrožených školním neúspěchem prostřednictvím doučování a konzultací a na podporu nadaných žáků prostřednictvím soutěží a olympiád. Školy se dále ve větší míře zaměřují na využívání autentických materiálů ve výuce a další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti rozvoje jazykových znalostí. Výuku dalšího cizího jazyka realizuje také značný podíl škol.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj jazykového vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v kraji, se školy potýkají především s vysokou mírou diferenciací jazykové úrovně žáků v rámci tříd, nedostatkem finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů a nízkou vstupní úrovní jazykových znalostí žáků. Mezi další častěji zmiňované problémy lze zařadit nedostatek finančních zdrojů na vzdělávání vyučujících, absenci rodilého mluvčího na škole, nedostatečné technické a materiální vybavení tříd, nízkou motivovanost žáků pro aktivní účast ve výuce či na aktivitách a vysokou pravděpodobnost neúspěchu při podávání projektových žádostí.
- V souvislosti s dalším rozvojem sledované oblasti školy v největší míře upozorňují na potřebu prostředků na zajištění mobilit žáků, dále na potřebu zajištění mobilit vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence a digitální podpora výuky cizích jazyků. Školy dále zdůrazňují potřebu výukových materiálů cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením a prostředků na výuku vedenou kvalifikovaným rodilým mluvčím. Oproti roku 2015/2016 je většina uváděných opatření zmiňována méně často. Výraznější pokles v odpovědích lze pozorovat v případě deklarované potřeby systematického jazykového vzdělávání pro učitele odborných předmětů včetně zaměření na obor, ale i v případě potřebné orientace se vyučujících v oboru, pro který se jejich žáci připravují, prostředků na zajištění rodilých mluvčích pro výuku odborného výcviku a vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků.

8.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu škol v oblasti rozvoje jazykového vzdělávání, v největší míře jsou rozvíjeny aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (35 %), charakteristické využíváním tradičních i moderních (aktivizačních) výukových metod a snahou učitelů začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP, a aktivity pokročilé úrovně (35 %), kdy se jazykové předmětové týmy cizích jazyků snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. V malé míře jsou realizovány aktivity základní úrovně (13 %), charakteristické realizací jazykového vzdělávání pouze v souladu RVP, i aktivity nejvyšší úrovně (11 %), kdy předmětové týmy cizích jazyků plně spolupracují v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků a spolupráce probíhá i s dalšími předmětovými týmy.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje výuky cizích jazyků, školy plánují rozvoj činností v rámci pokročilé (předpokládaný posun o 22 p. b.) a nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 17 p. b.). Deklarují tedy zájem o spolupráci v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků a využívání moderních (aktivačních) výukových metod. Pouze minimální posun lze očekávat také v rámci mírně pokročilé (předpokládaný posun o 6 p. b.) či základní (předpokládaný posun o 1 p. b.) úrovně.

Graf 85: Současná úroveň rozvoje výuky cizích jazyků a předpokládaný posun

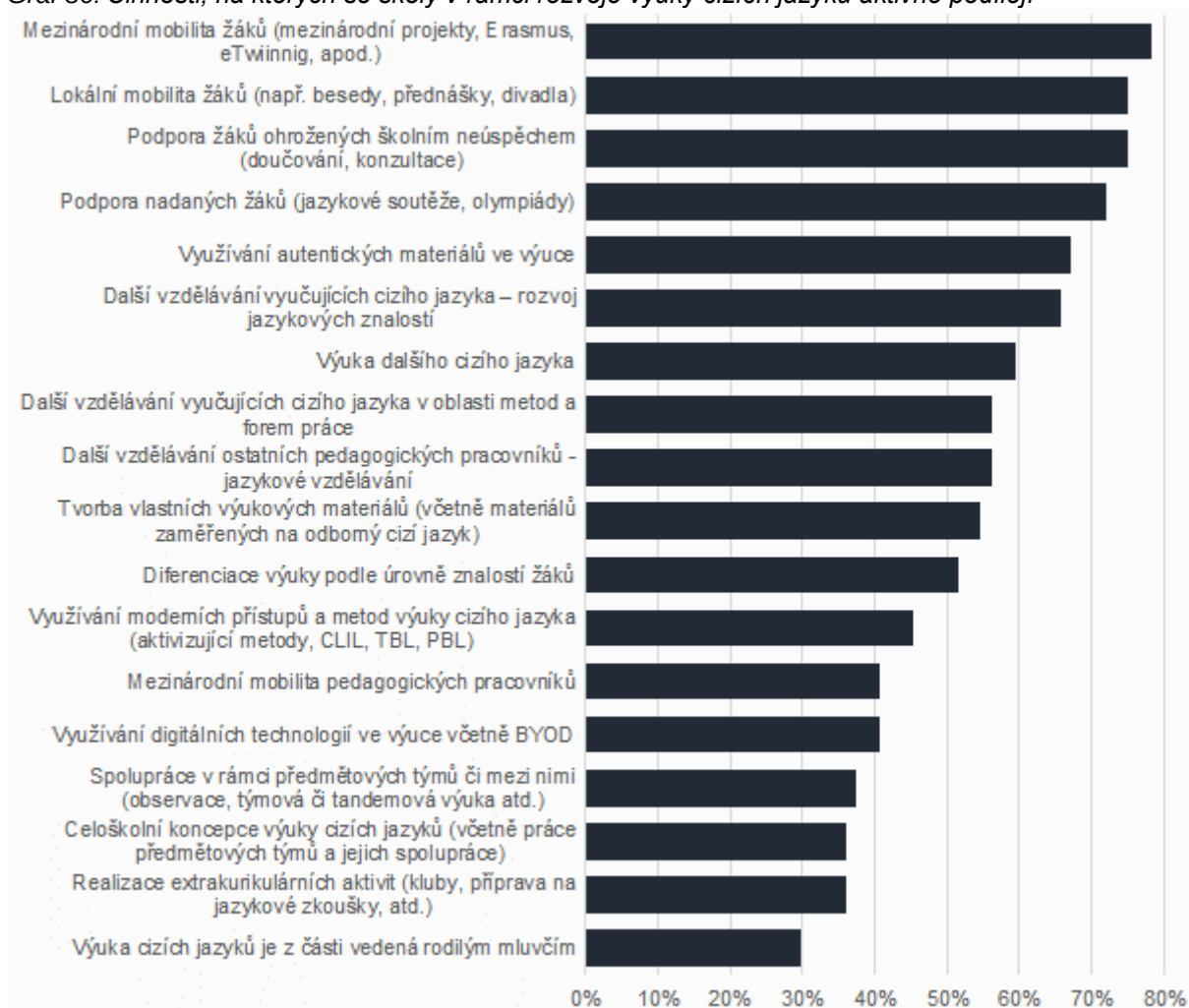
8.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

Školy se v rámci této oblasti soustředí především na mezinárodní mobilitu žáků (78 %), dále na lokální mobilitu žáků (75 %), na podporu žáků ohrožených školním neúspěchem prostřednictvím doučování a konzultací (75 %) a na podporu nadaných žáků prostřednictvím soutěží a olympiád (72 %). Školy se dále ve větší míře zaměřují na využívání autentických materiálů ve výuce (67 %) a další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti rozvoje jazykových znalostí (66 %). Výuku dalšího cizího jazyka realizuje 59 % škol.

Dalšímu vzdělávání jednak vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce a i jazykovému vzdělávání ostatních pedagogických pracovníků se věnuje shodně 56 % škol. Tvorbu vlastních výukových materiálů (včetně materiálů zaměřených na odborný cizí jazyk) uvádí 55 % škol. 52 % škol diferencuje výuku podle úrovně znalostí žáků, 45 % škol využívá moderních přístupů a metod výuky cizího jazyka (aktivizující metody, CLIL, TBL, PBL) a 41 % škol digitálních technologií ve výuce včetně BYOD. Mezinárodní mobilitu pedagogických pracovníků realizuje také 41 % škol.

Již menší podíl škol spolupracuje v rámci předmětových týmů či mezi nimi (38 %), realizuje extrakurikulární aktivity jako např. kluby, přípravu na jazykové zkoušky (36 %) a má zpracovanou celoškolskou koncepci výuky cizích jazyků (36 %). Pouze na 30 % škol je výuka cizích jazyků z části vedená rodilým mluvčím.

Graf 86: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje výuky cizích jazyků aktivně podílejí

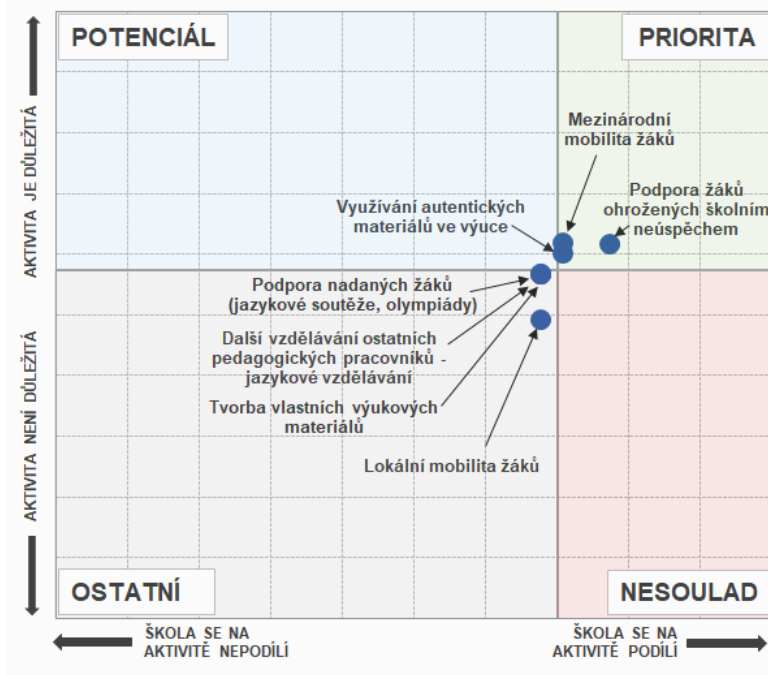
Pozn.: Data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

8.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti rozvoje jazykového vzdělávání v největší míře podporují žáky ohrožené školním neúspěchem, ať už nabídkou doučování či konzultací (77 %). Ve větší míře zajišťují mezinárodní mobilitu žáků (mezinárodní projekty, Erasmus, eTwinning, apod.) a využívají autentických materiálů ve výuce (shodně 71 %).

Střední odborná učiliště dále nabízejí další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti rozvoje jazykových znalostí, tvoří vlastní výukové materiály a podporují nadané žáky zapojením do jazykových soutěží či olympiád i lokální mobilitu žáků jako např. besedy, přednášky, divadla (vše shodně 68 %).

Graf 87: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

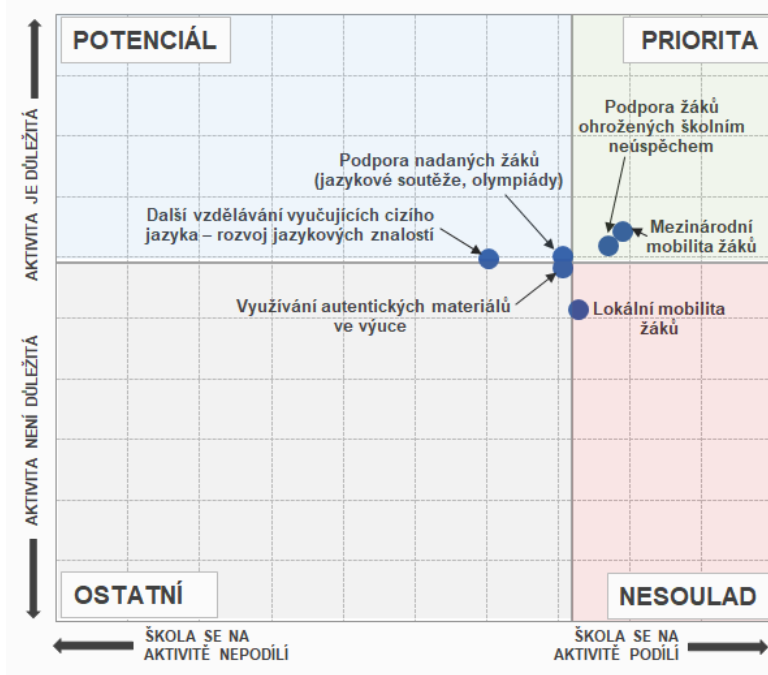
Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště jsou podpora žáků ohrožených školním neúspěchem (doučování, konzultace), mezinárodní mobilita žáků (mezinárodní projekty, Erasmus, eTwinning, apod.) a využívání autentických materiálů ve výuce. Tyto aktivity střední odborná učiliště zmiňují nejčastěji a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřazují velký význam.

Z hlediska realizovaných aktivit se střední odborná učiliště dále soustředí na tvorbu vlastních výukových materiálů, další jazykové vzdělávání ostatních

pedagogických pracovníků a podporu nadaných žáků jejich zapojením do jazykových soutěží či olympiád. Deklarovaná důležitost těchto aktivit je již nižší, na hranici průměru. Lokální mobilitě žáků (např. besedy, přednášky, divadla) přisuzují školy již nízkou míru důležitosti.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v oblasti podpory jazykového vzdělávání především podporují mezinárodní mobilitu žáků (mezinárodní projekty, Erasmus, eTwinning, apod.) (79 % škol), podporují žáky ohrožené školním neúspěchem, ať už nabídkou doučování či konzultací (77 %), i lokální mobilitu žáků (73 %). Významná část škol (71 %) podporuje nadané žáky zapojením do jazykových soutěží či olympiád a stejnou měrou školy využívají autentických materiálů ve výuce. 60 % škol podporuje další jazykové vzdělávání vyučujících cizího jazyka.

Graf 88: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu jazykového vzdělávání představují priority středních odborných škol tyto činnosti: mezinárodní mobilita žáků (mezinárodní projekty, Erasmus, eTwinning, apod.) a podpora žáků ohrožených školním neúspěchem. Uvedené aktivity střední odborné školy realizují ve velké míře a zároveň jim přiřazují největší význam.

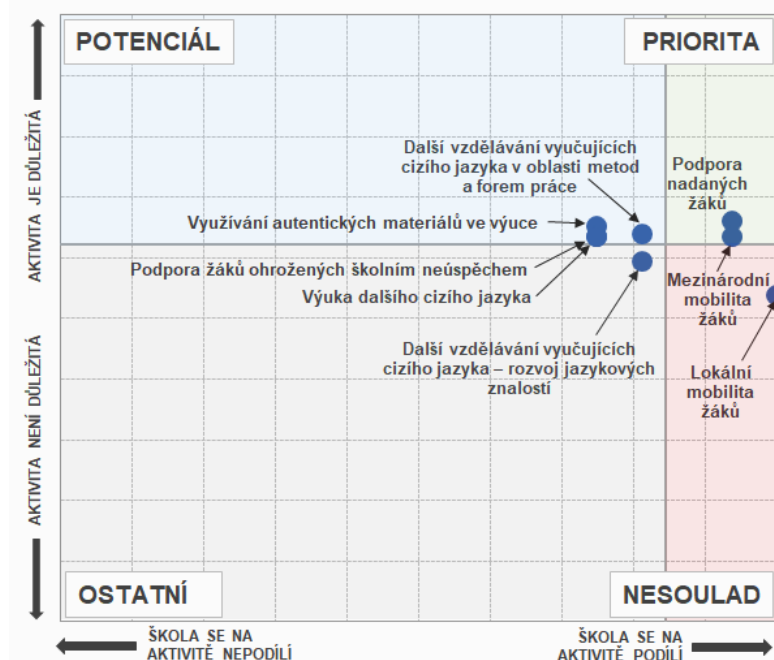
Často realizovanou aktivitou SOŠ je lokální mobilita žáků (např. besedy, přednášky, divadla), přičemž této aktivitě přiřazují menší důležitost, čím se tato aktivita nachází v jistém nesouladu.

V menší míře střední odborné školy podporují nadané žáky zapojením do jazykových soutěží či olympiád a věnují se dalším

vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti rozvoje jazykových znalostí. Tyto aktivity ale hodnotí jako poměrně důležité, čímž představují pro školy potenciál v oblasti rozvoje jazykového vzdělávání. Aktivita využívání autentických materiálů ve výuce má již mírně podprůměrnou důležitost.

Gymnázia jsou v rámci podpory rozvoje jazykového vzdělávání velice aktivní v zajišťování a podpoře lokální (100 %) i mezinárodní (94 %) mobility žáků a v podpoře nadaných žáků zapojením do jazykových soutěží či olympiád (94 %). Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka jednak v oblasti metod a forem práce nebo také v oblasti rozvoje jazykových znalostí realizuje 81 % gymnázií. Tři čtvrtiny gymnázií uvádějí tyto aktivity: využívání autentických materiálů ve výuce, výuku dalšího cizího jazyka a podporu žáků ohrožených školním neúspěchem formou doučování či konzultací.

Graf 89: Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představují priority v této oblasti rozvoje podpora nadaných žáků (jazykové soutěže, olympiády) a mezinárodní mobilita žáků. Na těchto aktivitách se podílí převážná část gymnázií a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován značný význam.

Všechna gymnázia uvádí, že podporují lokální mobilitu žáků. Současně tuto aktivitu nehodnotí nijak významně, čímž se ocitá v jistém nesouladu.

Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných aktivit představuje pro gymnázia potenciál pro jejich další rozvoj oblasti jazykového vzdělávání

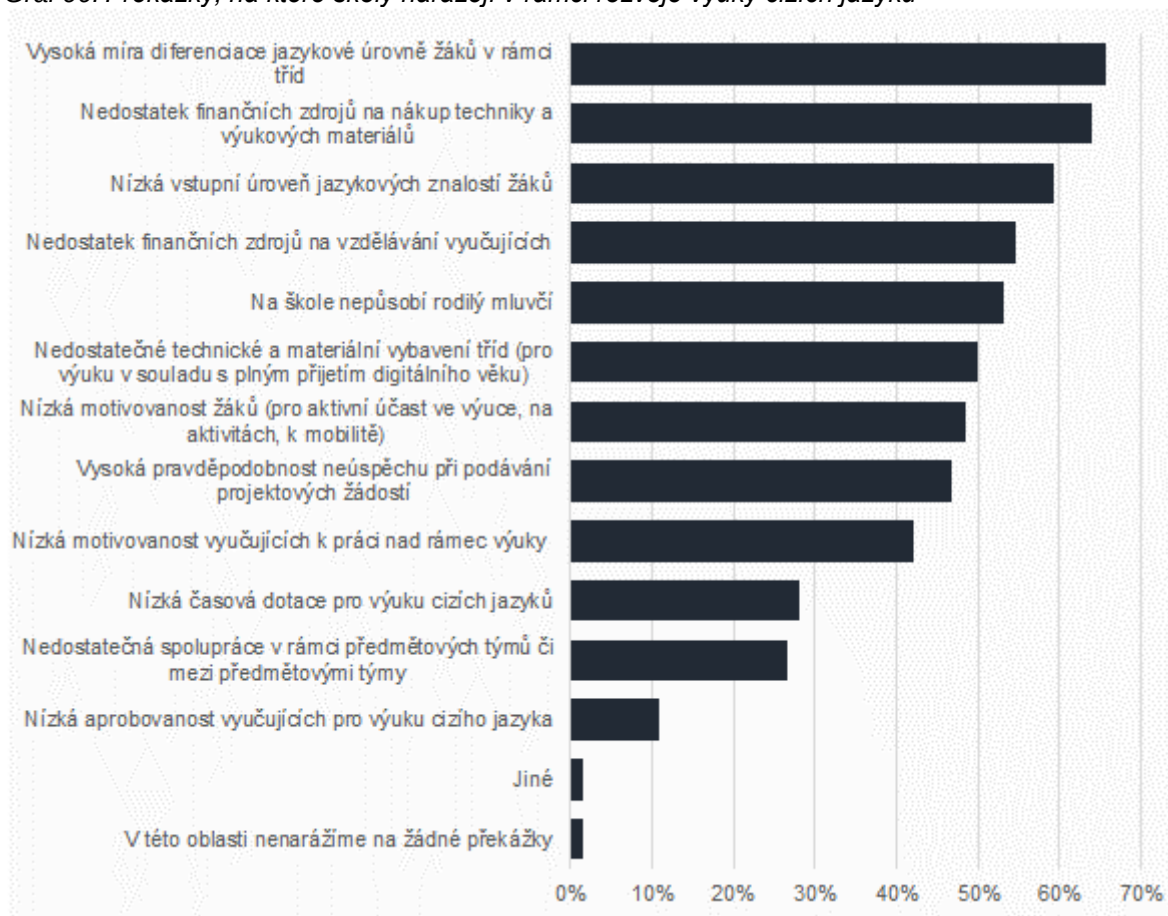
další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce, využívání autentických materiálů ve výuce, výuka dalšího cizího jazyka a podpora žáků ohrožených školním neúspěchem formou doučování či konzultace. Gymnázia tyto aktivity hodnotí jako důležité. Naopak další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti rozvoje jazykových znalostí je pro gymnázia již méně důležitou činností.

8.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj jazykového vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v kraji, se školy potýkají především s vysokou mírou diferenciací jazykové úrovně žáků v rámci tříd (66 %), nedostatkem finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů (64 %) a nízkou vstupní úrovní jazykových znalostí žáků (59 %). Mezi další častěji zmiňované problémy lze zařadit nedostatek finančních zdrojů na vzdělávání vyučujících (55 %), absenci rodilého mluvčího na škole (53 %), nedostatečné technické a materiální vybavení tříd (50 %), nízkou motivovanost žáků pro aktivní účast ve výuce či na aktivitách (48 %) a vysokou pravděpodobnost neúspěchu při podávání projektových žádostí (47 %).

Dále školy narážejí na nízkou motivovanost vyučujících k práci nad rámec výuky (42 %), nízkou časovou dotaci pro výuku cizích jazyků (28 %) a nedostatečnou spolupráci v rámci předmětových týmů či mezi předmětovými týmy (27 %). Spíše výjimečně školy naráží na nízkou aprobovanost vyučujících pro výuku cizího jazyka (11 %). Pouze 2 % škol neuvádí problémy v této oblasti rozvoje.

Graf 90: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje výuky cizích jazyků

Pozn.: Data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

8.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

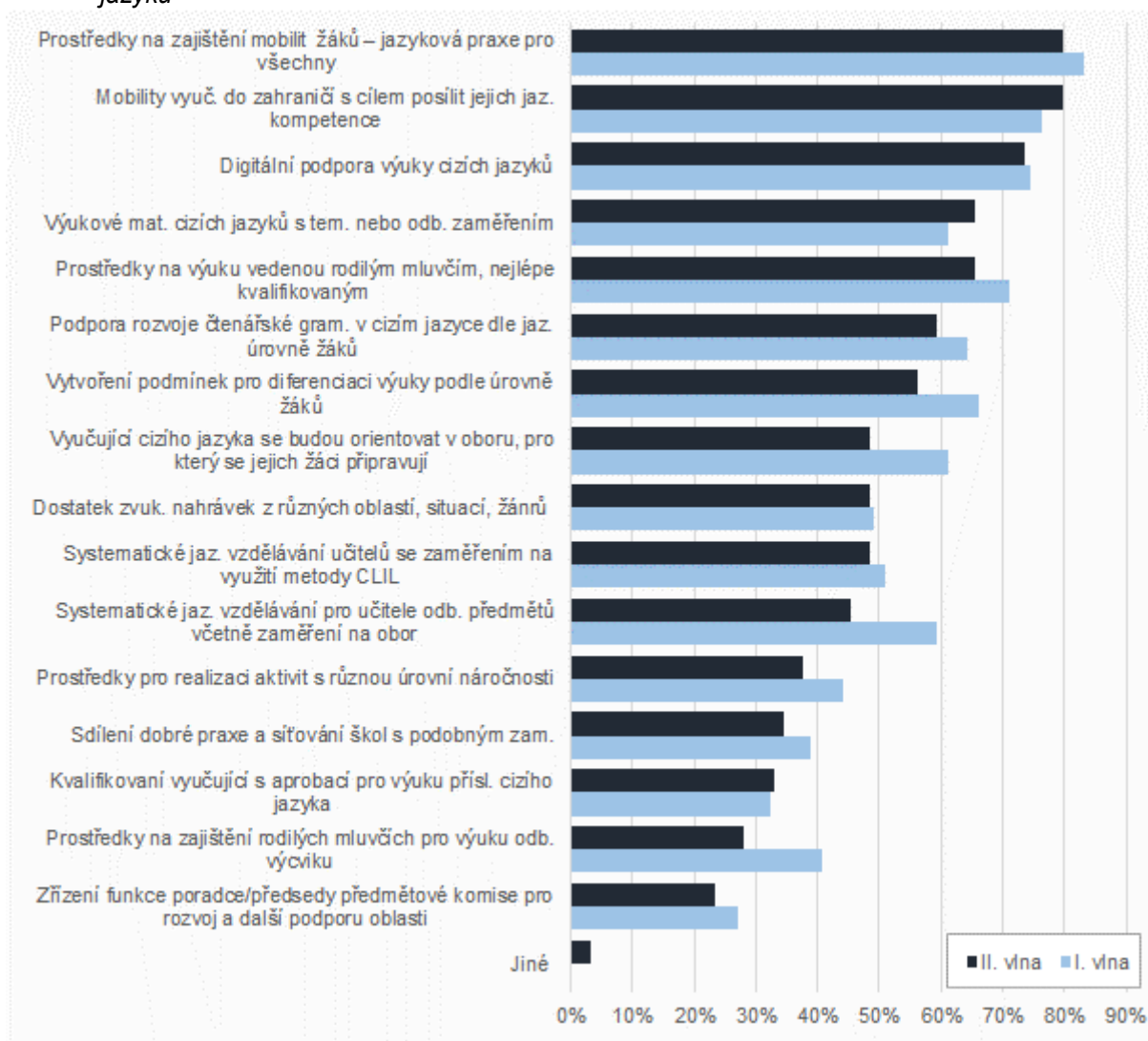
V souvislosti s dalším rozvojem sledované oblasti školy v největší míře upozorňují na potřebu prostředků na zajištění mobility žáků (80 %), dále na potřebu zajištění mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (80 %) a digitální podpory výuky cizích jazyků (73 %). Školy dále zdůrazňují potřebu výukových materiálů cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (66 %) a prostředků na výuku vedenou kvalifikovaným rodilým mluvčím (také 66 %).

Školy ve velké míře uvádějí i potřebu podpory rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (59 %), vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (56 %) a dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí, situací, žánrů (48 %).

Mezi další častěji zmiňovaná opatření patří opatření, která se týkají pedagogických pracovníků a jejich vzdělávání: vyučující cizího jazyka se budou orientovat v oboru, pro který se jejich žáci připravují (48 %), systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL (48 %), systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů včetně zaměření na obor (45 %) a kvalifikování vyučujících s aprobací pro výuku příslušného cizího jazyka (33 %).

Část škol postrádá prostředky pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti (38 %), sdílení dobré praxe a síťování škol s podobným zaměřením (34 %) a prostředky na zajištění rodilých mluvčích pro výuku odborného výcviku (28 %). Zřízení funkce poradce či předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu jazykového vzdělávání ve škole požaduje 23 % škol.

Graf 91: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje výuky cizích jazyků

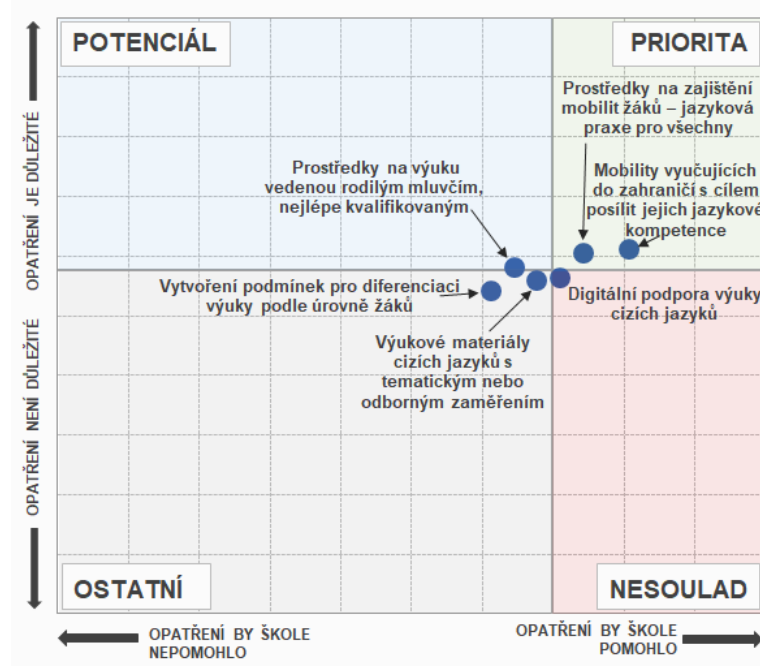
Oproti roku 2015/2016 je většina uváděných opatření zmiňována méně často. Výraznější pokles v odpovědích lze pozorovat v případě deklarované potřeby systematického jazykového vzdělávání pro učitele odborných předmětů včetně zaměření na obor (pokles o 14 p. b.), ale i v případě potřebné orientace se vyučujícími v oboru, pro který se jejich žáci připravují (pokles o 13 p. b.), prostředků na zajištění rodilých mluvčích pro výuku odborného výcviku (pokles o 13 p. b.) a vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (pokles o 10 p. b.).

8.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v oblasti podpory rozvoje výuky cizích jazyků pomohly především mobility (např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod.) vyučujícími do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (81 %).

Dále prostředky na zajištění mobilit žáků, tzv. jazyková praxe pro všechny (74 %), digitální podpora výuky cizích jazyků (71 %), výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (68 %), prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (65 %) a vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (61 %).

Graf 92: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

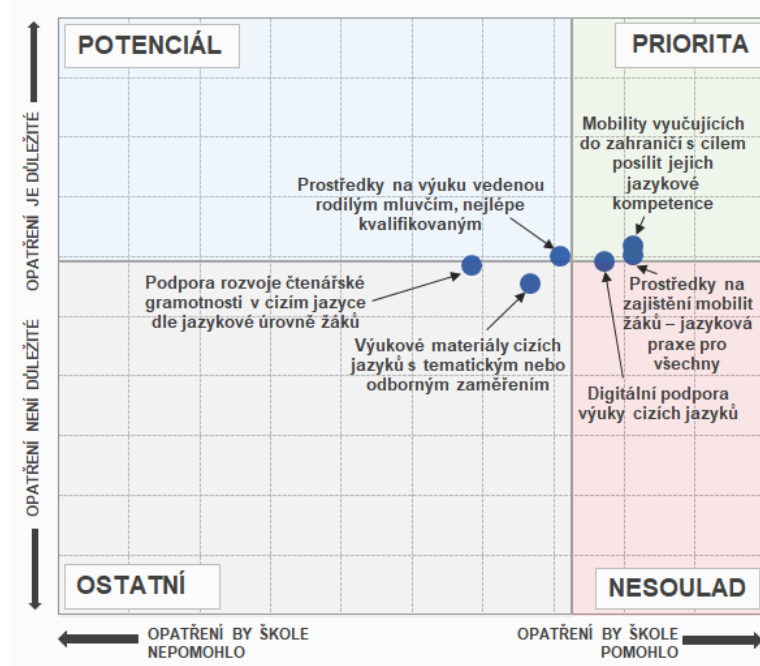
Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory rozvoje výuky cizích jazyků zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť tato opatření – zajištění mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence a prostředky na zajištění mobility žáků, tzv. jazyková praxe pro všechny. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

Potřebu digitální podpory výuky cizích jazyků zmiňují učiliště také poměrně často, ale důležitost tohoto opatření je již nižší, čímž se ocitá v nesouladu.

Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným požaduje již nižší podíl škol. Školy ale tomuto opatření vyjádřily mírně nadprůměrnou míru důležitosti, čímž pro ně představuje potenciál v jejich rozvoji v oblasti rozvoje cizích jazyků.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu prostředků na zajištění mobility jednak vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (81 %) i žáků – jazyková praxe pro všechny (také 81 %). 77 % škol uvádí potřebu digitální podpory výuky cizích jazyků (materiální, technická podpora a příprava vyučujících). Školy by uvítaly i prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (71 %), výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (67 %) a podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (58 %).

Graf 93: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

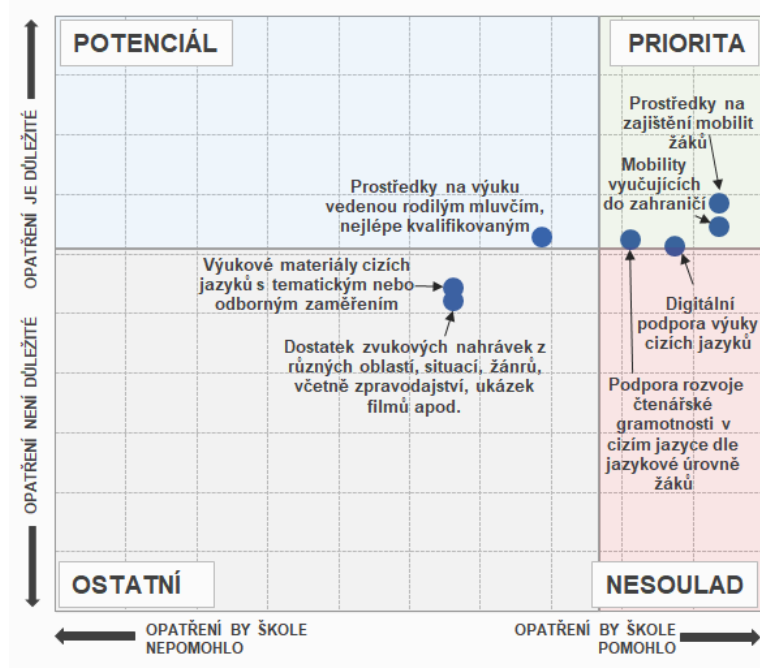
Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory rozvoje výuky cizích jazyků představují největší priority středních odborných škol prostředky na zajištění mobility jednak vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence i žáků – jazyková praxe pro všechny a digitální podpora výuky cizích jazyků. Tato opatření školy zmiňovaly jako nejčastější a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako velice důležitá.

Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představuje pro střední odborné školy potenciál pro jejich další rozvoj v oblasti podpory výuky

cizích jazyků, prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným. Tomuto opatření školy vyjádřily vyšší míru důležitosti.

Gymnázia se shodla na tom, že v podpoře rozvoje výuky cizích jazyků jim pomůžou zejména prostředky na zajištění mobilit žáků a mobility (např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod.) vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (shodně 94 %). Dalším poměrně často uváděnými opatřeními jsou digitální podpora výuky cizích jazyků (88 %) a podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (81 %). Dvě třetiny gymnázií uvítají prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (69 %). Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením a dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí, situací, žánrů, včetně zpravodajství, ukázek filmů apod. postrádá shodně 56 % gymnázií.

Graf 94: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření představují hlavní priority gymnázií prostředky na zajištění mobilit žáků a mobilita (např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod.) vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence. Tato opatření jsou gymnáziím zmiňována nejčastěji a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako nejdůležitější. Mezi další priority patří digitální podpora výuky cizích jazyků a podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků.

Menší podíl gymnázií uvádí, že by jim v podpoře rozvoje výuky cizích jazyků pomohly prostředky

na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným. Tomuto opatření gymnázia přisuzují také vyšší míru důležitosti, čímž pro ně představuje opatření skýtající potenciál.

Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením a dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí, situací, žánrů, včetně zpravodajství, ukázek filmů apod. jsou pro gymnázia již méně důležitá opatření.

8.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje výuky cizích jazyků“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje výuky cizích jazyků* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje výuky cizích jazyků*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje výuky cizích jazyků*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje výuky cizích jazyků na SOU

Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (71 % škol)

Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími. Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (61 % škol)

Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (48 % škol)

Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (48 % škol)

Na škole probíhá příležitostně ověřování efektivity výuky. (42 % škol)

Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků. Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (35 % škol)

Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (35 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOU v rámci rozvoje výuky cizích jazyků realizují

- Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem (doučování, konzultace) (77 % škol)
- Mezinárodní mobilita žáků (mezinárodní projekty, Erasmus, eTwinning, apod.) (71 % škol)
- Využívání autentických materiálů ve výuce (71 % škol)
- Lokální mobilita žáků (např. besedy, přednášky, divadla) (68 % škol)
- Podpora nadaných žáků (jazykové soutěže, olympiády) (68 % škol)
- Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka – rozvoj jazykových znalostí (68 % škol)
- Tvorba vlastních výukových materiálů (včetně materiálů zaměřených na odborný cizí jazyk) (68 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Vysoká míra diferenciací jazykové úrovně žáků v rámci tříd (87 % škol)
- Nízká vstupní úroveň jazykových znalostí žáků (84 % škol)
- Nedostatek finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů (71 % škol)
- Nedostatek finančních zdrojů na vzdělávání vyučujících (68 % škol)
- Nízká motivovanost žáků (pro aktivní účast ve výuce, na aktivitách, k mobilitě) (65 % škol)
- Na škole nepůsobí rodilý mluvčí (61 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Mobility (např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod.) vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (81 % škol)
- Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny (74 % škol)
- Digitální podpora výuky cizích jazyků (materiální, technická podpora a příprava vyučujících) (71 % škol)
- Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (vzhledem k oboru studia) (68 % škol)
- Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (65 % škol)
- Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (61 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje výuky cizích jazyků stanovila SOU

Škola využívá tradiční i moderní výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (77 % škol)

Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků. Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (77 % škol)

Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (68 % škol)

Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími. Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (65 % škol)

Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (65 % škol)

Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (55 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje výuky cizích jazyků na SOŠ

Škola využívá tradiční i moderní výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (60 % škol)

Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími. Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (58 % škol)

Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (58 % škol)

Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (54 % škol)

Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (40 % škol)

Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků. Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (40 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOŠ v rámci rozvoje výuky cizích jazyků realizují

- Mezinárodní mobilita žáků (mezinárodní projekty, Erasmus, eTwinning, apod.) (79 % škol)
- Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem (doučování, konzultace) (77 % škol)
- Lokální mobilita žáků (např. besedy, přednášky, divadla) (73 % škol)
- Využívání autentických materiálů ve výuce (71 % škol)
- Podpora nadaných žáků (jazykové soutěže, olympiády) (71 % škol)
- Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka – rozvoj jazykových znalostí (60 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Vysoká míra diferenciací jazykové úrovně žáků v rámci tříd (73 % škol)
- Nízká vstupní úroveň jazykových znalostí žáků (71 % škol)
- Nedostatek finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů (71 % škol)
- Na škole nepůsobí rodilý mluvčí (60 % škol)
- Nedostatek finančních zdrojů na vzdělávání vyučujících (56 % škol)
- Nízká motivovanost žáků (pro aktivní účast ve výuce, na aktivitách, k mobilitě) (50 % škol)
- Nedostatečné technické a materiální vybavení tříd (pro výuku v souladu s plným přijetím digitálního věku) (50 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Mobility (např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod.) vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (81 % škol)
- Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny (81 % škol)
- Digitální podpora výuky cizích jazyků (materiální, technická podpora a příprava vyučujících) (77 % škol)
- Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (71 % škol)
- Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (vzhledem k oboru studia) (67 % škol)
- Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (nákup literatury, materiálů, příprava učitelů, organizační zabezpečení) (58 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje výuky cizích jazyků stanovily SOŠ

Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků. Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (81 % škol)

Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (75 % škol)

Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (71 % škol)

Škola využívá tradiční i moderní výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (69 % škol)

Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (69 % škol)

Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími. Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (58 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje výuky cizích jazyků na gymnáziích

Škola využívá tradiční i moderní výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (56 % škol)

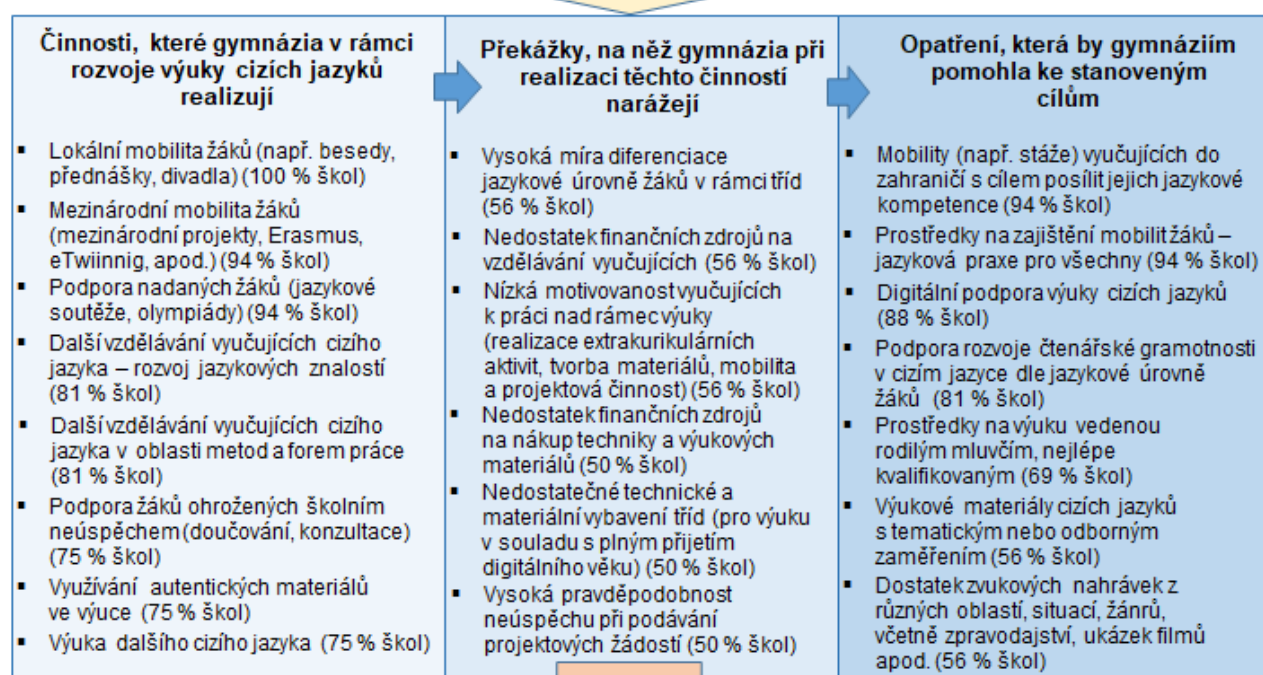
Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (56 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími. Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (50 % škol)

Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (44 % škol)

Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků. Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (44 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje výuky cizích jazyků stanovila gymnázia

Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (81 % škol)

Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (81 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (75 % škol)

Škola stabilně nabízí extrakurikulární jazykové aktivity dle aktuálních možností vyučujících a zájmu žáků. (69 % škol)

Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků. Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (69 % škol)

Škola využívá tradiční i moderní výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (63 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

9 Podpora čtenářské gramotnosti ve Zlínském kraji

Rada Evropské unie v Doporučení z května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení doporučuje zaměřit vzdělávání na rozvoj kompetencí, a to jak žáků, tak učitelů. **Gramotnosti jsou podmínkou pro získání klíčových kompetencí i pro dosažení důležitých cílů vzdělávání a odborné přípravy.** Rozvoj gramotností je základem pro další učení i pro uplatnění na měnícím se pracovním trhu a je potřebné rozvíjet je **průřezově napříč vzdělávacími obory.**

Jedním z cílů Strategického rámce evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (ET 2020) je šířit osvědčené postupy týkající se **schopnosti žáků porozumět psanému textu** a vypracovat závěry, jak zlepšit gramotnost v celé EU, **zlepšit znalosti z matematiky a přírodních věd na vyšších stupních vzdělávání a odborné přípravy.** A rovněž více zohledňovat klíčové průřezové kompetence ve vzdělávacích oblastech, hodnocení a kvalifikacích.

Koncept gramotností má ústřední místo také v **šetření PISA**, který se užívá i v českém prostředí. Důležitým charakteristickým rysem projektu PISA je pravidelné zjišťování nabytých dovedností a vědomostí, o nichž se předpokládá, že budou nezbytné pro úspěšné zapojení žáků do reálného konkurenčního prostředí a budou pro ně výhodou v dalším vzdělávání i na trhu práce. Záměrem není zkoumat, jak žáci dovedou reprodukovat získané vědomosti, ale **jak dokáží v úlohách vytvořených na základě rozmanitých situací běžného života využít své schopnosti a osvojené dovednosti.**

V návaznosti na výše uvedené je tak cílem oblasti intervence Čtenářská a matematická gramotnost podporovat **systematický rozvoj gramotnosti ve školách** a tím přispívat k lepšímu uplatnění žáků v dalším vzdělávání a na pracovním trhu. Díky funkční schopnosti pracovat s texty a dokumenty, porozumět jim, zužitkovat získané informace, aplikovat získaný matematický aparát na úlohy z běžného života, přemýšlet v souvislostech a návaznostech, zaujmout postoj a sdílet a formulovat vlastní myšlenky mohou žáci zažít úspěch nejen ve škole, ale samozřejmě v práci a osobním i veřejném životě.

Čtenářská gramotnost ve smyslu schopnosti praktického uplatnění znalostí v rozmanitých životních situacích umožňuje **porozumět psanému textu**, který využívá jazyk ve své grafické podobě (včetně vizuálních útvarů jako např. diagramy, mapy, tabulky grafy), nakládat s **informacemi v kontextu**, vyvozovat a **usuzovat v souladu** s vlastními rostoucími **zkušenostmi**, posuzovat **věrohodnost textů** a číst z **většího počtu zdrojů**, často multimodálního charakteru. Psanými texty jsou myšleny vedle klasických, tzv. statických textů také tzv. dynamické texty, které jsou charakteristické pro digitální média.

Nezbytnou podmínkou pro získání čtenářské gramotnosti je **osvojení si čtenářských strategií**. Těžiště jejich rozvoje je v základním vzdělávání, na středních školách by měly být dále rozvíjeny a prohlubovány. Cílem je, aby se žáci naučili pracovat se strategiemi vědomě, aby věděli, kdy mají které použít, a hlavně aby přemýšleli, proč a jak by je měli použít. Strategie jsou prostředkem k dosažení toho, že žáci budou schopni přemýšlet o tom, co a jak čtou, a naučí se, jak porozumět obsahu textu, záměru autora apod. Pro úspěšný rozvoj čtenářské gramotnosti jsou základním předpokladem také **vhodné materiální a organizační podmínky ve škole.**

Zjištění šetření PISA ve výsledcích českých žáků dlouhodobě ukazují na **potřebu věnovat pozornost významným rozdílům ve výsledcích žáků jednotlivých druhů škol.** Rozdíl mezi výsledkem žáků víceletých gymnázií a středních odborných škol bez maturity je větší než dvě gramotnostní úrovně. Rozdílných výsledků je dosahováno také dívkami a chlapci, je proto třeba rovněž v rozvoji čtenářské gramotnosti pracovat s hlediskem genderových specifíků.

Hlavní zjištění

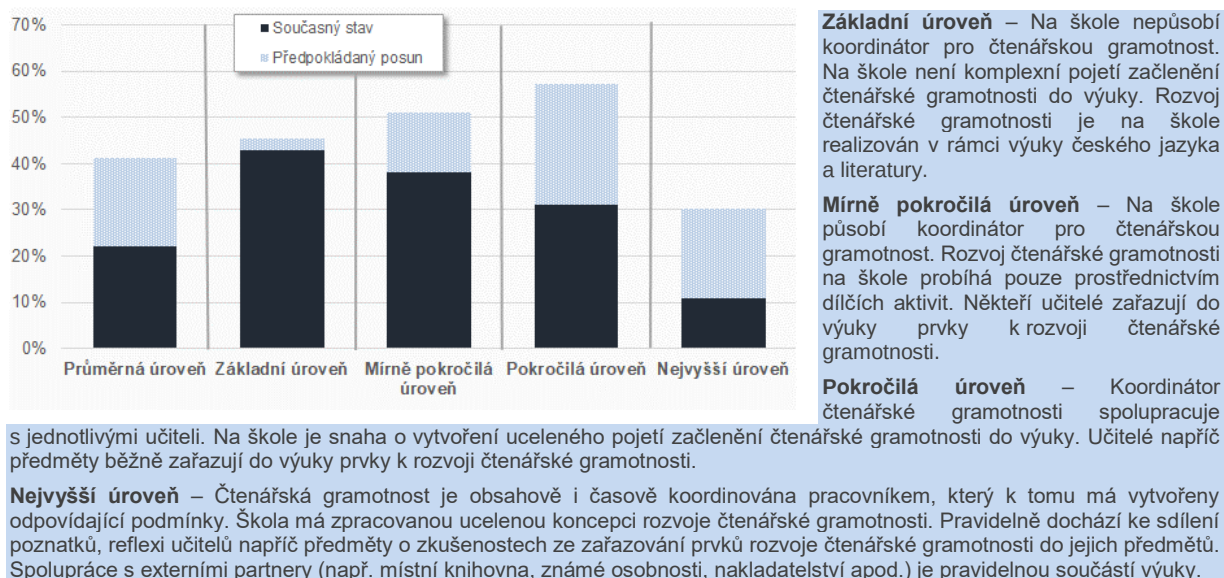
- V rámci oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti se školy zaměřují zejména na činnosti spadající do základní úrovně, kdy rozvoj čtenářské gramotnosti je na škole realizován v rámci výuky českého jazyka a literatury. Ve větší míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy na škole působí koordinátor pro čtenářskou gramotnost a rozvoj čtenářské gramotnosti na škole probíhá prostřednictvím dílčích aktivit, a také aktivity spadající do pokročilé úrovně, kdy již na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky a učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti. V nejmenší míře školy realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně. Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti, školy plánují rozvoj činností v rámci v rámci pokročilé úrovně a deklarují tedy snahu o vytvoření uceleného pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. Výraznější posun lze očekávat také v rámci nejvyšší úrovně.
- V rámci oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti se střední školy a vyšší odborné školy soustředí především na zvyšování motivace žáků ke čtení, zřízení a provoz školní knihovny, práci s odbornými texty ve výuce, na práci s beletristickými texty ve výuce, na pomoc žákům s vlastním výběrem četby a na práci s různou podobou textu, jako jsou grafy, tabulky, mapy nebo diagramy ve výuce. Školy dále pracují s texty napříč předměty a pravidelně navštěvují knihovny. V části škol se učitelé jednak vzdělávají v rozvoji čtenářské gramotnosti ve výuce napříč předměty, spolupracují na rozvoji čtenářské gramotnosti žáků, nebo také využívají formativní hodnocení ve výuce. Poměrně často školy systematicky spolupracují s místní knihovnou.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj čtenářské gramotnosti na středních a vyšších odborných školách, se školy nejčastěji potýkají s nedostatečnou motivací žáků k rozvoji čtenářské gramotnosti, nedostatečnou úrovní čtenářské gramotnosti žáků ze ZŠ, příliš nízkou časovou dotací na rozvoj čtenářské gramotnosti ve výuce napříč předměty a nedostatkem finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje čtenářské gramotnosti. Téměř polovina škol deklaruje nedostatek finančních prostředků na realizaci mimoškolních aktivit a velkou administrativní zátěž spojenou se získáváním finančních prostředků.
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především dostatečné prostředky na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu, podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty a práce s textem, využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti, zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují především potřebu zřízení funkce koordinátora gramotností ve škole, podpory systematické spolupráce s místní knihovnou, podpory projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Pokles lze naopak sledovat u potřeby prostředků pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami i prostředků na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost.

9.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti se školy zaměřují zejména na činnosti spadající do základní úrovně (43 %), kdy rozvoj čtenářské gramotnosti je na škole realizován v rámci výuky českého jazyka a literatury. Ve větší míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (38 %), kdy na škole působí koordinátor pro čtenářskou gramotnost a rozvoj čtenářské gramotnosti na škole probíhá prostřednictvím dílčích aktivit, a také aktivity spadající do pokročilé úrovně (31 %), kdy již na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky a učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti. V nejmenší míře školy realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně (11 %), v rámci které má již škola zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje čtenářské gramotnosti a pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje čtenářské gramotnosti do jejich předmětů.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti, školy plánují rozvoj činností v rámci v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 26 p. b.) a deklarují tedy snahu o vytvoření uceleného pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. Výraznější posun lze očekávat také v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 19 p. b.). Již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 13 p. b.) či základní (předpokládaný posun o 3 p. b.) úrovně.

Graf 95: Současná úroveň rozvoje čtenářské gramotnosti a předpokládaný posun

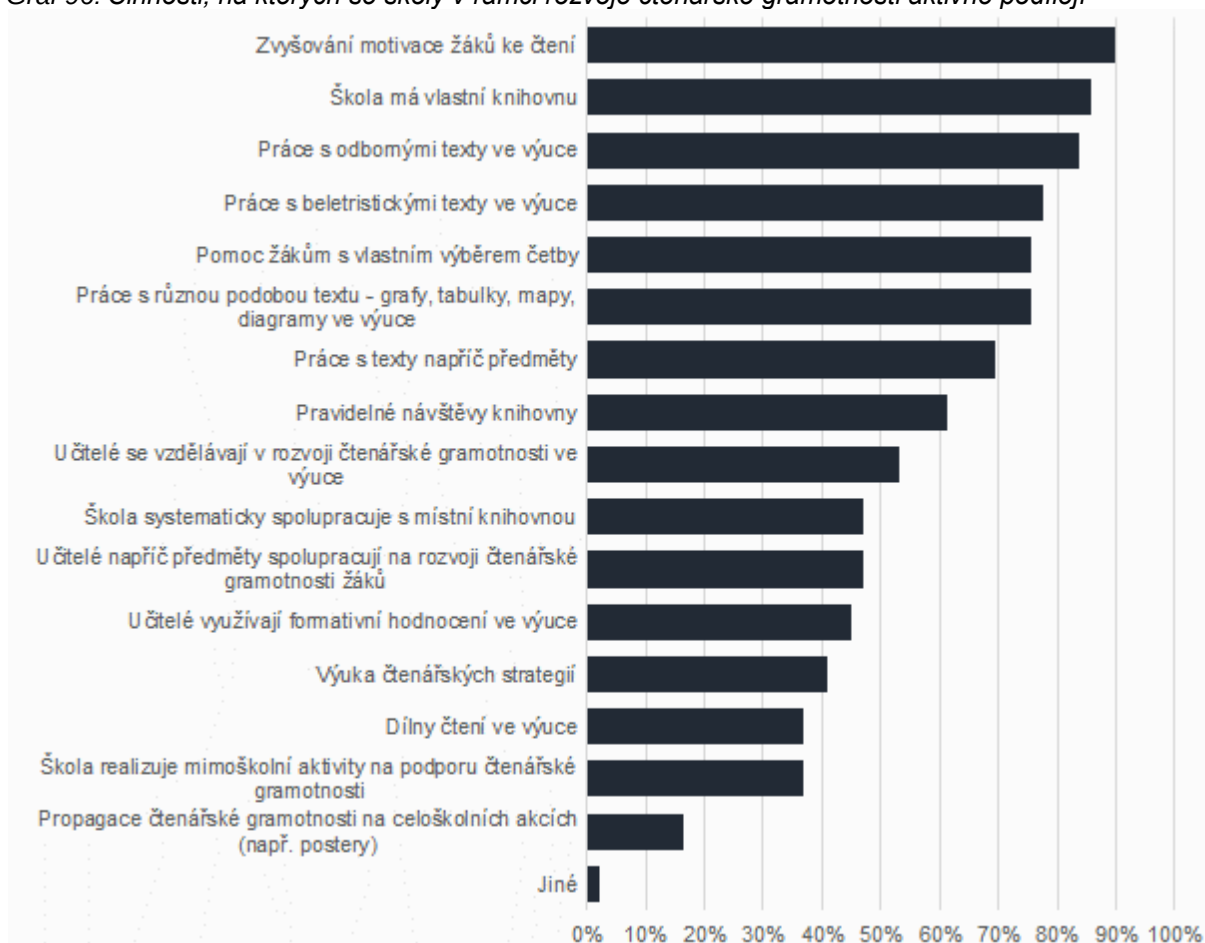

9.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti se střední školy a vyšší odborné školy soustředí především na zvyšování motivace žáků ke čtení (90 %), zřízení a provoz školní knihovny (86 %), práci s odbornými texty ve výuce (84 %), na práci s beletristickými texty ve výuce (78 %), na pomoc žákům s vlastním výběrem četby (76 %) a na práci s různou podobou textu, jako jsou grafy, tabulky, mapy nebo diagramy ve výuce (76 %). Školy dále pracují s texty napříč předměty (69 %) a pravidelně navštěvují knihovny (61 %).

V části škol se učitelé jednak vzdělávají v rozvoji čtenářské gramotnosti ve výuce (53 %), napříč předměty spolupracují na rozvoji čtenářské gramotnosti žáků (47 %), nebo také využívají formativní hodnocení ve výuce (45 %). Poměrně často školy systematicky spolupracují s místní knihovnou (47 %). Na části škol probíhá výuka čtenářských strategií (41 %) a dílny čtení ve výuce (37 %). Také 37 % škol realizuje mimoškolní aktivity na podporu čtenářské gramotnosti a pouze 16 % škol zajišťuje propagaci čtenářské gramotnosti na celoškolních akcích.

Graf 96: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti aktivně podílejí

Pozn.: Data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

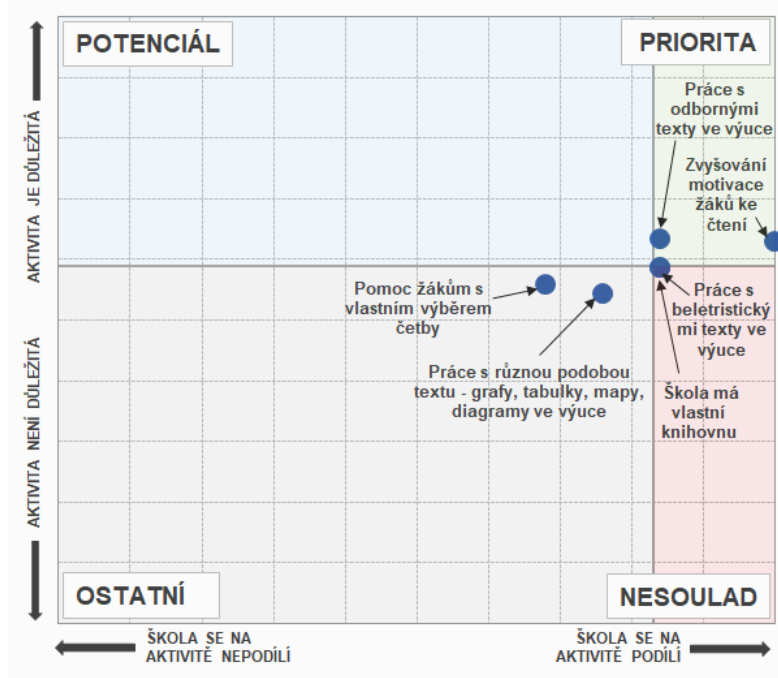
9.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit rozvoje čtenářské gramotnosti v největší míře mají snahu zvyšovat motivaci žáků ke čtení (100%). Ve značné míře SOU pracují s odbornými (84 %) i s beletristickými texty ve výuce (také 84 %). 84 % škol má vlastní knihovnu.

Školy dále ve velké míře pracují s různou podobou textu - grafy, tabulky, mapy, diagramy ve výuce (76 %) a pomáhají žákům s vlastním výběrem četby (68 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je zvyšování motivace žáků ke čtení a práce s odbornými texty ve výuce. Tyto aktivity střední odborná učiliště zmiňují nejčastěji a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřazují větší význam.

Graf 97: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

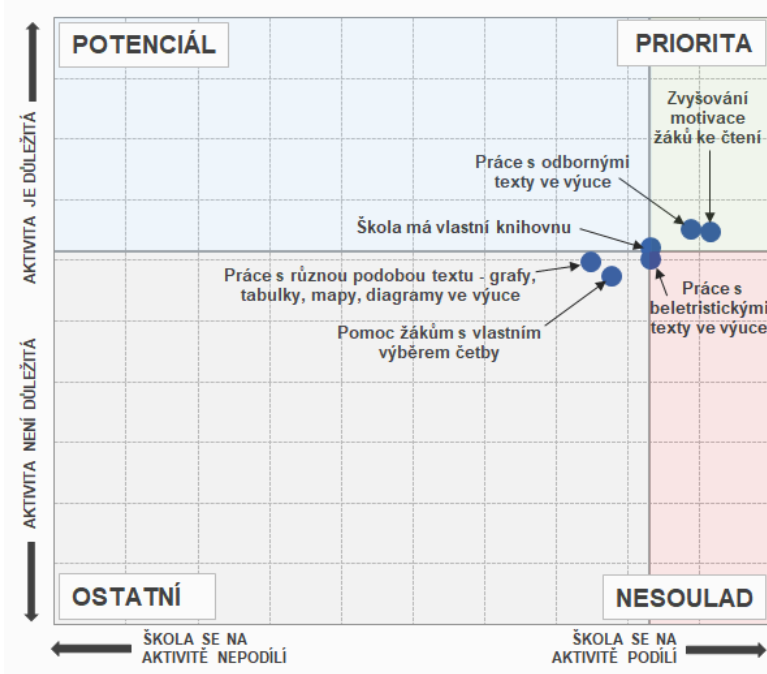

Částečně lze za priority označit i aktivitu - práce s beletristickými texty ve výuce a škola má vlastní knihovnu. Důležitost, kterou těmto aktivitám přisoudily školy, je poměrně vysoká, na hranici průměru.

V relativně menší míře střední odborná učiliště pracují s různou podobou textu - grafy, tabulky, mapy, diagramy ve výuce a pomáhají žákům s vlastním výběrem četby. Těmto aktivitám ale přisuzují již menší význam.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště především mají snahu zvyšovat motivaci žáků ke čtení (92 %) a pracují s odbornými texty ve výuce (89 %). 83 % škol uvádí, že má vlastní knihovnu, a stejný podíl škol, že pracují s beletristickými texty ve výuce. 78 % škol pomáhá žákům s vlastním výběrem četby. Práci s různou podobou textu - grafy, tabulky, mapy, diagramy ve výuce uvádí tři čtvrtiny škol.

Graf 98: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit představují priority středních odborných škol práce s odbornými texty ve výuce a zvyšování motivace žáků ke čtení. Střední odborné školy tyto aktivity realizují ve velké míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřklávají větší význam.

Částečně lze za prioritu označit i to, že škola má vlastní knihovnu. Důležitost této aktivity je mírně nadprůměrná a uvádí ji značný podíl škol. Stejnou měrou školy zmínily i práci s beletristickými texty ve výuce, ale této aktivitě přisuzují již menší význam.

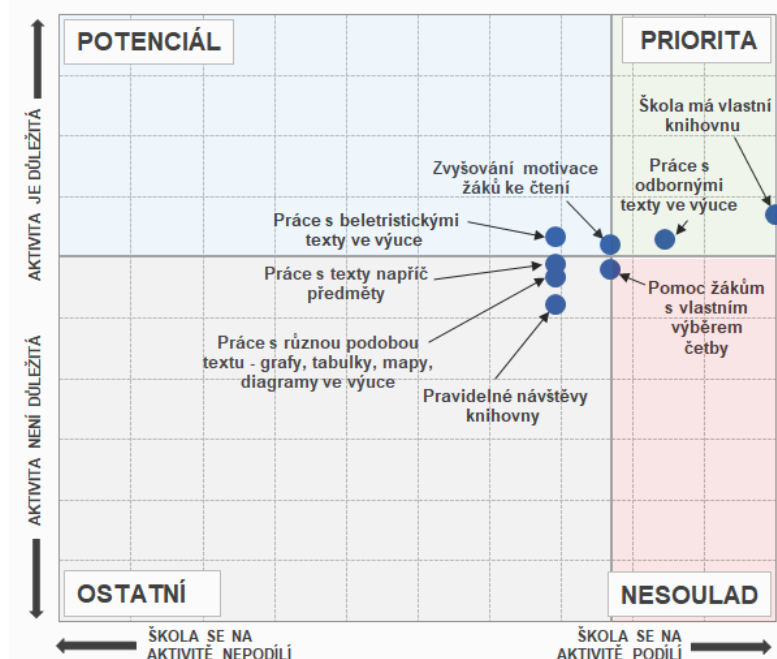
V relativně menší míře se střední odborné školy věnují pomoci

žákům s vlastním výběrem četby a práci s různou podobou textu - grafy, tabulky, mapy, diagramy ve výuce. Současné tyto aktivity hodnotí jako méně důležité.

Všechna **gymnázia** uvádějí, že mají vlastní knihovnu. Velká část z nich (85 %) uvádí, že pracuje s odbornými texty ve výuce. Gymnázia mají velkou snahu zvyšovat motivaci žáků ke čtení (77 %) a pomáhat žákům s vlastním výběrem četby (také 77 %). Dvě třetiny z nich uvádí, že vykonávají tyto

aktivity: pracují s beletristickými texty ve výuce, pracují s texty napříč předměty, pracují i s různou podobou textu - grafy, tabulky, mapy, diagramy ve výuce a pravidelně navštěvují knihovny.

Graf 99: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představují priority v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti provoz vlastní knihovny a práce s odbornými texty ve výuce. Na těchto aktivitách se podílí převážná část gymnázií a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován značný význam. Za prioritu lze označit i zvyšování motivace žáků ke čtení.

Gymnázia ve větší míře také pomáhají žákům s vlastním výběrem četby, ale této aktivitě přisuzují jenom podprůměrnou míru důležitosti.

Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných aktivit představují pro gymnázia

potenciál pro jejich další rozvoj v této oblasti práce s beletristickými texty ve výuce.

Práci s texty napříč předměty, práci s různou podobou textu - grafy, tabulky, mapy, diagramy ve výuce a pravidelným návštěvám knihovny gymnázia vyjadřují již nižší míru důležitosti.

9.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

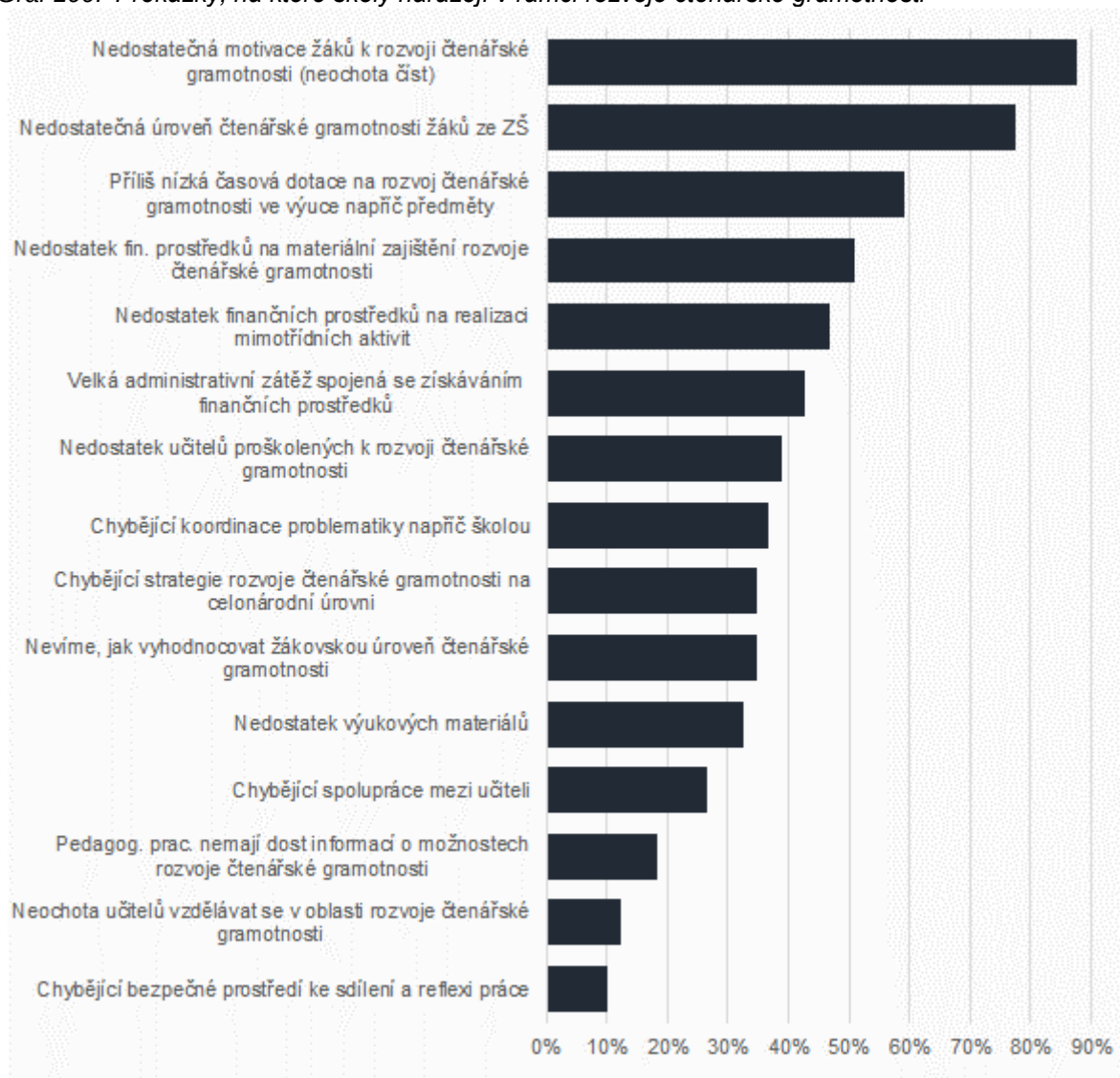
V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj čtenářské gramotnosti na středních a vyšších odborných školách, se školy nejčastěji potýkají s nedostatečnou motivací žáků k rozvoji čtenářské gramotnosti (88 %), nedostatečnou úrovní čtenářské gramotnosti žáků ze ZŠ (78 %), příliš nízkou časovou dotací na rozvoj čtenářské gramotnosti ve výuce napříč předměty (59 %) a nedostatkem finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje čtenářské gramotnosti (51 %).

47 % škol deklaruje nedostatek finančních prostředků na realizaci mimoškolních aktivit a 43 % velkou administrativní zátěží spojenou se získáváním finančních prostředků. 39 % školám chybí dostatek učitelů proškolených k rozvoji čtenářské gramotnosti.

Na chybějící koordinaci problematiky napříč školou upozorňuje 37 % škol a na chybějící strategii rozvoje čtenářské gramotnosti na celonárodní úrovni 35 % škol. Stejný podíl škol (35 %) neví, jak vyhodnocovat žákovskou úroveň čtenářské gramotnosti.

Školy dále občas naráží na nedostatek výukových materiálů (33 %), chybějící spolupráci mezi učiteli (27 %), na nedostatek informací pedagogických pracovníků o možnostech rozvoje čtenářské gramotnosti (18 %), neochotu učitelů vzdělávat se v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti (12 %) a chybějící bezpečné prostředí ke sdílení a reflexi práce (10 %).

Graf 100: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti

Pozn.: Data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

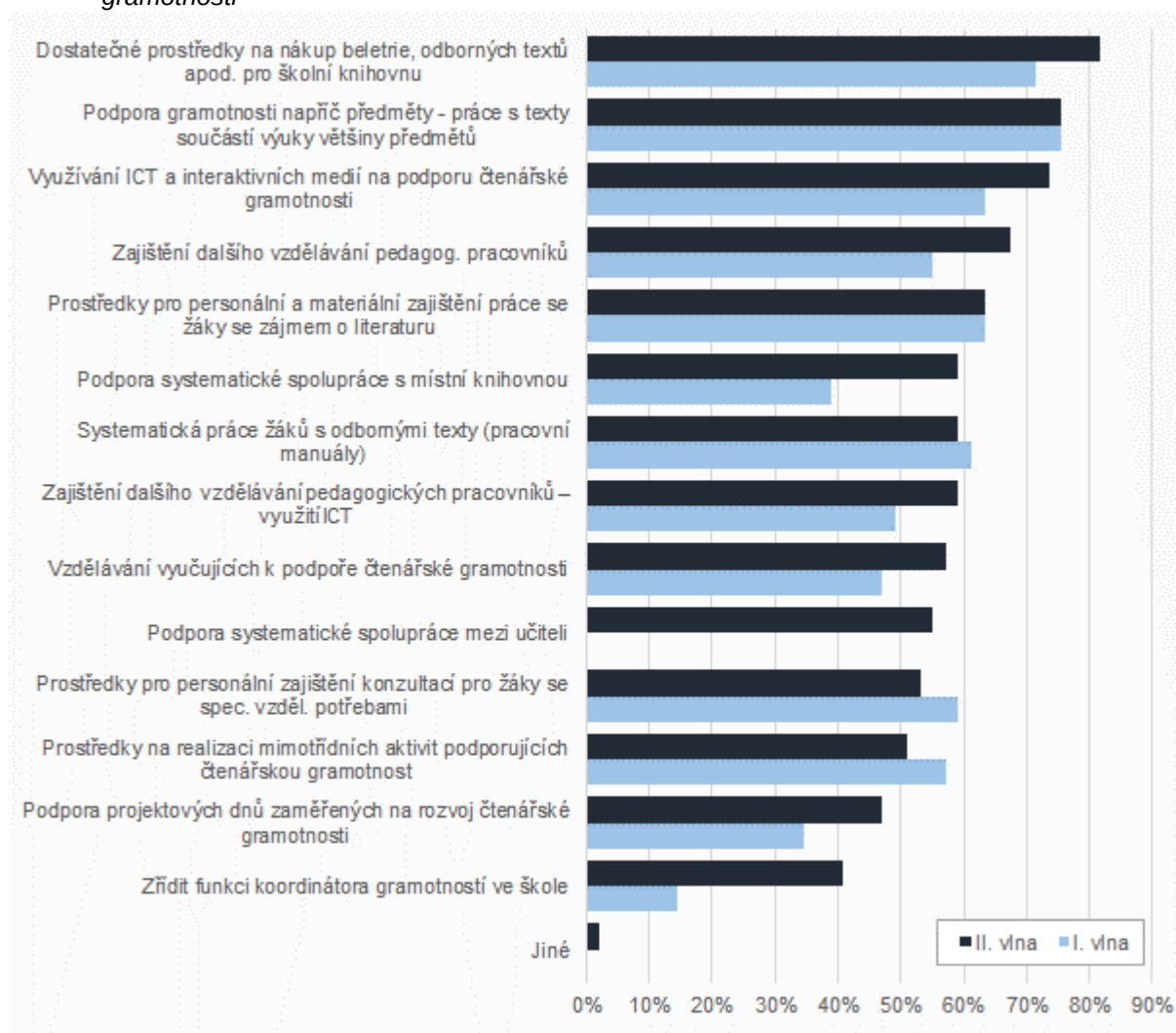
9.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V souvislosti s dalším rozvojem sledované oblasti by školám nejvíce pomohly dostatečné prostředky na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu (82 %), podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty a práce s textem (76 %), využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (73 %), zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (67 %) a prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (63 %).

Ze strany škol výrazněji zaznívá i potřeba podpory systematické spolupráce s místní knihovnou (59 %), systematické práce žáků s odbornými texty (59 %), zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – využití ICT (také 59 %) a vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (57 %). 55 % škol uvítá podporu systematické spolupráce mezi učiteli.

Část škol uvádí mezi potřebná opatření i prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (53 %) i na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (51 %). Podpora projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti je důležitá pro 47 % škol a zřízení funkce koordinátora gramotností ve škole pro 41 % škol.

Graf 101: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti

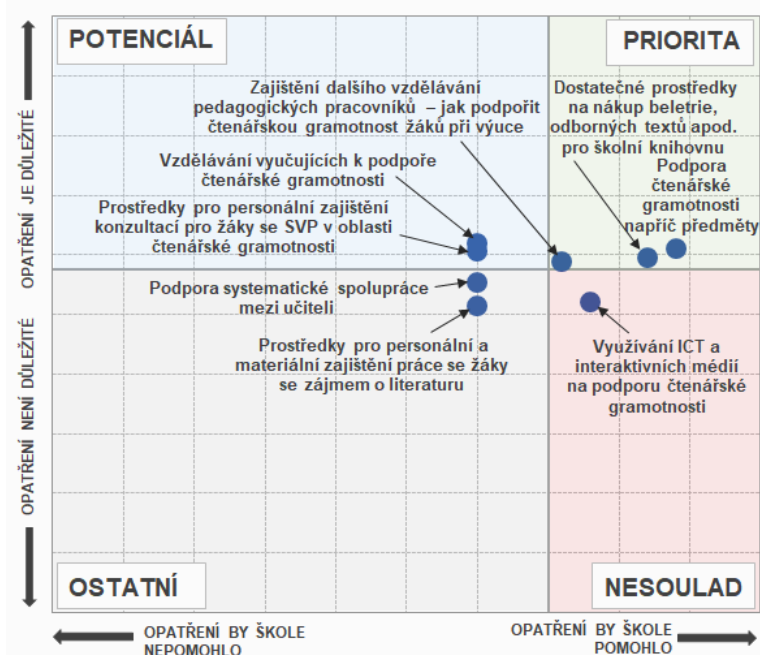

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují především potřebu zřízení funkce koordinátora gramotností ve škole (nárůst o 27 p. b.), podpory systematické spolupráce s místní knihovnou (nárůst o 20 p. b.), podpory projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (nárůst o 12 p. b.) a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (nárůst o 12 p. b.). Pokles lze naopak sledovat u potřeby prostředků pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami i prostředků na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (pokles u obou o 6 p. b.).

9.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji čtenářské gramotnosti pomohla především opatření týkající se podpory čtenářské gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů (88 %) a dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (84 %). Školy by ve větší míře ocenily také využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (76 %) a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v tom, jak podpořit čtenářskou gramotnost žáků při výuce všeobecně vzdělávacích i odborných, praktických i teoretických předmětů (72 %). Učiliště uvedla i potřebu vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti, prostředků pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v oblasti čtenářské gramotnosti, podpory systematické spolupráce mezi učiteli a prostředků pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu, např. tvůrčí psaní, tvorba školního časopisu (shodně 60 %).

Graf 102: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

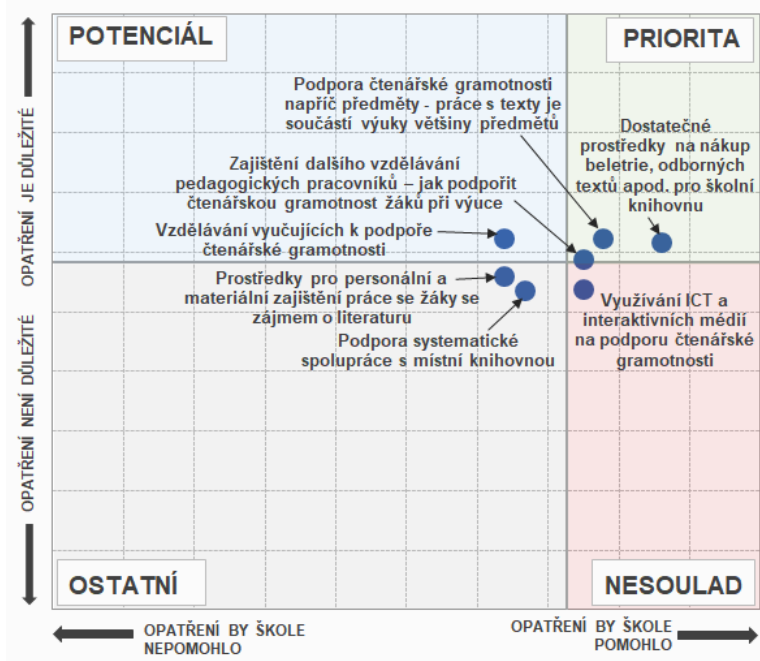

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory čtenářské gramotnosti zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť tato opatření – podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty (práce s texty je součástí výuky většiny předmětů) a dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu. Tato opatření zmiňují školy jako jedna z nejčastějších a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako velice důležitá. Další prioritou pro učiliště je i zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v tom, jak podpořit čtenářskou gramotnost žáků.

Často zmiňovanému opatření, využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti, učiliště přisuzují nižší míru důležitosti, nachází se tedy v jistém nesouladu. Vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti a prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v oblasti čtenářské gramotnosti zmiňuje již menší podíl škol, ale vyjadřují těmto opatřením vysokou míru důležitosti. Představují tedy pro školy opatření s potenciálem.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu dostatečných prostředků na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (86 %).

Graf 103: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z Ve velké míře školy uváděly i potřebu podpory čtenářské gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů (78 %), zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v tom, jak podpořit čtenářskou gramotnost žáků při výuce (75 %) a využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (také 75 %).

Další častěji zmiňována opatření jsou: podpora systematické spolupráce s místní knihovnou (67 %), vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (64 %) a prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu, např. tvůrčí psaní, tvorba školního

časopisu (64 %).

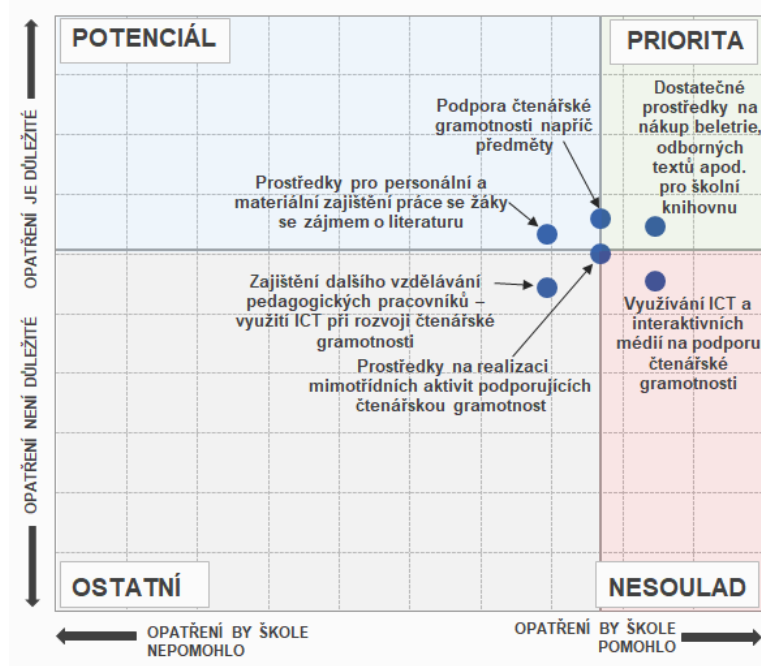
Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření představují největší priority středních odborných škol dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu, podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v tom, jak podpořit čtenářskou gramotnost žáků. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako velice důležitá.

Využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti školy uvádí školy poměrně často, ale hodnotí je jako méně důležité opatření.

Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představuje pro střední odborné školy potenciál pro jejich další rozvoj v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti.

Gymnázia uvádějí celou řadu opatření, jež jim mohou pomoci v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti. Mezi nejčastěji uváděná opatření patří: dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (85 %), využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (85 %), podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů (77 %) a prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (77 %).

Graf 104: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Dvě třetiny gymnázií zmiňují potřebu prostředků pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu, např. tvůrčí psaní, tvorba školního časopisu a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití ICT při rozvoji čtenářské gramotnosti.

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření představují priority gymnázií dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu a částečně také podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty (práce s texty je součástí výuky většiny předmětů). Tato opatření jsou gymnázií zmiňována jako jedna z nejčastějších a zároveň jsou ve

srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako velice důležitá.

Další velice často uváděné opatření - využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti, má již pro gymnázia nižší míru důležitosti, čímž se ocitá v jistém nesouladu.

Realitně menší podíl škol pak zmiňoval, že by jim pomohly prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu, např. tvůrčí psaní, tvorba školního časopisu. Důležitost tohoto opatření je však ve srovnání s ostatními sledovanými položkami nadprůměrná, čímž pro gymnázia představuje potenciál v jejich dalším rozvoji čtenářské gramotnosti.

9.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje čtenářské gramotnosti“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

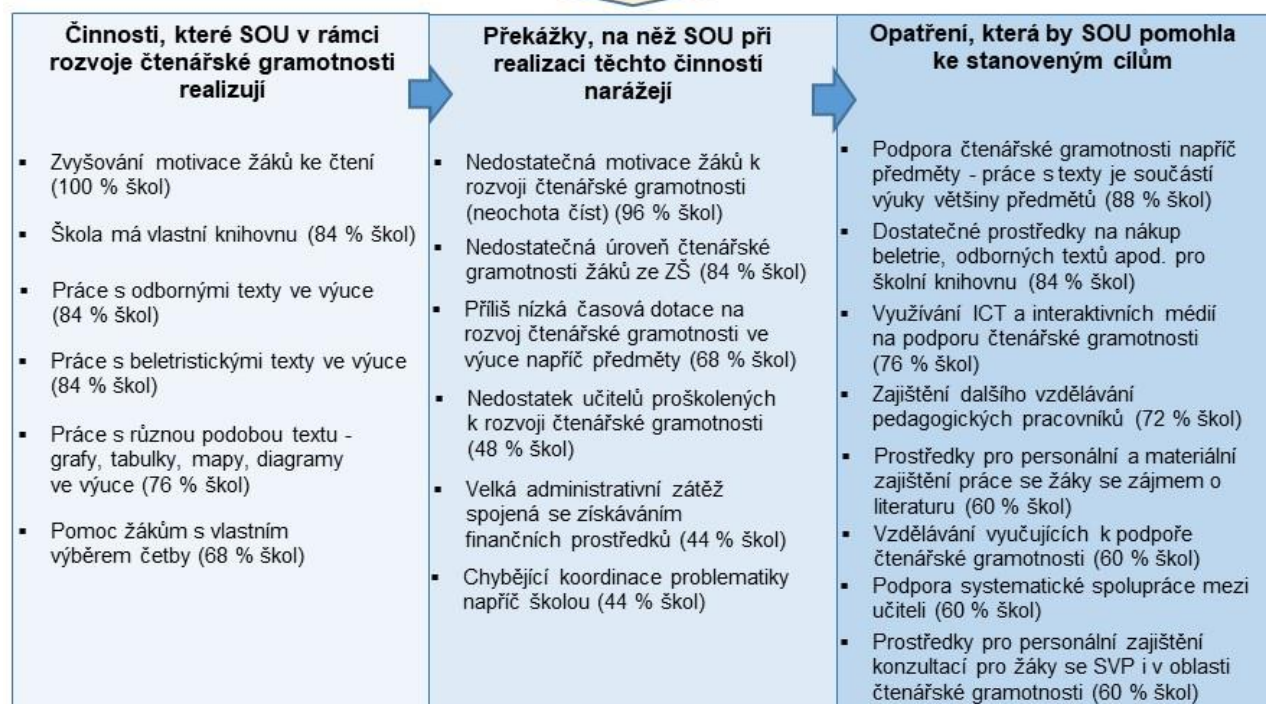
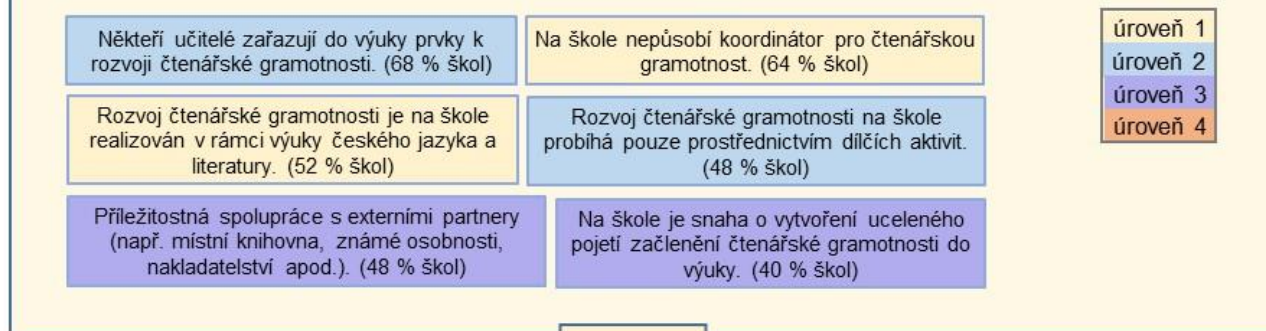
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje čtenářské gramotnosti* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje čtenářské gramotnosti*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

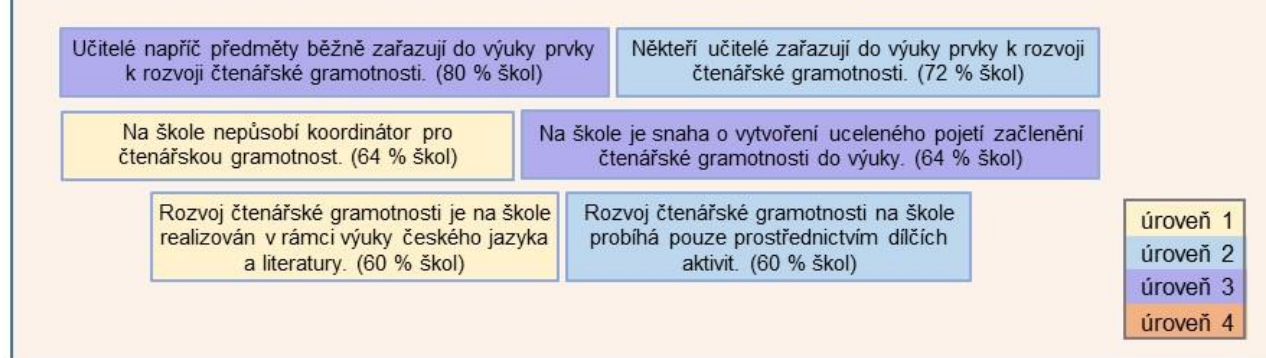
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje čtenářské gramotnosti*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje čtenářské gramotnosti na SOU

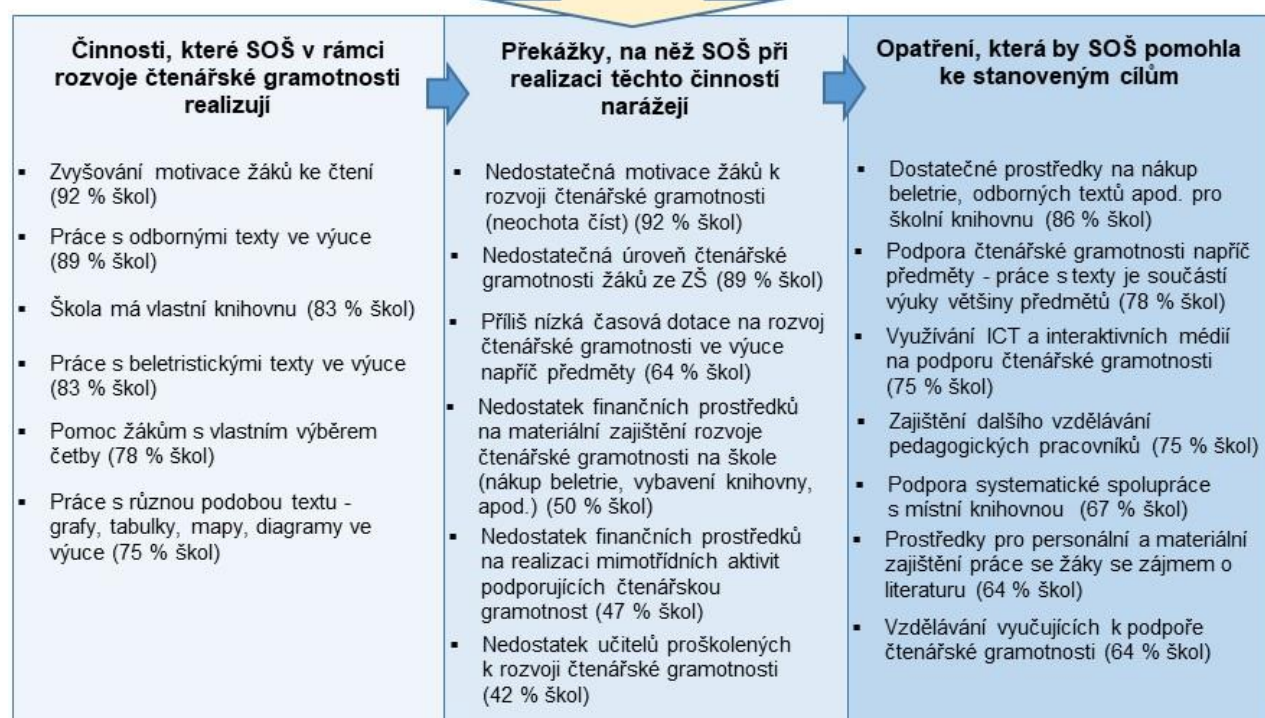
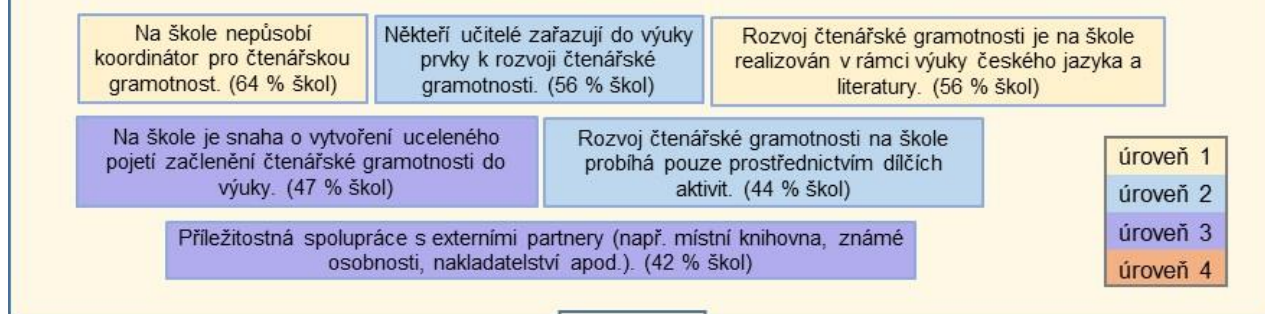

Cíle, které si v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti stanovila SOU

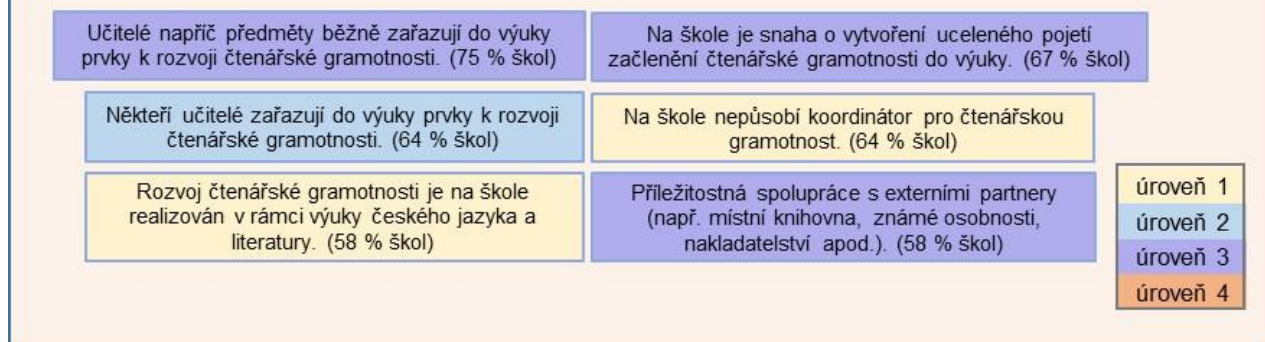

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje čtenářské gramotnosti na SOŠ

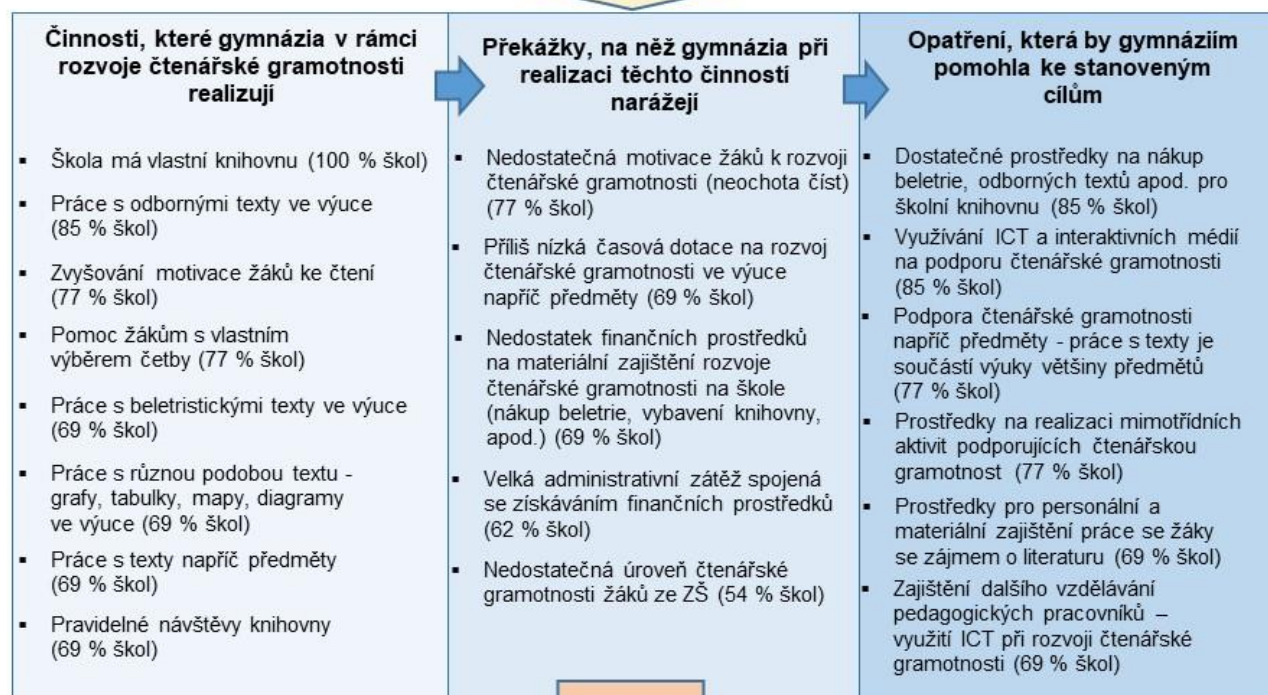

Cíle, které si v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti stanovily SOŠ

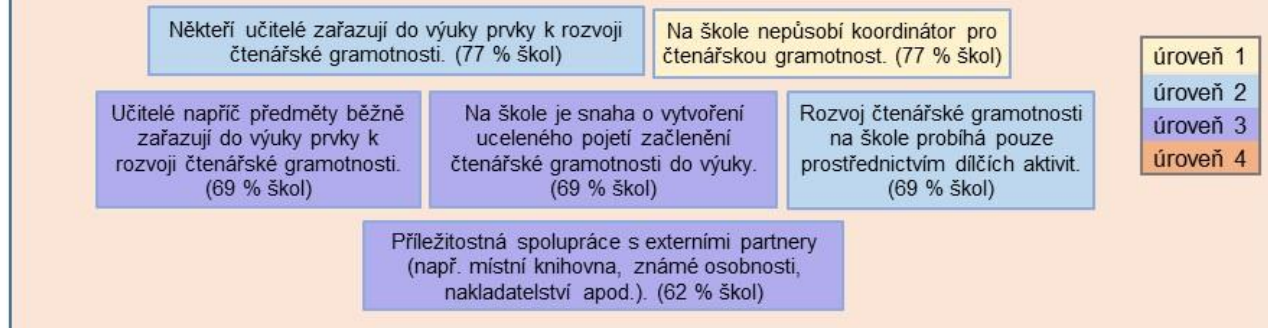

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje čtenářské gramotnosti na gymnáziích

Cíle, které si v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti stanovila gymnázia

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

10 Digitální kompetence a rozvoj ICT infrastruktury ve Zlínském kraji

V dnešní době se setkáváme s digitálními technologiemi téměř na každém kroku a dá se předpokládat, že digitální kompetence budou v různé míře potřeba jak k práci, učení i k běžnému životu. Tato oblast je specifická svojí rychlostí změn a pokroku a tedy i seznam jednotlivých kompetencí je často obměňován.

Digitální kompetence chápeme jako průřezové klíčové kompetence, tj. kompetence, bez kterých není možné rozvíjet u dětí a žáků plnohodnotně další klíčové kompetence. Jejich základní charakteristikou je aplikace – využití digitálních technologií při nejrůznějších činnostech, při řešení nejrůznějších problémů. Z toho plyne i jejich proměnlivost v čase v závislosti na tom, jak se mění způsob a šíře využívání digitálních technologií ve společnosti a v životě člověka³.

S touto oblastí se ještě úzce pojí pojem **Informatické myšlení**, které je zjednodušeně řečeno schopností myslet jako informatik při řešení problémů. V mnoha oblastech se žáci učí použít hotové postupy řešení, v informatice se soustředí na samotnou schopnost hledání vlastního řešení a také na jeho efektivitu. Informaticky myslící člověk ve svém životě odhaluje rutinní postupy a snaží se je optimalizovat, aby mu nezabíraly tolik času, a automatizovat je tak, aby se místo nich mohl věnovat třeba rodině nebo koníčkům⁴.

Jedním z hlavních východisek je národní dokument [Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020](#), který definuje základní směry v této oblasti:

- nediskriminační přístup k digitálním vzdělávacím zdrojům,
- podmínky pro rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení žáků,
- podmínky pro rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení učitelů,
- budování a obnova digitální vzdělávací infrastruktury,
- inovační postupy, sledování, hodnocení a šíření jejich výsledků,
- systém podporující rozvoj škol v oblasti integrace digitálních technologií do výuky a do života školy,
- porozumění veřejnosti cílům a procesům integrace digitálních technologií do vzdělávání.

Na tento dokument navazuje Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, která se také bude zaměřovat na implementaci DT do výuky, posilování digitálních kompetencí u pedagogů a snižování nerovností a prevenci vzniku digitální propasti.

Když mluvíme o implementaci digitálních technologií do výuky a zvyšování digitálních kompetencí, máme tím na mysli vše výše zmíněné a to průřezově napříč celým vzdělávacím procesem. Je nutné si uvědomovat, že digitální technologie nestačí pouze používat, ale bude potřeba je chápat. Ve školách musíme vychovat nastupující generaci, která nebude pouze uživatelem, ale také tvůrcem našeho digitálního světa a bude se velice dobře orientovat v oblasti robotizace, programování a informatického myšlení. V dnešní digitální době je potřeba vědět, že digitální technologie transformují vlastně všechny obory a proto je plánována modernizace rámcových vzdělávacích programů (RVP), která s velkou pravděpodobností rozšíří požadavky na informační myšlení a digitální gramotnost. Do výuky informatiky by se tak měli dostat například základy programování, algoritmizace nebo i základy počítačových sítí. Klasická výuka tabulkových a textových procesorů tak bude muset ustoupit do jiných předmětů, kde tyto aplikace budou použity jako prostředek pro dosažení výukového cíle. Kromě jiného by inovace měla spočívat také v použití moderních výukových metod, individualizace, týmové spolupráce a podobně, což vede ke zvýšení nároků na pedagogy a celý manažerský proces vedení a řízení výchovně vzdělávacího procesu v každé škole.

Hlavní zjištění

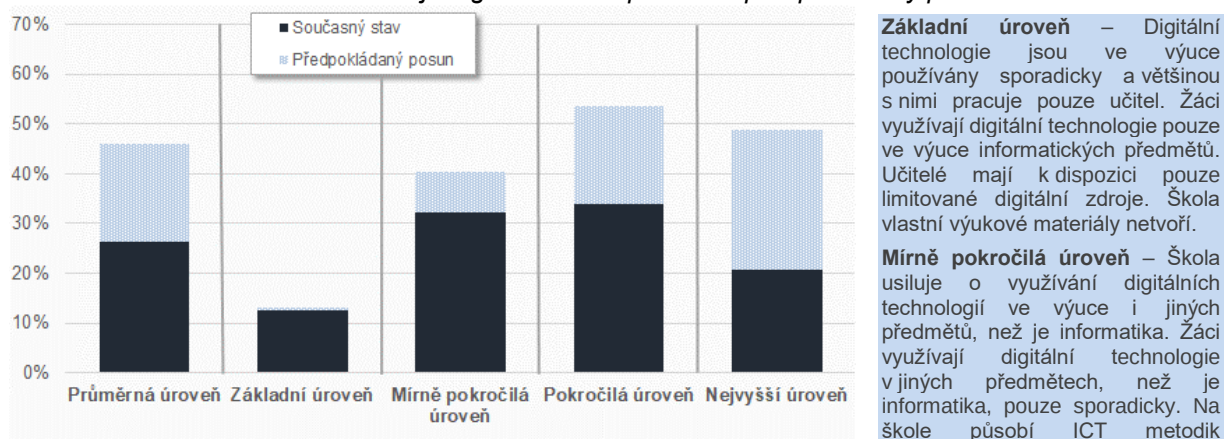
- Pokud jde o podporu rozvoje digitálních kompetencí na školách ve Zlínském kraji, v největší míře jsou realizovány aktivity pokročilé úrovně charakteristické tím, že většina učitelů detailně plánuje způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit, a aktivity mírně pokročilé úrovně, kdy škola usiluje o využívání digitálních technologií ve výuce i jiných předmětů, než je informatika. Školy vykonávají i část aktivit nejvyšší úrovně. Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje digitálních kompetencí, školy plánují výrazný rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně a deklarují tedy zájem o využívání digitálních technologií zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně a již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé či základní úrovně.
- V rámci oblasti rozvoje digitálních kompetencí se střední školy a vyšší odborné školy v největší míře soustředí na využívání ICT techniky i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty, podporu pedagogů k jejich dalšímu vzdělávání a rozvoji v oblasti ICT, začleňování získaných dovedností pedagogů v oblasti ICT do výuky, plánování výuky s použitím ICT a nových výukových metod, motivaci žáků i pedagogů k účelnému používání ICT a nastavení pravidel využívání ICT prostřednictvím školního řádu. Téměř dvě třetiny škol uvádí, že jejich žáci jsou schopni efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze, a ten samý podíl škol se domnívá, že dochází k posilování etického a odpovědného přístupu k ICT.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj digitálních kompetencí na středních a vyšších odborných školách v kraji, se školy nejčastěji potýkají především s omezenou možností vyučujících řešit problémy v souvislosti s nedostatečnými a neodpovídajícími prostory či vybavením školy, nedostatečnými financemi či prostory pro organizování a vedení nepovinných předmětů, nedostatečným SW vybavením školy, nedostatečnou motivací pedagogů k dalšímu vzdělávání v oblasti ICT a nedostačujícími zdroji a informacemi, jak lépe začlenit ICT do výuky. Školy dále naráží na to, že studenti nemají vlastní zařízení vhodná pro využití ve výuce, i na nedostatečné vzdělání pedagogů na škole v oblasti ICT a na nízkou časovou dotaci či absenci ICT koordinátora.
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především: lepší vybavení specializovaných učeben, laboratoří a dílen digitálními technologiemi a multimediální technikou, vysokorychlostní připojení školy k internetu, pořízení licencí pro aplikace a jejich aktualizace, podpora při budování školní počítačové sítě, vybavení běžných tříd digitálními technologiemi a multimediální technikou, vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, novými službami, ovládáním SW a HW a vybavení ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou. Oproti roku 2015/2016 je většina uváděných opatření zmiňována méně často. Nárůst lze pozorovat v případě opatření týkajících se vzdělávání a metodických materiálů zaměřených na změny ve vedení výuky, nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi a vzdělávání, metodických materiálů a učebních materiálů pro žáky zaměřených na rozvoj digitální gramotnosti žáků. Výraznější pokles v odpovědích lze pozorovat i v případě deklarované potřeby vzdělávání, metodických materiálů a učebních materiálů pro žáky zaměřených na výuku informatiky a IT a také potřeby ICT asistenta učitele do výuky.

10.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu rozvoje digitálních kompetencí na školách ve Zlínském kraji, v největší míře jsou realizovány aktivity pokročilé úrovně charakteristické tím, že většina učitelů detailně plánuje způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit (34 %), a aktivity mírně pokročilé úrovně (32 %), kdy škola usiluje o využívání digitálních technologií ve výuce i jiných předmětů, než je informatika. Školy vykonávají i část aktivit nejvyšší úrovně (21%), kdy digitální technologie jsou ve výuce využívány zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel a na škole je zavedena banka digitálních učebních materiálů, které jsou sdílené mezi pedagogy napříč všemi předměty i mezi pedagogy a žáky. Pouze v malé míře školy realizují aktivity základní úrovně (13 %), pro kterou je charakteristické, že digitální technologie jsou ve výuce používány sporadicky a většinou s nimi pracuje pouze učitel a žáci využívají digitální technologie pouze ve výuce informatických předmětů.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje digitálních kompetencí, školy plánují výrazný rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 28 p. b.) a deklarují tedy zájem o využívání digitálních technologií zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 20 p. b.) a již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 8 p. b.) či základní (předpokládaný posun o 1 p. b.) úrovně.

Graf 105: Současná úroveň rozvoje digitálních kompetencí a předpokládaný posun

a koordinátor, který vytváří plán nákupu a začlenění digitálních technologií do výuky.

Pokročilá úroveň – Většina učitelů detailně plánuje způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit. Žáci jsou podporováni ve využívání digitálních technologií i v jiných předmětech, než je informatika. Ve výuce i mimo ni se využívají komunikační nástroje, které jsou používány pro řešení problémů, spolupráci a tvorbu společných výstupů.

Nejvyšší úroveň – Digitální technologie jsou ve výuce využívány zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel, která reagují na aktuální potřeby školy a výuky. Na škole je zavedena banka digitálních učebních materiálů, které jsou sdílené mezi pedagogy napříč všemi předměty i mezi pedagogy a žáky. Učební materiály jsou průběžně obměňovány a doplňovány. - dalším vzděláváním se škola nezabývá, není součástí vize školy.

10.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

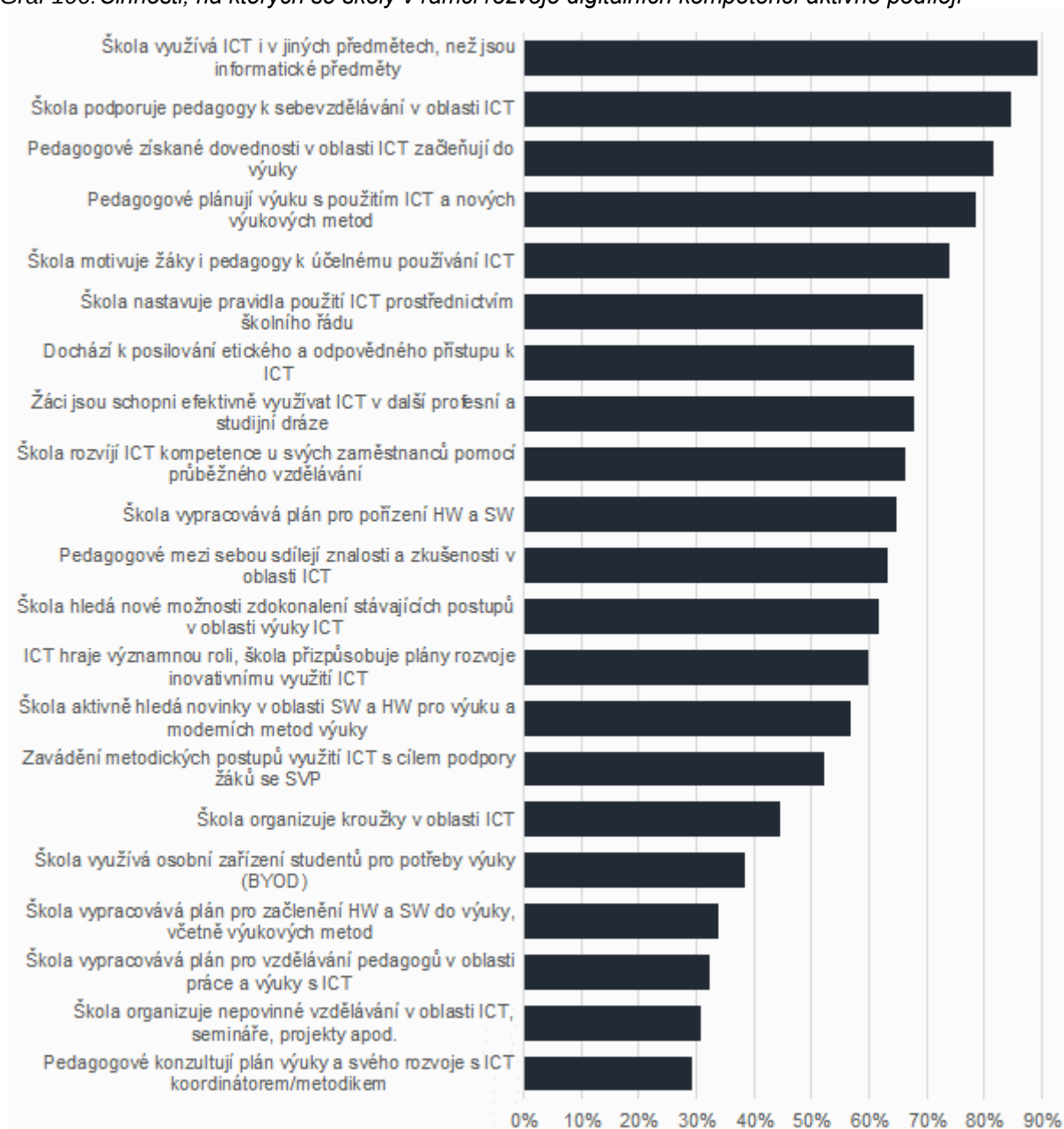
V rámci oblasti rozvoje digitálních kompetencí se střední školy a vyšší odborné školy v největší míře soustředí na využívání ICT techniky i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty (89 %), podporu pedagogů k jejich dalšímu vzdělávání a rozvoji v oblasti ICT (85 %), začleňování získaných dovedností pedagogů v oblasti ICT do výuky (82 %), plánování výuky s použitím ICT a nových výukových metod (78 %), motivaci žáků i pedagogů k účelnému používání ICT (74 %) a nastavení pravidel využívání ICT prostřednictvím školního řádu (69 %). 68 % škol uvádí, že jejich žáci jsou schopni efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze, a ten samý podíl škol se domnívá, že dochází k posilování etického a odpovědného přístupu k ICT.

Školy dále ve větší míře rozvíjí ICT kompetence u svých zaměstnanců pomocí průběžného vzdělávání (66 %), vypracovávají plán pro pořízení HW a SW (65 %) a hledají nové možnosti zdokonalení stávajících postupů v oblasti výuky ICT (62 %). Pedagogové 63 % škol mezi sebou sdílejí znalosti a zkušenosti v oblasti ICT. 60 % škol uvádí, že ICT hraje významnou roli a škola přizpůsobuje plány rozvoje inovativnímu využití ICT, což se odráží i v tom, že 57 % škol aktivně hledá novinky v oblasti SW

a HW pro výuku a moderních metod výuky. Zavádění metodických postupů využití ICT s cílem podpory žáků se SVP zmiňuje 52 % škol.

V oblasti rozvoje digitálních kompetencí část škol také organizuje kroužky v oblasti ICT (45 %), využívá osobní zařízení studentů pro potřeby výuky (BYOD) (38 %), vypracovává plán pro začlenění HW a SW do výuky, včetně výukových metod (34 %), vypracovává plán pro vzdělávání pedagogů v oblasti práce a výuky s ICT (32 %), organizuje nepovinné vzdělávání v oblasti ICT, semináře, projekty apod. (31 %) a pedagogové konzultují plán výuky a svého rozvoje s ICT koordinátorem/metodikem (29 %).

Graf 106: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje digitálních kompetencí aktivně podílejí

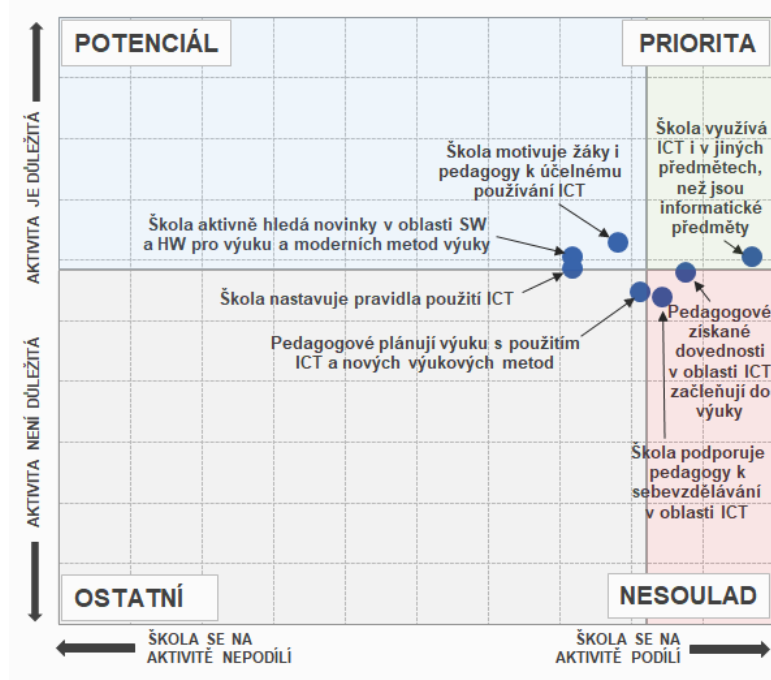

Pozn.: Data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

10.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti rozvoje digitálních kompetencí v největší míře využívají ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty (97 %), jejich pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (88 %), podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (84 %) a jejich pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod (81 %). Ve větší míře školy také motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT (78 %), aktivně hledají novinky v oblasti SW a HW pro výuku a moderních metod výuky (72 %) a nastavují pravidla použití ICT včetně mobilních telefonů, přístupu do internetu, prostřednictvím školního řádu (také 72 %).

Graf 107: Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je využívání ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty. Tuto aktivitu střední odborná učiliště zmiňují nejčastěji a zároveň jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřazují velký význam. Částečně lze za prioritu označit i to, že pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky.

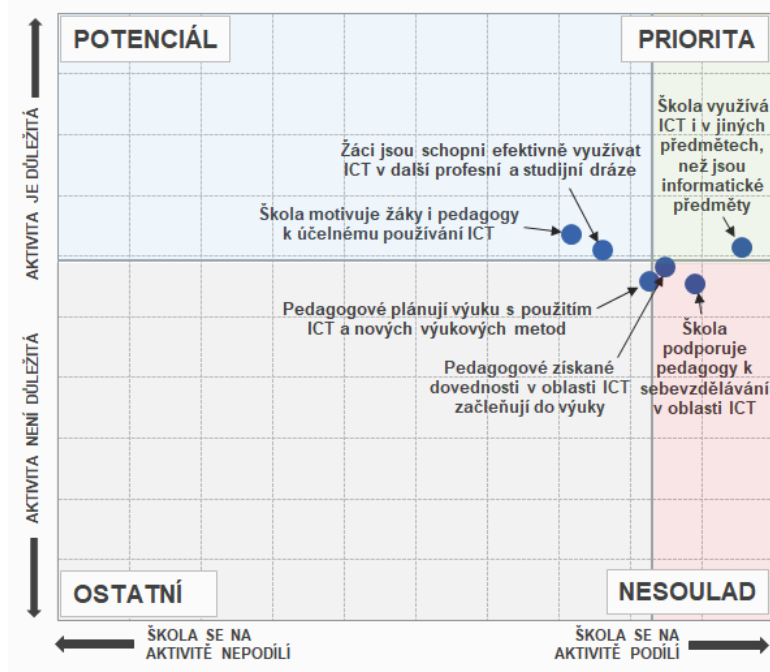
Podpoře pedagogů k sebevzdělávání v oblasti ICT školy přisuzují již nižší míru důležitosti a nachází se v jistém nesouladu, protože tuto aktivitu vykonávají školy v hojném počtu.

Situace, kdy školy motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT, aktivně hledají novinky v oblasti SW a HW pro výuku a moderních metod výuky nebo nastavují pravidla použití ICT včetně mobilních telefonů, přístupu do internetu, prostřednictvím školního řádu, se odehrává na školách již v relativně menší míře, ale považují je za aktivity poměrně důležité. Představují tedy pro školy činnosti, která skýtají potenciál.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v oblasti rozvoje digitálních kompetencí využívají ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty (96 %), a podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (89 %).

Jejich pedagogové často získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (85 %) a plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod (83 %). Žáci 76 % škol jsou schopni efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze a 72 % škol motivuje žáky i pedagogy k účelnému používání ICT.

Graf 108: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

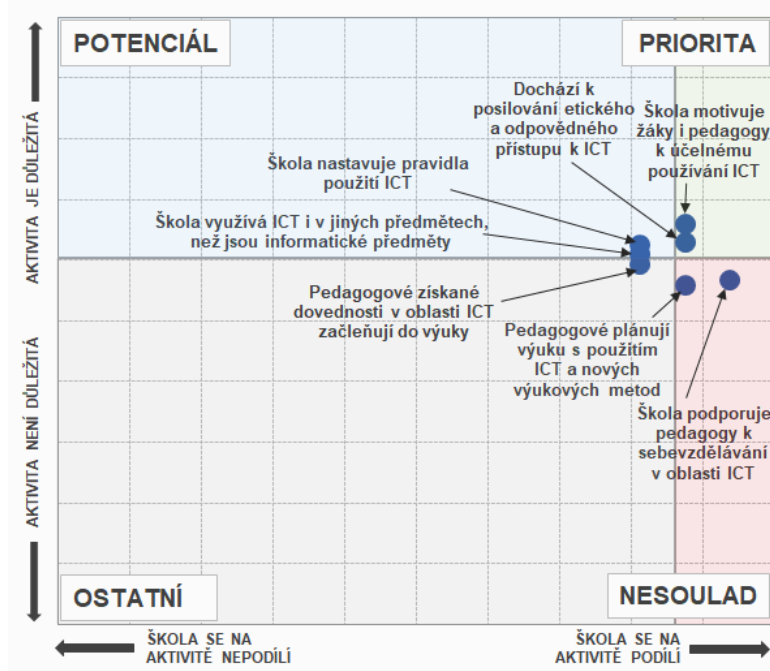
Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit představuje prioritu středních odborných škol využívání ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty. Uvedenou aktivitu střední odborné školy realizují nejčastěji a zároveň jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají větší význam.

Školy ve velké míře podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT, pedagogové často získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky a plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod. Těmto aktivitám přiřkládají školy relativně menší význam, čímž se tyto aktivity nachází v jistém nesouladu.

V menší míře střední odborné školy uvádí, že jejich žáci jsou schopni efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze a že motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT. Školy hodnotí tyto aktivity ale jako velice důležité, čímž představují pro školy potenciál v oblasti rozvoje digitálních kompetencí.

Gymnázia jsou v rámci této oblasti velice aktivní v podpoře pedagogů k sebevzdělávání v oblasti ICT (94 %). Ve velké míře gymnázia motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT, na školách dochází k posilování etického a odpovědného přístupu k ICT a pedagogové gymnázií plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod (shodně 88 %). Gymnázia také obvykle nastavují pravidla použití ICT včetně mobilních telefonů, přístupu do internetu, prostřednictvím školního řádu, využívají ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty, a jejich pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (shodně 81 %).

Graf 109: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představují priority motivace žáků i pedagogů k účelnému používání ICT a posilování etického a odpovědného přístupu k ICT. Na těchto aktivitách se podílí převážná část gymnázií a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován největší význam.

Aktivitám, kdy školy podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT a pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod, gymnázia přisuzují již nižší míru důležitosti a nacházejí se tedy v jistém nesouladu.

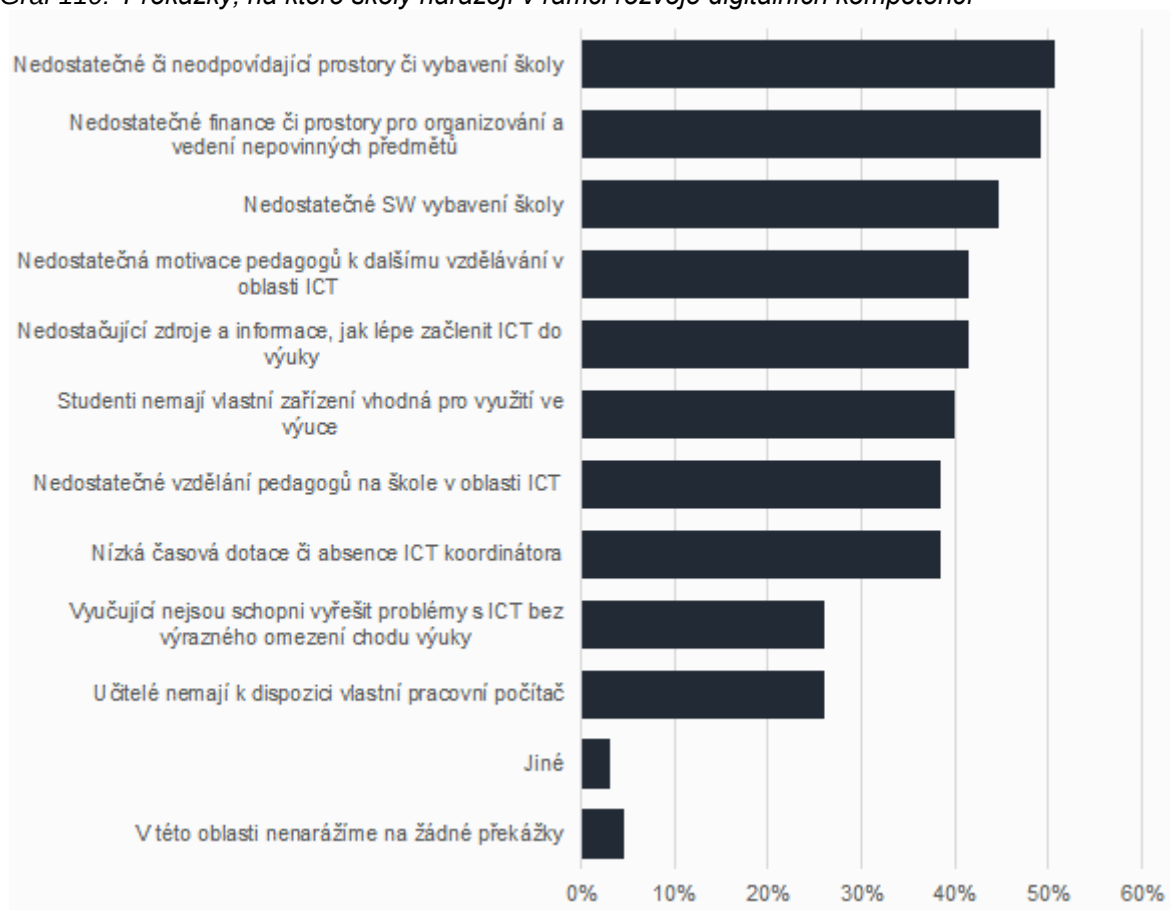
Gymnázia již v relativně menší míře nastavují pravidla použití ICT - včetně mobilních telefonů, přístupu do internetu, prostřednictvím školního řádu a využívají ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty. Jedná se ale o aktivity s vyšší mírou důležitosti, čímž pro gymnázia představují aktivity s potenciálem.

10.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj digitálních kompetencí na středních a vyšších odborných školách v kraji, se školy nejčastěji potýkají především s omezenou možností vyučujících řešit problémy v souvislosti s nedostatečnými a neodpovídajícími prostory či vybavením školy (51 %), nedostatečnými financemi či prostory pro organizování a vedení nepovinných předmětů (49 %), nedostatečným SW vybavením školy (45 %), nedostatečnou motivací pedagogů k dalšímu vzdělávání v oblasti ICT (42 %) a nedostačujícími zdroji a informacemi, jak lépe začlenit ICT do výuky (42 %).

Školy dále naráží na to, že studenti nemají vlastní zařízení vhodná pro využití ve výuce (40 %), i na nedostatečné vzdělání pedagogů na škole v oblasti ICT (38 %) a na nízkou časovou dotaci či absenci ICT koordinátora (38 %). Čtvrtina škol uvádí, že vyučující nejsou schopni vyřešit problémy s ICT bez výrazného omezení chodu výuky a učitelé nemají k dispozici vlastní pracovní počítač (shodně 26 %). Pouze 5 % škol v oblasti rozvoje digitálních kompetencí nenaráží na žádné překážky.

Graf 110: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje digitálních kompetencí

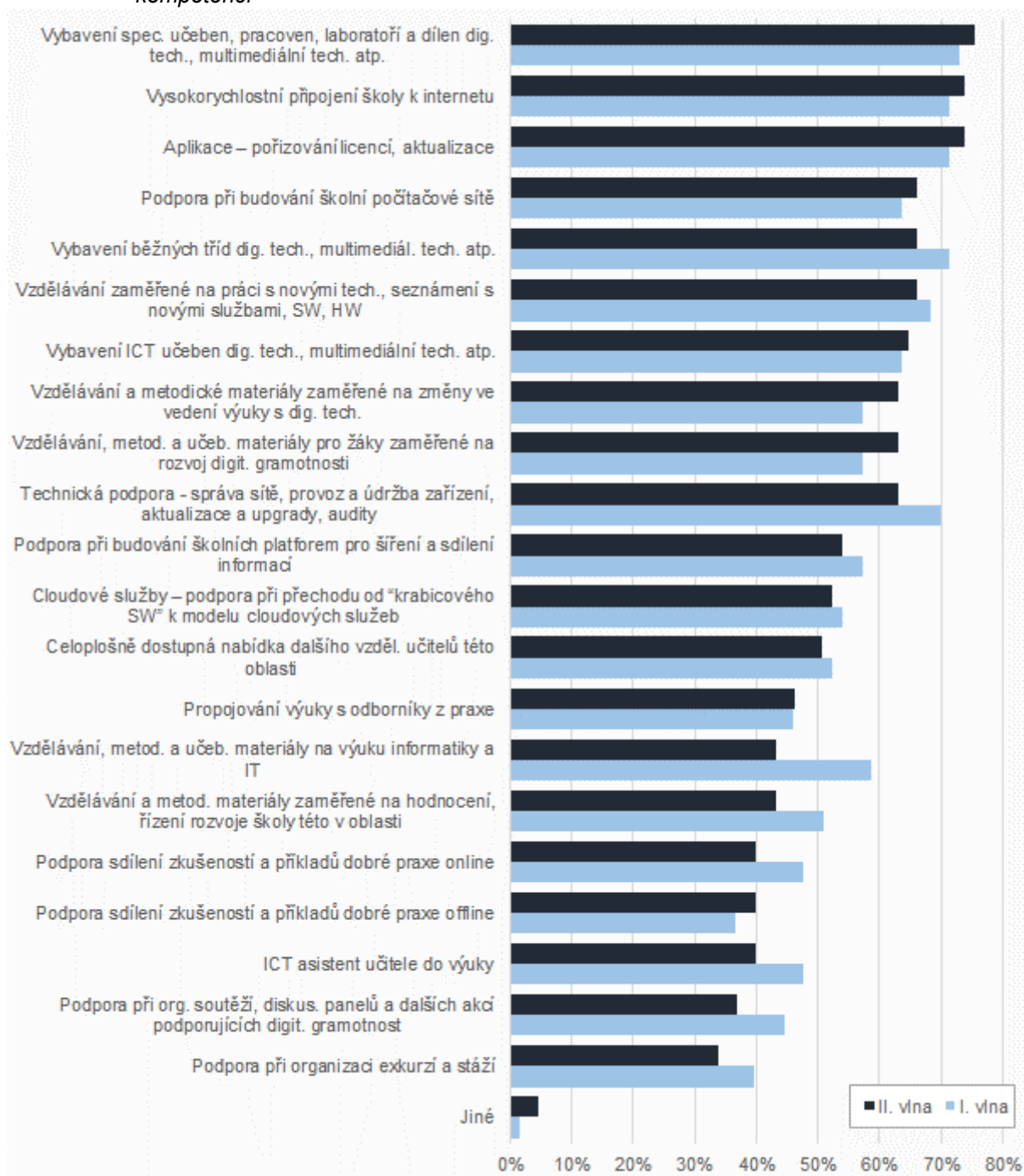

Pozn.: Data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

10.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V souvislosti s dalším rozvojem sledované oblasti by školám nejvíce pomohlo lepší vybavení specializovaných učeben, laboratoří a dílen digitálními technologiemi a multimediální technikou (75 %), vysokorychlostní připojení školy k internetu (74 %), pořízení licencí pro aplikace a jejich aktualizace (74 %), podpora při budování školní počítačové sítě (66 %), vybavení běžných tříd digitálními technologiemi a multimediální technikou (66 %), vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, novými službami, ovládáním SW a HW (66 %) a vybavení ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou (65 %).

Graf 111: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje digitálních kompetencí

Školy vyjadřují i potřebu vzdělávání, metodických materiálů a učebních materiálů pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti žáků (63 %) i se zaměřením na změny ve vedení výuky, nové metody

a formy výuky s digitálními technologiemi (63 %). Stejný podíl škol (63 %) pocituje potřebu technické podpory - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audity, 54 % škol podpory při budování školních platform pro šíření a sdílení informací a 52 % škol potřebu cloudových služeb zejména podporu při přechodu od "krabicového SW" k modelu cloudových služeb.

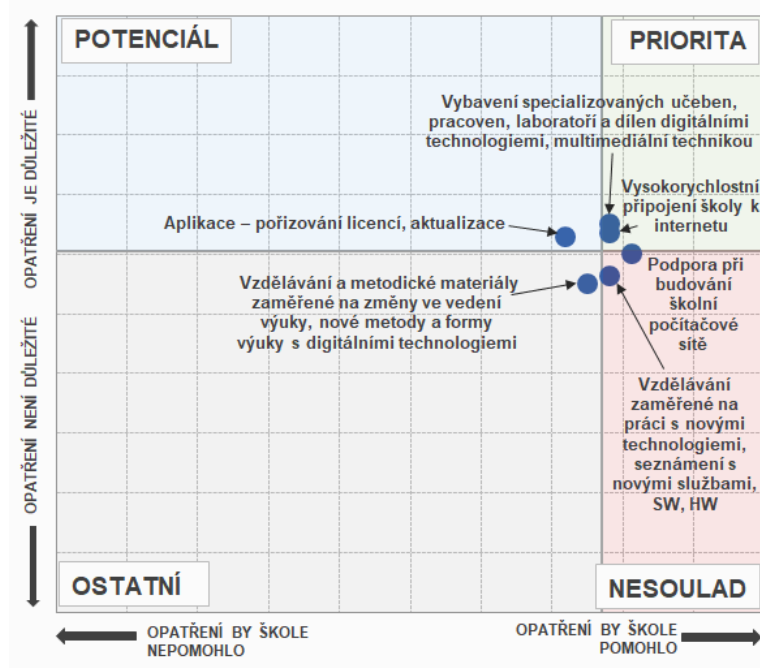
Část škol uvítá i celoplošně dostupnou nabídku dalšího vzdělávání učitelů této oblasti (51 %), propojování výuky s odborníky z praxe (46 %), vzdělávání, metodické a učební materiály na výuku informatiky a IT (43 %) i se zaměřením na hodnocení, řízení rozvoje školy této v oblasti (43 %). 40 % škol uvádí potřebu podpory sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe online i offline. Stejný podíl škol by uvítal ICT asistenta učitele do výuky. Mezi další uváděná opatření patří podpora při organizování soutěží, diskusních panelů a dalších akcí podporujících digitální gramotnosti (37 %) a podpora při organizaci exkurzí a stáží (34 %).

Oproti roku 2015/2016 je většina uváděných opatření zmiňována méně často. Nárůst lze pozorovat v případě opatření týkajících se vzdělávání a metodických materiálů zaměřených na změny ve vedení výuky, nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi (nárůst o 6 p. b.) a vzdělávání, metodických materiálů a učebních materiálů pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti žáků (nárůst o 6 p. b.). Výraznější pokles v odpovědích lze pozorovat v případě deklarované potřeby vzdělávání, metodických materiálů a učebních materiálů pro žáky zaměřených na výuku informatiky a IT (pokles o 16 p. b.), vzdělávání a metodologických materiálů zaměřených na hodnocení, řízení rozvoje školy této v oblasti (pokles o 8 p. b.), podpory sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe online (pokles o 8 p. b.), podpory při organizaci soutěží, přehlídek, diskusních panelů a dalších akcí pro žáky podporujících rozvoj digitálních gramotnosti a informatického myšlení žáků (pokles o 8 p. b.) a také potřeby ICT asistenta učitele do výuky (pokles o 8 p. b.).

10.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji digitálních kompetencí pomohla především opatření týkající se podpory při budování školní počítačové sítě (81 %).

Graf 112: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

P Školy dále uvítají vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (78 %), vysokorychlostní připojení školy k internetu, tj. připojení všech budov školy, posílení stávajících parametrů konektivity, zajištění sekundárního připojení atp. (78 %) a vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW (také 78 %). Tři čtvrtiny učilišť pocítují potřebu vzdělávání a metodických materiálů zaměřených na změny ve vedení výuky, nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi a 72 % aplikace – pořizování licencí, aktualizace.

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť tato opatření – vysokorychlostní připojení školy k internetu a vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními

sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější. Částečně lze za prioritu považovat i podporu při budování školní počítačové sítě.

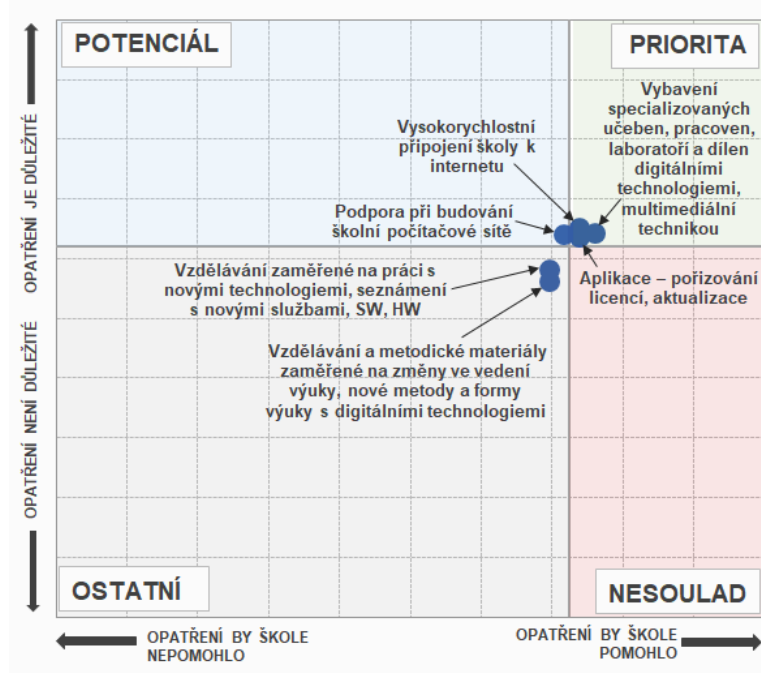
Potřebu vzdělávání zaměřeného na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW uvádí vysoký podíl učilišť, důležitost tohoto opatření je ale nižší, čímž se nachází v nesouladu.

Požizování licencí a aktualizace aplikací uvádí již menší podíl škol než prioritní opatření. Školy ale tomuto opatřením vyjádřily vyšší míru důležitosti, čímž představuje pro SOU potenciál v oblasti rozvoje digitálních kompetencí.

V případě potřeby vzdělávání a metodických materiálů zaměřených na změny ve vedení výuky, nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi vyjadřují učiliště nižší míru důležitosti.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu dostatečného vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (76 %), vysokorychlostního připojení školy k internetu (74 %) a aplikací – pořizování licencí, aktualizace (také 74 %). 72 % škol chybí dostatečná podpora při budování školní počítačové sítě (kabelové a bezdrátové rozvody po areálu školy, infrastruktura). Shodně 70 % škol uvítá vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW a vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky, nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi.

Graf 113: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření představují hlavní priority středních odborných škol vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp., vysokorychlostní připojení školy k internetu a aplikace – pořizování licencí a aktualizace. Tato opatření školy zmiňovaly jako jedna z nejčastějších a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako velice důležitá.

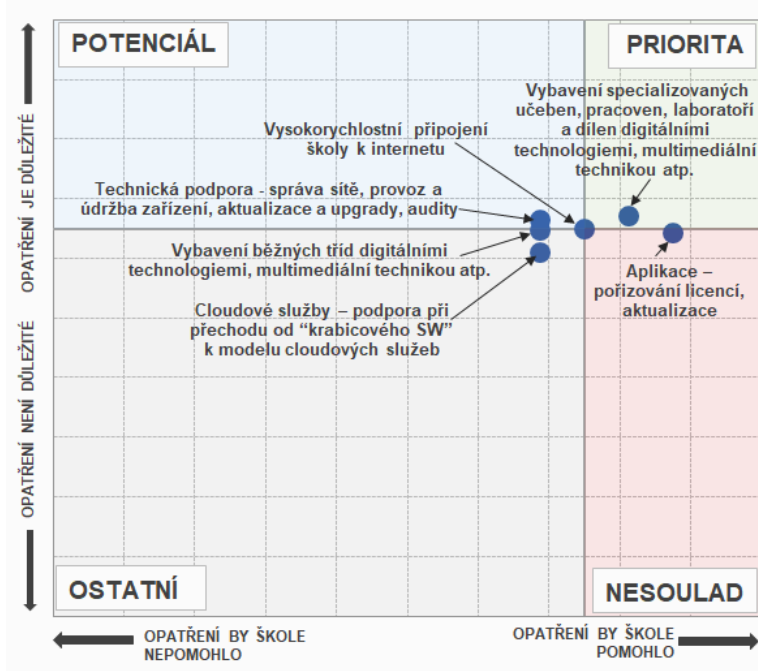
Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představuje pro střední odborné školy potenciál pro jejich další rozvoj v oblasti digitálních kompetencí podpora při budování

školní počítačové sítě.

Opatřením - vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW a vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky, nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi – školy přisuzují již nižší míru důležitosti.

Gymnázia uvádějí celou řadu opatření, jež jim mohou pomoci v rozvoji digitálních kompetencí. Mezi nejčastěji uváděná opatření patří: aplikace – pořizování licencí, aktualizace (88 %), vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (81 %) a vysokorychlostní připojení školy k internetu (75 %).

Graf 114: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Shodně dvě třetiny gymnázií uvedlo, že je potřebná technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audity (SW, HW, bezpečnost včetně kybernetické), vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. a cloudové služby, zejména podpora při přechodu od “krabicového SW” k modelu cloudových služeb.

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření představují priority gymnázií vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. a částečně také vysokorychlostní připojení školy k internetu. Tato

opatření jsou gymnáziím zmiňována nejčastěji a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako důležitá.

Nejčastěji zmiňované opatření, tj. pořizování a aktualizace aplikací, má podle gymnázií ve srovnání s ostatními opatřeními mírně nižší důležitost.

Relativně menší podíl škol pak zmiňoval, že by jim pomohla technická podpora, tj. správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audity, ale na druhou stranu toto opatření má pro gymnázia vyšší míru důležitosti, představuje tedy opatření s potenciálem. V některých případech může i vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. představovat opatření skýtající potenciál.

Další opatření, a to cloudové služby – podpora při přechodu od “krabicového SW” k modelu cloudových služeb, má již podle gymnázií nižší míru důležitosti.

10.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje digitálních kompetencí“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

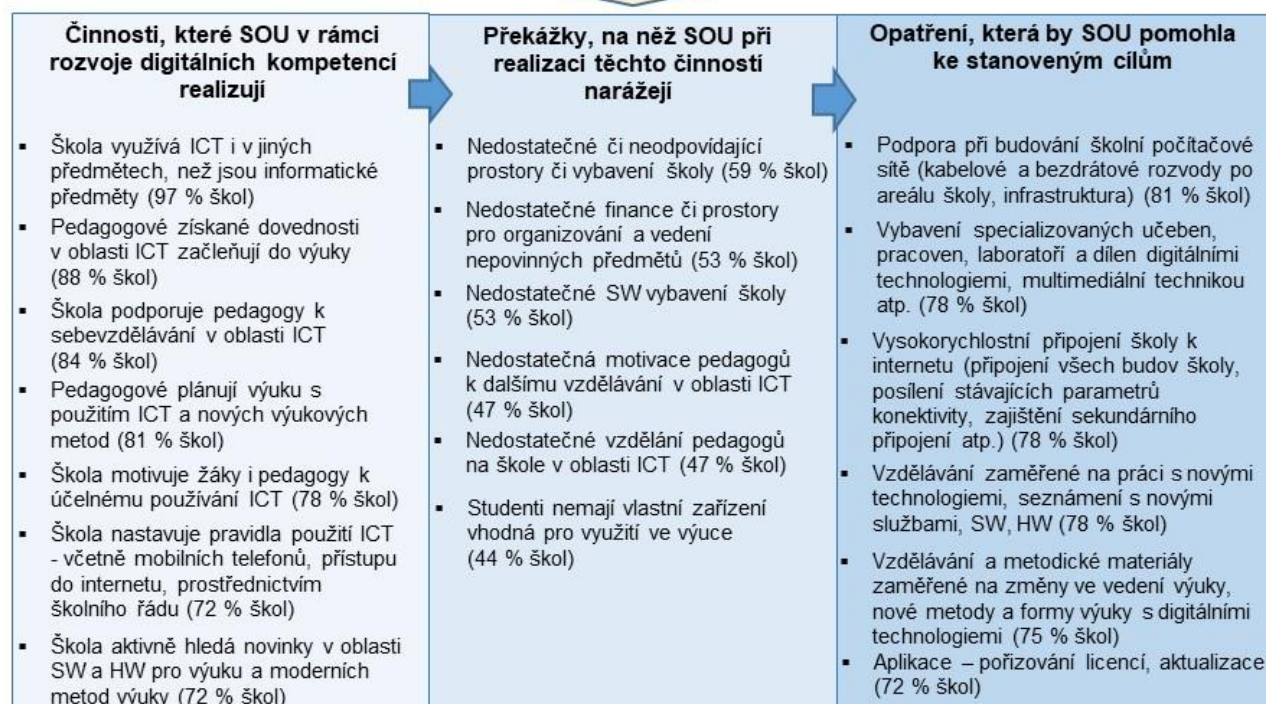
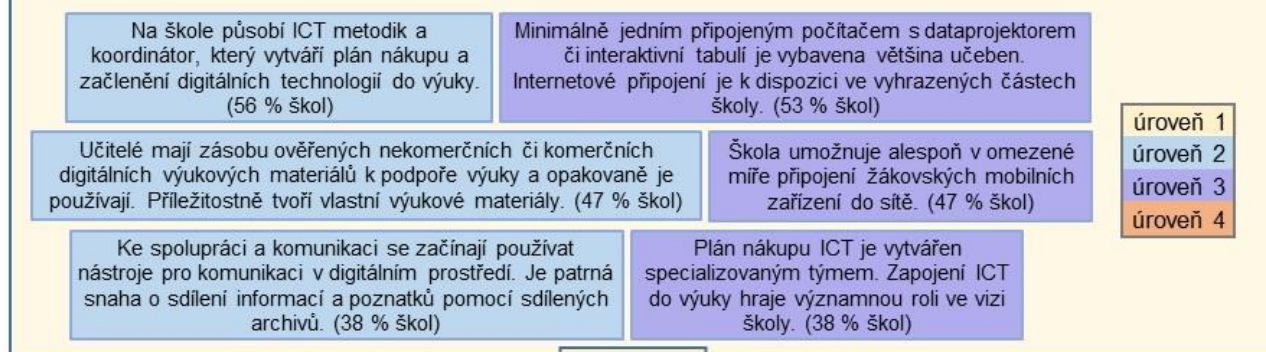
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje digitálních kompetencí* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje digitálních kompetencí*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

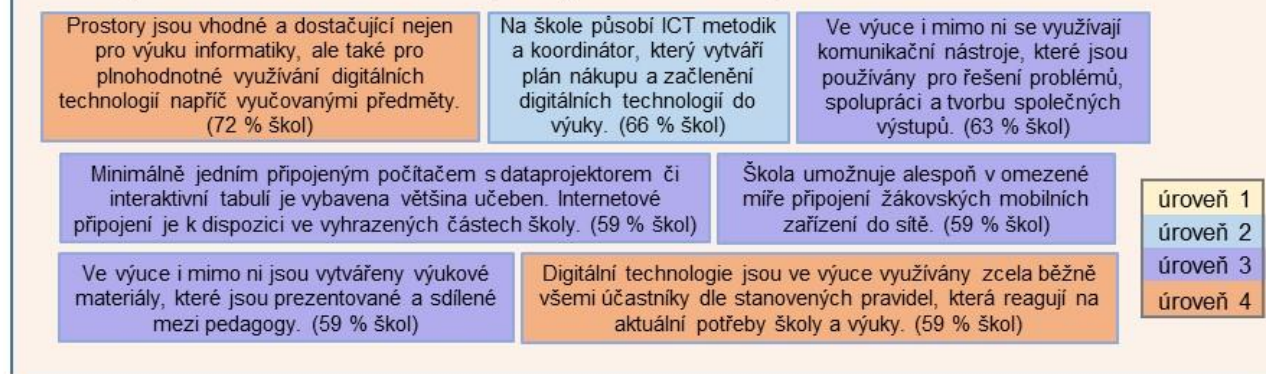
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje digitálních kompetencí*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje digitálních kompetencí na SOU

Cíle, které si v rámci rozvoje digitálních kompetencí stanovila SOU

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje digitálních kompetencí na SOŠ

Minimálně jedním připojeným počítačem s dataprojektorem či interaktivní tabulí je vybavena většina učeben. Internetové připojení je k dispozici ve vyhrazených částech školy. (54 % škol)

Na škole působí ICT metodik a koordinátor, který vytváří plán nákupu a začlenění digitálních technologií do výuky. (48 % škol)

Škola umožňuje alespoň v omezené míře připojení žákovských mobilních zařízení do sítě. (43 % škol)

Ve výuce i mimo ni jsou vytvářeny výukové materiály, které jsou prezentované a sdílené mezi pedagogy. (39 % škol)

Ke spolupráci a komunikaci se začínají používat nástroje pro komunikaci v digitálním prostředí. Je patrná snaha o sdílení informací a poznatků pomocí sdílených archivů. (39 % škol)

Učitelé mají zásobu ověřených nekomerčních či komerčních digitálních výukových materiálů k podpoře výuky a opakovaně je používají. Příležitostně tvoří vlastní výukové materiály. (39 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOŠ v rámci rozvoje digitálních kompetencí realizují

- Škola využívá ICT i v jiných předmětech, než jsou infromatické předměty (96 % škol)
- Škola podporuje pedagogy k sebezvzdělávání v oblasti ICT (89 % škol)
- Pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (85 % škol)
- Pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod (83 % škol)
- Žáci jsou schopni efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze (76 % škol)
- Škola motivuje žáky i pedagogy k účelnému používání ICT (72 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné či neodpovídající prostory či vybavení školy (52 % škol)
- Nedostatečné finance či prostory pro organizování a vedení nepovinných předmětů (52 % škol)
- Nedostatečné SW vybavení školy (46 % škol)
- Nedostatečná motivace pedagogů k dalšímu vzdělávání v oblasti ICT (43 % škol)
- Nedostačující zdroje a informace, jak lépe začlenit ICT do výuky (39 % škol)
- Nedostatečné vzdělání pedagogů na škole v oblasti ICT (37 % škol)
- Nízká časová dotace či absence ICT koordinátora (37 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (76 % škol)
- Vysokorychlostní připojení školy k internetu (připojení všech budov školy, posílení stávajících parametrů konektivity, zajištění sekundárního připojení atp.) (74 % škol)
- Aplikace – pořízování licencí, aktualizace (74 % škol)
- Podpora při budování školní počítačové sítě (kabelové a bezdrátové rozvody po areálu školy, infrastruktura) (72 % škol)
- Vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW (70 % škol)
- Vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky, nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi (70 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje digitálních kompetencí stanovily SOŠ

Prostory jsou vhodné a dostačující nejen pro výuku informatiky, ale také pro plnohodnotné využívání digitálních technologií napříč vyučovanými předměty. Internetové připojení je k dispozici v celé budově školy. (78 % škol)

Digitální technologie jsou ve výuce využívány zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel, která reagují na aktuální potřeby školy a výuky. (67 % škol)

Ve výuce i mimo ni jsou vytvářeny výukové materiály, které jsou prezentované a sdílené mezi pedagogy. (61 % škol)

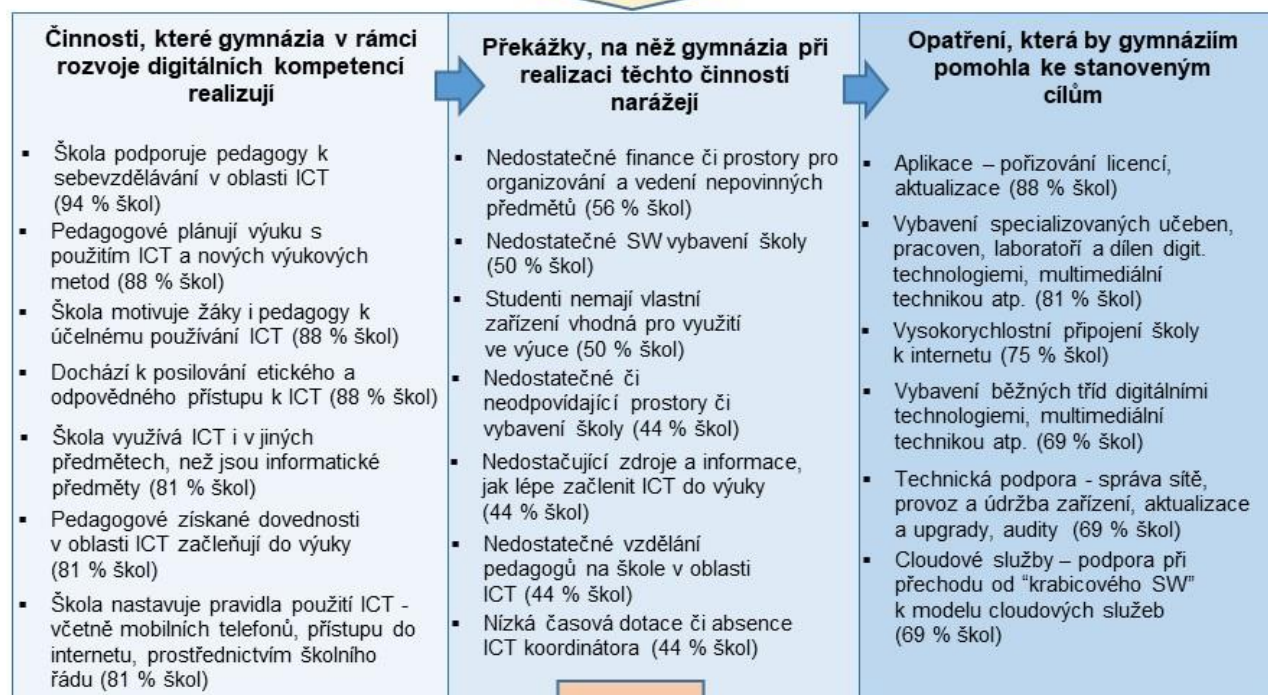
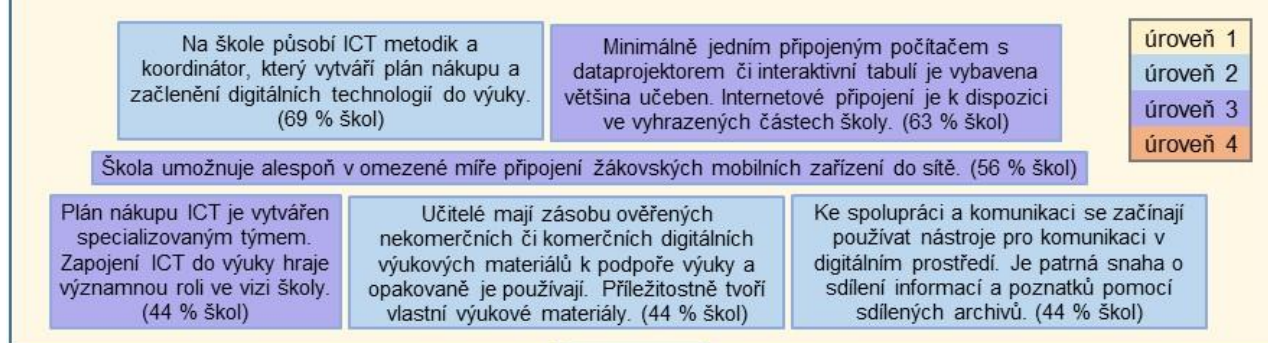
Minimálně jedním připojeným počítačem s dataprojektorem či interaktivní tabulí je vybavena většina učeben. Internetové připojení je k dispozici ve vyhrazených částech školy. (61 % škol)

Učitelé se systematicky vzdělávají v oblasti digitálních technologií a to nejen v rámci DVPP, ale také prostřednictvím sebezvzdělávání. Poznátky začleňují do výuky a předávají své znalosti a příklady dobré praxe svým kolegům. (61 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje digitálních kompetencí na gymnáziích

Cíle, které si v rámci rozvoje digitálních kompetencí stanovila gymnázia

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

11 Podpora rozvoje matematické gramotnosti ve Zlínském kraji

Rada Evropské unie v Doporučení z května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení doporučuje zaměřit vzdělávání na rozvoj kompetencí, a to jak žáků, tak učitelů. **Gramotnosti** jsou podmínkou pro získání **klíčových kompetencí** i pro **dosažení důležitých cílů vzdělávání a odborné přípravy**. Rozvoj gramotností je základem pro další učení i pro uplatnění na měnícím se pracovním trhu a je potřebné rozvíjet je **průřezově napříč vzdělávacími obory**.

Jedním z cílů Strategického rámce evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (ET 2020) je šířit osvědčené postupy týkající se **schopnosti žáků porozumět psanému textu** a vypracovat závěry, jak zlepšit gramotnost v celé EU, **zlepšit znalosti z matematiky a přírodních věd na vyšších stupních vzdělávání a odborné přípravy**. A rovněž více zohledňovat klíčové průřezové kompetence ve vzdělávacích oblastech, hodnocení a kvalifikacích.

Koncept gramotností má ústřední místo také v **šetření PISA**, které se užívá i v českém prostředí. Důležitým charakteristickým rysem projektu PISA je pravidelné zjišťování nabytých dovedností a vědomostí, o nichž se předpokládá, že budou nezbytné pro úspěšné

zapojení žáků do reálného konkurenčního prostředí a budou pro ně výhodou v dalším vzdělávání i na trhu práce. Záměrem není zkoumat, jak žáci dovedou reprodukovat získané vědomosti, ale **jak dokáží v úlohách vytvořených na základě rozmanitých situací běžného života využít své schopnosti a osvojené dovednosti**.

V návaznosti na výše uvedené je tak cílem oblasti intervence Čtenářská a matematická gramotnost podporovat **systematický rozvoj gramotnosti ve školách** a tím přispívat k lepšímu uplatnění žáků v dalším vzdělávání a na pracovním trhu. Díky funkční schopnosti pracovat s texty a dokumenty, porozumět jim, zužitkovat získané informace, aplikovat získaný matematický aparát na úlohy z běžného života, přemýšlet v souvislostech a návaznostech, zaujmout postoj a sdílet a formulovat vlastní myšlenky mohou žáci zažít úspěch nejen ve škole, ale samozřejmě v práci a osobním i veřejném životě.

Matematická gramotnost ve smyslu schopnosti praktického uplatnění znalostí v rozmanitých životních situacích umožňuje **používat a interpretovat matematiku v různých kontextech** a pomáhá uvědomit si, jako roli matematika v životě jedince a celé společnosti hraje.

Matematická gramotnost spočívá v (1) **potřebě** jedince opakovaně **zažívat radost** z úspěšně vyřešené úlohy, pochopení nového pojmu, vztahu, argumentu nebo situace a v důvěře ve vlastní schopnosti, (2) **porozumění** různým typům **matematického textu**, (3) schopnosti získávat a třídit zkušenosti pomocí **vlastní manipulativní a badatelské činnosti**, (4) zobecňování získaných zkušeností a objevování zákonitostí, (5) **tvoření modelů** a protipříkladů a dovednosti vhodně argumentovat, (6) **schopnosti** účinně **pracovat s chybou** jako podnětem k hlubšímu pochopení zkoumané problematiky, (7) **individuálně i v diskuzi analyzovat** procesy, pojmy, vztahy a situace v oblasti matematiky, (8) **vytvářet systém** v pojmech a souvislostech mezi nimi a (9) pohotově **používat početní dovednosti**. V neposlední řadě je matematická gramotnost také dovedností užívat různé pomůcky a nástroje (včetně digitálních), které mohou při matematické činnosti pomoci, a to s vědomím hranic jejich možností.

Podstatnou podmínkou rozvoje matematické gramotnosti žáků je překročit hranice hodin matematiky a rozvíjet ji napříč předměty a tím i efektivněji posilovat jejich kompetence nezbytné pro **samostatné řešení problémů a správné usuzování a rozhodování**.

Hlavní zjištění

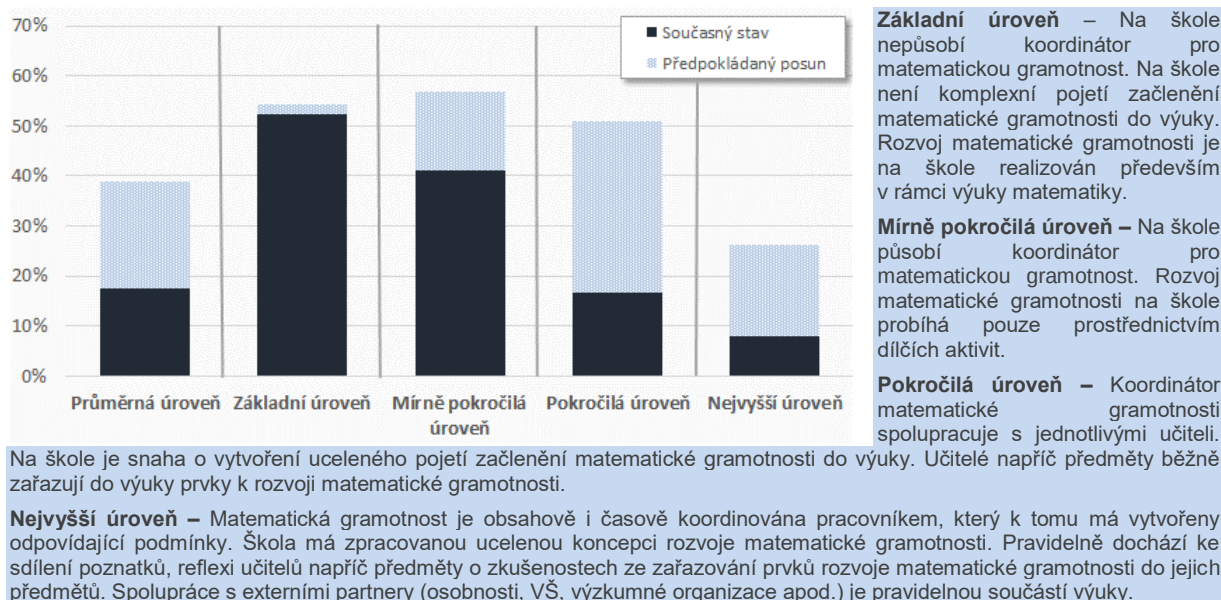
- V rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti školy v Zlínském kraji realizují největší množství aktivit na podporu matematické gramotnosti pouze v rámci výuky matematiky, tedy především v rámci základní úrovně. Ve větším míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy rozvoj matematické gramotnosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit a na škole působí koordinátor pro matematickou gramotnost. V malé míře školy v Zlínském kraji realizují také aktivity spadající do pokročilé úrovně, kdy na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. V nejmenší míře školy realizují aktivity patřící do nejvyšší úrovně, kdy má škola zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje matematické gramotnosti a pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje matematické gramotnosti do jejich předmětů.
- Školy v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti v největší míře uvádějí, že vyučující s žáky rozebírají a hodnotí řešení úloh a jejich žákům jsou předkládány úlohy, které vychází ze situací reálného života (zejména SOU a SOŠ). Gymnázia jako nejčastější aktivitu uvádějí zapojování žáků do soutěží či olympiád. Význačná část škol poskytuje konzultace pro žáky (především SOŠ) a motivuje žáky k rozvoji matematické gramotnosti (SOU, SOŠ i gymnázia). Gymnázia často využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti a zajišťují další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti. SOU a SOŠ mnohdy předkládají žákům úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy.
- Střední a vyšší odborné školy v kraji často narážejí na překážky, které omezují rozvoj matematické gramotnosti. Nejčastěji se školy potýkají s nedostatečnými znalostmi matematiky žáků ze ZŠ a s nedostatečnou motivací žáků k rozvoji matematické gramotnosti. Za problém považují i nastavení maturitní zkoušky z matematiky, která nesměřuje k rozvoji matematické gramotnosti, ale čas se využívá k přípravě na maturitu. Dále upozorňují na příliš nízkou časovou dotaci na rozvoj matematické gramotnosti ve výuce napříč předměty, chybějící strategie rozvoje matematické gramotnosti na celonárodní úrovni, na nedostatek finančních prostředků zejména na realizaci mimořádných aktivit podporujících matematickou gramotnosti i na materiální zajištění rozvoje matematické gramotnosti na škole a na velkou administrativní zátěž spojenou se získáváním finančních prostředků.
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů v této oblasti, jsou především finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (gymnázia, SOŠ i SOU), výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (zejména SOU a SOŠ) a podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (SOU, SOŠ i gymnázia). Gymnázia a SOŠ ve velké míře uvádějí potřebu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti. Oproti roku 2015/2016 jsou častěji zmiňována tato opatření: nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky, podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty a metodická podpora výuky matematiky na úrovni kraje. Pokles lze pozorovat především u opatření týkajícího se prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

11.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu rozvoje matematické gramotnosti na školách ve Zlínském kraji, jednoznačně v největší míře jsou rozvíjeny aktivity na podporu matematické gramotnosti pouze v rámci výuky matematiky, tedy především v rámci základní úrovně (52 %). Ve větší míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (41 %), kdy rozvoj matematické gramotnosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit a na škole působí koordinátor pro matematickou gramotnost. V malé míře školy ve Zlínském kraji realizují také aktivity spadající do pokročilé úrovně (17 %), kdy je na škole snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. Spíše výjimečně školy realizují i aktivity patřící do nejvyšší úrovně (8 %), kdy má škola zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje matematické gramotnosti a pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje matematické gramotnosti do jejich předmětů.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti, školy plánují zejména rozvoj činností v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 34 %) a deklarují tedy snahu o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. Již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 18 %) i do mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 16 %).

Graf 115: Současná úroveň podpory rozvoje matematické gramotnosti a předpokládaný posun

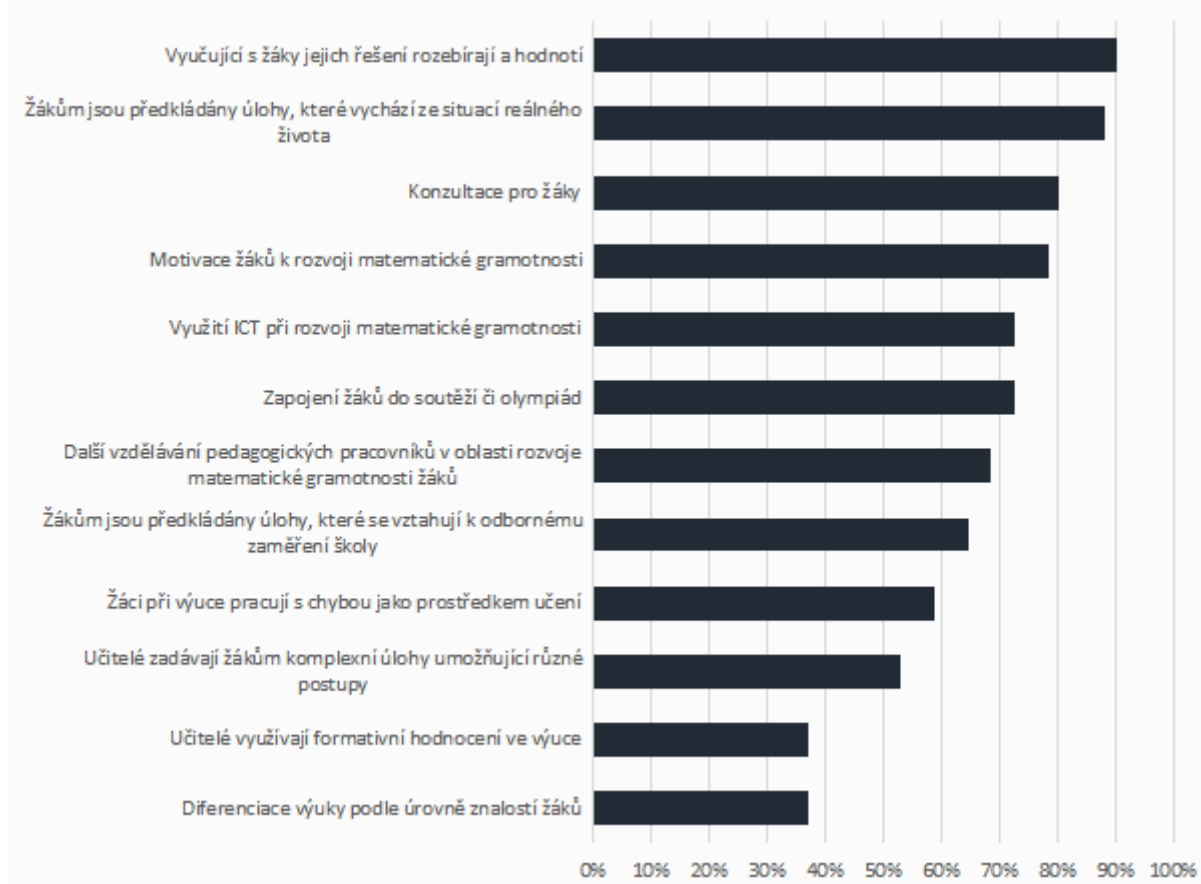

11.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti střední a vyšší odborné školy v největší míře uvádějí, že vyučující s žáky rozebírají a hodnotí řešení úloh (90 %) a jejich žákům jsou předkládány úlohy, které vychází ze situací reálného života (88 %). Význačná část škol poskytuje konzultace pro žáky (80 %) a motivuje žáky k rozvoji matematické gramotnosti (78 %). Téměř tři čtvrtiny škol (73 %) využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti a stejný podíl škol zapojuje žáky do soutěží či olympiád. Více než dvě třetiny škol zajišťují další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků (69 %).

Školy dále často předkládají žákům úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (65 %), jejich žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení (59 %) a jejich učitelé zadávají žákům komplexní úlohy umožňující různé postupy (53 %). Již v menší míře školy uvádějí, že jejich učitelé využívají formativní hodnocení ve výuce (37 %) a diferencují výuku podle úrovně znalostí žáků (také 37 %).

Graf 116: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti aktivně podílejí

Pozn.: Data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

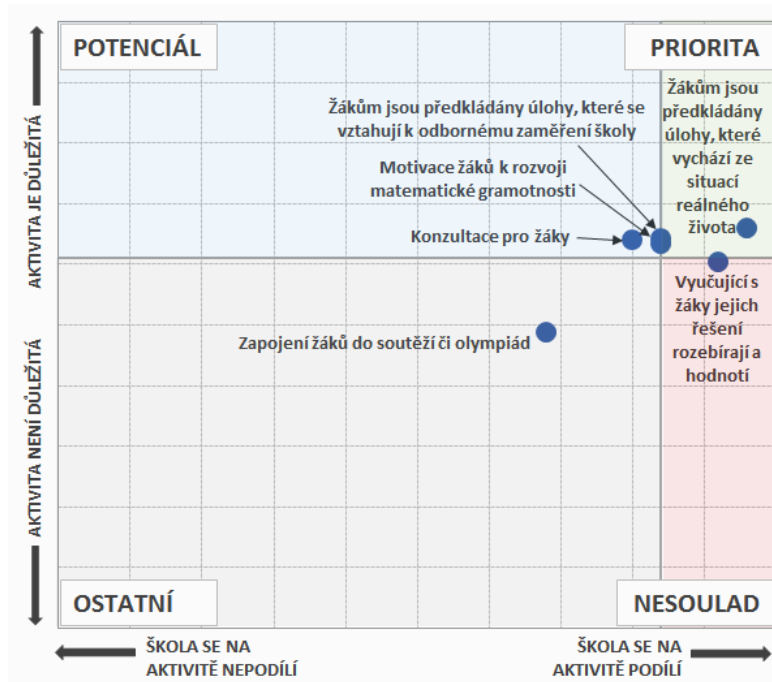
11.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v kraji v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti v největší míře předkládají žákům úlohy, které vychází ze situací reálného života (96 %). 92 % SOU uvádí, že jejich vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí.

84 % učilišť dále uvádí, že žákům jsou předkládány úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy, a stejný podíl učilišť motivuje žáky k rozvoji matematické gramotnosti. 80 % SOU poskytuje konzultace pro žáky a 68 % učilišť zapojuje žáky do soutěží či olympiád.

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je předkládání úloh žákům, které vychází ze situací reálného života. Tuto aktivitu střední odborná učiliště zmiňují nejčastěji a zároveň jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřazují největší význam.

Graf 117: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Velký podíl středních odborných učilišť uvádí, že vyučující se žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí. Současně školy této aktivitě přisuzují mírně podprůměrnou důležitost, čímž se dostává do určitého nesouladu.

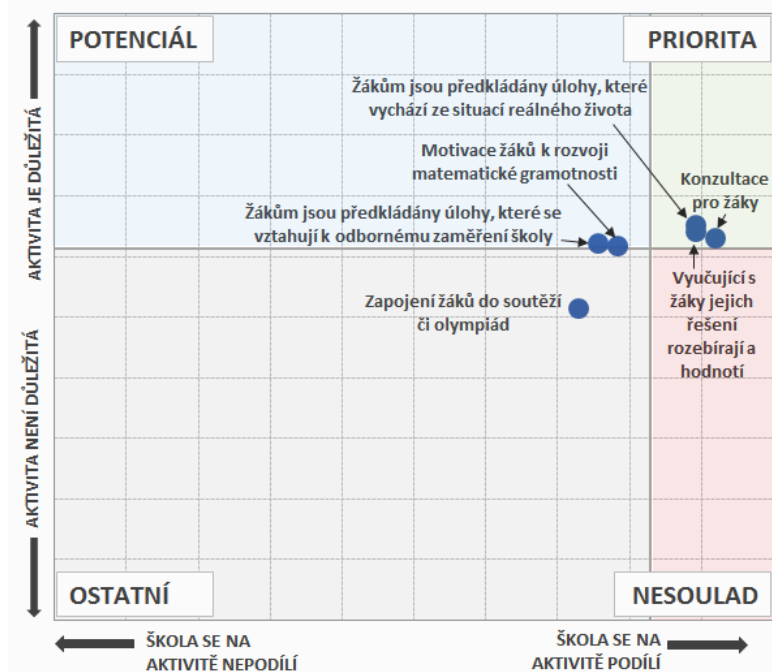
Potenciál v oblasti rozvoje podpory matematické gramotnosti pro SOU představují aktivity, kdy jsou žákům předkládány úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy, dále motivace žáků k rozvoji matematické gramotnosti i poskytování konzultací pro žáky. Deklarovaná důležitost těchto aktivit je vysoká.

Z hlediska realizovaných aktivit se střední odborná učiliště již v menší míře soustředí i na zapojení žáků do soutěží či olympiád. Školy této

aktivitě přisuzují ale nižší míru důležitosti.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v rámci aktivit v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti především poskytují konzultace pro žáky (92 %), předkládají žákům úlohy, které vychází ze situací reálného života (89 %), a vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí (89 %). Dále školy motivují žáky k rozvoji matematické gramotnosti (78 %) a jejich učitelé zadávají žákům úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (76 %). 73 % středních odborných škol zapojuje žáky do soutěží či olympiád.

Graf 118: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu rozvoje matematické gramotnosti představují do jisté míry priority středních odborných škol tyto aktivity: konzultace pro žáky, předkládání úloh žákům, které vychází ze situací reálného života, a aktivity, kdy vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí. Tyto činnosti střední odborné školy realizují ve velké míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají největší důležitost.

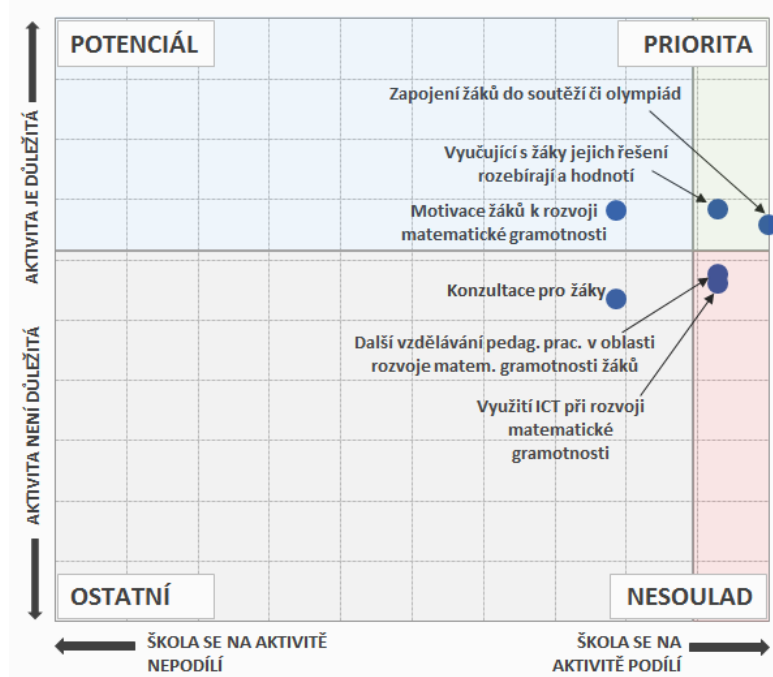
Střední odborné školy ve větší míře motivují žáky k rozvoje matematické gramotnosti a předkládají žákům úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy. Těmito činnostem je ve

srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován značný význam, čímž představují pro SOŠ potenciál v oblasti rozvoje matematické gramotnosti.

Školy dále mezi častější aktivity uvedly i zapojení žáků do soutěží či olympiád. Uvedené aktivity ale přisuzují nižší míru důležitosti v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti.

Gymnázia v rámci aktivit na podporu rozvoje matematické gramotnosti zapojují žáky do soutěží či olympiád (100 %). Gymnázia dále ve velké míře uvádějí, že jejich vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí (93 %), zajišťují další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků (93 %) a využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti (93 %). 79 % gymnázií deklaruje, že motivuje žáky k rozvoji matematické gramotnosti, a stejný podíl uvádí, že poskytuje konzultace pro žáky.

Graf 119: Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představují priority v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti tyto činnosti: zapojení žáků do soutěží či olympiád a rozbor a hodnocení řešení žáků s vyučujícími. Na těchto aktivitách se gymnázia v největší míře podílí a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován značný význam.

Gymnázia ve velké míře také poskytují další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků a využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti. Těmto aktivitám přisuzují gymnázia nízkou míru důležitosti, čímž se tyto aktivity dostávají do určitého nesouladu.

Již menší podíl gymnázií cíleně motivuje žáky k rozvoji matematické gramotnosti, ale tuto aktivitu považují za velice důležitou. Představuje tak výrazný potenciál dalšího rozvoje podpory rozvoje matematické gramotnosti na gymnáziích.

Ve stejné míře jako motivaci žáků uvádějí gymnázia i konzultace pro žáky. Deklarovaná důležitost této činnosti je ale podprůměrná.

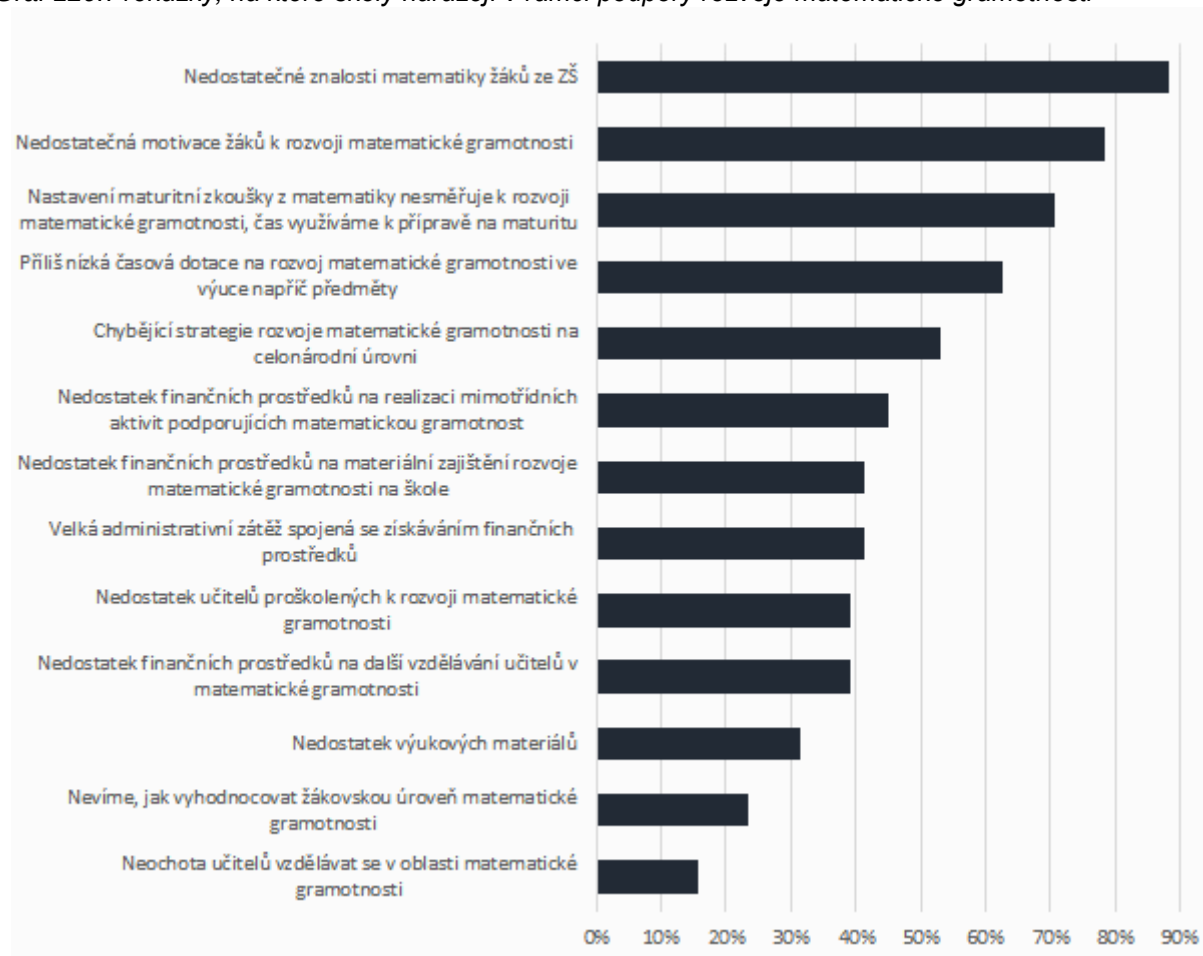
11.3 Překážky, na které školy narazí v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují podporu rozvoje matematické gramotnosti na středních a vyšších odborných školách ve Zlínském kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatečnými znalostmi matematiky žáků ze ZŠ (88 %). Přes tři čtvrtiny škol (78 %) upozorňují také na nedostatečnou motivaci žáků k rozvoji matematické gramotnosti. Ve větší míře školy dále uvedly, že nastavení maturitní zkoušky z matematiky nesměruje k rozvoji matematické gramotnosti (71 %), dále, že mají příliš nízkou časovou dotaci na rozvoj matematické gramotnosti ve výuce napříč předměty (63 %), a upozorňují i na chybějící strategii rozvoje matematické gramotnosti na celonárodní úrovni (53 %).

Již v menší míře školy poukazují na nedostatek finančních prostředků a to zejména na realizaci mimotřídních aktivit (45 %) i na materiální zajištění rozvoje matematické gramotnosti na škole (41 %). Dále školám překáží v rozvoji matematické gramotnosti velká administrativní zátěž spojená se získáváním finančních prostředků (41 %), nedostatek učitelů proškolených k rozvoji matematické gramotnosti (39 %) a nedostatek finančních prostředků na další vzdělávání učitelů v matematické gramotnosti (39 %). 31 % škol postrádá dostatek výukových materiálů. Téměř čtvrtina škol (24 %) neví,

jak vyhodnocovat žákovskou úroveň matematické gramotnosti, a 16 % škol se setkává s neochotou učitelů vzdělávat se v oblasti matematické gramotnosti.

Graf 120: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti

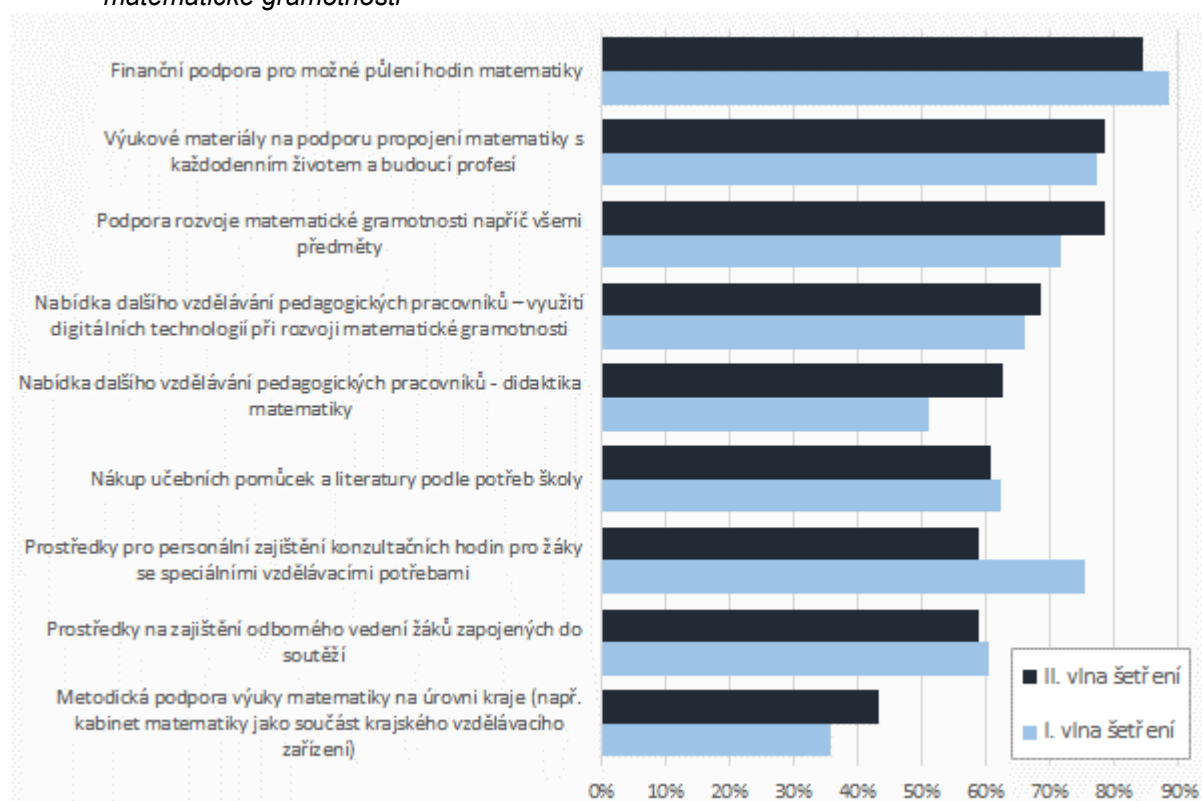
Pozn.: Data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

11.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohla finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (84 %), výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (78 %) a podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (78 %).

Za potřebnou školy považují i nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků včetně využití digitálních technologií (69 %) a nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (63 %). Podle škol dalšími vhodnými opatřeními jsou možnost nákupu učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (61 %), prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (59 %) a prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (také 59 %). Metodickou podporu výuky matematiky na úrovni kraje uvítá 43 % škol.

Graf 121: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti

Oproti roku 2015/2016 jsou častěji zmiňována tato opatření: nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (nárůst o 12 p. b.), podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (nárůst o 7 p. b.) a metodická podpora výuky matematiky na úrovni kraje (nárůst o 7 p. b.). Pokles lze pozorovat především u opatření týkajícího se prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (pokles o 17 p. b.).

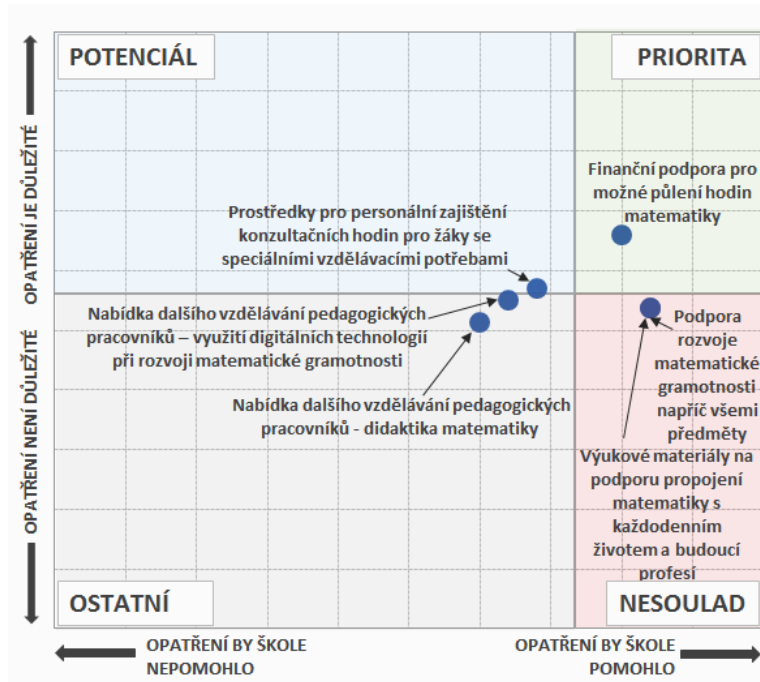
11.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji podpory matematické gramotnosti pomohla především opatření týkající se výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (84 %), podpory rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (84 %) a finanční podpory pro možné půlení hodin matematiky (80 %).

SOU uvítají i potřebu prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (68 %). Dále by školy ve větší míře ocenily nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (64 %) a nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (60 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory rozvoje matematické gramotnosti zohlednili také jejich důležitost, představuje pro střední odborná učiliště prioritu finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky. Toto opatření zmiňují školy velmi často a zároveň jej ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

Graf 122: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

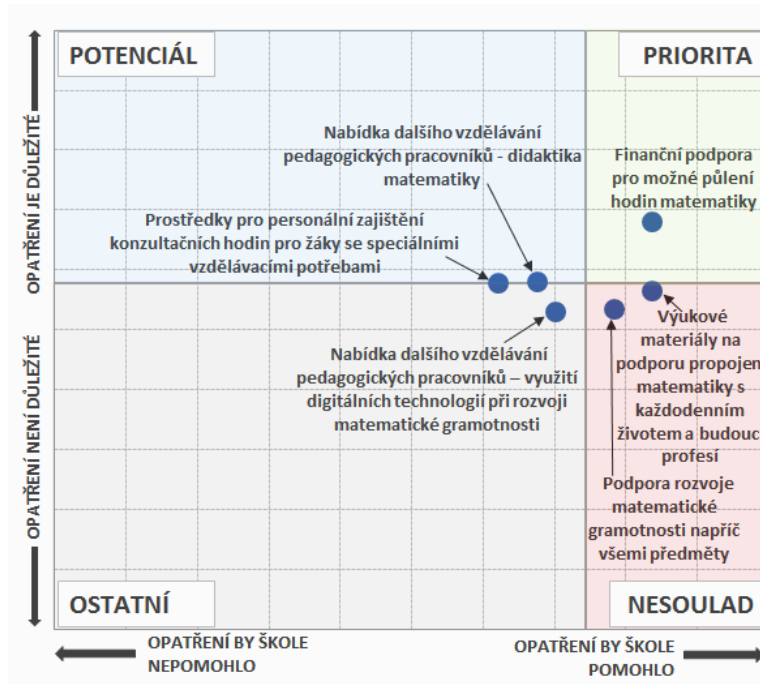

a přisuzují mu mírně nadprůměrnou důležitost.

Střední odborná učiliště uvádějí i potřebu nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti i vzdělávání v oblasti didaktiky matematiky, ale těmto opatřením přisuzují jenom podprůměrnou důležitost.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu finanční podpory pro možné půlení hodin matematiky (84 %), výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (také 84 %) i podpory rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty 78 %.

Graf 123: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Školami častěji zmiňovanými opatřeními jsou i výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí i podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty. Tato opatření jsou však ve srovnání s ostatními položkami hodnoceny jako podprůměrně důležitá, čímž se nalézají v určitém nesouladu.

Pro střední odborné školy představuje potenciál v jejich dalším rozvoji v oblasti rozvoje matematické gramotnosti opatření - prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Školy toto opatření uvádějí v relativně velké míře

Ve velké míře SOŠ uvádějí i potřebu nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (70 %) i nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (68 %). 62 % SOŠ uvedlo požadavek na prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory rozvoje matematické gramotnosti představuje prioritu středních odborných škol finanční podpora pro možné půlení hodin

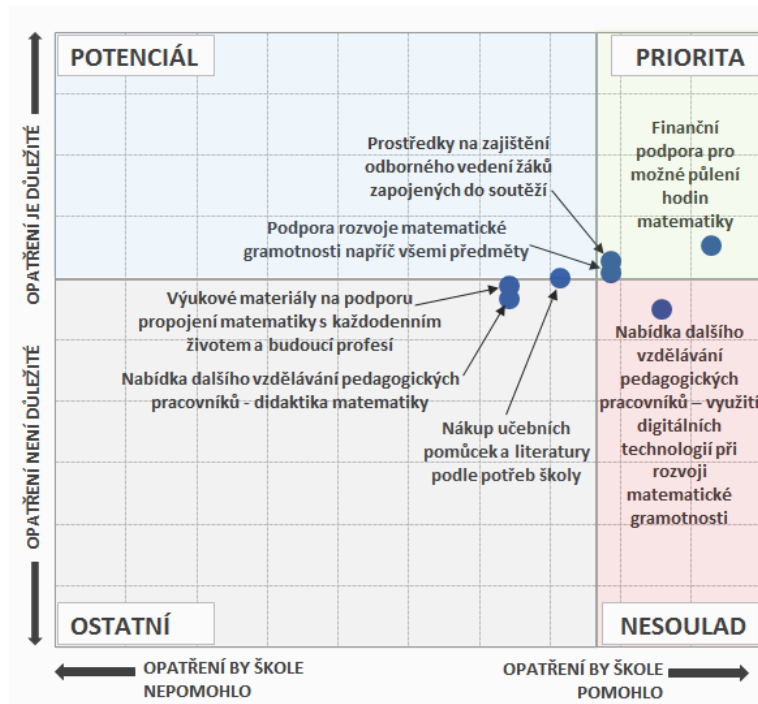
matematiky. Toto opatření školy zmiňují jako jedno z nejčastějších a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejvíce důležité.

Školami často zmiňovanými opatřeními jsou i výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí a podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty, ale školy hodnotí tato opatření jako podprůměrně důležitá, čímž se nachází v jistém nesouladu.

Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představují pro střední odborné školy potenciál v jejich dalším rozvoji v oblasti rozvoje matematické gramotnosti následující opatření: nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky a prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Školy těmto opatřením přisuzují průměrnou důležitost.

Gymnázia by v rámci rozvoje podpory matematické gramotnosti ocenila především finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky (93 %). V značné míře gymnázia upozorňují na potřebu nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (86 %). 79 % gymnázií by uvítalo prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží a podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty. Dále gymnázia ve větší míře uvedly potřebu nákupu učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (71 %), výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (64 %) i nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktika matematiky (64 %).

Graf 124: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory rozvoje matematické gramotnosti představuje hlavní prioritu gymnázií finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky. Toto opatření gymnázia zmiňují nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako nejdůležitější. Dále lze za prioritní opatření považovat i prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží a podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty.

Mezi nejčastěji zmiňovaná opatření patří i nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti. Tomuto

opatření gymnázia přisuzují ale podprůměrnou důležitost.

Menší podíl škol pak zmiňoval, že by jim v podpoře rozvoje matematické gramotnosti pomohl i nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy, přičemž jej považují za průměrně důležité opatření. Nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy skýtá určitý potenciál.

11.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpory rozvoje matematické gramotnosti“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

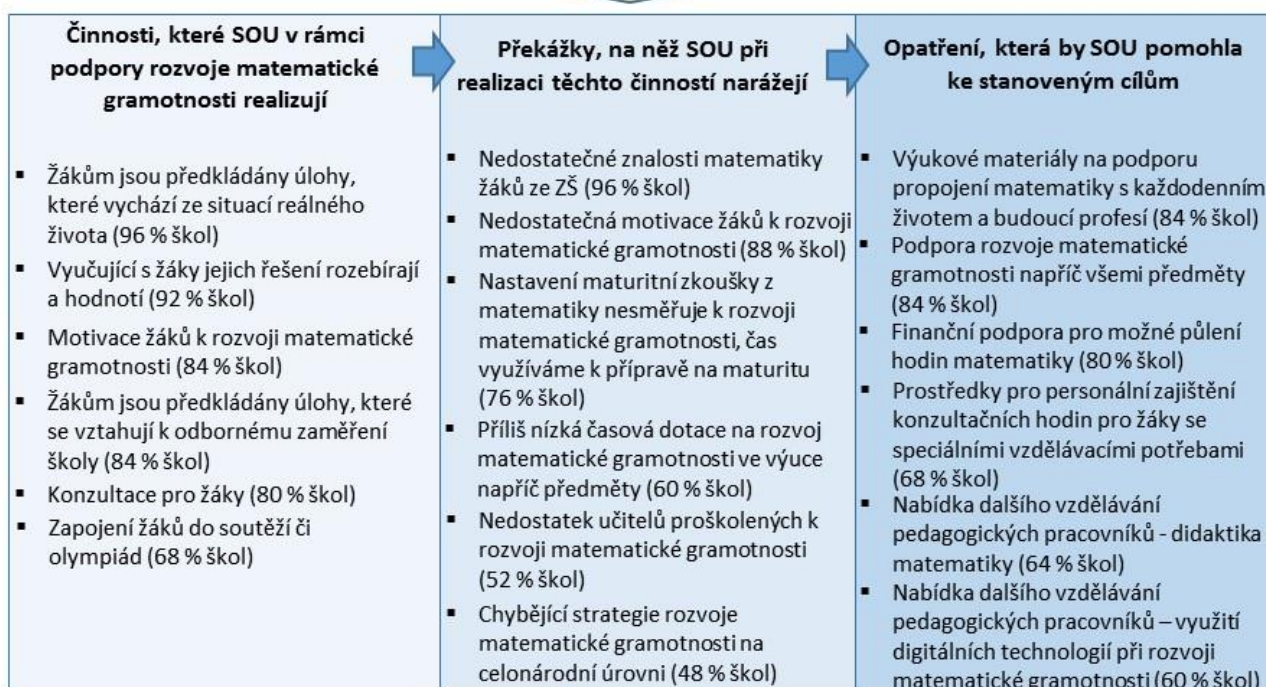
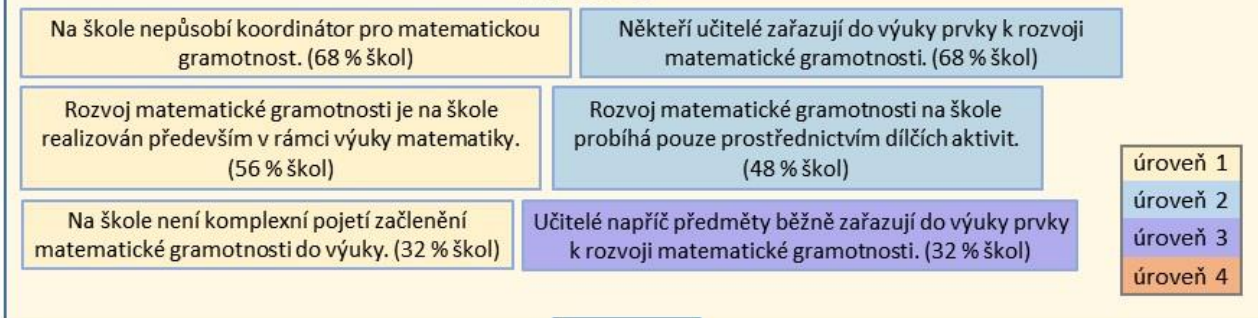
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory rozvoje matematické gramotnosti* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory rozvoje matematické gramotnosti*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

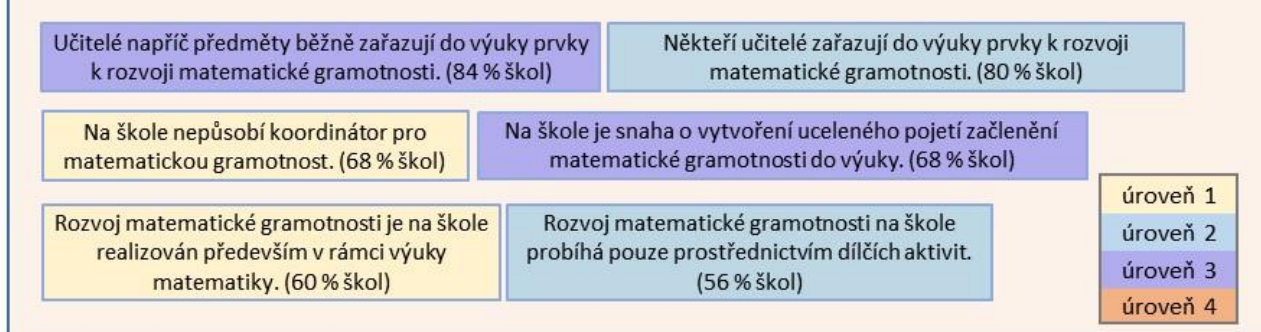
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory rozvoje matematické gramotnosti*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory rozvoje matematické gramotnosti na SOU

Cíle, které si v rámci rozvoje matematické gramotnosti stanovila SOU

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Procenta jsou vztažena pouze k těm školám, které tuto oblast označily za důležitou.

Aktuální stav podpory rozvoje matematické gramotnosti na SOŠ

Na škole nepůsobí koordinátor pro matematickou gramotnost. (65 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti je na škole realizován především v rámci výuky matematiky. (65 % škol)

Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (62 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit. (51 % škol)

Na škole není komplexní pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. (32 % škol)

Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (24 % škol)

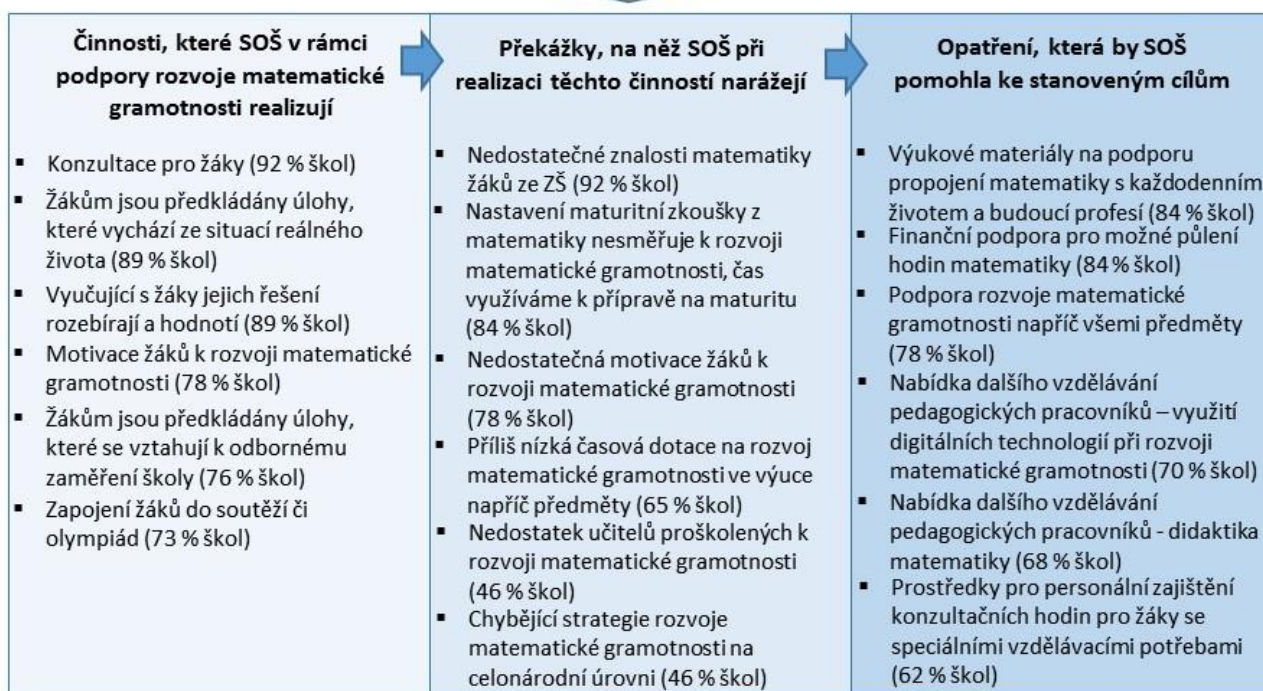
Škola vyhodnocuje úroveň matematické gramotnosti u žáků. (24 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Cíle, které si v rámci rozvoje matematické gramotnosti stanovily SOŠ

Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (76 % škol)

Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (70 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti je na škole realizován především v rámci výuky matematiky. (68 % škol)

Na škole nepůsobí koordinátor pro matematickou gramotnost. (65 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit. (62 % škol)

Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. (59 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Procenta jsou vztažena pouze k těm školám, které tuto oblast označily za důležitou.

Aktuální stav podpory rozvoje matematické gramotnosti na gymnáziích

Na škole nepůsobí koordinátor pro matematickou gramotnost. (86 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit. (79 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (71 % škol)

Příležitostná spolupráce s externími partnery (osobnosti, VŠ, výzkumné organizace apod.). (43 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti je na škole realizován především v rámci výuky matematiky. (29 % škol)

Na škole není komplexní pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. (21 % škol)

Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (21 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti realizují

- Zapojení žáků do soutěží či olympiád (100 % škol)
- Vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí (93 % škol)
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků (93 % škol)
- Využití ICT při rozvoji matematické gramotnosti (93 % škol)
- Konzultace pro žáky (79 % škol)
- Motivace žáků k rozvoji matematické gramotnosti (79 % škol)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Chybějící strategie rozvoje matematické gramotnosti na celonárodní úrovni (86 % škol)
- Nedostatečná motivace žáků k rozvoji matematické gramotnosti (79 % škol)
- Nedostatečné znalosti matematiky žáků ze ZŠ (71 % škol)
- Příliš nízká časová dotace na rozvoj matematické gramotnosti (64 % škol)
- Nedostatek finančních prostředků na realizaci mimotřídních aktivit podporujících matematickou gramotnost (64 % škol)
- Nastavení maturitní zkoušky z matematiky nesměřuje k rozvoji matematické gramotnosti, čas využíváme k přípravě na maturitu (57 % škol)
- Velká administrativní zátěž spojená se získáváním finančních prostředků (57 % škol)
- Nedostatek výukových materiálů (57 % škol)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům

- Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (93 % škol)
- Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (86 % škol)
- Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (79 % škol)
- Prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (79 % škol)
- Nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (71 % škol)
- Výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (64 % škol)
- Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků - didaktika matematiky (64 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje matematické gramotnosti stanovila gymnázia

Na škole nepůsobí koordinátor pro matematickou gramotnost. (86 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit. (86 % škol)

Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (79 % škol)

Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (71 % škol)

Příležitostná spolupráce s externími partnery (osobnosti, VŠ, výzkumné organizace apod.). (71 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. (64 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Procenta jsou vztažena pouze k těm školám, které tuto oblast označily za důležitou.